

บทระบิล

เล่ม ๑

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๔๗๖

สารบัญ

พระยาเทพวิฑูรย์ เจ้าของ, ส. วิจิตรานนท์ บรรณาธิการ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ กรุงเทพบรรณาธิการ

ถนนเจริญกรุง สี่ก๊กพระยาสุริ พระนคร

ขุนวาทิตุรารักษ์ ผู้พิมพ์โฆษณา

พ.ศ. ๒๔๗๖

คำอธิบาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตอน ๑ (มาตรา ๑-๔๓)   ตอน ๒ (มาตรา ๔๔-๕๖)

ตอน ๓ (มาตรา ๕๗-๑๔๓)   ตอน ๔ (มาตรา ๑๔๔-๑๕๓)

ราคาเล่มละ ๒ บาท   ค่าส่งเล่มละ ๑๕ สตางค์

ถ้าสั่งซื้อตลอดชุด (คือบรรพ ๑ และ ๒, ทั้งหมด ๕ ตอน) ส่ง
เงินเสร็จภายใน พ.ศ. ๒๔๗๘   ราคา ๑๗ บาท

ตอน ๕ (มาตรา ๑๕๔-๒๔๐) จะออกจำหน่ายในเดือนกันยายน
ขายปลีกตามร้านขายหนังสือกฎหมายทั่วไป และสั่งซื้อได้ที่

พระยาเทพวิฑูรย์ บ้านเลขที่ ๘๖๐ ถนนตัดม พระนคร

หรือที่สำนักงานทนายความ เทพศรีหริศ

ตึก บี. เอ็ม. ซี. เซิงสะพานพิทยเสถียร

จังหวัดพระนคร

สารบัญ
เรียงตามตัวอักษร

กฎหมาย, การใช้กฎหมาย, สัญชาติ

การวินิจฉัยว่าบุคคลมีสัญชาติของประเทศใดหรือไม่ ย่อม
วินิจฉัยตามกฎหมายของประเทศที่อ้างนั้น

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๔๔๓

กฎหมาย, การใช้กฎหมาย, สัญญา, ผลแห่งสัญญา, กฎหมาย
เก่าและใหม่

ผลแห่งสัญญาที่จัดทำในขณะที่ใช้กฎหมายเก่านั้น ต้องเป็นไป
ตามกฎหมายเก่า แม้จะเป็นผลอันเนื่องแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน
ภายหลังเมื่อกฎหมายเก่าได้ยกเลิกแล้วก็ตาม

สัญญาเช่าซื้อที่จัดทำขณะที่ใช้ประมวลแพ่งบรรพ ๓ ฉบับเก่า
ต้องบังคับตามบทบัญญัติในประมวลแพ่งบรรพ ๓ ฉบับเก่า แม้เกี่ยว
ด้วยปัญหาในกิจการอันเกิดขึ้นในขณะที่ใช้ประมวลแพ่งบรรพ ๓ ฉบับ
ใหม่ก็ตาม

ฎีกาที่ ๘๒๒ หน้า ๓๕๒๗

กฎหมาย, การใช้ประมวลอาชญาภาค ๑, บัญญัติพิเศษ, ผลิตพระราชบัญญัติขึ้น

ตามพระราชบัญญัติขึ้นมาตรา ๖๘ (๓) ที่ว่าผู้ใดกระทำผิดและพ้นโทษไปแล้วไปกระทำผิดซ้ำอีกภายใน ๓ ปี ถ้าโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดครั้งหลัง เป็นโทษปรับหรือจำคุก ก็ให้วางโทษปรับทั้งจำนวน เป็นบทบัญญัติพิเศษ ซึ่งในความผิดครั้งหลังศาลต้องวางโทษทั้งจำและปรับด้วย จะยกโทษปรับเสีย ด้วยอาศัยบทบัญญัติแห่งประมวลอาชญามาตรา ๓๓ โดยอ้างว่าอำนาจยกโทษปรับอยู่ในภาค ๓ แห่งประมวลอาชญาหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๒๑ หน้า ๓๓๐๘

กฎหมาย, การใช้ประมวลอาชญาภาค ๑, บัญญัติพิเศษ, ผลิตพระราชบัญญัติรณนตร์

เมื่อมีการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติรณนตร์ พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๗ โดยเขารณนตร์ส่วนบุคคลไปใช้เป็นรณนตร์ข้าราชการผู้ที่จะต้องรับผิดชอบ ณะเพาะเจ้าของรถหรือผู้ขับรถ ตามบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ เท่านั้น ส่วนคนเก็บค่าโดยสารไม่มีผิดด้วย ในเรื่องเช่นนี้จะนำมาตรา ๖๓ ในภาค ๓ แห่งประมวลอาชญามาใช้มิได้ โดยนัยแห่งมาตรา ๓๓ เพราะเรื่องบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบบัญญัติไว้โดยเพาะในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติรณนตร์แล้ว

ฎีกาที่ ๔๕๘ หน้า ๗๑๗

กฎหมาย, การตีความ, ความเข้าใจธรรมดา

การตีความตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ต้องตีความตามตัวอักษร และตามความเข้าใจธรรมดา เว้นแต่จะมีเหตุผลพิเศษ ตามพระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ ไม่มีเหตุที่จะตีความคำว่า “ผู้พิพากษา” ให้รวมถึงที่ปรึกษากฎหมายด้วย

ฎีกาที่ ๒๐๖ หน้า ๘๕๔
ฎีกาที่ ๒๐๗

กฎหมาย, การตีความ, ความสะดวกและสาธารณะประโยชน์

การตีความในกฎหมาย ไม่ควรตีความไปในทางที่จะเป็นการขัดต่อความสะดวกและสาธารณะประโยชน์

ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๑๕๗๓

กฎหมาย, การยกเลิก, ผล

ดู คำประกัน

ฎีกาที่ ๓๘๓ หน้า ๒๔๘

กฎหมาย, ฎีกาบรรทัดฐาน, ฎีกาก่อนและหลัง

คำพิพากษาฎีกาที่เป็นบรรทัดฐานในข้อกฎหมายนั้น คำพิพากษาที่ออกภายหลัง ย่อมต่างคำพิพากษาที่ออกก่อน

ฎีกาที่ ๘๐๕ หน้า ๑๔๗๖

กฎหมาย, แปลกฎหมาย, อุทลุม

ดู อุทลุม

ฎีกาที่ ๘๐๕ หน้า ๑๔๗๖

กฎหมาย, ไม่มีผลย้อนหลัง

ดู พินัยกรรม ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๕๔๑

กฎหมาย, ระเบียบขัดกับกฎหมาย

เมื่อมีผู้กระทำผิดต่อกฎหมาย อันมีบทกำหนดโทษไว้ แม้จะมีระเบียบการที่นำมาไม่ถือเอาเป็นความผิด ก็เป็นระเบียบที่ขัดกับกฎหมาย จะนำมาอ้างไม่ให้ศาลลงโทษสำหรับความผิดนั้นมิได้

ฎีกาที่ ๓๘๘ หน้า ๕๘๒

กฎหมาย, สุภาพชน, มหากฎหมายต้องมาโดยบริสุทธิ์

ดู สุภาพชนกฎหมาย ฎีกาที่ ๓๘๕ หน้า ๕๘๑

กฎหมาย, สุภาพชน, สิ่งที่ทำแล้วสันนิษฐานว่าถูก

ดู สุภาพชนกฎหมาย ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๓๕๘๓

กฎหมายปิดปาก, จำนอง, ขอมให้ผู้อื่นเอาที่ดินจำนอง

ดู จำนอง ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๓๒๗๗

กฎหมายปิดปาก, ที่ดิน, ชื้อในกรมธรรม์ซื้อขาย

ดู ที่ดิน ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๓๒๗๗

กฎหมายปิดปาก, ประทานบัตรเหมืองแร่, ทับที่ผู้อื่น, ไม่คัดค้าน

ดู เหมืองแร่ ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๕๐๕

กักขัง, แล้วลักทรัพย์, ไม่เป็นจริง

จำเลยกับพวกส่มคบกันจับตัวเจ้าทุกข์ผู้ถูคร่ำพาไปกักขังไว้ โดยมีสาเหตุส่วนหนึ่ง แต่ในขณะที่ถูคร่ำไปนั้น จำเลยได้ตั้งกระบี่เอาชนบัตรของเจ้าทุกข์ไป คัดสินว่าความผิดของจำเลยเป็นฐานลักทรัพย์ ไม่ใช่ชิงทรัพย์ และส่วนพรรคพวกของจำเลยก็ไม่มีผิดในเรื่องลักทรัพย์นี้ด้วย

ฎีกาที่ ๗๔๗ หน้า ๑๑๒๖

การพระนั้น, การเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน, หน้าที่นำสืบ

เมื่อโจทก์หาว่าจำเลยเล่นการเดิน ซึ่งไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ แต่อ้างว่ามีลักษณะคล้ายกัน โจทก์ต้องสืบข้อเท็จจริงที่คล้ายกัน

ฎีกาที่ ๕๓๓ หน้า ๘๖๓

การพระนั้น, ขายของแถมสลาท

การขายของโดยให้ของแถมและให้สลาทเพียงไซค ซึ่งอาจได้รับรางวัลเงินหรือสิ่งของ แต่ของที่ขายขายตามราคาธรรมดาอันเป็นการแถมพอก ไม่ใช่จับสลาทเพียงไซค อันจะเป็นผิดต่อพระราชบัญญัติการพระนั้น พ.ศ. ๒๔๗๓

ฎีกาที่ ๗๓๗ หน้า ๑๒๗๓

การพนัน, โปกา

การเล่นโปกาพนันเป็นการเล่นที่ห้ามขาด ศาลลงโทษทั้งปรับ
และจำคุก

ฎีกาที่ ๗๓๑ หน้า ๓๓๐๕

การพนัน, ไฟ, เก็บผลประโยชน์และเล่นเกินเวลา, หลายกระทง
จำเลยตั้งข้อหาเล่นไฟเก็บผลประโยชน์และเล่นเกินเวลา เป็น
ความผิด ๒ กระทง คือฐานเล่นไฟเก็บผลประโยชน์ตามพระราชบัญญัติ
การพนัน พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๘ และผิดฐานเล่นไฟเกินเวลาที่กฎหมาย
อนุญาต ตามกฏกระทรวงมหาดไทยข้อ ๘ ปรับ ๒ กระทงรวมกัน ๕๐ บาท

ฎีกาที่ ๒๕๗ หน้า ๓๕๕

การพนัน, ไฟ, เล่นเอากาแฟเลี้ยงกัน

เล่นไฟเพื่อเอากาแฟมาเลี้ยงกันในโรงวางพอกที่เล่น เพื่อความ
รื่นเริง ไม่เป็นการเล่นพนันผิดกฎหมาย

ฎีกาที่ ๗๕๓ หน้า ๓๓๓๓

กู้เงิน, ค่าประกัน, ลูกหนี้รับสภาพหนี้, อายุความสะดุดหยุดลง,
เป็นโทษแก่ผู้ค้ำประกัน

ลูกหนี้เงินไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ สัญญาจะใช้ค้ำประกันงวด และ
มีผู้ค้ำประกัน ลูกหนี้ไม่ได้ชำระค้ำเงินเลย แต่ได้ชำระดอกเบี้ย
เมื่อ ๓-๕ ปีก่อนฟ้อง (ฟ้อง พ.ศ. ๒๔๗๕) ศาลฎีกาตัดสินว่า แม้จะ

๑๖๔๓

นับอายุความตามประมวลแพ่ง ก็เป็นอันว่าอายุความได้ระงับตั้ง
ตามมาตรา ๑๗๒ และเหตุที่อายุความระงับตั้งย่อมเป็นโทษแก่ผู้
ค่าประกันด้วย ตามมาตรา ๖๘๒ คดีจึงไม่ขาดอายุความทั้งสำหรับ
ถูกหนและผู้ค้ำประกัน

ฎีกาที่ ๗๘๕ หน้า ๑๒๓๓

กู้เงิน, ขำระหน, หลักฐานเป็นหนังสือ

ในคดีที่ถูกหนฟ้องขอให้เจ้าหนคนเอกชำระกู้ยืมเงิน โดยอ้างว่า
ถูกหนได้ชำระหนี้เสร็จแล้ว ถ้าเจ้าหนรบในการพิจารณาว่า ถูกหน
ได้ชำระหนี้แล้ว ถูกหนก็ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือมาแสดง
ตามประมวลแพ่งมาตรา ๖๕๓ หนนรรับ เจ้าหนของคนเอกชำระ
กู้ยืมเงินให้ถูกหน

ยงเป็นปัญหาว่า ถ้าเจ้าหนไม่รบ ถูกหนจะนำพยานบุคคล
มาสืบได้หรือไม่

ฎีกาที่ ๑๕๘ หน้า ๒๓๗

กู้เงิน, แบบ

การกู้ยืมเงินเกินกว่า ๕๐ บาท กฎหมายไม่ได้บังคับว่าต้อง
ทำเป็นหนังสือจึงจะใช้ได้ แต่ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ ท่านห้าม
มิให้พิสูจน์แทน

ฎีกาที่ ๖๐๐ หน้า ๘๔๖

กู้เงิน, แบบ

เอกสารที่ไม่มีมูลค่าหรือใจความต่อให้เห็นว่ามี การกู้ยืมกัน จะใช้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินไม่ได้

ฎีกาที่ ๗๘๘ หน้า ๓๒๕๖

กู้เงิน, เบี้ยหวัย

ในการเดินเบี้ยหวัย เมื่อถูกวงผู้ประมุขได้ ได้ทำสัญญา กู้ ให้แก่นายวง ลงจำนวนเงินเกินจำนวนที่ได้รับไปจริง โดยหักดอกเบี้ย ไว้เสร็จ ถูกวงต้องรับผิดชอบเงินเต็มตามจำนวนในสัญญา ไม่ใช่ ตามจำนวนที่รับไปจริง

ฎีกาที่ ๔๓๑ หน้า ๖๔๓

กู้เงิน, รับของแทนเงิน

ในการกู้ยืม ซึ่งผู้กู้ไม่ได้รับเงินตามสัญญา แต่รับข้าวเปลือก ไปแทน ต้องบังคับคดีตามประมวลแพ่งมาตรา ๖๕๖ และถือว่า จำนวนเงินที่กู้เพียงเท่าราคาข้าวเปลือกที่รับไป ไม่ใช่ตามจำนวนใน สัญญา

ฎีกาที่ ๓๓๗ หน้า ๒๐๒

กู้เงิน, สัญญากู้หาย

โจทก์ฟ้องเรียกเงินตามสัญญา กู้ แต่ไม่มีหนังสือสัญญา มาแสดง ต่อศาล โดยสัญญาหาย ศาลเดิมพิพากษาว่า โจทก์ไม่มีสิทธิที่จะ

ฟ้องเรียกเงินได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า แม้สัญญาขายโจทก์ก็มีสิทธิฟ้องเรียกเงินได้ โดยโจทก์นำสืบว่ามีจำเลยกู้ จำเลยกู้กา
ในข้อเท็จจริง ศาลฎีกาพิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์

ฎีกาที่ ๓๔ หน้า ๓๔

ฎีกา
แก้ฟ้อง

ฎีกาที่ ๕๕๔ หน้า ๑๖๒๗

กองหมาย, คดีบัญชี

ฎีกาที่ ๕๐๒ หน้า ๖๐๖

กรรมสิทธิ์, ทดิน, ถิ่นโฉนดในที่ดินอื่น

ฎีกาที่ ๓๘๘ หน้า ๒๕๘

กรรมสิทธิ์, ทดิน, ผู้ซื้อโฉนด

ฎีกาที่ ๓๘๕ หน้า ๒๕๒

ผู้ตรวจทางน้ำสาธารณะ

หนองซึ่งนายผู้ตรวจทางน้ำสาธารณะตามกรมที่ดิน ตามสภาพย่อมเป็น
หนองสาธารณะประโยชน์อยู่ในตัว หากจำต้องมีการขุดขึ้นทะเบียนไม่

๑๖๕๐

เมื่อผู้ใดทำการขจัดขวางกีดกันทางน้ำไหลแห่งหนึ่งของเช่นว่านี้ ต้องมีความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๕ ข้อ ๓๐

ฎีกาที่ ๘๒๐ หน้า ๓๕๓๘

ขจัดคำสั่งเจ้าพนักงาน, เข้าทำนาในที่หวงห้าม

การที่ผู้ใดเข้าทำนาในบริเวณซึ่งรัฐบาลหวงห้ามไว้เป็นที่ผูกขาดและเป็นที่ดินสาธารณะ โดยขัดขืนคำสั่งประกาศห้ามของกรมการอำเภอ นั้น เป็นความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๕ (๒) ฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน

ฎีกาที่ ๔๘๓ หน้า ๘๐๕

ขจัดคำสั่งเจ้าพนักงาน, คำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย, เดินไปมา ต้องจุดได้ไฟ

คำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายนั้น ต้องเป็นคำสั่งที่กฎหมายให้อำนาจ

กรมการอำเภอออกประกาศให้ราษฎรที่เดินไปมาในระแวกบ้านตั้งแต่พระอาทิตย์ตกแล้วต้องจุดได้ไฟ แต่คำสั่งนี้ไม่มีกฎหมายสนับสนุนจำเลยไม่ทำตาม ไม่เป็นความผิดต่อประมวลอาชญามาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒ โดยไม่เรียกว่าคำสั่งของกรมการอำเภอเป็นคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๖๔๓ หน้า ๓๐๐๕

ขัตติ์คำสั่งเจ้าพนักงาน, ให้ละถอนการทำนาในที่สาธารณะประโยชน์
 เมื่อผู้ใดทำนารุกฎาในตำห้วยอันเป็นที่สาธารณะประโยชน์ กรม
 การข้าบ่อมมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้นั้นถอนการทำนาเสียได้ คำตั้งนั้น
 ได้ชื่อว่าเป็นคำตั้งอันชอบด้วยกฎหมาย ผู้ที่ผ่านชนชดคองมีผิด
 ฎีกาที่ ๑๓๒ หน้า ๑๓๐๘

ขายที่ดิน, ที่ที่ถูกยึด, ขายโดยศาลอนุญาต
 เจ้าหนี้กับลูกหนี้ตามคำพิพากษา เอาที่ดินซึ่งศาลได้ยึดไว้
 ไปตกตงกันนอกศาลขายให้แก่บุคคลที่ ๓ โดยสุจริต และโดยศาลได้
 อนุญาต จนศาลได้มีหนังสือไปยังเจ้าพนักงานที่ดิน ให้ออกหนังสือ
 สำคัญให้แก่ผู้ซื้อแล้วดังนี้ แม้กรรมสิทธิ์ในที่ดินจะยังไม่เปลี่ยนมือ
 ไปยังผู้ซื้อ โดยเจ้าพนักงานยังไม่ออกหนังสือสำคัญให้ก็ดี เจ้าหนี้
 ตามคำพิพากษาอีกเรื่องหนึ่งจะยึดที่ดินนั้นไม่ได้
 ฎีกาที่ ๓๓๓ หน้า ๕๗๖

ขายที่ดิน, เนื้อที่ขาด, สัญญาไม่รับผิด, ปกปิดความจริง
 เจ้าของที่ดินซึ่งได้แบ่งให้กรมชดประทานตามประกาศพระบรม
 ราชโองการ เพื่อการทดนาไปเสีย ๑๖ ไร่เศษแล้ว ภายหลังงกดับ
 ให้ผู้เช่าซื้อที่ดินนั้นไปทงแปลง โดยไม่บอกถึงการที่ที่ดินขาดไป
 ให้ผู้เช่าซื้อทราบ แม้จะมีข้อสัญญาไว้ว่าผู้ขายจะไม่ต้องรับผิดชอบ
 ผู้เช่าซื้อเด็กสัญญาเสียได้
 ฎีกาที่ ๖๐๘ หน้า ๕๖๓

ขายที่ดิน, แบบ, ปกครองปรบึกษ์

ผู้ซื้อที่ดินมือเปล่าโดยมิได้ทำหนังสือ แต่ได้เข้าครอบครองที่ดิน
มา ๓๐ ปี แล้วผู้ขายไปรับโฉนดได้ซื้อผู้ขายเอามามอบให้ผู้ซื้อ ผู้ซื้อ
ก็ครอบครองที่ดินต่อมามาก ๓๐ ปีเศษ ที่ดินนั้นตกเป็นของผู้ซื้อดีทรชาติ
ฎีกาที่ ๘๐๘ หน้า ๑๒๖๕

ขายที่ดิน, แบบ, ขอมความ

ผู้จะขายที่ดินทำขอมในศาลยกที่ดินที่จะขายให้ผู้ซื้อ แม้จะยัง
ไม่ได้ไปทำสัญญาซื้อขายให้ถูกต้องตามแบบในกฎหมายก็ดี เจ้าหน
อนจะยึดที่ดินนั้นไม่ได้
ฎีกาที่ ๒๘๓ หน้า ๕๓๕

ขายที่ดิน, แบบ, สัญญาจะซื้อขาย, จำระหนบางส่วน

สัญญาจะซื้อขายที่ดินนั้น แม้จะทำกันด้วยปากเปล่าก็ดี ถ้า
ฝ่ายผู้ซื้อรับที่ดินไปครอบครองแล้ว สัญญานั้นก็สมบูรณ์
ฎีกาที่ ๓๕๗ หน้า ๕๒๗

ขายที่ดิน, ผู้ขายไม่มีกรรมสิทธิ์

การทำสัญญาขายที่ดิน ซึ่งผู้ขายไม่มีกรรมสิทธิ์นั้น แม้ผู้ขาย
จะได้ฟ้องผู้ซื้อ จนศาลได้พิพากษาและบังคับให้ผู้ขายโอนที่ดินให้
แก่ผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อก็ห้ามกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไม่ได้
ฎีกาที่ ๕๓๘ หน้า ๘๓๘

ขายที่ดิน, สิ่งปลูกสร้าง, ยกเว้นไม่ขาย

ในการซื้อขายที่ดิน ถ้าคู่สัญญาตกลงกันยกเว้นไม่ขายเรือน
ซึ่งปลูกอยู่บนที่ดิน การยกเว้นนั้นควรจะแสดงไว้ในสัญญาซื้อขาย
ให้ชัดเจน และถ้าในสัญญาฉบับปรากฏว่า สิ่งปลูกสร้างในที่ดิน
ยอมขายด้วยแล้ว เรือนซึ่งปลูกอยู่บนที่ดินก็ควรจะเป็นอันขายด้วย

ฎีกาที่ ๙๐๗ หน้า ๑๔๘๗

ขายฝาก, ที่ดิน, สัญญาผิดแบบ, ปกครอง

การขายฝากที่ดินมีโฉนด แต่สัญญามิได้ทำกันให้ถูกแบบตาม
กฎหมายนั้น แม้ผู้รับซื้อฝากได้ปกครองที่ดินมาเกิน ๓๐ ปีก็ดี ถ้า
หากผู้ขายฝากมิได้ส่งระงับที่ดินให้แก่ผู้รับซื้อฝากแล้ว ผู้รับซื้อฝาก
จะอ้างว่าที่ดินนั้นหลุดเป็นสิทธิ์แก่ตนหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๓๗๘ หน้า ๒๔๓

ครอบครอง, บิดาทำสัญญาแทนบุตร, จำนองที่ดิน

ที่ดินเป็นของบุตรซึ่งเป็นผู้เยาว์หลายคนด้วยกัน บิดาเอาไปทำ
สัญญาจำนอง โดยระบุว่าจำนองแทนบุตรบางคน บุตรอื่น ๆ ซึ่ง
มิได้ระบุชื่อไว้ไม่ต้องรับผิดชอบในสัญญาจำนอง และอาจร้องให้กันส่วน
ของตนในที่ดินนั้นออกเสียได้

ฎีกาที่ ๔๘๔ หน้า ๗๘๗

ครอบครัว, บุตร, รับรองบุตร

หญิงชายตกลงกันได้เสียกันจนเกิดบุตร ซึ่งชายได้รับรองเด็กนั้น
ว่าเป็นบุตรของตน เด็กนั้นมีสิทธิรับมรดกชายนั้น

ฎีกาที่ ๒๖๘ หน้า ๓๘๘

ครอบครัว, บุตร, อิสสระเหนือบุตร

โจทก์ทำสัญญาตักจ้างรับเงินล่วงหน้าค่าจ้างเคย ให้บุตรรับใช้
การทำงานอยู่กับจำเลยแทนตน แล้วโจทก์ยกบุตรนั้นให้เป็นภรรยาชาย
โจทก์ยอมหมดหนี้ต่อสระเหนือบุตร จะฟ้องขอให้จำเลยส่งตัวแก่โจทก์
หาได้ไม่

ฎีกาที่ ๒๐๗ หน้า ๒๗๒

ครอบครัว, ผัวเมีย

ดู	ผัวเมีย	ฎีกาที่ ๒๔๑	หน้า ๓๓๗
	„	ฎีกาที่ ๓๗๓	หน้า ๕๕๐
	„	ฎีกาที่ ๔๖๘	หน้า ๗๕๒
	„	ฎีกาที่ ๗๕๕	หน้า ๓๑๕๘
	„	ฎีกาที่ ๗๒๐	หน้า ๓๑๐๓
	„	ฎีกาที่ ๗๕๒	หน้า ๓๓๕๗
	„	ฎีกาที่ ๗๖๕	หน้า ๓๓๗๓
	„	ฎีกาที่ ๘๐๗	หน้า ๓๔๘๒
	„	ฎีกาที่ ๘๒๗	หน้า ๓๕๖๐

ครอบครอง, ที่ดิน, ภิรยาครอบครอง

ลักษณะที่จะเรียกว่าเป็นภิรยาครอบครองนั้น ต้องวินิจฉัยตาม เหตุการณ์ประกอบกับสภาพของทรัพย์สินที่ยึดถือ และพฤติการณ์ ทงหลาย

การที่จำเลยได้ปลูกโรงจับกุ้งปลาและตัดฟันแถมทำกินในที่วัดวา หนึ่งเป็นทนายเคมทวมถึง ซึ่งฉิบปฏิบัตงนเป็นฉิบทเจ้าของที่ดินในแถบ นั้นทำประโยชน์ในที่ดิน และเป็นฉิบอันเหมาะสมตามสภาพแห่งที่ดิน เช่นนี้เรียกว่าเป็นภิรยาครอบครองโดยเจตนาจะถือเอาเป็นเจ้าของตน ทำให้เกิดสิทธิครอบครองขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ฎีกาที่ ๗๒๔ หน้า ๓๐๗๗

ครอบครอง, ที่ดิน, ครอบครองแทนกัน

การที่บุคคลครอบครองที่ดินโดยสิทธิของตนนั้น จะวินิจฉัยว่า เป็นการครอบครองแทนผู้อื่นด้วยหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๓๑๔๗

ครอบครอง, ที่ดิน, สละการครอบครอง

ที่นาซึ่งเจ้าของไม่ได้ทำ เพราะนาเค็มทำนาไม่ได้ และทำไม่ได้ ตลอดทวงกันทงตำบล ไม่เรียกว่าเจ้าของละทิ้ง

ฎีกาที่ ๓๕๕ หน้า ๕๓๗

ครอบครอง, ที่ดิน, สละการครอบครอง

ปล่อยให้คนอื่นเช่าทำนาในที่ของคุณ ในขณะที่มีเจ้าหนี้ฐานะ
คดีของบุคคลที่ ๓ ได้นำยึดที่ดินนั้นไว้ และกำลังต่อสู้กรรมสิทธิ์กัน
อยู่นั้น ไม่เรียกว่าได้สละสิทธิในการครอบครองที่ดิน

ฎีกาที่ ๓๗๒ หน้า ๕๔๖

ครอบครอง, ที่ดิน, สละการครอบครอง

ผู้ครอบครองที่ดินซึ่งนาเค็มท่วมถึง แม้จะไม่ได้อยู่ในที่ดิน
ตลอดปี โดยเมื่อนาแห้งก็เป็นอันอยู่ไม่ได้ เพราะไม่มีน้ำรับประทาน
ทนเรียกว่าเป็นเหตุสุดวิสัยของชั่วคราว ไม่ทำให้การครอบครองสิ้นสุดลง

ฎีกาที่ ๗๒๕ หน้า ๓๐๗๗

ครอบครอง, ที่ดิน, สิทธิครอบครอง

การที่จะอ้างสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น ถ้ามีคนอื่นถือสิทธิ
เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยแล้ว จะอ้างสิทธิครอบครองหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๓๒๘ หน้า ๔๗๓

ครอบครอง, ที่ดิน, สิทธิครอบครอง

ผู้ที่เช่าครอบครองในที่ดินอยู่ก่อน มีสิทธิดีกว่าผู้ที่มาใน
ภายหลัง แม้ผู้มาก่อนจะมีใบรับรองหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินนั้นก็ตาม

ฎีกาที่ ๗๒๕ หน้า ๓๐๗๗

๑๖๕๓

ครอบครอง, ปรบักษ์, เจ้าที่ดินโดยไม่มีหนังสือ

ผู้เช่าทำประโยชน์ในที่ดินของผู้อื่น แม้การเช่าจะมีได้ทำหนังสือต่อกันก็ดี ผู้เช่าจะอ้างว่าได้ครอบครองเป็นปรบักษ์ต่อกรรมสิทธิ์ของผู้ให้เช่าหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๔๕๗ หน้า ๗๑๓

เครื่องหมายการค้า, เรียบแบบ, วัตถุพะยาน

ดู พะยาน ฎีกาที่ ๗๖๓ หน้า ๑๑๖๘

ความผิดหลง

ดู ละเมิด ฎีกาที่ ๗๗๖ หน้า ๑๓๘๐

ความผิดส่วนตัว, ร้องทุกข์, กำนันและอำเภอ

กำนันและนายอำเภอเป็นเจ้าหน้าที่รับคำร้องทุกข์ในคดีอาชญาส่วนตัวได้

ฎีกาที่ ๒๖๓ หน้า ๓๗๑

คดีเสร็จเด็ดขาด, ชำระหนี้สองซ้ำโดยผิดหลง

เจ้าหนี้ฟ้องผู้รับมรดกให้ชำระหนี้ของผู้ตาย ผู้รับมรดกได้ตกลงทำยอม และโอนที่ดินให้แก่เจ้าหนี้แทนการชำระหนี้เสร็จไป

ต่อมาปรากฏว่าเงินที่ผู้ตายเป็นหนี้ยู่ นั้น ผู้ตายได้ผ่อนชำระไปบ้างแล้ว
ซึ่งผู้รับมรดกพึงค้นพบใบรับเงินในภายหลัง ผู้รับมรดกฟ้องเรียกเงิน
ตามจำนวนที่ผู้ตายได้ผ่อนชำระแล้วนั้นได้ ไม่เรียกว่าเป็นการฟ้องคดี
ที่เสร็จเด็ดขาดแล้ว ตามข้อห้ามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีความแพ่ง ร. ศ. ๑๒๗

ฎีกาที่ ๘๒๓ หน้า ๑๕๒๓

คดีเสร็จเด็ดขาด, ฟ้องซ้ำ

โจทก์ฟ้องจำเลยให้ชำระหนี้ ในฐานะจำเลยเป็นผู้รับมรดก และ
เป็นผู้จัดการมรดกครั้งที่ ๑ แล้ว จำเลยทำยอมต่อศาลใช้หนี้ แต่โจทก์
ไม่ได้รับชำระหนี้ครบ โดยจำเลยได้รับเงินมรดกมา แต่ไม่ใช่หนี้
ให้โจทก์ๆ จึงฟ้องอีกคดี ๑ ว่า จำเลยทำผิดหน้าที่ผู้จัดการมรดก
ให้จำเลยใช้หนี้ให้โจทก์ได้ ไม่ใช่ฟ้องซ้ำ

ฎีกาที่ ๒๖๗ หน้า ๓๘๗

ค่าธรรมเนียม, ฎีกา, ดุลยพินิจ

ปัญหาเรื่องค่าธรรมเนียมเพียงเล็กน้อย ย่อมอยู่ในดุลยพินิจ
ของศาลต่าง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ฎีกาที่ ๕๐๒ หน้า ๘๒๐

ค่าเสียหาย, ราคาทรัพย์สิน, ราคาที่ดิน, ราคาที่ขายได้

ราคาทรัพย์สินที่จะตั้งเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าเสียหายนั้น ต้อง
คือราคาปัจจุบัน คือราคาของทรัพย์สินในขณะเวลาที่กำหนดค่าเสียหาย
ไม่ใช่ราคาที่เจ้าของทรัพย์สินได้ลงทุนไป และถ้าได้มีการขาย
ทอดตลาดทรัพย์สิน ราคาที่ขายทอดตลาดได้นั้น โดยปกติต้องพึงว่า
เป็นราคาสมควรในปัจจุบัน

จำเลยทำผิดสัญญาต่อโจทก์ การผิดสัญญาได้เป็นเหตุให้
โรงสีซึ่งโจทก์มีส่วนเป็นเจ้าของ ต้องถูกยึดขายทอดตลาด ทุนของ
โจทก์ที่ลงทุนไปในโรงสีมีจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ขายทอดตลาดได้
ราคาส่งของโจทก์เพียง ๓,๗๐๐ บาท จำเลยต้องใช้ค่าเสียหายให้
โจทก์เพียงในจำนวน ๓,๗๐๐ บาทนี้ ไม่ใช่ในจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท
ฎีกาที่ ๕๐๔ หน้า ๓๔๗๐

คำของแก้, พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและคำของ
แก้, วิเคราะห์บท

คำว่า คำ ในพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและคำ
ของแก้ พ.ศ. ๒๔๗๔ นั้น หมายความว่ารวมถึงการรับซื้อและรับแลกเปลี่ยนด้วย
ไม่เฉพาะแต่การขายหรือจำหน่ายเท่านั้น เพราะฉะนั้น
บุคคลที่มีอาชีพในการรับซื้อและแลกเปลี่ยนของคำรูปพรรณ แล้วเอามา
ขายทำเป็นรูปพรรณใหม่ออกขาย เรียกว่าเป็นผู้ค้าของแก้ตาม
ความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติ และต้องรับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน
มีฉันทมณเฑียร

คำพิพากษา, อ้างข้อเท็จจริงในคำพิพากษา

ดู	พยาน	ฎีกาที่ ๓๗๓	หน้า ๕๕๐
	,,	ฎีกาที่ ๔๑๐	หน้า ๖๓๕

คำรับของจำเลย, จำเลยรับโจทก์ไม่ต้องสืบ

ดู	แจ้งความเท็จ	ฎีกาที่ ๓๑๔	หน้า ๔๖๗
ดู	วิชัยพิจารณาอาชญา	ฎีกาที่ ๓๓๕	หน้า ๔๘๔

คำรับของจำเลย, รับโดยมีข้อต่อสู้, หน้าที่นอัสืบ

ดู	วิชัยพิจารณาอาชญา	ฎีกาที่ ๓๐๖	หน้า ๔๕๔
	,,	ฎีกาที่ ๔๒๓	หน้า ๖๖๘

คำรับชั้นไต่สวน, พยาน

ดู	พยาน	ฎีกาที่ ๑๒๒	หน้า ๑๖๖
		ฎีกาที่ ๔๖๔	หน้า ๗๒๘

คำให้การ, แยกคำให้การ

ดู	วิชัยพิจารณาแพ่ง	ฎีกาที่ ๓๐๘	หน้า ๔๕๘
----	------------------	-------------	----------

คำให้การจำเลย, ไม่ทราบเท่ากับปฏิเสธ

ดู	วิชัยพิจารณาอาชญา	ฎีกาที่ ๒๒๒	หน้า ๓๐๕
----	-------------------	-------------	----------

คำประกัน, เจ้าหน้ผ่อนเวลา

ในเรื่งสัญญาการเงินซึ่งมีผู้คาประกันน เมื่อกถูกหน้ไม่ใช้เงิน
เมื่อถึงกำหนดเวลาใช้หน้ ผู้คาประกันจะบังคับเรื่งให้เจ้าหน้พอง
ถูกหน้ ถ้าไม่พองจะอ้างเป็นเหตุว่าตนพ้นจากควมรับผิดชอบได้ไม่
และแม้ว่าถูกหน้จะได้ทำหน้ต่อผู้ให้เงินให้ไว้แก่เจ้าหน้ ซึ่งเจ้าหน้
มิได้ลงชื่อรับสัญญาด้วย ก็ไม่เรื่งกว่าเจ้าหน้ได้ผ่อนเวลาใช้หน้ให้

ฎีกาที่ ๓๕๑ หน้า ๕๐๘

คำประกัน, เจ้าหน้ผ่อนเวลา

การทเจ้าหน้ไม่พองถูกหน้เมื่อผิดนัดชำระหน้ นหาใช้เป็นการ
ยอมผ่อนเวลาให้ถูกหน้ ตามควมหมายแห่งประมวลแพ่งมาตรา๗๐๐ ไม่

ฎีกาที่ ๗๒๓ หน้า ๑๐๗๑

คำประกัน, เจ้าหน้ผ่อนเวลา

การทเจ้าหน้ไม่พองรองถูกหน้เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหน้
เป็นแต่เพียงถูกหน้ผิดนัดไม่ชำระหน้ นหาใช้เป็นการผ่อนเวลาชำระหน้
ตามประมวลแพ่งมาตรา ๗๐๐ ไม่

ฎีกาที่ ๗๘๕ หน้า ๑๒๓๓

คำประกัน, เจ้าหน้ผ่อนเวลา, หน้ที่กำหนดแน่นอน

การทนายประกันจะหลุดพ้นจากควมรับผิดชอบ โดยเหตุที่เจ้าหน้

ยอมผ่อนเวลาให้แก่ลูกหนี้ตามประมวลแพ่งมาตรา ๗๐๐ นั้น ต้องเป็น
 หนี้ซึ่งต้องชำระณเวลายกกำหนดแน่นอน

ฎีกาที่ ๖๐๐ หน้า ๗๔๖

คำประกัน, เจ้าหนี้ผ่อนเวลา, ลูกหนี้ผิดนัด

การที่ลูกหนี้ไม่ชำระเงินที่ใดก็ ยอมไปตามกำหนดนั้น ได้ชื่อว่า
 ลูกหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้เริ่มมีสิทธิที่จะฟ้องลูกหนี้และผู้ค้ำประกันได้ ตาม
 ประมวลแพ่งมาตรา ๖๗๖ และการที่เจ้าหนี้ไม่ฟ้องลูกหนี้เมื่อเวลาครบ
 กำหนด จนต่อมาอีกหลายเดือนนั้น หากเจ้าหนี้ยอมผ่อนเวลาชำระ
 หนี้ให้แก่ลูกหนี้ ตามประมวลแพ่งมาตรา ๗๐๐ ไม่ ผู้ค้ำประกันไม่หลุด
 พันจากความรับผิดชอบ

ฎีกาที่ ๒๖๖ หน้า ๓๗๓.

คำประกัน, ชำระหนี้, ไล่เบี้ย, รับช่วงสิทธิ

ช. กู้เงินไปทำศพ จ. โจทก์เป็นผู้ค้ำประกัน จำเลยทำสัญญา
 กับ ช. ว่า ถ้าจำเลยได้รับมรดก จ. จำเลยจะรับใช้หนี้ทุกมา เจ้าหนี้
 เร่งรัดโจทก์ โจทก์ต้องทำหนังสือให้เจ้าหนี้ จำเลยได้รับมรดก จ.
 โจทก์จึงฟ้องให้จำเลยใช้เงิน จำเลยต่อสู้ในข้อกฎหมายว่าโจทก์
 เป็นคนนอกสัญญา ไม่มีสิทธิฟ้องจำเลย ศาลฎีกาตัดสินยืนตาม
 ศาลล่าง ให้โจทก์ชนะคดี

ฎีกาที่ ๓๓๔ หน้า ๓๕๐

คำประกัน, หนี้เดิมระงับสิ้นไป, ผู้คำประกันหลุด
เมื่อเจ้าหนี้รบทรพย อนแทนการชำระหนี้ หนี้ของลูกหนี้ยกยอม
ระงับสิ้นไป ผู้คำประกันจึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามประมวลแพ่ง
มาตรา ๖๘๘

ฎีกาที่ ๘๒๔ หน้า ๓๕๔๔

คำประกัน, แบบ, ตามกฎหมายเก่า
สัญญาคำประกันทำในระหว่างไซ้ประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์
บรรพ ๓ ฉบับเก่านั้น แม้จะไม่ทำเป็นหนังสือก็ได้
ฎีกาที่ ๑๗๓ หน้า ๒๔๗

คำประกัน, แบบ, ภรรยาเป็นเจ้าหนี้, ทำหนังสือให้แก่สามี
ภรรยาเป็นเจ้าของที่ดินจากผู้เจ้าของ โดยจำเลยได้ฟ้องคดีเป็น
ผู้คำประกันเงินที่ขาด แต่จำเลยได้ทำหลักฐานการคำประกันให้ไว้
แก่สามี ภรรยาและสามีด้วยกันอาจฟ้องตามสัญญาคำประกันนั้นได้
ฎีกาที่ ๘๘๗ หน้า ๑๔๑๔

คำประกัน, แบบ, หลักฐานเป็นหนังสือ
ในเรื่องสัญญาคำประกัน ตามประมวลแพ่งมาตรา ๖๘๐ ซึ่ง
บัญญัติว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้คำประกัน จึงจะ
ฟ้องร้องใหม่บังคับคดีได้นั้น หนังสือเช่นนั้นไม่จำเป็นต้องขอความทูลค่า

ประกันสัญญากับเจ้าหนี้โดยตรง มีแต่ข้อความแสดงว่าได้มีการประกัน
สำหรับหนทพอง และมีลายมือชื่อของผู้ค้ำประกันลงไว้ ก็เป็นการ
เพียงพอที่จะฟ้องขอให้บังคับตามสัญญาประกันได้

ฎีกาที่ ๔๓๗ หน้า ๖๕๔

ค้ำประกัน, ลูกหนี้รับสภาพหนี้, อายุความสะดุดหยุดลง, เป็นโทษ
แก่ผู้ค้ำประกัน

ลูกหนี้เงินไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ สัญญาจะใช้คนเป็นงวด และ
มีผู้ค้ำประกัน ลูกหนี้ไม่ได้ชำระคืนเงินเลย แต่ได้ชำระดอกเบี้ย
เมื่อ ๓-๔ มิถุนายน (ฟ้อง พ.ศ. ๒๔๗๕) ศาลฎีกาตัดสินว่า แม้จะนับ
อายุความตามประมวลแพ่ง ก็เป็นอันว่าอายุความได้สะดุดหยุดลง
ตามมาตรา ๓๗๒ และเหตุที่อายุความสะดุดหยุดลง ย่อมเป็นโทษแก่
ผู้ค้ำประกันด้วย ตามมาตรา ๖๘๒ คดีจึงไม่ขาดอายุความทั้งสำหรับ
ลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน

ฎีกาที่ ๗๘๕ หน้า ๓๒๓๓

ฆ่าคน, เจตนาหรือไม่, ฆ่าในเวลาเมา

การที่จำเลยทำร้ายเขาถึงตายในขณะที่จำเลยเมามักรามากนั้น
อาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้วินิจฉัยว่าจำเลยไม่มีเจตนาฆ่าคนตาย โดยเจตนา

ฎีกาที่ ๕๗๖ หน้า ๘๘๗

หม่าคน, เจตนาหรือไม่, เชื้อเครื่องราง

จำเลยและผู้ตายต่างมีเครื่องรางของอาจารย์ ซึ่งได้เคยทดลอง
ความศักดิ์สิทธิ์ในการขยับขึ้นมาแล้ว ในวันเกิดเหตุผู้ตายชวนให้จำเลย
ตองยิงอีก จำเลยมีความเชื่อมั่นในเครื่องราง จึงได้ยิงถูกผู้ตายถึงแก่
ความตาย จำเลยแก้ว่าไม่ได้เจตนาจะฆ่า

ศาลฎีกาตัดสินว่า ความเชื่อของจำเลยในเรื่องอยู่คงนั้น ปรากฏ
จากเหตุผล ยกเป็นข้อแก้ตัวไม่ได้ จำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตาย
โดยเจตนา ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๔๘

ฎีกาที่ ๖๔ หน้า ๘๕

หม่าคน, เจตนาหรือไม่, ยั่วโทษะ

ผู้ตายโกรธจำเลย ได้ใช้ขวานและอิฐขว้างปาจำเลย แต่ยังไม่
ใช้ไม้หัดขว้างไปตีจำเลยอีก จำเลยจึงเอามัดแทงไปหนึ่งที่ ถูกผู้ตาย
ที่หน้าอกขาดใจตายใน ๑๐ นาที จำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดย
ไม่เจตนา ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๓ แต่นับว่าจำเลยถูก
กดขี่ข่มเหงอย่างร้ายแรง โดยเหตุอันไม่เป็นธรรม เป็นการยั่วโทษะ
ตามประมวลอาชญามาตรา ๕๕

ฎีกาที่ ๖๗๐ หน้า ๓๐๔๔

หม่าคน, เจตนาหรือไม่, ยั่วโทษะ, ป้องกันทรัพย์

ผู้ตายเมาสุราเะอะเข้าไปในโรงจำเลยเวลาดำค้ำคืน และทำของ

จำเลยแตกเดี่ยวหาย ภรรยาจำเลยเข้าจับไม้ที่ผู้ตายถือ ผู้ตายกระชาก
ไม้จนภรรยาจำเลยล้ม จำเลยถือไม้ดอออกมาเห็นจึงฟันผู้ตายที่นอกโรง
ที่ ๑ ถูกซี่โครงขาด อยู่ได้ ๕ วันก็ตาย จำเลยมีผิดฐานฆ่าคนตายโดย
ไม่เจตนา แต่กระทำโดยบันดาลโทษ ไม่ใช้บ่วงกัณฑ์
ฎีกาที่ ๒๖๐ หน้า ๓๖๐

ฆ่าคน, เจตนาหรือไม่, วิเวท

การทำร้ายเขาถึงตายเนื่องจากมุดวิเวทนั้น ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า
ไม่มีเจตนาฆ่า
ฎีกาที่ ๖๗ หน้า ๘๗

ฆ่าคน, ประมาท, ผิดพระราชบัญญัติเดินเรือ

จำเลยกระทำหน้าที่อินยเนียร์ ควบคุมเครื่องจักรเรือกลไฟ
โดยมิได้รับประกาศนียบัตร หมอหน้าเรือกลไฟนั้นได้ระเบิดชน เป็น
เหตุให้คนตาย แต่การระเบิดได้เกิดเพราะเหตุอื่น ไม่ใช่เหตุที่เกี่ยวข้อง
ในหน้าที่อินยเนียร์ จำเลยไม่มีผิดฐานทำให้คนตายโดยประมาท
ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๒ คงมีผิดเพียงฐานทำการควบคุม
เครื่องจักรเรือกลไฟ โดยมิได้รับประกาศนียบัตร ตามพระราช
บัญญัติการเดินเรือในน่านน่าน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๒๗๒ เท่านั้น
ฎีกาที่ ๔๐๓ หน้า ๖๑๒

ฆ่าคน, ประมาท, วินิจฉัยคนประมาท

ในกรณีที่ว่าทำให้คนตายโดยประมาทนั้น ถ้าปรากฏเพียงว่าอุบัติเหตุได้เกิดขึ้นเพราะจำเลยวินิจฉัยผิด หรือเลือกทางผิดเท่านั้นแล้ว ยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าเป็นการประมาท อันเป็นความผิดในทางอาชญา

ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๑๕๗๓

ฆ่าคน, ป้องกัน

ดู ป้องกัน	ฎีกาที่ ๖๐	หน้า ๗๔
„	ฎีกาที่ ๒๖๐	หน้า ๓๖๐
„	ฎีกาที่ ๔๐๖	หน้า ๖๒๕
„	ฎีกาที่ ๕๔๓	หน้า ๘๗๘
„	ฎีกาที่ ๖๕๔	หน้า ๑๐๒๒
„	ฎีกาที่ ๘๘๒	หน้า ๑๔๒๘

ฆ่าคน, ผิดตัว

ดู ฆ่าคน	ฎีกาที่ ๒๑๖	หน้า ๒๘๓
----------	-------------	----------

ฆ่าคน, ถิ่นขณะฉกรรจ์, ทรมานหรือร้าย

ใช้มีดฟันคนถูกที่ฆ่า กระตุกไพล่ตราฆ่าตืดห้อย ผู้ถูกทำร้าย ถิ่นขาดใจตาย ไม่เรียกว่าฆ่าคนโดยทรมานหรือร้าย ตามความในประมวลอาชญามาตรา ๒๕๐ ข้อ ๔

ฎีกาที่ ๕๘ หน้า ๖๒

ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์, ปกปิดความผิด

ดู ฆ่าคน

ฎีกาที่ ๖๔๓ หน้า ๘๘๘

ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์, พยาบาทมาดหมาย, โจรคนหนึ่งทำ
คนหนึ่ง

ฆ่าตูกโดยมีสาเหตุโจรเคื่องกับแม่ ไม่เรียกว่าฆ่าคนโดย
พยาบาท ตามความหมายแห่งประมวลอาชญามาตรา ๒๕๐ ข้อ ๓

ฎีกาที่ ๕๘ หน้า ๖๒

ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์, พยาบาทมาดหมาย, โจรคนหนึ่งทำ
คนหนึ่ง, ทำร้ายผิดตัว

จำเลยมีความโกรธแค้นชายคนหนึ่ง แล้วเอาปืนตอขึงเข้าไป
ในบ้านเขา กระสุนปืนถูกภรรยาชายนั้น ความผิดของจำเลยเข้าใน
ลักษณะฉกรรจ์ ฐานพยาบาทมาดหมาย ตามกฎหมายลักษณะ
อาชญามาตรา ๒๕๐ ข้อ ๓

ฎีกาที่ ๒๓๖ หน้า ๒๘๓

ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์, พยาบาทมาดหมาย, โจรคนหนึ่งทำ
คนหนึ่ง, ปกปิดความผิด

จำเลยสมคบกันฆ่า ต. และ บ. ตาย การฆ่า ต. นั้น เพราะจำเลย
ผูกใจเจ็บอยู่กับบิดาและสามีของ ต. ส่วนตัว ต. กับจำเลยไม่มีสาเหตุ

ต่อกัน และการที่ฆ่า บ. ก็เพื่อปกปิดการที่ไดฆ่า ค. เพราะ ค. กับ บ.
 ไปด้วยกัน ศาลฎีกาตัดสินว่าในการฆ่า ค. จำเลยไม่มีผิดฐานฆ่า
 คนตายด้วยความพยายามตามหมาย ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๐
 ข้อ ๓ แต่การที่ฆ่า บ. จำเลยมีผิดฐานฆ่าคนตาย เพื่อจะปกปิดการ
 กระทำผิดอย่างอื่น ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๐ ข้อ ๒

ฎีกาที่ ๒๔๓ หน้า ๘๘๘

ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์, พยาบาทตามหมาย, โกรธแทนคนอื่น
 จำเลยทำร้ายเขาโดยโกรธแค้นแทนบิดาของตน ความผิดนั้น
 เข้าในลักษณะฉกรรจ์ฐานพยาบาทตามหมาย ตามกฎหมายลักษณะ
 อาชญามาตรา ๒๕๐ ข้อ ๓

ฎีกาที่ ๒๑๖ หน้า ๒๘๓

ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์, พยาบาทตามหมาย, ขู่โทษ
 จำเลยกับผู้ตายไปเที่ยวด้วยกัน ผู้ตายคบหน้าจำเลยโดยไม่มี
 เหตุสมควร จำเลยเพียงถ่มที่ปาก ตักครุหนึ่งผู้ตายถ่มและร้องคำ
 มาด้วย จำเลยได้ใช้ขวานทำร้ายผู้ตายถึงแก่ความตาย ตัดสินว่า
 เป็นการฆ่าคนตายโดยถ่มขู่โทษ ตามประมวลอาชญามาตรา ๕๕
 ไม่ใช่โดยพยาบาทตามหมาย ตามมาตรา ๒๕๐ ข้อ ๓

ฎีกาที่ ๒๐๓ หน้า ๒๖๕

ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์, หลีกเลียงอาชญา, เหตุฉะเพาะตัว

บ. กับ จ. จำเลยได้ช่วยกันฆ่า ก. ตาย ได้ความว่า บ. เป็นผู้
ที่ถูกหาฐานทำร้ายร่างกายอยู่ก่อน ซึ่ง ก. ผู้ตายได้เป็นประกัน แล้ว บ.
หลบหนีไป ต่อมา ก. มาพบ บ. จึงชวนให้ไปที่บ้านบิดา บ. ในขณะที่
ที่เดินมาด้วยกัน บ. กับ จ. ได้ฆ่า ก. ตาย คดีสันว่า บ. ผู้เดียวมี
ความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๐ ข้อ ๖ ส่วน จ. ผิดตาม
มาตรา ๒๕๘

ฎีกาที่ ๕๖๘ หน้า ๘๘๓

ฆ่าคน, สำคัญผิด, ยิงคนดีเข้าใจว่าเป็นคนร้าย, ป้องกันเกินกว่าเหตุ

ก่อนเกิดเหตุได้มีผู้ร้ายเข้ามาดักโกแทะขว้างปาบ้านจำเลย ใน
คืนเกิดเหตุผู้ตายจะมาหาจำเลย แต่เดือนมืดมองไม่เห็นตัวกัน จำเลย
ได้ยิงสุนัขเห่า ได้ร้องทักถามก็ไม่ได้รับคำตอบ จำเลยเข้าใจว่า
คงเป็นผู้ร้าย จึงได้ใช้ปืนยิงไปถูกผู้ตายซึ่งเป็นญาติของจำเลย คดีสัน
ว่าจำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตาย แต่เป็นการป้องกันเกินกว่าเหตุ
ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๘, ๕๓

ฎีกาที่ ๖๕๔ หน้า ๑๐๒๒

ฆ่าโคกระบือสุกร, ค่าปรับ, เรียงตัวสัตว์

พระราชบัญญัติฆ่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมือง ร. ศ. ๑๑๘
มาตรา ๓๘ นั้น ให้ปรับเรียงตัวสัตว์ฆ่า แม้จำเลยหลายคน
ก็ให้ปรับโทษปรับร่วมกัน ไม่ใช่ให้ปรับเรียงตัวผู้กระทำผิด

ฎีกาที่ ๑๐๖ หน้า ๓๓๐

ฆ่าโคกระบือสุกร, ค่าปรับ, เรียงตัวสัตว์

การปรับตามพระราชบัญญัติฆ่าโคกระบือและสัตว์ตามหัวเมือง
 ร.ศ. ๓๓๘ มาตรา ๑๘ นั้น ต้องปรับเรียงตัวสัตว์ที่ถูกฆ่า ไม่ใช่
 เรียงตัวผู้กระทำผิด

ฎีกาที่ ๒๕๔ หน้า ๓๔๖

เงื่อนไข, เงื่อนไขบังคับก่อน

ดู สัญญา	ฎีกาที่ ๘๗	หน้า ๓๓๐
ดู ค่าประกัน	ฎีกาที่ ๓๑๔	หน้า ๓๕๐

เงื่อนไข, ประกันวินาศภัย

ดู ประกันภัย	ฎีกาที่ ๘๐๘	หน้า ๑๔๘๗
--------------	-------------	-----------

เงื่อนไข, นิตินกรรมมีเงื่อนไข, โอนสิทธิ

จำเลยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง เมื่อได้ทำการจวนเสร็จ จำเลย
 ได้โอนเงินค่าจ้างที่จะได้รับให้แก่ผู้ร้อง โดยผู้จ้างได้รับทราบการโอน
 และต่อมาจำเลยได้ทำการก่อสร้างเสร็จจนได้ส่งมอบให้แก่ผู้จ้างโดย
 เรียบร้อย ศาลฎีกาตัดสินว่าหนี้ของจำเลยเป็นนิตินกรรมมีเงื่อนไข
 ตามประมวลแพ่งมาตรา ๑๕๓ ซึ่งเป็นหนthalmสิทธิเรียกร้องเกิดขึ้นแล้ว
 หากแต่ยังทวงถามเรียกให้ปฏิบัติชำระหนี้ไม่ได้ก่อนถึงเวลาดำหนดเท่า
 นั้น จึงเป็นสิทธิเรียกร้องที่โอนกันได้ ตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๐๓

๑๖๗๒

และเมื่อได้กระทำกร โอนยกตั้งครบถ้วนตามประมวลแห่งมาตรา ๓๐๖
ก็เป็นอย่างนี้ว่าเงินค่าจ้างนั้นได้โอนให้แก่ผู้ร้องแล้วจึงตัดขาดตั้งแต่วันที่โอน
ฎีกาที่ ๘๘๓ หน้า ๑๔๒๔

จรจัด, อภัยโทษ, ทำผิดขึ้นใหม่

บุคคลที่เคยต้องโทษจำคุก ๓ ครั้ง จึงถูกส่งตัวไปอยู่ต่างจังหวัด
มีกำหนด ๗ ปี ตามพระราชบัญญัติคดีคดีด้านคนจรจัด ร.ศ. ๑๒๗
และต่อมาได้รับพระราชทานอภัยโทษให้พ้นจากการส่งตัวคดีด้านต่าง
จังหวัดนั้น ถ้ามากระทำผิดขึ้นใหม่ ศาลก็มีอำนาจที่จะส่งตัวไป
คดีด้านต่างจังหวัดอีกได้

ฎีกาที่ ๘๒๖ หน้า ๓๓๒๓

จับจอง, ทดิน

ดู ทดิน ฎีกาที่ ๓๕๕ หน้า ๒๓๒

เจตนา, ฆ่าคน

ดู ฆ่าคน ฎีกาที่ ๖๕ หน้า ๘๕
ฎีกาที่ ๖๗ หน้า ๘๘
๘ ฎีกาที่ ๒๖๐ หน้า ๓๖๐
๘ ฎีกาที่ ๕๗๖ หน้า ๘๘๗
๘ ฎีกาที่ ๖๘๐ หน้า ๓๐๕๕

เจตนา, ลัทธิพย

ดู ลัทธิพย

ฎีกาที่ ๔๖๗ หน้า ๗๓๘

แจ้งความเท็จ, หน้าที่นำสืบ

การที่จะเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จ ตามประมวลอาชญา
มาตรา ๓๓๘ โจทก์ต้องสืบให้ได้ความว่าจำเลยได้นำข้อความเท็จมา
กล่าวโดยรู้ว่าเป็นความเท็จ ถ้าเพียงแต่ได้ความว่าจำเลยได้กล่าว
ข้อความซึ่งภายหลังปรากฏว่าไม่เป็นความจริง เพียงเท่านั้นถึงโทษ
จำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๓๕ หน้า ๓๒๖

แจ้งความเท็จ, หน้าที่นำสืบ, จำเลยรับ

พยานที่ให้การเท็จในชั้นกรรมการ อำเภอดีส่วนคดีอาชญา
นั้นมีความผิดฐานแจ้งความเท็จ ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๘
ในคดีที่โจทก์ฟ้องฐานแจ้งความเท็จดังกล่าวนี้ เมื่อปรากฏว่า
จำเลยได้ให้การชั้นไต่สวนอย่างหนึ่ง และมาเบิกความชั้นศาลอีก
อย่างหนึ่ง โดยรับว่าที่ให้การชั้นไต่สวนเป็นความเท็จ ทั้งในเมื่อ
เจ้าพนักงานเรียกจำเลยไปไต่สวนในเรื่องที่เบิกความเท็จนั้น จำเลยก็
ให้การรับว่า ที่ให้การเป็นพยานชั้นไต่สวนนั้นเป็นความเท็จ ซึ่ง
ในชั้นพิจารณาคดีของจำเลยนั้น จำเลยก็รับว่าได้ให้การดังนั้นจริง

ตั้งเป็นหลักฐานพดงโทษจำเลยฐานแจ้งความเท็จได้ โดยไม่ต้อง
ตั้งพระยานบุงคด

ฎีกาที่ ๓๑๔ หน้า ๔๖๗

แจ้งความเท็จ, พระราชบัญญัติเงินรัฐชูปการ

จำเลยถูกเกาะกุมตัวมาเพื่อใช้งานโยธา เพราะค้างชำระเงิน
รัฐชูปการ จำเลยให้ถ้อยคำเท็จต่อเจ้าพนักงานว่า คนมีทรัพย์สินพอที่
จะจำหน่ายเอามาใช้เงินรัฐชูปการที่ค้าง ทำให้เจ้าพนักงานหลงทำการ
ไต่สวน

ศาลฎีกาคัดสินว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติเงินรัฐ
ชูปการ พ.ศ. ๒๔๖๘ มาตรา ๑๓ (๓)

ฎีกาที่ ๑๓๓ หน้า ๑๔๖

เจ้าพนักงาน

ดู ใช้อำนาจและตำแหน่ง
หน้าที่ในทางทุจริต } ฎีกาที่ ๕๐๘ หน้า ๖๓๓

ดู รับสินบน ฎีกาที่ ๘๕๗-๘ หน้า ๑๓๖๗

จำแทนทุนทรัพย์, โทษจำคุกถึง ๒๐ ปี, นับรวม

เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยถึง ๒๐ ปีแล้ว ถ้าจำเลย

๑๖๗๕

จะต้องใช้ทรัพย์สินด้วย โฆษจำแทนทรัพย์สินที่ให้สินของนับรวมอยู่ใน
กำหนด ๒๐ ปี

ฎีกาที่ ๕๐๕ หน้า ๒๒๐

จำแทนปรับ, กฎหมายภาษีชั้นใน จ. ศ. ๑๒๔๘

การกำหนดโทษจำคุกแทนปรับตามกฎหมายภาษีชั้นในจุดศักราช
๑๒๔๘ มาตรา ๔๗ นั้น ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลยพินิจกำหนดให้จำ
เท่าใด ๆ ก็ได้ เมื่อไม่เกินอัตราชั้นสูง เพราะกฎหมายมิได้กำหนด
อัตราขั้นต่ำไว้

ฎีกาที่ ๒๒๕ หน้า ๓๓๓

จำนำ, โรงจำนำ, ทรัพย์สินที่คนร้ายลัก

โรงจำนำที่รับจำนำทรัพย์สินซึ่งถูกคนร้ายลักมานั้น แม้จะยังไม่ได้
ตัวคนร้ายมาลงโทษ ก็ต้องคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของ โดย
เจ้าของไม่ต้องเสียค่าไถ่

ฎีกาที่ ๕๓๓ หน้า ๘๓๐

จำนำ, โรงจำนำ, ทรัพย์สินที่เช่าซ้อมา, รับจำนำโดยรู้

ผู้ที่ได้ทรัพย์สินของโจทก์ไว้โดยสัญญาเช่าซ้อ ได้เอาทรัพย์สินนั้นไป
จำนำแก่โรงจำนำ ผู้รับจำนำรับได้โดยรู้ว่าทรัพย์สินเป็นของโจทก์
รับจำนำต้องคืนทรัพย์สินให้แก่โจทก์ โดยไม่มีสิทธิเรียกเอาค่าไถ่

ฎีกาที่ ๘๘๘ หน้า ๑๔๒๑

จำนอง, ที่ดินมีแต่กรรมกรรมชื้อขายเป็นหลักฐาน, ผู้จำนองไม่มี
ชื้อเป็นผู้ชื้อ, ผู้ชื้อยินยอม, กฎหมายปิดปาก

มารดาได้เอาชื้อบุตรไว้ในกรรมกรรมชื้อขายที่ดินว่าเป็นผู้ชื้อ
แต่ที่ดินนั้นมารดาเป็นผู้ครอบครอง มารดาเอาที่ดินไปจำนอง โดย
บุตรได้ทราบแต่ไม่คัดค้าน ดังนั้น กฎหมายปิดปากมิให้บุตรเถียงว่า
มารดาไม่มีอำนาจจำนอง และผู้รับจำนองมีบุริมสิทธิเหนือสิทธิของ
เจ้าหนี้ของบุตร

ฎีกาที่ ๘๑๕ หน้า ๑๒๗๗

จำนอง, บิดาทำสัญญาแทนบุตร

ที่ดินเป็นของบุตรซึ่งเป็นผู้เยาว์หลายคนด้วยกัน บิดาเอาไปทำ
สัญญาจำนอง โดยระบุว่าจำนองแทนบุตรบางคน บุตรอื่นๆ ซึ่ง
มิได้ระบุชื้อไว้ไม่ต้องรับผิดชอบในสัญญาจำนอง และอาจร้องให้กันส่วนของ
ของตนในที่ดินนั้นออกเสียได้

ฎีกาที่ ๔๘๔ หน้า ๗๗๗

จำนอง, สิ่งปลูกสร้าง, ก่อนหรือหลัง, หน้าที่นำสืบ

สัญญาจำนองที่ดินย่อมครอบคลุมไปถึงสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน (เช่น
เรือน รั้ว และประตูบ้าน) ตามความในมาตรา ๗๑๗ แห่งประมวลแพ่ง
และตามมาปัญหาว่าสิ่งเหล่านี้ได้ปลูกขึ้นก่อนหรือหลังการจำนอง เป็น
หน้าที่ของผู้ท้อางว่าปลูกภายหลังต้องนำสืบ

ฎีกาที่ ๕๒ หน้า ๕๗

น้อโงง, กล่าวเท็จ, ความเห็น, ให้คำมั่น

การที่จำเลยแสดงความคิดเห็นในข้อกฎหมาย และให้คำมั่นแก่เจ้าทุกข์ว่าจะทำการช่วยเหลือ ทั้งแนะนำให้เจ้าทุกข์ปฏิบัติการตามความเห็นของจำเลย โดยจำเลยให้เจ้าทุกข์ทำสัญญาให้ประโยชน์แก่จำเลยเป็นการตอบแทน แต่จำเลยมิได้ทำการช่วยเหลือ เป็นเหตุให้เจ้าทุกข์ได้รับความเสียหายนั้น ไม่เป็นความผิดฐานน้อโงง ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๐๔

ฎีกาที่ ๕๗๒ หน้า ๘๐๘

น้อโงง, เจ้าของร่วม

เอาทรัพย์สินเป็นเจ้าของร่วมกับคนอื่นไปจำนองเขา โดยหลุดออกดวงว่าเป็นของคนเดียว เป็นความผิดฐานน้อโงงตามประมวลอาชญามาตรา ๓๐๖ ข้อ ๔

จำเลยมีหุ้นเป็นเจ้าของโรงตั้งอยู่กับผู้อื่น จำเลยเอาโรงตั้งไปจำนองแก่โจทก์ โดยหลุดออกดวงว่าเป็นของคนเดียว จำเลยมีความผิดตามกฎหมายที่กล่าวข้างบน

ฎีกาที่ ๑๐๓ หน้า ๑๒๖

น้อโงง, ทำใบมอบฉันทะปลอมเป็นประกันเงินกู้

การที่จำเลยทำใบมอบฉันทะปลอมสำหรับโอนที่ดินของผู้อื่นมาหลุดออกดวงให้โจทก์เป็นประกันในการกู้ยืมเงินโจทก์ไปนั้น เป็นความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๒๔ และ ๓๐๔ ความผิดตาม

มาตรา ๒๒๔ มีกำหนดโทษหนักกว่า แต่จำเลยฝ่ายเดียวฎีกา จึงให้
ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๐๔ ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ฎีกาที่ ๒๕๕ หน้า ๓๕๐

น้อโงง, พยายาม, เจ้าทรัพย์ไม่ถูกหลอก

จำเลยใช้อุบายหลอกดวง โดยมีเจตนาทุจริต เพื่อให้เจ้าทรัพย์
ส่งทรัพย์ให้แก่ตน เจ้าทรัพย์ได้รู้เท่าถึงอุบายของจำเลย แต่ได้
มอบทรัพย์ให้จำเลยเพื่อจะจับตงโทษ และในที่สุดจำเลยก็ไม่ได้อ
ทรัพย์ไป เพราะถูกจับเสีย ดังนั้นจะตงโทษจำเลยเป็นความผิดฐาน
น้อโงงที่เดียวไม่ได้ จำเลยมีผิดเพียงฐานพยายามน้อโงง ตาม
ประมวลอาชญามาตรา ๓๐๔, ๒๐

ฎีกาที่ ๙๐๓ หน้า ๑๔๕๗

น้อโงง, ยักย้ายทรัพย์ที่จะถูกยึด, ล้มละลาย

ก่อนถูกฟ้องล้มละลายไม่กี่วัน จำเลยได้ตั้งเงินค้ำไปให้บุคคลอื่น
โดยไม่ตั้งบัญชี ด้วยตั้งใจปกปิดความจริง เพื่อมิให้เจ้าหนี้มีโอกาส
ยึดหรืออายัดได้ แต่ในขณะนั้นยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งบังคับ
ของศาล อันได้ประกาศแล้ว หรือที่รู้ว่าน่าจะประกาศ ในเรื่องที่จะ
ยึดหรืออายัดทรัพย์ของจำเลย ดังนั้นไม่เป็นความผิดตามประมวล
อาชญามาตรา ๓๐๘ และคงเป็นแต่ความผิดตามพระราชบัญญัติลักษณะ
ล้มละลาย ร.ศ. ๑๓๐ มาตรา ๒๖ ข้อ ๑-๓ เท่านั้น

ฎีกาที่ ๙๑๓ หน้า ๑๕๐๘

ฉ้อโกง, ยักยอก, ฝากทรัพย์สินไว้ขาย

ฝากมรดกเอาไว้ขาย โดยมีสัญญากันว่า ถ้าขายได้จะให้ค่าขาย ขายไม่ได้ผู้รับฝากจะส่งมรดกคืน ครั้นครบกำหนดผู้รับฝากไม่ชำระราคาและไม่ส่งมรดกคืน โดยขายมรดกนั้นไปแล้ว แต่ก็มิได้ปฏิเสธการที่ผู้รับมรดกได้ เกือบแต่ว่าโจทก์ได้ตกลงขายเชื้อมรดกให้ และได้กำหนดให้ชำระเงินใน ๖๐ วันตั้งนี้ ไม่เป็นความผิดฐานยักยอกหรือฉ้อโกง

ฎีกาที่ ๕๘๕ หน้า ๘๓๒

ฉ้อโกง, หลอกเอาโฉนดที่วางประกันเงินกู้ไปขาย

จำเลยมอบโฉนดให้โจทก์ไว้เป็นประกันเงินกู้ ภายหลังจำเลยมาหลอกดวงซอรับโฉนดนั้นเอาไปโอนขายให้ผู้อื่นเสีย เป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลอาชญามาตรา ๓๐๔

ฎีกาที่ ๗๒๕ หน้า ๓๐๘๖

ฉ้อโกง, วางทรัพย์สินเป็นประกัน ๒ ครั้ง

จำเลยมอบโฉนดที่นาให้เจ้าหน้ไว้เป็นประกัน ภายหลังเจ้าหน้ขอมคืนโฉนดให้จำเลย จำเลยเอาโฉนดนั้นไปวางเป็นประกันเงินกู้ต่อโจทก์อีก การกระทำของจำเลยไม่เป็นผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๐๖ ข้อ ๓

ฎีกาที่ ๖๓๘ หน้า ๘๘๕

ฉ้อโกง, วินิจฉัยความผิด

จำเลยกู้เงินของ โจทก์ไป มอบ โฉนดที่ดินซึ่งผู้อื่นมีชื่อเป็น
เจ้าของให้โจทก์ยึดถือไว้ โดยจำเลยกล่าวว่า เจ้าของได้ขายที่
ตามโฉนดให้แล้ว หากยังไม่ได้โอนโฉนดกัน แต่ความจริงนั้น
เป็นแต่เจ้าของที่เงินไป ให้ยึดโฉนดและทำนาต่างดอกเบี้ยว ดังนั้น
ยังไม่พอที่จะฟังว่าจำเลยหลอกลวงฉ้อจนทำให้โจทก์หลง จำเลยไม่มี
ความผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๐๔

ฎีกาที่ ๗๔๘ หน้า ๑๓๓๐

ฉ้อโกง, องค์แห่งความผิด

การที่เจ้าหนี้รับชำระหนี้แล้วไม่คืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่ง
การกู้ให้แก่ลูกหนี้ นั้นไม่เป็นความผิดทางอาชญาฐานฉ้อโกง

ฎีกาที่ ๓๕๒ หน้า ๕๑๒

ฉ้อโกง, อุปายหลอกลวง

จำเลยหลอกลวงให้โจทก์ยอมให้กู้เงิน โดยอ้างความเท็จว่า
ตนมีหลักทรัพย์ คือที่นาซึ่งตนทำ กับบ้านเรือนซึ่งตนอยู่ และได้ทำ
หนังสือระบุทรัพย์สินเหล่านี้ให้โจทก์ไว้ด้วย ดังนั้นเป็นความผิดฐานฉ้อโกง
ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๐๔ เพราะกิริยาดังกล่าวอัน เป็นการ
ใช้อุปายหลอกลวงพอแล้ว

ฎีกาที่ ๒๒๗ หน้า ๓๓๔

น้อฉด, กถน้อฉด, บัดความจริง

ดู ขายทศน

ฎีกาที่ ๖๐๗ หน้า ๘๖๓

น้อฉด, การน้อฉด, ขำระหน, โดยสมยอม

ดูทหนซงมเจาหนหลายรายนน แมอจาเดอชขำระหนแกเจาหน
คนหนงกอนเจาหนคนอื่นไดกดี แต่ถากการขำระหนดงกถำวณเป็นไป
การสมยอม มีใช้เป็นการขำระหนโดยสุจริตแต่ถ การขำระหนนถใช้
ไม่ได้ และเจาหนอนมออำนาจยึดทรัพย์ของดูทหนทได โอนไปในการ
ขำระหนนได้ โดยไม่ต้องพ้องให้ทำดาการ โอน

ฎีกาที่ ๔๘๕ หน้า ๘๓๓

น้อฉด, การน้อฉด, เพิกถอน, สิทธิบุคคลภายนอก

ดูทหนไดโอนทรัพย์ ให้แก่ผู้อื่นเป็นการน้อฉดเจาหน แต่ผู้รับ
โอนไดเอาทรัพย์นไปจำนองคนที่ ๓ ผู้รับไว้โดยสุจริตดงน แมการ
โอนในชั้นคั้นจะได้ถูกเพิกถอนกดี เจาหนจะขอให้เพิกถอนการจำนอง
ระหว่างผู้รับโอนกับบุคคลที่ ๓ ด้วยหาได้ไม่ โดยข้อบัญญัติแห่งประมวล
แพ่งมาตรา ๒๓๘

ฎีกาที่ ๕๔๗ หน้า ๑๖๒๒

น้อฉด, การน้อฉด, เพิกถอน, ให้โดยเสนาหา

การที่เจาหนจะขอให้เพิกถอนการโอนทรัพย์ โดยอ้างเหตุการ
น้อฉด ตามประมวลแพ่งมาตรา ๒๓๘ นั้น เมื่อการโอนเป็นการให้

โดยเส่นหา แม้จะเป็นการสุจริต แต่ถ้าหากว่าถูกหน้ได้รู้ว่าเป็นทาง
ให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ เจ้าหนี้ก็ขอให้เพิกถอนการโอนได้ เพราะการ
ที่กระทำโดยสุจริตเป็นคนละนัยกับการกระทำโดยรู้ว่าเป็นทางให้เจ้าหนี้
เสียเปรียบ

ฎีกาที่ ๘๔๕ หน้า ๓๓๔๓

ชิงทรัพย์, กักขังแล้วลักทรัพย์, ไม่เป็นชิง

จำเลยกับพวกต้มคบกันจับตัวเจ้าทุกข์ผิดคร่าพาไปกักขังไว้ โดย
มีดาเหตุส่วนหนึ่ง แต่ในขณะที่ผิดคร่าไปนั้น จำเลยได้ดวงกระบี่
เอาขนบครของเจ้าทุกข์ไป. ตัดสินว่าความผิดของจำเลยเป็นฐาน
ลักทรัพย์ ไม่ใช่ชิงทรัพย์ และส่วนพรรคพวกของจำเลยก็ไม่ผิดใน
เรื่องลักทรัพย์. นด้วย

ฎีกาที่ ๗๔๗ หน้า ๓๑๒๖

ชิงทรัพย์, ปล้นทรัพย์, ชูให้เลียงสุรกาแพ

การชูให้ผู้อื่นเลียงสุรกาแพที่ตนเองไม่ได้หยิบฉวยเอาไปไหน
เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ตามประมวลอาชญา มาตรา
๒๘๘, ๓๐๓ แล้วแต่กรณี

ฎีกาที่ ๗๔๔ หน้า ๓๓๓๘

๑๖๘๓

ชิงทรัพย์, พยายามลักทรัพย์, ทำร้ายเจ้าทรัพย์, สองกระทง

คดีจำเลยพยายามลักทรัพย์และทำร้ายเจ้าทรัพย์นั้น ถ้าการทำร้ายเกิดขึ้นในตอนหลัง ฆาตคณจากพยายามลักทรัพย์แล้ว เป็นความผิด ๒ กระทง ฐานพยายามลักทรัพย์และทำร้ายร่างกาย ไม่ใช่ฐานพยายามชิงทรัพย์

ฎีกาที่ ๒๒๑ หน้า ๘๘๐

ชิงทรัพย์, ลักทรัพย์, ทำร้ายเจ้าทรัพย์, กระทงเดียว

จำเลยกระทำการลักทรัพย์สำเร็จแล้ว เจ้าทรัพย์ร้องเอะอะขึ้น จำเลยทิ้งทรัพย์หนีไป เจ้าทรัพย์ตามทันจำเลย จำเลยทำร้ายเจ้าทรัพย์บาดเจ็บ จำเลยมีความผิดฐานชิงทรัพย์ ทำให้เจ้าทรัพย์บาดเจ็บ ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๐๐ ประกอบด้วยมาตรา ๒๘๘ ข้อ ๕ ไม่ใช่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์กับทำร้ายร่างกาย ตามมาตรา ๒๘๓ และ ๒๕๔ แยกกัน

ฎีกาที่ ๔๒๑ หน้า ๖๖๑

ใช้ทรัพย์, จำแทน, โทษจำคุกถึง ๒๐ ปี

ดู โทษอาชญา ฎีกาที่ ๕๐๕ หน้า ๖๒๐

ใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริต, เจ้าพนักงาน, งานนอกหน้าที่

ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยทาง

อันมิชอบ ตามประมวลอาชญามาตรา ๑๓๖ นั้น ต้องปรากฏว่าจำเลย
มีตำแหน่งหน้าที่กระทำการในเรื่องที่เกิดขึ้น มิฉะนั้นจะลงโทษตาม
บทนี้ไม่ได้

จำเลยเป็นตำรวจตรวจอำเภอ มีหน้าที่ได้ส่วนความอาชญาและ
ทำการอื่น ๆ ช่วยปลัดขวา แต่เมื่อว่างหน้าที่ราชการประจำเป็น
บางครั้งบางครั้ง จำเลยได้ไปช่วยในการทำตัวพิมพ์พรรณสัตว์
พาหนะ ซึ่งเป็นหน้าที่ของปลัดซ้ายด้วยความสมัครใจของจำเลยเอง
การทูลจริตที่เกิดขึ้นในระหว่างนี้ ไม่เรียกว่าเป็นการทูลจริตในตำแหน่ง
หน้าที่ ตามประมวลอาชญามาตรา ๑๓๖

ฎีกาที่ ๔๖๘ หน้า ๖๓๓

เช่า, คู่สัญญา, สามเณรสัญญา, พ้องภรรยา

สามเณรสัญญาเช่าตกในนามของยี่ห้อและประทับตรายี่ห้อ ซึ่ง
ภรรยายอมเป็นเจ้าของยี่ห้อด้วยนั้น แม้สามเณรตายไปแล้ว ผู้ให้เช่า
ก็พ้องภรรยาเรียกค่าเช่าที่ค้างภายหลังสามเณรตายตามสัญญาเช่านั้นได้

ฎีกาที่ ๕๘๘ หน้า ๘๓๗

เช่า, ใช้กำลังขับไล่ผู้เช่า

ผู้เช่าไม่ยอมออกจากบ้านที่เช่า ผู้ให้เช่าใช้ให้จำเลยไล่ผู้เช่า
ออกไป จำเลยได้เข้าไปในบ้านและตบตีผู้เช่าออกจากบ้าน ตาม
คำสั่งผู้ให้เช่า ศาลฎีกาวินิจฉัยว่ากิริยาของจำเลยที่เข้าไปในบ้าน

๑๖๘๕

ไม่เป็นผิดฐานบุกรุก เพราะได้เข้าไปโดยอำนาจของเจ้าของบ้าน
ซึ่งเป็นผู้ให้เช่า แต่กิริยาที่ผิดตกจากผู้เช่าออกจากบ้าน เป็นความผิด
ฐานทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๖๘ จะ
อ้างว่าเป็นการป้องกันสิทธิไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๔๗ หน้า ๓๖๓๖

เช่า, ที่ดิน, เช่าโดยไม่มีหนังสือ, ครอบครอง, ปรบักษ์
ผู้เช่าทำประโยชน์ในที่ดินของผู้อื่น แม้การเช่าจะมีได้ทำ
หนังสือต่อกันก็ดี ผู้เช่าจะอ้างว่าได้ครอบครองเป็นปรบักษ์ต่อกรรม
สิทธิ์ของผู้ให้เช่าหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๔๕๗ หน้า ๗๓๓

เช่า, ที่สาธารณะประโยชน์, นายอำเภอ, อำนาจฟ้อง
ดู อำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๓๔๓

เช่า, แบบ, กฎหมายเก่าและใหม่ขัดกัน
สัญญาเช่าที่ดินเกินกว่า ๓ ปี ทำก่อนใช้พระราชบัญญัติการ
ออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ ไม่ต้องจดทะเบียนก็ได้
ฎีกาที่ ๕๘๘ หน้า ๘๓๗

เช่า, ผู้เช่าโอนสิทธิ, ผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญา

เมื่อผู้เช่าโอนสิทธิในทรัพย์สินที่เช่าให้แก่บุคคลที่ ๓ โดยผิดสัญญาเช่า ผู้ให้เช่าอาจขอเลิกสัญญาได้ ตามประมวลแพ่งมาตรา ๕๔๕ และผู้รับโอนย่อมไม่มีสิทธิอย่างใดในที่เช่านั้น

ผู้เช่าโอนสิทธิในสัญญาเช่าให้แก่บุคคลที่ ๓ โดยผิดสัญญา เมื่อผู้รับโอนได้ปลูกสร้างห้องแถวลงไปในที่เช่า ผู้ให้เช่าอาจบังคับให้รื้อห้องแถวไปได้

ฎีกาที่ ๔๘๐ หน้า ๗๖๗

เช่า, เรือโดนกัน, เรือที่ให้เช่าไป, ความรับผิดชอบของเจ้าของ

ดู เรือโดนกัน ฎีกาที่ ๕๓๕ หน้า ๘๗๐

เช่า, อสังหาริมทรัพย์, บุริมสิทธิ, ในทรัพย์สินของผู้อื่น

ผู้ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์มีบุริมสิทธิที่จะยึดทรัพย์สิ่งของของผู้เช่านำมาพอกู้ค่าเช่าได้ แม้ทรัพย์สิ่งของเหล่านั้นจะเป็นของผู้อื่นก็ตาม หากผู้ให้เช่าพึงทราบความจริงเมื่อภายหลัง

ฎีกาที่ ๓๓๖ หน้า ๑๕๖

เช่าซื้อ, กฎหมายเก่าและใหม่, ผลแห่งสัญญา

ผลแห่งสัญญาที่ได้ทำในขณะที่กฎหมายเก่านั้น ต้องเป็นไปตามกฎหมายเก่า แม้จะเป็นผลอันเนื่องแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภายหลังเมื่อกฎหมายเก่าได้ยกเลิกแล้วก็ตาม

สัญญาเช่าซื้อที่ดินทำขณะใช้ประมวลแพ่งบรรพ ๓ ระเบียบเก่า
ต้องบังคับตามบทบัญญัติในประมวลแพ่งบรรพ ๓ ระเบียบเก่า แม้เกิด
ด้วยปัญหาในกิจการอันเกิดขึ้นในขณะใช้ประมวลแพ่งบรรพ ๓ ระเบียบ
ใหม่ก็ดี

ฎีกาที่ ๘๒๒ หน้า ๑๕๒๘

เช่าซื้อ, ผู้เช่าเล็กสัญญา, ค่าเช่าที่ค้าง, ใช้กฎหมายลักษณะเช่า
สัญญาเช่าซื้อเป็นสัญญาที่มีการเช่าทรัพย์สินประกอบอยู่ เพราะ
ฉะนั้นในปัญหาที่ไม่มีบทบัญญัติในลักษณะเช่าซื้อบังคับไว้ อาจนำบท
บัญญัติในลักษณะเช่าทรัพย์สินมาใช้ได้

เมื่อผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา แต่ยังมีค่าเช่าค้างอยู่ เจ้าของ
ทรัพย์สินที่ให้เช่ามีสิทธิเรียกค่าเช่าที่ค้าง โดยอาศัยประมวลแพ่ง
มาตรา ๕๓๗ ในลักษณะเช่าทรัพย์สิน

ฎีกาที่ ๘๒๒ หน้า ๑๕๒๘

เช่าซื้อ, ผู้เช่าเอาทรัพย์สินไปจำหน่าย

ดู จำนำ ฎีกาที่ ๗๘๘ หน้า ๑๔๒๐

ชำระหนี้, เจ้าหนี้ไม่คืนเอกสาร, ไม่เป็นฉ้อโกง

ดู ฉ้อโกง ฎีกาที่ ๓๕๒ หน้า ๕๓๒

ชำระหนี้, ผู้ค้ำประกัน, ทำหนังสือกู้ให้เจ้าหนี้

ดู ค้ำประกัน ฎีกาที่ ๓๓๔ หน้า ๑๕๐

ชำระหนี้, รับทรัพย์สินแทน, หนี้ระงับ

เจ้าหนี้ทำสัญญายอมความกับลูกหนี้ ยอมรับโอนโรงสีแทน
การชำระหนี้ และได้รับมอบหมายเข้าปกครองโรงสีนั้นแล้ว นับว่า
เป็นการชำระหนี้เสร็จสิ้นกัน หนี้ยอมระงับสิ้นไปตามประมวลแห่ง

มาตรา ๓๒๑

ฎีกาที่ ๘๒๔ หน้า ๑๕๔๔

ช่วยผู้อื่นให้พ้นอาชญา, ทำลายสักขีพะยาน, องค์แห่งความผิด

ความผิดฐานทำลายสักขีพะยาน เพื่อช่วยผู้อื่นให้พ้นอาชญา
ตามประมวลอาชญามาตรา ๑๕๔ นั้น โจทก์ไม่จำเป็นต้องสืบว่า
ผู้ซึ่งจำเลยประสงค์จะช่วย ได้เป็นผู้กระทำผิดอาชญามาแล้ว หรือ
ว่าได้มีการกระทำผิดอาชญาเกิดขึ้น

ฎีกาที่ ๔๖๒ หน้า ๗๒๒

ช้อขาย, ช้อขายตามคำพรรณนา

ในสัญญาช้อขายตามคำพรรณนา เมื่อผู้ขายส่งของมาถูกต้อง
ตามชนิดที่ช้อได้ส่งช้อ เป็นแต่มีตัวนวนยาวเกินไปเล็กน้อยซึ่งไม่สำคัญ
และผู้ขายก็จะคัดออกให้ได้น้ำหนักที่ช้อ ดังนั้นจะเรียกว่าผู้ขายไม่ส่งมอบ
ของให้ตรงตามคำพรรณนามิได้ ผู้ช้อต้องรับผิดตามสัญญา

ฎีกาที่ ๔๔๖ หน้า ๖๗๘

ช้อขาย, ช้อขายในท้องตลาด

ทจะเรียกว่าเป็นการช้อขายทรัพย์สินในท้องตลาด ตามประมวล
แพ่งมาตรา ๓๓๓๒ นั้น สถานที่ช้อขายต้องเป็นตลาดสำหรับขายทรัพย์สิน
เช่นนั้น เพียงแต่ว่าทรัพย์สินเช่นว่านั้น ไม่มาจากตลาดหรือฉันท
ช้อขายอื่นแน่นอน จะอ้างว่าช้อขายกันที่ใด ๆ ก็นับว่าเป็นการช้อขาย
ในท้องตลาดทั้งต้นหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๖๗ หน้า ๓๓๘๕

ช้อขาย, ทรัพย์สินที่ต้องนับชั่งตวงวัด, การชำระราคา

ผู้ช้อเป็นผู้รับเหมาทำพ่นตั้งกรมรถไฟ ได้ตกลงช้อพ่นจาก
ผู้ขายโดยข้อสัญญาว่า “ผู้ขายมีไม่พ่นอยู่..... เป็นจำนวนพ่น
๕๐๐ หลาอันแน่นอน ไม่พ่นขายให้ผู้ช้อเป็นราคา
หลาละ ๓ บาท ๕๐ สตางค์ทุก ๆ หลา” และมีข้อตกลงต่อไปว่า “ใน
การวัดดวงจำนวนพ่นต้องถือตามบิตของกรมรถไฟผู้เก็บ การรับเงิน
ผู้ช้อจะจ่ายให้เมื่อได้รับเงินจากกรมรถไฟตามกำหนดทุกครั้งจนครบ
กว่าจะหมดพ่น ๆ” ตามสัญญาตั้งนี้ ศาลฎีกาตัดสินว่า สัญญาช้อ
ขายยังไม่สำเร็จเด็ดขาด เมื่อกรมรถไฟเก็บพ่นไปเท่าใด ต้องถือว่า
ผู้ขายได้ขายให้ผู้ช้อเท่านั้น และผู้ขายเรียกราคาได้เพียงเท่าที่กรม
รถไฟได้เก็บเอาพ่นไป

ฎีกาที่ ๗๘๗ หน้า ๓๒๕๖

ขอขาย, ผิดสัญญา, เลิกสัญญา, กำหนดเวลา

สัญญาซื้อขายมีว่า ถ้าผู้ขายไม่สามารถส่งเครื่องทำนาแข็งให้
แก่ผู้ซื้อได้ภายใน ๑๒๐ วัน ผู้ขายยอมคืนเงินมัดจำให้แก่ผู้ซื้อ ผู้ขาย
ส่งเครื่องทำนาแข็งช้าไปเดือนเศษ ผู้ซื้อบอกเลิกสัญญาและเรียกเงิน
มัดจำคืนได้

ฎีกาที่ ๕๘๖ หน้า ๘๓๓

ขอขาย, ผู้ขายไม่มีสิทธิ, ทำสัญญาเป็นกรรมธรรม์

การซื้อขายทรัพย์สิน เมื่อผู้ขายไม่มีสิทธิที่จะขายแล้ว แม้จะ
ได้ทำสัญญาซื้อขายกันเป็นกรรมธรรม์ โดยเปิดเผย ผู้ซื้อก็ไม่ได้กรรม
สิทธิ์ในทรัพย์สิน

ฎีกาที่ ๕๘๓ หน้า ๗๗๕

ขอขาย, ผู้ขายไม่มีสิทธิ, ลูกจ้างขายทรัพย์สินของนาย

เมื่อลูกจ้างเป็นผู้ขายตกหรือยกยอกทรัพย์สินของนายไปขาย ผู้รับ
ซื้อไว้ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น แม้จะได้ซื้อโดยสุจริตก็ดี และ
เรื่องเช่นนั้นไม่เกี่ยวกับประมวลแพ่งมาตรา ๕๒๕

ฎีกาที่ ๘๖๘ หน้า ๑๓๘๕

หญิงมีสามี, ขายที่ดิน, ผู้ขอปกครองโดยปรบักย์

ภรรยาขายที่ดิน (ที่มอเปด่า) อันเป็นดินเดิมของสามี ผู้ซื้อ

๑๖๕๑

เข้าปกครองมาเกิน ๑ ปี ต่ามีจะฟ้องขับไล่ผู้ซื้อและขอให้เพิกถอน
สัญญาซื้อขายนั้นไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๐๘ หน้า ๔๕๘

หญิงมีสามี, เจ้าหนี้คดีสินบวคณห์, ละเมิด

การกระทำละเมิด ตามประมวลแพ่งมาตรา ๔๒๐ ไม่จำเป็นต้อง
ได้กระทำโดยแกล้งหรือเจตนาทุจริต

เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของภรรยา ในหนี้ซึ่งภรรยาได้กระทำ
ขึ้นโดยมิได้รับอนุญาตจากสามี ได้นายัดทรัพย์อันเป็นสินบวคณห์
ระหว่างผัวเมีย เป็นเหตุให้สามีเสียหาย และการที่ได้นายัดนั้น
เจ้าหนี้ไม่ได้สอบสวนเสียให้ตก่อน ได้ชื่อว่าเป็นความประมาทเงินเดือ
ของเจ้าหนี้ เจ้าหนี้ต้องรับผิดชอบเพื่อละเมิด ตามประมวลแพ่งมาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๕๒๗ หน้า ๘๔๔

หญิงมีสามี, หนี้ของผัว

ดู ผัวเมีย

ฎีกาที่ ๕๐๘ หน้า ๑๔๕๒

หญิงมีสามี, โมฆียะกรรม, สามีให้สัตยาบัน, สัตยาบันโดยปริยาย

หญิงมีสามีกู้เงินเขาโดยสามีมิได้อนุญาตในชั้นแรก แต่ต่อมา
สามีได้รู้เห็น โดยได้ไปขอผิดผ่อนการชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้ พร้อมด้วย

ภรรยาซึ่งเป็นผู้คู่ คงนับว่าสามีได้ให้สัตยาบันสัญญาไว้ ตามประมวล
แพ่งมาตรา ๑๓๘ สามีจะกลับบอกอ้างสัญญานั้นหาได้ไม่
ฎีกาที่ ๘๑๔ หน้า ๑๕๐๖

หญิงมีสามี, สินบริภณห์, อนุญาตของสามี, หน้าที่นำสืบ
คดีที่สามีเป็นโจทก์ฟ้องว่าภรรยาได้ทำสัญญาเงินจำเลย . และ
โอนที่ดินอันเป็นสินบริภณห์ให้แก่จำเลย โดยมีได้รับอนุญาตของสามี
จึงขอให้ทำลายสัญญาและทำลายการโอน ตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๘
นั้น หน้าที่นำสืบว่าเป็นบริภณห์ตกแก่โจทก์ และเมื่อจำเลยตั้งความว่า
สามีได้รู้เห็นยินยอมในการที่ภรรยาได้กู้เงินและโอนที่ดินให้ หน้าที่
นำสืบในข้อนี้ตกแก่จำเลย.
ฎีกาที่ ๕๓๐ หน้า ๘๕๗

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง. เคหะสถาน
ข้อที่ว่าสถานที่พักจำเลยเดินไฟเป็นเคหะสถานหรือไม่นั้น เป็น
ปัญหาในข้อเท็จจริง
ฎีกาที่ ๗๕๓ หน้า ๑๑๓๓

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, ชั้นตรวจฟ้องว่ามีมูลหรือไม่
ปัญหาชั้นตรวจฟ้อง ว่าฟ้องของโจทก์มีมูลความผิดอาชญา
อันจะควรรับไว้พิจารณาหรือไม่นั้น เป็นปัญหาในข้อกฎหมาย
ฎีกาที่ ๗๓๒ หน้า ๑๑๑๘

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, ดุลยพินิจ

ข้อดุลยพินิจไม่ใช่ข้อกฎหมาย คู่ความจะถวายฎีกาคัดค้าน
ในข้อดุลยพินิจ ในคดีที่ห้ามฎีกาข้อเท็จจริงไม่ได้

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๔๐๕

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, ดุลยพินิจ, รอกการลงอาชญา

รูปคดีควรจะรอกการลงอาชญาหรือไม่นั้น เป็นดุลยพินิจของศาล
ไม่ใช่ข้อกฎหมาย คู่ความจะถวายฎีกาในข้อนี้ ในคดีที่ห้ามฎีกาข้อ
เท็จจริงไม่ได้

ฎีกาที่ ๗๗๘ หน้า ๑๒๐๔

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, บาดแผลสาหัส

ปัญหาที่ว่าบาดแผลเข้าลักษณะเป็นบาดแผลสาหัสหรือไม่นั้น
เป็นปัญหาในข้อกฎหมาย

ฎีกาที่ ๕๓๗ หน้า ๘๗๕

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, ประเพณี, ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด

ในกรณีพิพาทเรื่องรถยนต์ชนกัน การอ้างว่าประเพณีของ
การชดเชยอย่างไรนั้น เป็นปัญหาในข้อเท็จจริง และการกำหนด
ค่าสินไหมทดแทน ก็เป็นปัญหาในข้อเท็จจริงเหมือนกัน เพราะอยู่
ในดุลยพินิจของศาล ความประมวลแพ่งมาตรา ๔๓๗

ฎีกาที่ ๓๑๗ หน้า ๔๗๒

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, ปลอมหนังสือ, อาจเสียหายหรือไม่
 ในคดีเรื่องปลอมหนังสือ ปัญหาที่ว่าเป็นลักษณะที่สามารถ
 อาจเกิดความเสียหายหรือไม่นี้ ดูเหมือนจะเป็นปัญหากฎหมาย
 ฎีกาที่ ๑๒๘ หน้า ๑๗๗

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, พยานเท็จ, ข้อสำคัญหรือไม่
 ในคดีเรื่องพยานเท็จ ปัญหาที่ว่าคำเบิกความของพยานเป็น
 ข้อสำคัญในคดี ตามความในประมวลอาชญามาตรา ๑๕๕ หรือไม่นี้
 เป็นปัญหากฎหมาย
 ฎีกาที่ ๕๘ หน้า ๖๘

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, พยานเท็จ, ข้อสำคัญหรือไม่
 ในคดีเรื่องพยานเท็จ ปัญหาที่ว่าคำเบิกความของพยานจะเป็น
 ข้อสำคัญในคดีหรือไม่นี้ เป็นปัญหาข้อเท็จจริง
 ฎีกาที่ ๗๘๓ หน้า ๑๒๑๒

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, บัวโทษ
 ปัญหาที่ว่ากรกระทำของจำเลยเป็นบัวโทษ ตามประมวล
 อาชญามาตรา ๕๕ หรือไม่นี้ เป็นปัญหากฎหมาย
 ฎีกาที่ ๖๘๐ หน้า ๑๐๔๔

๑๖๕๕

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, สมคบ

การล้มคบบกกันหรือไม่ เป็นปัญหาในข้อเท็จจริง

ฎีกาที่ ๒๓๕ หน้า ๒๗๗

ฎีกา, กฎหมายหรือเท็จจริง, เหตุปรวน

ปัญหาที่ว่า รูปคดีมีเหตุปรวนตั้งโตษจำเลย ตามประมวล
อาชญามาตรา ๕๕ ได้หรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งคู่ความ
อาจถววยฎีกาในคดีที่ห้ามฎีกาข้อเท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๘๒๘ หน้า ๓๕๖๔

ฎีกา, การนับเวลา

จำเลยฟังคำพิพากษาคัดอุทธรณ์ วันที่ ๓๐ กันยายน ต้องยื่น
ฎีกาภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ถ้ายันวันที่ ๓๑ ตุลาคม เป็นอันขาด
อายุฎีกา

ฎีกาที่ ๑๘๕ หน้า ๓๔๓๖

ฎีกา, แก่น้อยแก้มาก

ศาลเดิมตัดสินตั้งโทษจำคุกจำเลย ๕ ปี ฐานพยายามฆ่าคน
ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๔๘-๖๐ ศาลอุทธรณ์เชื่อว่าจำเลยกระทำ
โดยบังเอิญ ตามที่จำเลยต่อสู้ แต่เป็นการเกินกว่าเหตุ จึงแก้
คำตัดสินศาลเดิมให้จำคุกจำเลย ๓ ปี ตามมาตรา ๒๔๘-๖๐-๕๐-๕๓

และให้รื้อการลงอาชญา โจทก์ถวายฎีกา ศาลฎีการับพิจารณาใน
ข้อเท็จจริง

ฎีกาที่ ๖๐ หน้า ๗๔

ฎีกา, แก่น้อยแก้มาก

โจทก์ฟ้องเรียกเงิน ๓๕๘ บาทเศษ จำเลยตั้งว่าเป็นหนี้อยู่ ๕ บาท
เศษเท่านั้น ศาลเดิมฟังศาลฎีกา ให้จำเลยใช้เงินตามฟ้อง ศาล
อุทธรณ์ฟังศาลฎีกา ให้ใช้เงินเท่าที่รับ โจทก์ถวายฎีกาในข้อ
เท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๒๔๒ หน้า ๓๔๓

ฎีกา, แก่น้อยแก้มาก

ศาลเดิมให้จำคุกจำเลย ๗ ปี ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๔๘-๕๓
ศาลอุทธรณ์แก้ให้จำคุก ๓ ปี ตามมาตรา ๒๕๓-๕๕ คู่ความฎีกา
ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๒๖๓ หน้า ๓๖๐

ฎีกา, แก่น้อยแก้มาก

ศาลเดิมลงโทษจำคุก ๘ ปี ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๓
ตัดตามมาตรา ๕๘ คงจำคุก ๕ ปี ศาลอุทธรณ์แก้โดยตั้งอัตราโทษ
๕ ปี แต่ตัดตามมาตรา ๕๕ อีกมาตราหนึ่ง เป็น ๒ ปี ๖ เดือน แล้ว

จดตามมาตรา ๕๘ คงเหลือโทษจำคุก ๓ ปี ๓ เดือน ตั้งเป็นการ
แก้ไขเล็กน้อย โจทก์ฎีกาในข้อเท็จจริงไม่ได้
ฎีกาที่ ๒๘๐ หน้า ๓๐๔๔

ฎีกา, แก้ไขเล็กน้อยแก้ไขมาก

คดีที่ศาลเดิมฟังว่าจำเลยมีผิดฐานเก็บของตก วางบทประมวล
อาชญามาตรา ๓๓๘ คงโทษจำคุกมีกำหนด ๓ ปี ศาลอุทธรณ์ฟังว่า
จำเลยมีผิดฐานลัก เก็บบทเป็นมาตรา ๒๘๖ และแก้ไขโทษเป็น ๓ ปี
เป็นการแก้ไขเล็กน้อย จำเลยฎีกาในข้อเท็จจริงไม่ได้
ฎีกาที่ ๗๒๐ หน้า ๓๐๖๔

ฎีกา, แก้ไขเล็กน้อยแก้ไขมาก

คดีที่ศาลเดิมวางบทว่าจำเลยทำผิด แต่ไม่วางโทษ เพราะจำเลย
คือโทษหนักในกระทงอื่นอยู่แล้ว ศาลอุทธรณ์แก้ไขให้เรียงกระทงลงโทษ
แต่กำหนดโทษจำคุกในกระทงที่เป็นบัญญัติไม่เกิน ๕ ปี เรียกว่าแก้ไข
คู่ความจะถวญฎีกาในข้อเท็จจริงไม่ได้ แต่ในเรื่องอย่างเดียวกัน
ถ้าศาลอุทธรณ์แก้บทของศาลเดิม แม้จะลงโทษจำคุกเพียง ๓ ปี
เป็นแก้ไขมาก คู่ความจะถวญฎีกาในข้อเท็จจริงได้
ฎีกาที่ ๗๔๔ หน้า ๓๓๓๘

ฎีกา, คำธรรมเนียม, ดุลยพินิจ

ปัญหาเรื่อง คำธรรมเนียมเพียงแต่กันข้อย่อมอยู่ในดุลยพินิจของ
ศาลต่าง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ฎีกาที่ ๕๐๒ หน้า ๘๒๐

ฎีกา, ฎีกาต้องห้าม, คำรับรองฎีกา

อธิบดีกรมอัยการรับรองฎีกาว่า “ข้าพเจ้าขอตั้งชื่อรับรอง
ฎีกาโจทก์ ว่ามีเหตุผลอันสมควรที่ศาลตั้งจะวินิจฉัย ตามพระราช
บัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๖๘” ดังนี้ เป็นคำรับรองอัน
สมควรรับชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๔๗๔ หน้า ๗๕๗

ฎีกา, ฎีกาต้องห้าม, ผู้พิพากษาที่ได้พิจารณาคดีอนุญาต

ตามพระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์มาตรา ๗ ที่ว่าฎีกา
อันต้องห้าม ให้ผู้พิพากษาซึ่งได้พิจารณาคดีในชั้นศาลเดิมมีอำนาจ
อนุญาตให้ถวญฎีกาได้นั้น แม้ผู้พิพากษาที่ได้พิจารณาคดีในชั้นศาล
เดิม ย้ายไปอยู่ศาลอื่นแต่ก็ยังอนุญาตให้ถวญฎีกาได้

ฎีกาที่ ๔๘๗ หน้า ๗๘๔

ฎีกา, ตัดสิน, โจทก์ไม่ฎีกา

ศาลอุทธรณ์วางบทคดีโทษจำเลยผิด และลงโทษจำเลยเบาไป

ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์อย่างต่ำของบทที่ถูกลง แต่โจทก์ไม่ได้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ศาลฎีกาไม่แก้

ฎีกาที่ ๓๓๘ หน้า ๕๐๐

ฎีกา, ตัดสิน, โจทก์ไม่ฎีกา, เพิ่มโทษ

คดีที่ศาลต่างวางโทษจำเลยต่ำกว่าอัตราโทษ แม้โจทก์จะไม่ฎีกาก็ดี เมื่อคดีมาสู่ศาลฎีกา ศาลฎีกาวางโทษตามอัตราในกฎหมายได้

ฎีกาที่ ๕๘๓ หน้า ๘๒๗

ฎีกา, ตัดสิน, จำเลยฝ่ายเดียวฎีกา, ไม่เพิ่มโทษ

การที่จำเลยทำใบมอบฉันทะปลดมดำ หรับ โอนที่ดินของผู้อื่นมาหลุดดวงให้ไว้แก่โจทก์เป็นประกันในการกู้ยืมเงิน โจทก์ไปนั้นเป็นความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๒๕ และ ๓๐๕ ความผิดตามมาตรา ๒๒๕ มีกำหนดโทษหนักกว่า แต่จำเลยฝ่ายเดียวฎีกา จึงให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๐๕ ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ฎีกาที่ ๒๕๕ หน้า ๓๕๐

ฎีกา, ตัดสิน, ผู้ฎีกาได้ประโยชน์อยู่แล้ว

เมื่อศาลอุทธรณ์ตัดสินข้อพิพาทใดเป็นประโยชน์แก่จำเลยผู้ฎีกาอยู่แล้ว ศาลฎีกาจะไม่วินิจฉัยฎีกาชั้นนี้

ฎีกาที่ ๕๘๘ หน้า ๘๓๗

ฎีกา, ตัดสิน, ให้คุณแก่ผู้มีได้ฎีกา

เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยข้อกฎหมายคดีเกิดขึ้น ให้เป็นโทษแก่ฝ่ายใด แต่ฝ่ายนั้นยังคงเป็นผู้ชนะคดี จึงมิได้ฎีกาคัดค้าน ศาลฎีกาก็มีอำนาจวินิจฉัยข้อกฎหมายที่คดีเกิดขึ้นนั้น

ฎีกาที่ ๘๒๕ หน้า ๑๕๕๔

ฎีกา, ตัดสิน, ให้ประโยชน์ผู้มีได้ฎีกา

ในคดีแพ่งศาลฎีกาจะไม่ตัดสินให้ประโยชน์แก่ฝ่ายที่มีได้ทุกเหตุถ้าถวายเป็นฎีกา แม้ศาลฎีกาจะเห็นว่าศาลอุทธรณ์ตัดสินมาผิดหลักวิธีพิจารณาคดี โดยถือว่าคดีเป็นอันยุติ ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์สำหรับฝ่ายนั้นแล้ว

โจทก์จำเลยต่างฟ้องแย้งกรรมสิทธิ์ที่ดินกัน ซึ่งศาลเดิมตัดสินให้รับได้จำเลย ศาลอุทธรณ์ตัดสินให้แบ่งที่ดินให้คู่ความคนละครึ่ง โจทก์ฝ่ายเดียวถวายเป็นฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่าเป็นที่ของจำเลยทั้งหมดไม่ควรแบ่ง (แต่คดีต้องยุติตามที่ศาลอุทธรณ์แบ่ง) ให้ยกฎีกา

ฎีกาที่ ๘๘๗ หน้า ๑๑๗

ฎีกา, ต่างประเทศ (อังกฤษ), การสั่งรับฎีกา

คดีที่พิจารณาตามสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างกรุงสยามกับอังกฤษ ซึ่งศาลจังหวัดแห่งท้องถิ่นทำความเห็นสั่งให้ศาลเจ้าหน้าที

๑๗๐๑

พิพากษานัน ศาลเดิมซึ่งจะเป็นผู้ตั้งรับฎีกา ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์ คือศาลเจ้าหน้าทซึ่งได้ตัดสินคดี ไม่ใช่ศาลท้องถิ่น ซึ่งเป็นแต่ทำการตามคำสั่งศาลเจ้าหน้าท

ฎีกาที่ ๘๘๕ หน้า ๓๔๓๖

ฎีกา, ต่างประเทศ (อังกฤษ), ข้อเท็จจริง

คดีอาชญาที่คนในบังคับอังกฤษเป็นผู้เสียหาย แต่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และจำเลยก็เป็นคนในบังคับสยามนั้น ฎีกาข้อเท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๖๘ หน้า ๘๕

ฎีกา, ต่างประเทศ (อังกฤษ), ข้อเท็จจริง

คดีอาชญาที่เจ้าทุกข์เป็นคนในบังคับอังกฤษ แต่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และจำเลยก็เป็นคนในบังคับสยามนั้น ฎีกาข้อเท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๔๐๓ หน้า ๖๓๒

ฎีกา; บรรทัดฐาน, ฎีกาก่อนและหลัง

คำพิพากษาฎีกาที่เป็นบรรทัดฐานในข้อกฎหมายนั้น คำพิพากษาที่ออกภายหลัง ย่อมต่างคำพิพากษาที่ออกก่อน

ฎีกาที่ ๘๐๕ หน้า ๓๔๗๖

ฎกา, ประเด็นที่ไม่มีอุทธรณ์

การที่คู่ความฝ่ายหนึ่งเป็นแต่ทำคำแก้อุทธรณ์ของอีกฝ่ายหนึ่ง กล่าวคัดค้านไว้ด้อย ๆ ว่า ศาลเดิมพิจารณาพิพากษาคดีไม่ชอบ โดยตนเองมิได้ทำคำอุทธรณ์ในกำหนดนั้น ศาลชั้นอุทธรณ์ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยตามข้อคัดค้าน ซึ่งทนายของคู่ความฝ่ายที่แก้อุทธรณ์ได้แถลงในภายหลัง และเมื่อคู่ความฝ่ายหนึ่งหลุดเถา ๆ ถวายฎีกา ศาลฎีกาก็ไม่รับวินิจฉัยข้อคัดค้านนั้น ๆ เพราะไม่เป็นประเด็นในชั้นอุทธรณ์ โดยชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๘๓๖ หน้า ๑๓๒๘

ฎกา, บัญหากฎหมาย, นอกประเด็น

คดีที่คู่ความจะหลุดเถา ๆ ถวายฎีกาได้ ฉะนั้นแต่ในปัญหาข้อกฎหมายนั้น การที่ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัยข้อกฎหมายที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอ้างขึ้น โดยไม่ตรงกับประเด็นในท้องถ้ำานวน ไม่เป็นเหตุทำให้คู่ความมีสิทธิหลุดเถา ๆ ถวายฎีกาว่าเป็นบัญหากฎหมาย อันควรจะได้รับคามวินิจฉัยของศาลฎีกา

ฎีกาที่ ๔๗๐ หน้า ๗๔๕

ฎกา, บัญหากฎหมาย, ไม่มีข้อเท็จจริงในสำนวน

ศาลฎีกาไม่วินิจฉัยข้อกฎหมาย ซึ่งต้องอาศัยข้อเท็จจริงอันคู่ความยังมีได้นำสืบให้ปรากฏ

ฎีกาที่ ๒๒๒ หน้า ๓๐๕

ฎีกา, ปัญหากฎหมาย, ศาลล่างฟังข้อเท็จจริงโดยไม่มีพยาน

การที่คู่ความจะอุทธรณ์หรือฎีกา โดยอ้างว่าคดีเป็นปัญหาในข้อกฎหมาย เพราะศาลล่างฟังข้อเท็จจริงโดยไม่มีพยานในท้องสำนวนนั้น ต้องเป็นข้อเท็จจริงในข้อความสำคัญอันเป็นประเด็นข้อพิพาท มิฉะนั้นจะอ้างเป็นข้อกฎหมายหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๓๓ หน้า ๑๘๗

ฎีกา, ปัญหากฎหมาย, ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยศาลาเคลื่อนจากหลักฐานในสำนวน

การที่ศาลอุทธรณ์ ทงหลักฐานพยานสำคัญบางอย่างเสีย ไม่หยิบยกขึ้นประกอบการพิจารณาในการชี้ขาดข้อเท็จจริงนั้น เรียกว่าศาลอุทธรณ์วินิจฉัยศาลาเคลื่อนจากหลักฐานในสำนวน คู่ความอ้างเป็นเหตุถวายฎีกาในคดีห้ามฎีกาข้อเท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๘๕๕ หน้า ๑๓๖๒

ฎีกา, ศาลอุทธรณ์ยื่นสำนวน, ยังไม่ต้องฎีกา

เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาย้อนสำนวนไปให้ศาลเดิมวินิจฉัยข้อเท็จจริง แล้วพิพากษาใหม่ตามกระบวนการ โดยศาลอุทธรณ์ได้แสดงความเห็นในข้อกฎหมายต่างกับความเห็นของศาลเดิม ดังนั้นหากความเห็นของศาลอุทธรณ์จะเป็นปัญหาคู่ความฝ่ายใด คู่ความ

ฝ่ายนกกยงไม่มีหนาคงหลุดเถา ๆ ถวายฎีกา จะถือว่าความเห็น
ของศาลอุทธรณ์เป็นอนุคติเด็ดขาดผูกมัดคู่ความฝ่ายนทเดียวหาได้ไม่
ฎีกาท ๗๒๓ หน้า ๑๐๗๓

ฎีกา, สิทธิฎีกา, แก้มากจำคุกภายใน ๑ ปี

ศาลเดิมลงโทษจำคุก ๖ เดือนฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวล
อาชญามาตรา ๒๕๔ ศาลอุทธรณ์แก้บทลงโทษฐานฉ้อโกงเป็นเหตุให้
ถึงตาย ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๓ กำหนดโทษคงเดิม โจทก์
ฎีกาในข้อเท็จจริงไม่ได้ ตามพระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์
มาตรา ๖

ฎีกาท ๒๑๕ หน้า ๒๗๗

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อกฎหมายไม่ได้โต้เถียงในศาลล่าง

คดีทฎีกาได้แต่ข้อกฎหมายนั้น คู่ความฝ่ายใดจะฎีกาในข้อ
กฎหมาย ซึ่งฝ่ายตนมิได้ยกขึ้นโต้เถียงในชั้นศาลล่างหาได้ไม่

ฎีกาท ๘๗๒ หน้า ๑๓๘๔

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อกฎหมายไม่มีข้อเท็จจริงเป็นหลัก

การทคู่ความจะถวายฎีกา อ้างว่าคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายนั้น
ต้องมีข้อเท็จจริงในท้องถ่านวนอาศัยเป็นหลัก เพราะฉะนั้นในคดี
อาชญา เมื่อศาลเดิมและศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ โดย

๑๗๐๕

อ้างเหตุตั้งคำพยานว่าไม่พอตงโทษจำเลยตามข้อหา โจทก์จะฎีกา
อ้างเป็นข้อกฎหมายไม่ได้ เพราะไม่มีข้อเท็จจริงจะอาศัยเป็นหลัก
ในการแสดงข้อกฎหมาย

ฎีกาที่ ๓๘๓ หน้า ๕๗๖

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อกฎหมายไม่มีข้อเท็จจริงเป็นหลัก

ข้อกฎหมายที่จำเลยยกขึ้นอ้างในฎีกา ซึ่งต้องอาศัยข้อเท็จจริง
อันมิได้นำสืบแสดงไว้แล้ว ไม่เป็นปัญหากฎหมายที่ศาลฎีกาจะพึงรับ
วินิจฉัย

ฎีกาที่ ๔๐๓ หน้า ๖๑๒

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อที่ไม่ได้วางกันชั้นศาลล่าง

ศาลเดิมลงโทษและลดโทษจำเลย ตามประมวลอาชญา มาตรา ๕๘
จำเลยฝ่ายเดียวอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ให้ลดตามมาตรา ๕๘ และ ๕๕
โจทก์จะฎีกาคัดค้านในข้อที่ว่าไม่ควรลดตามมาตรา ๕๘ ไม่ได้ เพราะ
โจทก์ไม่ได้คัดค้านในชั้นอุทธรณ์ ประเด็นในข้อนี้เป็นอันยุติขึ้น
ศาลล่าง

ฎีกาที่ ๖๗๐ หน้า ๓๐๔๔

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อยาหลายกระทง

ในการวินิจฉัยว่า ศาลอุทธรณ์กตบหรือแก้คำพิพากษาศาลเดิม ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์นั้น เมื่อคดีมีขอหา ในความผิดหลายกระทง ต้องวินิจฉัยโดยแยกกระทงความผิด

โจทก์หาว่าจำเลยทำผิด ๒ ฐาน ศาลเดิมลงโทษปรับในฐานที่ ๑ แต่ยกฟ้องในฐานที่ ๒ ศาลอุทธรณ์ลงโทษในฐานที่ ๒ ด้วย ให้จำคุก ในฐานนี้ ๑ ปี จำเลยถวายฎีกาในข้อเท็จจริงณะเพราะที่ศาลลงโทษ ในฐานที่ ๒ ศาลฎีการับพิจารณา

ฎีกาที่ ๒๒๐ หน้า ๒๘๘

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อยาหลายกระทง

คดีที่ศาลเดิมและศาลอุทธรณ์ พิพากษาค้องกัน ว่าจำเลยทำผิด ๒ กระทง กำหนดโทษกระทงหนึ่ง ๆ ไม่เกิน ๕ ปีนั้น แม้รวมโทษ ทั้ง ๒ กระทงจะเกิน ๕ ปีก็ดี คู่ความจะถวายฎีกาในข้อเท็จจริงณะเพราะ กระทงใดกระทงหนึ่งไม่ได้ ตามพระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์ มาตรา ๓

ฎีกาที่ ๒๒๑ หน้า ๓๐๒

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อยาหลายกระทง

คดีที่ศาลเดิมและศาลอุทธรณ์ พิพากษาค้องกัน ว่าจำเลยทำผิด หลายกระทง กำหนดโทษกระทงหนึ่ง ๆ ไม่เกิน ๕ ปีนั้น แม้รวมโทษ

๑๗๐๗

ทุกกระทงจะเกิน ๕ ปีก็ดี   คู่ความจะถวายนฎีกาในข้อเท็จจริงไม่ได้
ตามพระราชบัญญัติตัดลักษณะฎีกาอุทธรณ์มาตรา ๓
ฎีกาที่ ๓๖๔   หน้า ๕๔๓

ฎีกา, สิทธิฎีกา, ข้อหาหลายกระทง

การนับกำหนดโทษ ๕ ปี   เพื่อวินิจฉัยว่าคู่ความจะหลุดได้ ๆ
ถวายนฎีกาในข้อเท็จจริง   ตามพระราชบัญญัติตัดลักษณะฎีกาอุทธรณ์
ได้หรือไม่   เมื่อคดีมีข้อหาหลายกระทง   ต้องแยกวินิจฉัยเป็น
กระทงๆ ไป   ไม่ใช่เอาเอาโทษทุกกระทงมารวมกัน
ฎีกาที่ ๗๔๔   หน้า ๑๓๑๘

ฎีกา, สิทธิฎีกา, คดีห้ามอุทธรณ์

คดีที่ศาลอุทธรณ์ พิพากษาให้ยกอุทธรณ์   โดยวินิจฉัยว่าเป็น
คดีต้องบทห้ามอุทธรณ์ ในข้อเท็จจริง   ตามพระราชบัญญัติตัดลักษณะ
อุทธรณ์นั้น   ถ้าคู่ความถวายนฎีกาอ้างว่าคดีมีปัญหาในข้อกฎหมายแล้ว
รับเป็นฎีกาได้
ฎีกาที่ ๓๘   หน้า ๔๓

ฎีกา, สิทธิฎีกา, คำสั่งระหว่างพิจารณา

คดีที่ศาลอุทธรณ์ พิพากษายกคำพิพากษาคาดเดิม   และให้
พิจารณาพิพากษาใหม่นั้น   คู่ความฎีกาได้
ฎีกาที่ ๔๓   หน้า ๔๗

ฎีกา, สิทธีฎีกา, ต้องมีทุกข้อน

ผู้ที่ไม่ได้มีทุกข้อนอันใดเป็นข้ออ้าง เพราะได้รับความพอใจ
ในเรื่องที่เป็นมาจนศาลต่างแล้ว ไม่มีสิทธิจะฎีกาโต้แย้งคำพิพากษา
ศาลอุทธรณ์

ฎีกาที่ ๔๒๘ หน้า ๖๘๕

ฎีกา, สิทธีฎีกา, ขกฟ้องโดยเหตุต่างกัน

ในคดีชั้นขึ้นกระทำซ้ำเรา ศาลเดิมยกฟ้องในข้อกฎหมายว่า
อัยการโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ศาลอุทธรณ์ให้ยกฟ้องโดยฟังข้อ
เท็จจริงว่าหญิงยินยอมตั้งนี้ โจทก์ทุตเถิด ๆ ถวายฎีกาในข้อเท็จ
จริงได้ ไม่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติฎีกาอุทธรณ์มาตรา ๕

ฎีกาที่ ๒๖๓ หน้า ๓๗๑

ฎีกา, สิทธีฎีกา, อำนาจศาลฎีกา, พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์

คดีที่ศาลอุทธรณ์ พิพากษาให้ยกอุทธรณ์ โดยวินิจฉัยว่าคดี
เป็นปัญหาในข้อเท็จจริง อันต้องบทห้ามตามพระราชบัญญัติลักษณะ
อุทธรณ์นั้น คู่ความมีสิทธิที่จะถวายฎีกา อ้างว่าเมื่อปัญหาในข้อ
กฎหมายได้ และคดีเช่นนั้น ศาลฎีกาวินิจฉัยปัญหากฎหมายนั้น
ไปที่เดียว ไม่ต้องส่งให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยอีก

ฎีกาที่ ๔๕๗ หน้า ๗๑๗

ฎีกา, อำนาจศาลฎีกา, ข้อเท็จจริง, คดีห้ามฎีกา, ศาลอุทธรณ์ไม่ชี้ขาด
เมื่อศาลอุทธรณ์ยังมีได้ชี้ขาดในข้อเท็จจริงข้อใด ศาลฎีกาอาจ
วินิจฉัยข้อเท็จจริงนั้นเองได้ แม้จะเป็นคดีที่ต้องห้ามมิให้คัดความ
ถวายฎีกาในข้อเท็จจริงก็ดี

ฎีกาที่ ๘๔๕ หน้า ๓๓๔๓

ฎีกา, อำนาจศาลฎีกา, ข้อเท็จจริง, คดีห้ามฎีกา, ศาลอุทธรณ์
สันนิษฐานข้อเท็จจริง

เมื่อศาลอุทธรณ์สันนิษฐานข้อเท็จจริงไม่ผิดจากคำพยานหลัก
ฐานในท้องสำนวนแล้ว ศาลฎีกาไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไข
ได้ความว่าจำเลยรับซื้อของร้ายได้ด้วยราคาค่ามาก ศาล
อุทธรณ์วินิจฉัยว่าเป็นการแสดงว่าจำเลยรับซื้อได้โดยรู้ดีว่าเป็นของ
ร้าย การสันนิษฐานข้อเท็จจริงดังนี้ ไม่ผิดจากคำพยานหลักฐาน
ในท้องสำนวน

ฎีกาที่ ๓๓๕ หน้า ๓๘๘

ฎีกา, อำนาจศาลฎีกา, ข้อเท็จจริง, คดีห้ามอุทธรณ์

คดีห้ามอุทธรณ์ข้อเท็จจริง ตามพระราชบัญญัติลักษณะ
อุทธรณ์นั้น เมื่อขนส่งศาลฎีกา ศาลฎีกาต้องฟังข้อเท็จจริงตาม
ศาลเดิม

ฎีกาที่ ๓๓ หน้า ๑๒

ฎีกา, อํานาจศาลฎีกา, ข้อเท็จจริง, คดีห้ามอุทธรณ์

คดีที่ห้ามอุทธรณ์ ในข้อเท็จจริง ตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๓ ข้อ ๑ แต่คู่ความได้อุทธรณ์
ในข้อกฎหมาย และศาลอุทธรณ์กลับคำตัดสินศาลเดิม โดยไม่เห็น
ด้วยทั้งในข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงนั้น เมื่อคดีมาสู่ศาลฎีกาโดย
คู่ความถายฎีกาในข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยข้อกฎหมายนั้น ศาล
ฎีกาต้องฟังข้อเท็จจริงตามศาลเดิม

ฎีกาที่ ๗๘๗ หน้า ๑๒๓๘

ฎีกา, อํานาจศาลฎีกา, ย้อนสำนวน

ศาลฎีกามีอำนาจย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ พิจารณาข้อเท็จ
จริง ซึ่งศาลอุทธรณ์ยังไม่ได้วินิจฉัยมาได้

ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๑๔๓

ฎีกา, อํานาจศาลฎีกา, ย้อนสำนวน

ศาลฎีกามีอำนาจย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ วินิจฉัยข้อเท็จ
จริง ซึ่งศาลอุทธรณ์ยังไม่ได้วินิจฉัยมาได้

ฎีกาที่ ๒๐๗ หน้า ๒๗๒

เด็ก, เป็นพะยาน

ตามกฎหมายไม่มีข้อห้ามเรื่องเด็กที่จะเป็น พะยานว่าต้องมีอายุ
เท่านั้นเท่านั้น เมื่อเด็กคนใดเข้าใจคำถามและสามารถให้การตอบได้

ตามคำถาม คำของเด็กคนนย่อมรับฟังเป็นพระยานได้ แม้จะเป็น
เด็กทมอายุเพียง ๒ ปีเศษก็

ฎีกาที่ ๕๐๕ หน้า ๘๒๖

ดอกเบญ, หนเงิน, ผิดนัด

ดอกเบญในหนเงินน เมื่จำนวนหนตวงเกยวพนกน ยังไม่
คกตงแน่นอน ค่ำคคคคให้ตงคั่ววนจกทกพอง

ฎีกาที่ ๕๓๐ หน้า ๖๓๕

ดอกผลนดินนัย, สิ้นสมรส

ดู ผัวเมีย

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๓๑๔๘

ดำ, ดำกัน

ดู หมั้นประมาทซึ่งหน้า ฎีกาที่ ๓๐๒ หน้า ๕๕๘

ดำ, ดำเขา

ดู หมั้นประมาทซึ่งหน้า ฎีกาที่ ๓๘ หน้า ๒๒

ดำ, ดำเขาลับหลัง

ดู หมั้นประมาท ฎีกาที่ ๘๑๒ หน้า ๓๕๐๕

ดุลยพินิจ, การกำหนดค่าสินไหมทดแทน

ดู ระเบียบ

ฎีกาที่ ๘๘๖

หน้า ๓๔๐๕

ดุลยพินิจ, ทรัพย์สิน

ดู ทรัพย์สิน

ฎีกาที่ ๘๒๕

หน้า ๓๓๓๘

ดุลยพินิจ, รอกการลงอาชญา

ดู รอกการลงอาชญา

ฎีกาที่ ๗๗๗

หน้า ๓๒๐๕

ดุลยพินิจ, วางเพลิง, ความผิดเล็กน้อย

ดู วางเพลิง

ฎีกาที่ ๘๘๘

หน้า ๓๔๔๘

ตัดสิน (แพ่ง), คู่ความอ้างกฎหมายผิด

ในคดีแพ่ง เมื่อคู่ความได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้แล้ว แม้
จะอ้างบทกฎหมายผิด ศาลก็มีอำนาจยกบทกฎหมายผิดตัดสิน

ฎีกาที่ ๓๖๗

หน้า ๒๒๖

ตัดสิน (อาชญา), ผิดฐานฟ้อง

ฟ้องโจทก์หาว่าจำเลยทำผิดฐานลักทรัพย์ แต่รูปคดีเป็นความ
ผิดฐานลักขโมย ศาลตัดสินลงโทษจำเลยฐานลักขโมยได้

ฎีกาที่ ๖๗

หน้า ๘๓

ตัดสำนวน

ตักทฎหมายปีตปาก

ตัวแทน, ตัวการในเมืองต่างประเทศ, ความรับผิดชอบของตัวแทน
เมื่อตัวแทนทำสัญญาแทนตัวการ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองต่าง
ประเทศ ตัวแทนจะต้องรับผิดชอบตามสัญญาที่ตัวเองทำไว้ตาม
ประมวลแพ่งมาตรา ๘๒๔

ฎีกาที่ ๘๓๔ หน้า ๑๕๗๕

ตัวแทน, แบบ, กู้เงิน

การตั้งตัวแทนให้กู้ยืมเงินในเวดดาใช้ประมวลแพ่งฉบับเก่า หาก
ต้องทำเป็นหนังสือไม่

การที่ ต. รับเงินมาจากโจทก์แล้วจัดการให้จำเลยไป โดยได้
ชื่อโจทก์เป็นผู้ให้กู้ยืมในหนังสือสัญญา เท่านั้นไม่พอจะถือว่า ต.
เป็นตัวแทนโจทก์ตามกฎหมาย

ฎีกาที่ ๒๐๐ หน้า ๘๔๖

ตัวแทน, แบบ, ซอทดิน

การตั้งตัวแทนไปทำกรรมกรรม ซอทดิน ต้องทำเป็นหนังสือ
ตามประมวลแพ่งมาตรา ๗๘๘ ถ้ามีฉันทนหากตัวแทนได้ตั้งชื่อตัวเอง

๑๓๑๔

เป็นผู้ขอ แม่จะได้มาทำหนังสือรับรองกันในภายหลังคดี การ
จะอ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินยกแก่เจ้าหน้าที่หาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๓๒ หน้า ๑๙๐

ต่างประเทศ, การตั้งผู้พิพากษาชาวยุโรปในศาลอุทธรณ์

ดู ขรรมนุญศาสตร์ ฎีกาที่ ๙๓๕ หน้า ๑๕๙๓

ต่างประเทศ, พินัยกรรม, แบบ

พินัยกรรมของคนต่างดาว ซึ่งอยู่ในสภาพไร้สัญชาติ และได้
ทำพินัยกรรมในประเทศสยามนั้น ต้องทำตามแบบแห่งกฎหมายสยาม
จะทำตามแบบแห่งสัญชาติเดิมซึ่งได้สูญเสียแล้วหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๙๖ หน้า ๑๔๔๓

ต่างประเทศ, สัญชาติ, บุคคลไร้สัญชาติ

บุคคลอาจไม่มีสัญชาติ หรือยกย่องหนึ่งเรียกว่าเป็นคนไร้สัญชาติ
คนในบังคับเดนมาร์กโดยกำเนิด ซึ่งได้ออกจากประเทศเดนมาร์ก
มาแปลงชาติที่ประเทศพม่า แล้วมาตั้งภูมิตำเนาในประเทศสยาม
เป็น "คนไร้สัญชาติ" ตลอดเวลาที่พำนักอยู่ในประเทศสยาม

ฎีกาที่ ๘๙๖ หน้า ๑๔๔๓

ต่างประเทศ, อุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์, ความเห็นแย้งของที่
ปรึกษากฎหมาย

ที่ปรึกษากฎหมายที่ส่งฟังการพิจารณาคดีเกี่ยวกับบุคคลบังคับ
อังกฤษในศาลชั้นต้น ภายหลังหนังสือสัญญาระหว่างสยามกับอังกฤษ
ค.ศ. ๑๙๒๕ นั้น ไม่ได้ตั้งในฐานะเป็นผู้พิพากษา ความเห็นแย้งของที่
ปรึกษากฎหมายจึงไม่เป็นเหตุที่จะให้คู่ความอุทธรณ์ได้ ตามพระราช
บัญญัติอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๓ (๒)

ฎีกาที่ ๖๐๖ หน้า ๙๕๔
๖๐๗

ต่างประเทศ, อุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์, ความเห็นศาลท้องที่

คดีต่างประเทศเรื่องหมิ่นประมาท ซึ่งศาลเดิมลงโทษจำคุก
๘๐ วัน ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๘๒ นั้น เมื่อคู่ความอุทธรณ์
ในข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจรับวินิจฉัย โดยต้องห้ามตาม
พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์มาตรา ๓ แม้ความเห็นของศาลท้องที่
ซึ่งพิจารณาคดีนั้นจะไม่ตรงกับความเห็นของศาลที่มีอำนาจตัดสินคดี
ความเห็นของศาลท้องที่ไม่เรียกว่าความเห็นแย้ง

ฎีกาที่ ๒๘๒ หน้า ๔๓๐

ต่างประเทศ (อังกฤษ), ฎีกา, การส่งรับฎีกา

คดีพิจารณาตามสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างกรุงสยามกับ
อังกฤษ ซึ่งศาลจังหวัดแห่งท้องถิ่นทำความเห็นส่งให้ศาลเจ้าหน้าที

๑๗๑๖

พิพากษานัน ศาลเดิมซึ่งจะเป็นผู้รับฎีกา ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะฎีกายุทธธรณี คือศาลเจ้าหนาทซึ่งได้ตัดสินคดีไม่ใช่ศาลท้องถิ่น ซึ่งเป็นแต่ทำการตามคำสั่งศาลเจ้าหนาท

ฎีกาที่ ๘๘๕ หน้า ๓๔๓๖

ต่างประเทศ (อังกฤษ), ฎีกา, ข้อเท็จจริง

คดีอาชญาที่คนในบังคับอังกฤษเป็นผู้เสียหาย แต่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และจำเลยก็เป็นคนในบังคับสยามนน ฎีกาข้อเท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๖๘ หน้า ๘๔

ต่างประเทศ (อังกฤษ), ฎีกา, ข้อเท็จจริง

คดีอาชญาที่เจ้าทุกข์เป็นคนในบังคับอังกฤษ แต่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และจำเลยก็เป็นคนในบังคับสยามนน ฎีกาข้อเท็จจริงได้

ฎีกาที่ ๔๐๓ หน้า ๖๑๒

ตาย, คู่สัญญาตาย

คู่ สัญญา

ฎีกาที่ ๓๗๗

หน้า ๕๕๘

ดีความ, กฎหมาย, ความเข้าใจธรรมดา

คู่ กฎหมาย

ฎีกาที่ ๖๐๖
๖๐๗

หน้า ๕๕๔

๑ ความ, กฎหมาย, อุทฺตุม

๒ อุทฺตุม

๓ ฎีกาที่ ๙๐๕ หน้า ๓๔๗๖

๔ ความ, นิตฺติกรรม, ให้เพ่งเล็งถึงเจตนาอันแท้จริง

๕ นิตฺติกรรม

๖ ฎีกาที่ ๔๘๐ หน้า ๗๖๗

๗ ทรัพย์, กรรมสิทธิ์, ครอบครอง, ลักทรัพย์

๘ ปลานบ่ออันมีผู้ซุกไว้ในถ้ำคดของ ซึ่งปลาดอกเข้าออกใน
ระหว่างบ่อกับคดเองโดยอิสระของมันนั้น ผู้ที่ซุกบ่อจะอ้างว่า
ได้ครอบงำยึดถือ และว่าเป็นทรัพย์ ดินของคนหาได้ไม่ ถ้าผู้ใด
มาจับเขาไปจึงไม่มีโทษฐานลักทรัพย์

๙ ฎีกาที่ ๔๓๒ หน้า ๖๘๘

๑๐ ทรัพย์, ทรัพย์ที่คนร้ายลัก, โรงจำนำ

๑๑ โรงจำนำที่รับจำนำทรัพย์ ซึ่งถูกคนร้ายลักมานั้น แม้จะยังไม่ได้อ
ตัวคนร้ายมาลงโทษ ก็ต้องคืนทรัพย์ ให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของ โดย
เจ้าของไม่ต้องเสียค่าไถ่

๑๒ ฎีกาที่ ๕๓๓ หน้า ๘๓๐

ทรัพย์สิน, ทรัพย์สินนอกพาณิชย์, สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ที่หลวง,
ถนนหลวง, ที่หน้าคลัง

ที่หลวงหวงห้ามไว้ใช้ราชการ ถนนหลวง และที่หน้าคลังริมฝั่ง
แม่น้ำ อันได้ใช้เป็นที่จอดเรือแพและขนตงนั้น เป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน อันเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ ไม่มีผู้ใดสามารถจะถือเอาได้
และไม่โอนให้กันได้ ทั้งจะอ้างอายุความอย่างไรๆ ขึ้นมานั้นก็ไม่ได้
ฎีกาที่ ๖๖๓ หน้า ๑๐๒๖

ทรัพย์สิน, ปลุกสร้างบนที่ดินของผู้อื่น

ดู เข้า ฎีกาที่ ๔๘๐ หน้า ๗๖๗

ทรัพย์สิน, สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

ดู ทางน้ำ ฎีกาที่ ๒๗๐ หน้า ๔๐๓

ทรัพย์สิน, ส่วนควบ, ที่ดิน, ต้นพลู

ไม่ยื่นต้นซึ่งคนเช่าปลูกลงในที่ดินของคนอื่น แต่ได้สัญญาเช่า
ไม่ได้ทำเป็นหนังสือให้ถูกแบบตามมาตรา ๕๓๘ นั้น เป็นส่วนควบกับ
ที่ดิน ตามประมวลแพ่งมาตรา ๑๐๘ ซึ่งเจ้าของที่ดินมีกรรมสิทธิ์
ตามมาตรา ๑๐๗ หากเจ้าของที่ดินทำตายเสียก็ไม่มีผู้ชื้อทำ
ให้เสียทรัพย์สิน ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๒๔

ต้นพลูเป็นไม้ยืนต้น (ฎีกาที่ ๑๔๘/๑๒๐.)

ฎีกาที่ ๑๐๗ หน้า ๑๓๓

ทรัพย์, อสังหาริมทรัพย์, เรือน, ไร่, แบบ

เรือนที่ปลูกสร้างบนที่ดินเป็นอสังหาริมทรัพย์ เพราะฉะนั้น
การยกเรือนให้แก่นั้น ต้องทำให้ถูกต้องตามแบบในเรื่องให้อสังหา
ริทรัพย์ มิฉะนั้นผู้รับให้ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์

ฎีกาที่ ๘๐๗ หน้า ๑๔๘๗

ทรัพย์สิน, เจ้าของรวม, ใช้สิทธิกับบุคคลที่ ๓

เจ้าของรวมคนหนึ่งอาจฟ้องเรียกทรัพย์ของตนเป็นเจ้าของอภัยด้วย
จากบุคคลที่ ๓ แม้หากว่าเจ้าของรวมคนอื่นจะไม่นำพาที่จะร่วมเป็น
โจทก์ด้วยก็ได้

ฎีกาที่ ๘๖๘ หน้า ๓๓๘๕

ทรัพย์สิน, หลักรัษฎ์, ไม้ซอสนัก, ใบเบ็กร่อง

ใบเบ็กร่องเป็นแต่ใบอนุญาตที่เจ้าพนักงานอนุญาตให้เอาไม้ร่อง
ผ่านค่าน้ำได้ โดยถือว่าได้เสียภาษีแล้วเท่านั้น หาใช่หลักรัษฎ์
ซึ่งจะแสดงกรรมสิทธิ์ในไม้ไม่

ฎีกาที่ ๘๖๘ หน้า ๓๓๘๕

ทหารบก, ศาลทหารบก, อำนาจศาล, ค่าเสียหายของรัฐบาล

คดีที่จำเลยเป็นทหารได้กระทำการโดยประมาท เป็นเหตุให้
คนตายและทรัพย์ของรัฐบาลเสียหายนั้น ในการฟ้องขอให้ศาลทหารบก

ลงโทษจำเลยฐานทำให้คนตายโดยประมาท อัยการทหารบกจะขอ
ให้ศาลพิพากษาให้จำเลยใช้สินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐบาล
ตามพระราชบัญญัติศาลทหารบกมาตรา ๘๗ หาได้ไม่ เพราะจำเลยมิได้
กระทำผิดเป็นทางอาชญาคดีทรัพย์สินของรัฐบาลโดยตรง

ฎีกาที่ ๘๓๗ หน้า ๑๓๓๔

ทหารบก, ศาลทหารบก, อำนาจศาล, ชั้นอุทธรณ์, ข้อที่ไม่มี
อุทธรณ์

พระราชบัญญัติศาลทหารบก พ.ศ. ๒๔๖๕ มาตรา ๕๕ และ ๕๗
เป็นแต่บทให้อำนาจศาลชั้นอุทธรณ์ ในการพิจารณาพิพากษาคดีชั้น
อุทธรณ์ และไม่ใช่เป็นบทบังคับ เพราะฉะนั้นศาลชั้นอุทธรณ์
ไม่จำต้องรับวินิจฉัยตามข้อคัดค้านของฝ่ายที่ไม่ได้อุทธรณ์

ฎีกาที่ ๘๓๖ หน้า ๑๓๒๘

ทางเดิน, จำเป็น, ที่จุดคลอง

ที่ดินซึ่งจุดคลองอันเป็นคลองสาธารณะใช้เรือเป็นพาหนะไต่หน
แม้ในค่านอนจะถูกที่ของผู้อื่นดอมไว้หมดก็ดี ก็ยังนับว่ามีทางออก
ถึงทางสาธารณะได้ เจ้าของจะอ้างเอาสิทธิทางเดินผ่านที่ดินซึ่งดอม
อยู่ ตามประมวลแพ่งมาตรา ๑๓๔๘ หาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๐๖ หน้า ๑๔๗๓

ทางเดิน, ทางสาธารณะ, ทางเข้าออกตลาด

ทางเดินซึ่งเจ้าของที่ดินทำสำหรับเข้าออกตลาดและห้องแถวของตน
ชั้นแรกมีประตูเปิดใช้เพราะกลางวัน พงรอประตู่เดี่ยวสัก ๕ บิน
แม้ราษฎรได้ใช้ทางนั้นตั้ง ๓๐ ปีก็ดี ก็ทำให้เป็นทางสาธารณะไม่
ใครปิดทางนั้นเลยจึงไม่ผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๖ ข้อ ๒

ฎีกาที่ ๓๒๐ หน้า ๔๗๗

ทางเดิน, ทางสาธารณะ, ที่ในโฉนด

เจ้าของที่ดินปล่อยให้ที่ดินของตนเป็นทางสาธารณะชน ใช้เดิน
ไปมาเป็นเวลาดัง ๒๐ ปีแล้ว จะปิดทางนั้นไม่ได้ เป็นความผิดตาม
กฎหมายลักษณะอาชญามาตรา ๓๓๖ ข้อ ๒ ฐานปิดกั้นทางหลวง
แม้ที่ดินจะอยู่ในเขตต์ โฉนดของตนก็ดี

ฎีกาที่ ๒๐๐ หน้า ๒๖๒

ทางน้ำ, ทางสาธารณะ, เปลี่ยนสภาพ

คูน้ำสาธารณะดินเขินเรือเดินไม่ได้มา ๑๕-๑๖ ปี ไม่ปรากฏว่า
ราษฎรคนใดใช้ทางลำคูนั้น ถ้าคูนั้นจึงเปลี่ยนสภาพเป็นที่ว่างเปล่า
ของรัฐบาด อยู่ในความปกครองของสมุหพระนครบาด ๆ มีอำนาจ
ให้เข้าได้

ฎีกาที่ ๒๗๐ หน้า ๔๐๓

ทางนำ, ทางสาธณะ, ปิดทางนำสาธณะ

หนองข้งนำอยู่กลางโคกตามธรรมชาตินี้ คำมดฎาพยอมเป็น
หนองสาธณะประโยชน์อยู่ในตัว หากจำต้องมีประกาศขันธ์เบียนไม่
เมื่อผู้ใดทำการขุดขวงกุดถนนทางนำไหลแห่งหนองเช่นว่านี้ ต้องมี
ความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๕ ๒๒ ๑๐

ฎีกาที่ ๕๒๐ หน้า ๑๕๑๙

ทางนำ, อำนาจเจ้าพนักงานปกครองท้องที่

ทางนำอันอยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าพนักงานฝ่ายบ้านเมือง
เป็นพิเศษมาช้านาน โดยเจ้าพนักงานต้องเข้าจัดการเพื่อรักษาผล
ประโยชน์ของประชาชนนั้น ถ้าผู้ทอยตนทางทำทอชกนา เป็นเหตุ
ให้เสียหายแก่สาธณะชน โดยได้นำไม้พอไซ้ เจ้าพนักงานมีอำนาจ
สั่งให้ปิดท่อนานนเสีย ผู้ทำตามคำสั่งไม่ต้องรับผิดฐานละเมิด

ฎีกาที่ ๕๑ หน้า ๕๒

ทางหลวง, ปิดถนนทางหลวง

ดู ทางเดิน

ฎีกาที่ ๒๐๐ หน้า ๒๖๒

,,

ฎีกาที่ ๓๒๐ หน้า ๕๗๗

ที่ดิน, กรรมสิทธิ์, คำสั่งในราชการ

ที่ดินซึ่งไม่มีกรรมสิทธิ์ชนน เพียงที่กระทรวงมหาดไทย
มีที่งตรากงมณฑล อนุญาตให้ออโฉนดให้แก่บุคคลผู้ใด โดย

๑๓๒๓

เจ้าพนักงานยังไม่ทันออกโฉนดให้ ไม่ทำให้บุคคลผู้นั้นมีกรรมสิทธิ์
และไม่ผูกมัดรัฐบาลถึงจำต้องออกโฉนดให้ เพราะเป็นแต่คำสั่งใน
ระหว่างเจ้าพนักงานด้วยกัน

ฎีกาที่ ๒๖๓ หน้า ๓๐๒๑

ที่ดิน, กรรมสิทธิ์, โฉนด, ชื่อในโฉนด, สันนิษฐาน

ในเรื่องที่ดินที่มีโฉนดนั้น สันนิษฐานว่าผู้ที่มีชื่อในโฉนดเป็นผู้
ถือกรรมสิทธิ์ ใครคัดค้านจะต้องนำสืบให้เห็นชัดว่า คนมีสิทธิ์คือ

ฎีกาที่ ๑๘๔ หน้า ๒๕๒

ที่ดิน, กรรมสิทธิ์, โฉนด, ชื่อในโฉนด, สันนิษฐาน

เมื่อภรรยาตายแล้ว สามีไปรับโฉนดสำหรับที่ดินสมรส ได้ชื่อ
ตนกับบุตรคนหนึ่ง โดยไม่ปรากฏในโฉนดว่า เป็นการโอนทางมรดก
แล้วต่างครอบครองมาด้วยกัน ต้องสันนิษฐานว่า บิดายอมให้บุตร
เป็นเจ้าของครึ่งหนึ่ง โดยมีชื่อในโฉนด ถ้าบิดาไม่นำสืบให้ปรากฏ
เป็นอย่างอื่น

ฎีกาที่ ๒๖๔ หน้า ๓๗๕

ที่ดิน, กรรมสิทธิ์, โฉนด, ถือโฉนดในที่คนอื่น

การมีชื่อในโฉนดสำหรับที่ดินนั้น ไม่ตัดสิทธิของผู้ที่มีกรรมสิทธิ์
อยู่เหนือที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าหากการได้โฉนดมาเขามีได้
ให้เห็นยินยอมด้วย

ฎีกาที่ ๑๘๘ หน้า ๒๕๘

ที่ดิน, กรรมสิทธิ์, ที่ขายตกลง, ความรำคาญ (นิวแซนซ์), อำนาจฟ้อง
 ที่ขายเงินในตำนานเจ้าพระยาซึ่งหาชนคงตั้งได้นั้น แม้ผู้ใดจะปลูก
 เรือนอยู่มากกว่า ๑๐ ปี ก็ถือเอาเป็นสิทธิไม่ได้ และถ้าเรือนนั้นกีดขวาง
 มงหนาทดินของผู้อื่น เจ้าของที่ดินมีสิทธิฟ้องให้รื้อถอนไปได้
 ฎีกาที่ ๕๕๗ หน้า ๘๘๖

ที่ดิน, ขาย, ที่ที่ถูกยึด, ศาลอนุญาต
 เจ้าหนี้กับลูกหนี้ตามคำพิพากษา เอาที่ดินซึ่งศาลได้ยึดไว้
 ไปคดงกกันนอกศาลขายให้แก่บุคคลที่ ๓ โดยสุจริต และโดยศาลได้
 อนุญาตจนศาลได้มีหนังสือไปยังเจ้าพนักงานที่ดิน ให้ออกหนังสือ
 สำคัญให้แก่ผู้ซื้อแล้วดังนี้ แม้กรรมสิทธิ์ในที่ดินจะยังไม่เปลี่ยนมือ
 ไปยังผู้ซื้อ โดยเจ้าพนักงานยังไม่ออกหนังสือสำคัญให้ก็ได้ เจ้าหนี้
 ตามคำพิพากษาออกเรื่องหนึ่งจะยึดที่ดินนั้นไม่ได้
 ฎีกาที่ ๓๓๑ หน้า ๕๘๖

ที่ดิน, ขาย, แบบ, ขอมความ
 ผู้จะขายที่ดินทำขอมในศาลยกที่ดินที่จะขายให้ผู้ซื้อ แม้จะยังไม่
 ได้ไปทำสัญญาซื้อขายให้ถูกต้องตามแบบในกฎหมายก็ดี เจ้าหนี้
 จะยึดที่ดินนั้นไม่ได้
 ฎีกาที่ ๒๘๓ หน้า ๕๓๔

ที่ดิน, ชาย, แบบ, ปกครองปรบภัย

ผู้ซื้อที่ดินมอบเบต้าโดยมิได้ทำหนังสือ แต่ได้เช่าครอบครอง
ที่ดินมา ๓๐ ปี แล้วผู้ขายไปรับ โฉนดได้ซื้อผู้ขายเอามามอบให้ผู้ซื้อ
ไว้ ผู้ซื้อครอบครองทั้งหมดมาอีก ๓๐ ปีเศษ ที่ดินนั้นตกเป็นของ
ผู้ซื้อที่ดินขาด

ฎีกาที่ ๘๐๘ หน้า ๑๒๖๕

ที่ดิน, ชาย, ผู้ขายไม่มีกรรมสิทธิ์

การทำสัญญาขายที่ดิน ซึ่งผู้ขายไม่มีกรรมสิทธิ์นั้น แม้ผู้ขาย
จะได้ฟ้องผู้ซื้อ จนศาลได้พิพากษาและบังคับให้ผู้ขายโอนที่ดินให้
แก่ผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อห้ามกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไม่

ฎีกาที่ ๕๓๘ หน้า ๘๓๘

ที่ดิน, ชาย, สิ่งปลูกสร้าง, ยกเว้นไม่ขาย

ในการซื้อขายที่ดิน ถ้าคู่สัญญาตกลงยกเว้นไม่ขายเรือน
ซึ่งปลูกอยู่บนที่ดิน การยกเว้นนั้นควรจะต้องแจ้งไว้ในสัญญาซื้อขาย
ให้ชัดเจน และถ้าในสัญญาฉบับปรากฏว่า สิ่งปลูกสร้างในที่ดิน
ยอมขายด้วยแล้ว เรือนซึ่งปลูกอยู่บนที่ดินก็ถือเป็นอันขายด้วย

ฎีกาที่ ๘๐๗ หน้า ๑๔๘๗

ที่ดิน, ขายฝาก, สัญญาผิดแบบ, ปกครอง

การขายฝากที่ดินมีโฉนด แต่สัญญามิได้ทำกันให้ถูกแบบตาม
กฎหมายนั้น แม้ผู้รับซื้อฝากได้ปกครองที่ดินมาเกิน ๑๐ ปีก็ ถ้าหาก
ผู้ขายฝากมิได้ส่งกระดาษที่ดินให้แก่ผู้รับซื้อฝากแล้ว ผู้รับซื้อฝากจะ
อ้างว่าที่ดินนั้นหลุดเป็นสิทธิแก่คนหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๗๘ หน้า ๒๔๓

ที่ดิน, ครอบครอง, กิริยาครอบครอง

ลักษณะที่จะเรียกว่าเป็นกิริยาครอบครองนั้น ต้องวินิจฉัยตาม
เหตุการณ์ ประกอบกับสภาพของทรัพย์สินที่ยึดถือและพฤติการณ์
ทั้งหลาย

การที่จำเลยได้ปลูกโรงจับกุ้งปลาและตัดฟันแถมทำกินในที่วิวาท
อันเป็นที่นาเค็มท่วมถึง ซึ่งวิธีปฏิบัติดังนี้เป็นวิธีที่เจ้าของที่ดินใน
แถบนั้นทำประโยชน์ในที่ดิน และเป็นวิธีอันเหมาะสมตามสภาพแห่ง
ที่ดิน เช่นนี้เรียกว่าเป็นกิริยาครอบครองโดยเจตนาจะถือเอาเป็นของ
ตน ทำให้เกิดสิทธิครอบครองขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ฎีกาที่ ๗๒๔ หน้า ๑๐๗๗

ที่ดิน, ครอบครอง, ครอบครองแทนกัน

การที่บุคคลครอบครองที่ดินโดยสิทธิของตนนั้น จะวินิจฉัยว่า
เป็นการครอบครองแทนผู้อื่นด้วยหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๑๓๔๘

๑๗๒๓

ที่ดิน, ครอบครอง, ประทับ, เช่า, โดยไม่มีหนังสือ

ผู้เช่าทำประโยชน์ในที่ดินของผู้อื่น แม้การเช่าจะมีได้ทำ
หนังสือต่อกันก็ดี ผู้เช่าจะอ้างว่าได้ครอบครองเป็นประจักษ์ต่อ
กรรมสิทธิ์ของผู้ให้เช่าหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๕๕๗ หน้า ๗๓๓

ที่ดิน, ครอบครอง, ประทับ, เช่า, ผู้เช่าตาย

เมื่อผู้เช่าตายไปแล้ว ภรรยาผู้เช่าซึ่งอยู่ในค้ำต่อมา จะเถียง
กรรมสิทธิ์ผู้ให้เช่าไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๕๘ หน้า ๘๓๗

ที่ดิน, ครอบครอง, ประทับ, ผู้อาศัย

ผู้อาศัยถึงจะมาอยู่นานเท่าใด และลงทุนปลูกสร้างตึกเท่าใด
จะเอาที่ดินเป็นสิทธิ์ไม่ได้

ฎีกาที่ ๗๖๒ หน้า ๑๑๖๓

ที่ดิน, ครอบครอง, ภาระการครอบครอง

ที่นาซึ่งเจ้าของไม่ได้ทำ เพราะนาเค็มทำนาไม่ได้ และทำไม่ได้
ตลอดทั่วกันทั้งตำบล ไม่เรียกว่าเจ้าของตง

ฎีกาที่ ๓๕๕ หน้า ๕๓๘

ที่ดิน, ครอบครอง, สละการครอบครอง

ปล่อยให้คนอื่นเช่าทำนาในที่ดินของตน ในขณะที่มีเจ้าหนี้
ผู้ชำระหนี้ของบุคคลที่ ๓ ได้นำยึดที่ดินนั้นไว้ และกำลังต่อสู้กรรมสิทธิ์
กันอยู่นั้น ไม่เรียกว่าได้สละสิทธิในการครอบครองที่ดิน

ฎีกาที่ ๓๗๒ หน้า ๕๔๖

ที่ดิน, ครอบครอง, สละการครอบครอง

ผู้ครอบครองที่ดินซึ่งนำเค็มท่วมถึง แม้จะไม่ได้อยู่ในที่ดินตลอดปี
โดยเมื่อนำแห้งก็เป็นอันอยู่ไม่ได้เพราะไม่มีน้ำรับประทาน ทงนเรียกว่า
ว่าเป็นเหตุสุดของชั่วคราว ไม่ทำให้การครอบครองสิ้นสุดลง

ฎีกาที่ ๗๒๔ หน้า ๓๐๗๗

ที่ดิน, ครอบครอง, สิทธิครอบครอง

การที่จะอ้างสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น ถ้ามีคนอื่นถือสิทธิ
เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยแล้ว จะอ้างสิทธิครอบครองหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๓๒๘ หน้า ๔๗๓

ที่ดิน, ครอบครอง, สิทธิครอบครอง

ผู้เช่าครอบครองในที่ดินอยู่ก่อนมีสิทธิดีกว่าผู้ที่มาในภายหลัง
แม้ผู้เช่าก่อนจะมีได้ร้องขอหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินนั้นก็ตาม

ฎีกาที่ ๗๒๔ หน้า ๓๐๗๗

ที่ดิน, จั๊บจอง, ปกครอง

ผู้เช่าปกครองทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อน มีสิทธิในที่ดินนั้น
ดีกว่าผู้ทรงขอเช่าขอย่ำเมื่อภายหลัง ซึ่งยังไม่ได้ทำอะไร

การเช่าปกครองในที่ดินว่างเปล่า ไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาต
จากรัฐบาลก็มีสิทธิซึ่งไยยันแก่คนอื่น ๆ ได้

ฎีกาที่ ๑๕๕ หน้า ๒๓๒

ที่ดิน, เจ้าของรวม, หน้ร่วมกัน

ผู้ที่มีชื่อในโฉนดที่ดินโดยมิได้แบ่งส่วน และต่างถืออำนาจเป็น
เจ้าของร่วมกันมา เมื่อมีหน้หนี้จะต้องชำระเกิดขึ้น จะแบ่งกันชำระ
ไม่ได้ เข้าบทประมวลแพ่งมาตรา ๓๐๓ ผู้ที่มีชื่อเหล่านั้นต้องรับผิดชอบ
เช่นอย่างถูกหน้ร่วมกัน

ฎีกาที่ ๕๐๒ หน้า ๘๒๐

ที่ดิน, จำนอง, ผู้จำนองไม่ใช่เจ้าของ, เจ้าของยินยอม, สิทธิของเจ้าหน้

มารดาได้เอาชื่อบุตรไว้ในกรมธรรม์ชื่อชายที่ดินว่าเป็นผู้ซื้อ
แต่ที่ดินนั้นมารดาเป็นผู้ครอบครอง มารดาเอาที่ดินไปจำนอง โดย
บุตรได้ทราบแต่ไม่คัดค้าน ดังนั้น กฎหมายมีค้ำประกันให้บุตรเถียงว่า
มารดาไม่มีอำนาจจำนอง และผู้รับจำนองมีบุริมสิทธิเหนือสิทธิของ
เจ้าหน้ของบุตร

ฎีกาที่ ๑๑๕ หน้า ๑๒๗๗

ที่ดิน, จำนอง, สิ่งปลูกสร้าง, ก่อนหรือหลัง, หน้าที่นําสืบ
ดู จำนอง ฎีกาที่ ๕๒ หน้า ๕๘

ที่ดิน, ข้อในกรมธรรม์ซื้อขาย, กฎหมายปิดปาก
เมื่อมารดาเขาซื้อบุตรได้ในกรมธรรม์ซื้อขายที่ดินว่าเป็นผู้
เจ้าหนี้ของบุตรยดที่ดินเพื่อชำระหนี้ได้ แม้มารดาจะครอบครอง
ที่ดินนั้นตลอดมา กติกาซื้อขายมีปิดปากมิให้มารดาเรียกร้อง
บุคคลภายนอก
ฎีกาที่ ๘๑๕ หน้า ๑๒๗๗

ที่ดิน, หญิงมีสามี, ซื้อขาย, ผู้ซื้อปกครองโดยปริยาย
ภรรยาชายที่ดิน (ที่มีมือเปล่า) อันเป็นสินเดิมของสามี ผู้ซื้อ
เข้าปกครองมาเกิน ๑ ปี สามีจะฟ้องขับได้ ผู้ซื้อและขอให้เพิกถอน
สัญญาซื้อขายนั้นไม่ได้
ฎีกาที่ ๓๐๘ หน้า ๕๕๘

ที่ดิน, ทางเดิน, ปล่อยให้คนเดินในที่ดิน
ดู ทางเดิน ฎีกาที่ ๒๐๐ หน้า ๒๖๒
,, ฎีกาที่ ๓๒๐ หน้า ๕๗๗

ที่ดิน, मिซซัง, ครอบครอง, จับจอง
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยฐานะของวัดบาดหลวงโรมันคาทอลิก
ในกรุงสยาม ร.ศ. ๑๒๘ มิซซังมีอำนาจในการถือที่ดินโดยประการ
ใด ๆ ได้อย่างบุคคลธรรมดา แม้ด้วยการจับจองหรือปกครอง

๑๗๓๑

ถ้ามิชชังถือที่ดินเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
แล้ว ตามข้อ ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจรัฐบาลเท่านั้นที่จะ
ฟ้องมิชชังได้ บุคคลอื่นไม่มีอำนาจที่จะโต้เถียง

ฎีกาที่ ๘๐๒ หน้า ๑๒๕๕

ที่ดิน, มิชชัง, อำนาจฟ้อง, ที่ดินไม่มีหนังสือ

ที่ดินสำหรับทำประโยชน์ของมิชชังหรือวัดขาดดวง แม้ไม่มี
หนังสือสำหรับที่ดิน ถ้าขาดดวงผู้ปกครองมิชชังหรือวัดได้ยึดถือ
ครอบครองที่ดินนั้นมา ขาดดวงในนามของมิชชังหรือวัดนั้นมิได้
ฟ้องขับไล่เข้าที่ดินนั้นได้

ฎีกาที่ ๒๖๒ หน้า ๓๖๗

ที่ดิน, เหมืองแร่, ประทานบัตรที่สูญ

การที่ได้รับประทานบัตรเหมืองแร่ ไม่ทำให้ผู้ถือประทานบัตร
มีอำนาจหวงห้ามหรือถือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินเหมืองแร่นั้น และ
เมื่อประทานบัตรออกที่ที่ดิน ซึ่งผู้อนุมัติกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของอยู่แล้ว
แม้เจ้าของจะไม่ได้คัดค้านเวลาเจ้าพนักงานออกประกาศ ตามพระราช
บัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๒๕ ก็ดี ก็หาเป็นการ
ปิดปากเจ้าของไม่ให้อ้างสิทธิในที่ดินนั้นไม่ และถ้าในการทำเหมืองแร่
ได้เป็นเหตุให้เสียหายต่อทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินดังกล่าว ผู้รับประ
ทานบัตรต้องชดเชยค่าเสียหายทดแทนแก่เขา

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๔๐๕

๑๗๓๒

ที่ดิน, สัญญาจะซื้อขาย, แบบ, ขำระหนังสือบางส่วน

สัญญาจะซื้อขายที่ดินนั้น แม้จะทำกันด้วยปากเปล่าก็ดี ถ้าฝ่าย
ผู้ซื้อหรือผู้ขายไปครอบครองแล้ว สัญญานั้นก็สมบูรณ์

ฎีกาที่ ๓๕๗ หน้า ๕๒๗

ที่ดิน, ส่วนควบ, ต้นปลูก

คู่ ทรัพย์สิน

ฎีกาที่ ๓๐๗ หน้า ๓๓๓

ที่ดิน, ให้, ทิ้งมือเปล่า, แบบ

การยกที่ดินอันเป็นที่มือเปล่าให้แก่กัน เมื่อผู้รับให้ไม่ได้เข้า
ครอบครอง ผู้รับให้หาได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไม่

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๓๑๔๘

ที่ดิน, ให้, ลงชื่อในโฉนด

บุตรนำรังวัดที่ดินของมารดา ลงชื่อตนเป็นเจ้าของโฉนด
โดยมารดาทราบมิได้คัดค้าน เป็นการยินยอมยกกรรมสิทธิ์ให้แก่
บุตรนั้น และบุตรได้ทเป็นสิทธิ

ฎีกาที่ ๗๖๒ หน้า ๓๑๖๓

๑๗๓๓

ที่ดิน, ให้, สิทธิครอบครองชั่วคราว, กรรมสิทธิ์, สิทธิเคลื่อน
กลิ้งกัน

การให้ที่ดิน อาจให้ชั่วคราวแต่สิทธิครอบครองชั่วคราวของผู้รับให้
และถ้าในขณะที่ผู้รับให้ได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นด้วย ผู้รับให้
ที่ดินเป็นสิทธิโดยเด็ดขาด เพราะสิทธิครอบครองชั่วคราวที่เกิดขึ้น
ไปในกรรมสิทธิ์

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๑๑๔๘

ที่ดิน, ให้, โอนกรรมสิทธิ์, ส่งมอบ

การให้ที่ดินและห้องแถว ซึ่งได้แก่ทะเบียนโฉนดถูกต้องตาม
กฎหมายแล้วนั้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ให้อยู่แก่ผู้รับ ตาม
ประมวลแพ่งมาตรา ๕๒๕ โดยไม่ต้องมีการส่งมอบ และเรื่องเช่น
นี้ไม่เกี่ยวข้องกับบทบังคับในมาตรา ๕๒๖

ฎีกาที่ ๔๑๒ หน้า ๖๕๐

ที่ดิน, อาศัย, การจดทะเบียนอาศัย

การอาศัยที่ดินมีโฉนดโดยไม่จดทะเบียนนั้น เจ้าของที่ดินจะ
ฟ้องขับไล่ผู้อาศัยเมื่อใดก็ได้

ฎีกาที่ ๗๖๒ หน้า ๑๑๖๓

ที่สาธารณะประโยชน์, ถนนหลวง, ผู้ว่าราชการจังหวัด, อำนาจฟ้อง

ดู อำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๑๗๒

ที่สาธารณะประโยชน์, บุกรุก, เข้าใจผิด

ดู บุกรุก

ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๓๕๖๘

โทษอาชญา, ค่าปรับ, ฆ่าโคกระบือสุกร, เรียงตัวสัตว์

พระราชบัญญัติฆ่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๘
มาตรา ๑๘ นั้น ให้ปรับเรียงตัวสัตว์ที่ฆ่า แม้มีจำเลยหลายคน
ก็ให้ปรับโทษปรับร่วมกัน ไม่ใช่ให้ปรับเรียงตัวผู้กระทำความผิด

ฎีกาที่ ๓๐๖ หน้า ๓๓๐

โทษอาชญา, ค่าปรับ, ฆ่าโคกระบือสุกร, เรียงตัวสัตว์

การปรับตามพระราชบัญญัติฆ่าโคกระบือและสุกรตามหัวเมือง
ร.ศ. ๑๑๘ มาตรา ๑๘ นั้น ต้องปรับเรียงตัวสัตว์ที่ถูกฆ่า ไม่ใช่
เรียงตัวผู้กระทำความผิด

ฎีกาที่ ๒๕๕ หน้า ๓๕๖

โทษอาชญา, ค่าปรับ, ยึดทรัพย์, จำแทนปรับ

เมื่อใดคำพิพากษาวางโทษปรับเป็นเงิน ย่อมเป็นความประสงค์
ของกฎหมายที่จะบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา การจำคุกแทนเงิน
ค่าปรับ จะพึงทำต่อเมื่อไม่มีทางจะได้เงินค่าปรับ

ฎีกาที่ ๔๒๘ หน้า ๖๗๕

๑๗๓๕

โทษอาชญา, ค่าปรับ, สุราเถื่อน, เรียงตัวจำเลย

ในความผิดฐานคัมภณสุราเถื่อนนั้น ค่าปรับเรียงตัวจำเลย

ฎีกาที่ ๓๓๖ หน้า ๔๙๘

โทษอาชญา, จำแทนปรับ, กฎหมายภาษีชั้นใน

การกำหนดโทษจำคุกแทนปรับตามกฎหมายภาษีชั้นใน จุด-
ศักราช ๑๒๔๘ มาตรา ๔๗ นั้น ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลยพินิจกำหนด
ให้จำเท่าใดๆ ก็ได้ เมื่อไม่เกินอัตราชั้นสูง เพราะกฎหมายมิได้กำหนด
อัตราขั้นต่ำไว้

ฎีกาที่ ๒๒๕ หน้า ๓๑๓

โทษอาชญา, จำแทนปรับ, สุรา

การจำแทนค่าปรับจำเลยในความผิดตามกฎหมายเรื่องสุรานั้น
ต้องจำแทนตามเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติภาษีชั้นใน จ. ศ. ๑๒๔๘
มาตรา ๔๗

ฎีกาที่ ๒๙๖
๒๙๗ หน้า ๔๓๘

โทษอาชญา, จำถึง ๒๐ ปี, จำแทนทรัพย์สิน, นับรวม

เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยถึง ๒๐ ปีแล้ว ถ้าจำเลย
จะต้องใช้ทรัพย์สินด้วย โทษจำแทนทรัพย์สินที่ใช้ขึ้นต้องนับรวมอยู่ใน
กำหนด ๒๐ ปี

ฎีกาที่ ๔๐๔
๔๐๕ หน้า ๖๒๐

โทษอาชญา, จำถึง ๒๐ ปี, เพิ่มโทษ, ลดโทษ

แม้จำเลยถูกพิพากษากำหนดโทษจำคุกถึง ๒๐ ปีแล้วก็ดี เมื่อมีเหตุอันควรเพิ่มโทษและลดโทษโดยอัตราเสมอกัน ก็เป็นอันหักทดลบกัน ไม่ต้องเพิ่มไม่ต้องลด จะลดอย่างเดียวและไม่เพิ่มนั้น หาสอบไม่

ฎีกาที่ ๗๔๒ หน้า ๓๑๑๒

โทษอาชญา, นับต่อหรือรวม, ดุลยพินิจ

การนับกำหนดโทษจำคุกจำเลย ซึ่งต้องคำพิพากษาหลายด้านอนั้น อยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะให้นับกำหนดโทษต่อจากกันหรือรวมกันไป

ฎีกาที่ ๔๖๖ หน้า ๗๓๕

โทษอาชญา, ฝัน, ผู้ทำผิดหลายคน, จับได้คนละคราว, เบี่ยงปรับและจำแทน

ในเรื่องการกระทำผิดฐานมีฝิ่นเถื่อน เมื่อมีผู้ทำผิดหลายคน ซึ่งตามกฎหมายต้องปรับรวมกัน ไม่ใช่ปรับเรียงตัวกัน ถ้าผู้กระทำผิดเหล่านั้นถูกฟ้องคนละคราว การวินิจฉัยในเรื่องเบี่ยงปรับและจำแทน

๓- ถ้าจำเลยในคดีแรกไม่ใช่ค่าปรับ แต่ถูกจำคุกแทน ศาลอาจตัดสินให้จำเลยในคดีหลังใช้ค่าปรับทั้งหมด ถ้าไม่ใช่จำคุกแทนอีกได้

๑๗๓๗

๒- ถ้าจำเลยในคดีแรกใช้คำปรับทั้งหมด จะตัดสินให้จำเลย
ในคดีหลังใช้คำปรับอีกไม่ได้ แต่อาจวางโทษจำคุก เพราะกฎหมาย
ให้อำนาจดังนี้

๓- ถ้าจำเลยในคดีแรกใช้คำปรับบ้างและจำคุกแทนบ้าง จำเลย
ในคดีหลังก็ต้องร่วมปรับผิดในคำปรับที่ยังใช้ไม่หมด ซึ่งอาจต้องถูก
จำคุกแทนเมื่อไม่ใช้

ฎีกาที่ ๔๒๕ หน้า ๒๗๔

ทำตามคำสั่ง

ดู เหตุยกเว้นอาชญา ฎีกาที่ ๔๒๒ หน้า ๒๖๖

ทำร้ายทรัพย์ (ลหุโทษ), ปลอยสัตว์เข้าสวนและนา

ความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๓๔๐ ข้อ ๓ ฐานปลอยปลั้
สัตว์หรือสัตว์พาหนะเข้าเรือกสวนไร่นาที่ได้ไถคราดหรือหว่านพืชพันธุ์
ไว้แล้ว โจทก์จะต้องนำสืบว่าเรือกสวนไร่นานั้นเป็นของผู้อื่น ไม่ใช่
ของจำเลย มิฉะนั้นลงโทษจำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๐๕ หน้า ๔๕๓

ทำร้ายร่างกาย, บาดเจ็บ

บาดแผลที่มดกษณะฟกช้ำดำเขียว กว้างขนาดครึ่งมะมื่อ

๑๗๓๘

ยาว ๓ คืบเศษ ทำให้เจ็บระบมถึงต้องนอนในท่าตะแคงอยู่ตั้ง ๓๕ วัน
เรียกว่าบาดเจ็บตามประมวดอาชญามาตรา ๒๕๔

ฎีกาที่ ๗๗๗ หน้า ๑๒๐๔

ทำร้ายร่างกาย, บังคับ, หน้าที่นำสืบ

โจทก์หาว่าจำเลยทำร้ายร่างกาย จำเลยรับว่าได้ทำร้ายจริง
แต่สู้ว่าทำโดยบังเอิญ หน้าที่นำสืบว่าทำโดยบังเอิญ ตกอยู่แก่จำเลย
ผู้ให้การรับว่าได้ทำร้าย (ซึ่งโจทก์ก็มีพยานมาเบิกความ) ถ้าจำเลย
สู้ไม่สู้ม จำเลยต้องมีผิด

ฎีกาที่ ๓๐๖ หน้า ๔๕๔

ทำร้ายร่างกาย, ผู้ถูกทำร้ายตายระหว่างคดี

ดู วิธีพิจารณาอาชญา ฎีกาที่ ๔๕๖ หน้า ๗๐๗

ทำร้ายร่างกาย, ไม่ถึงบาดเจ็บ (ลหุโทษ), มูลกรณียิววิาท

ความผิดฐานทำร้ายร่างกายไม่ถึงบาดเจ็บ ตามประมวดอาชญา
มาตรา ๓๓๗ ข้อ ๓ นั้น อาจเนื่องมาจากมูลกรณียิววิาทก็ได้

ฎีกาที่ ๔๐๗ หน้า ๖๒๗

ทำร้ายร่างกาย, สาหัส

ผู้ถูกทำร้ายถูกตีแขนซ้ายกระดูกหัก กระตักติดกันแล้ว แต่ยกแขน
เองไม่ได้ ต้องใช้มือขวาพะยุงจับ ยังมีอาการเจ็บปวดและหนัก

๑๗๓๕

อยู่เกิน ๒๐ วัน เรียกว่าเป็นบาดแผลสาหัส ตามประมวลอาชญา
มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๘

ฎีกาที่ ๕๓๗ หน้า ๘๗๕

ทำร้ายร่างกาย, สาหัส

บาดแผลที่ถูกทำร้ายด้วยส้อมง่าม และปรากฏข้อศอกในวัน
พิจารณา ซึ่งนับแต่วันถูกทำร้ายเกิน ๒๐ วัน ปรากฏว่า “แผลที่
ข้อมือยังบวมยังเข้าเฝือกได้น้ำมัน ห้อยแขนไม่ได้ และไม่สามารใช้
แขนขวาทำการงานอย่างหนึ่งอย่างใดได้อย่างปกติ” ดังนั้นเป็นบาดแผล
สาหัส

ฎีกาที่ ๗๗๐ หน้า ๓๓๘๒

ทำร้ายร่างกาย, สาหัส, ประมาท

ผู้ทชบรถยนต์ โดยประมาท ทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บสาหัส อัน
จะเป็นความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๙ นั้น แม้จะถูกบาดเจ็บ
สาหัสจะเป็นผู้ที่ไปในรถของจำเลยเอง ก็เป็นผิดตามความในมาตรา
๒๕๙

ฎีกาที่ ๕๗๕ หน้า ๗๕๗

ทำลายหนังสือสำคัญ, พยายาม, กระทำสำเร็จ

ที่จะเป็นความผิดฐานทำลายหนังสือสำคัญตามประมวลอาชญา
มาตรา ๒๒๙ นั้น เพียงเอาหนังสือนั้นมาขยแหวเจ้าของก็แยงกันเอา

ไปได้ แต่หนังสือชนชาติหายไปหลายแห่ง จะเป็นหนังสือตอนไหน
ก็ตาม เป็นกรรการกระทำของค้แห่งความผิดฐานนี้แล้ว
ฎีกาที่ ๖๒๗ หน้า ๙๙๕

ทำลายหลักฐาน, ลักทรัพย์, ทำให้เสียทรัพย์, หลายบท
ดู หลายบทหลายกระทง ฎีกาที่ ๓๐๓ หน้า ๔๔๖

ทำลายสักขีพยาน, ช่วยผู้อื่นให้พ้นอาชญา, องค์แห่งความผิด
ความผิดฐานทำลายสักขีพยาน เพื่อช่วยผู้อื่นให้พ้นอาชญา
ตามประมวลอาชญามาตรา ๑๕๔ นั้น โจทก์ไม่จำเป็นต้องตั้งว่า
ผู้ซึ่งจำเลยประสงค์จะช่วย ได้เป็นผู้กระทำความผิดอาชญามาแล้ว หรือ
ว่าได้มีการกระทำความผิดอาชญาเกิดขึ้น
ฎีกาที่ ๔๖๒ หน้า ๗๒๒

ทำให้นักโทษหนี, ข้อแก้ตัว, ไปทำงานอื่นตามคำสั่ง
จำเลยเป็นเสมียนอำเภอ และรับหมายตั้งเป็นผู้คุมพิเศษสำหรับ
คุมนักโทษไปทำงานณที่พักนายอำเภอ แต่จำเลยไปทำงานเดียวกันที่
ว่าการอำเภอ โดยนายอำเภอซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตั้งตั้งนั้น เป็นเหตุ
ให้นักโทษหลบหนีไปได้ ตั้งจำเลยยกประมวลอาชญามาตรา ๕๒
เรื่องทำตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายขึ้นเป็นข้อแก้ตัว เพื่อยกเว้น
อาชญาสำหรับความผิดฐานทำให้นักโทษหนีโดยประมาท ตามประมวล
อาชญามาตรา ๑๖๘ ได้
ฎีกาที่ ๔๒๒ หน้า ๖๖๖

ทำให้นักโทษหนี, จับได้ภายใน ๔ เดือน, โทษอาชญาที่รอไว้

ผู้คุมนักโทษ ซึ่งกระทำการประมาท เป็นเหตุให้นักโทษหนี
ไปได้นั้น ถ้าหากจับตัวนักโทษที่หนีได้ภายใน ๔ เดือน และก่อนที่
ถูกฟ้อง อัยการก็ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษผู้คุมคนนั้น โดย
บทบัญญัติแห่งประมวลอาชญามาตรา ๑๖๘ วรรค ๓ และหากว่าผู้คุม
นั้นเป็นคนที่เคยถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุก และรอการลงอาชญาไว้
อัยการจะขอให้ลงอาชญาที่รอไว้ โดยอ้างว่าได้กระทำความผิดเช่น
ดังกล่าวข้างบนก็ไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๒๘ หน้า ๘๕๐

ทำให้เสียทรัพย์สิน, ทำลายหลักฐาน, ลักทรัพย์, หลายบท

ดู หลายบทหลายกระทง ฎีกาที่ ๓๐๑ หน้า ๔๔๖

ธรรมเนียมศาล, การตั้งผู้พิพากษา, ศาลอุทธรณ์, ผู้พิพากษาชาว
ยุโรป, ความสันนิษฐาน

มีข้อสันนิษฐานในเบื้องต้นว่า ศาลที่พิจารณาคดีนั้นได้ตั้งขึ้น
แล้วโดยชอบ เว้นแต่จะได้ร้องคัดค้านแต่ในชั้นพิจารณา

การตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้เป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เพื่อ
ปฏิบัติการตามหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีที่จะตั้งผู้พิพากษา
ชาวยุโรปไว้ประจำศาลอุทธรณ์นั้น ไม่จำเป็นจะต้องได้รับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาต หรือประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑๓๔๒

ความในคอนท้ายมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
ตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๓ ที่ว่า การตั้ง เดือน หรือถอนข้าราชการตุลาการ
ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น เป็นแต่เพียงข้อแนะนำในทางปฏิบัติ
การ ไม่เป็นบทบังคับ แม้ไม่ได้ประกาศก็ไม่ทำให้การแต่งตั้งไม่
สมบูรณ์

ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๑๕๗๓

ธรรมนูญศาล, ศาลทหารบก, อำนาจศาล, ค่าเสียหายของรัฐบาล
คดีที่จำเลยเป็นทหารได้กระทำการ โดยประมาท เป็นเหตุให้
คนตายและทรัพย์สินของรัฐบาลเสียหายนั้น ในการฟ้องขอให้ศาลทหารบก
ลงโทษจำเลยฐานทำให้คนตายโดยประมาท อัยการทหารบกจะขอ
ให้ศาลพิพากษาให้จำเลยใช้สินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐบาล
ตามพระธรรมนูญศาลทหารบกมาตรา ๘๗ หาได้ไม่ เพราะจำเลยมิได้
กระทำความผิดเป็นทางอาชญาต่อทรัพย์สินของรัฐบาลโดยตรง

ฎีกาที่ ๘๓๗ หน้า ๑๓๓๔

ธรรมนูญศาล, ศาลทหารบก, อำนาจศาล, ชั้นอุทธรณ์, ข้อที่
ไม่มีอุทธรณ์

พระธรรมนูญศาลทหารบก พ.ศ. ๒๔๖๕ มาตรา ๕๕ และ ๕๗
เป็นแต่บทให้อำนาจศาลชั้นอุทธรณ์ ในการพิจารณาพิพากษาคดี

ชั้นอุทธรณ์ และไม่ใช่เป็นบทบังคับ เพราะฉะนั้นศาลชั้นอุทธรณ์
ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยตามข้อคัดค้านของฝ่ายที่ไม่ได้อุทธรณ์

ฎีกาที่ ๘๓๖ หน้า ๑๓๒๘

นักโทษ, ทำให้หนักโทษหนัก

ดู ทำให้หนักโทษหนัก ฎีกาที่ ๕๒๒ หน้า ๖๖๖

„ ฎีกาที่ ๕๒๘ หน้า ๘๕๐

หน้าหน้าสืบ, การพะนัน, การเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน

เมื่อโจทก์หาว่าจำเลยเล่นการพนันซึ่งไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในพระ
ราชบัญญัติ แต่อ้างว่ามีลักษณะคล้ายกัน โจทก์ต้องสืบขอทว่า
คล้ายกัน

ฎีกาที่ ๕๓๓ หน้า ๘๖๓

หน้าหน้าสืบ, แจ็งความเท็จ

ดู แจ็งความเท็จ ฎีกาที่ ๒๓๕ หน้า ๓๒๖

หน้าหน้าสืบ, จำนวนที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง, ก่อนหรือหลัง

ดู จำนวนที่ดิน ฎีกาที่ ๕๒ หน้า ๕๘

หน้าหน้าสืบ, หมิงมีสาม, สิบบริคนท์, อนุญาตของสาม

คดีที่มีเป็นโจทก์ฟ้องว่าภรรยาได้ทำสัญญากู้เงินจำเลย และ

โอนที่ดินอันเป็นดินบริคณห์ให้แก่จำเลย โดยมีได้รับอนุญาตของ
 ตำม จึงขอให้ทำลายสัญญาและทำลายการโอน ตามประมวลแพ่ง
 มาตรา ๓๘๗ หน้าที่น่าสืบว่าเป็นบริคณห์คกแก่โจทก์ และเมื่อ
 จำเลยคู่ความว่า ตำมได้รู้เห็นยินยอมในการทบทรวยาได้กู้เงิน และ
 โอนที่ดินให้ หน้าที่น่าสืบในข้อคกแก่จำเลย

ฎีกาที่ ๕๓๐ หน้า ๘๕๘

หน้าที่น่าสืบ, พันยกรรม, พ้องทำลาย

การกำหนดหน้าที่น่าสืบหม่มทดกว่า ถ้าโจทก์จำเลยคกไม่สืบ
 พยานคกด้วยกันทงต้องฝ่าย ฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายแพ้ หน้าที่น่าสืบยอม
 คกแก่ฝ่ายหม่ม เพราะฉะฉนในคตคกโจทก์พ้องขอให้ทำลายพันยกรรม
 โดยอ้างเหตุว่าผู้ตายได้ทำพันยกรรมในฉะฉนฉฉฉฉฉฉ หน้าที่น่าสืบ
 คกแก่โจทก์ทจะคตคกสืบคความตามพ้อง

ฎีกาที่ ๘๒๕ หน้า ๑๕๕๔

หน้าที่น่าสืบ, เลียงภษัโรงรฉน

ค ภาษัโรงรฉน

ฎีกาที่ ๓๘๗ หน้า ๕๗๔

หน้าที่น่าสืบ, วิฉพิจารณาอาชญา, จำเลยรับ

ค วิฉพิจารณาอาชญา ฎีกาที่ ๓๑๕ หน้า ๔๖๗

,, ฎีกาที่ ๓๓๕ หน้า ๔๘๔

,, ฎีกาที่ ๘๖๖ หน้า ๑๓๘๒

หน้าหน้าสืบ, วิธีพิจารณาอาชญา, จำเลยรับโดยมีข้อต่อสู้

ดู วิธีพิจารณาอาชญา	ฎีกาที่ ๓๐๖	หน้า ๕๕๕
„	ฎีกาที่ ๕๒๓	หน้า ๖๖๘
„	ฎีกาที่ ๗๘๓	หน้า ๓๓๗๗

หน้าหน้าสืบ, วิธีพิจารณาอาชญา, ต่อสู้ว่ารับโทษแล้ว

ดู วิธีพิจารณาอาชญา	ฎีกาที่ ๗๕๗	หน้า ๑๑๖๐
---------------------	-------------	-----------

นายหน้า, สัญญาทำสำเร็จแล้ว

เมื่อนายหน้าได้ชักนำบุคคลที่ ๓ มาเข้าทำสัญญากับจำเลยผู้ได้ตกลงจะให้บำเหน็จแก่นายหน้าตามความในประมวลแพ่งมาตรา ๘๕๕ แล้ว จำเลยต้องให้บำเหน็จแก่นายหน้า แม้ผลที่สุดสัญญาจะเลิกกันไปโดยจำเลยทำผิดสัญญาที่ดี

ฎีกาที่ ๒๓๒ หน้า ๓๓๗

นายหน้า, สัญญาไม่ได้ทำสำเร็จ

เมื่อสัญญาที่นายหน้าได้ชักนำมาได้ทำกันสำเร็จ นายหน้าไม่มีสิทธิได้บำเหน็จตามข้อบัญญัติแห่งประมวลแพ่งมาตรา ๘๕๕ แม้ถึงว่าการไม่สำเร็จนั้นจะเนื่องมาแต่พฤติการณ์อื่นเกี่ยวกับบุคคลผู้ได้ตกลงจะให้แก่นายหน้าอยู่บ้างก็ดี

๑๗๔๖

ที่ดินมีเจ้าของหลายคน เจ้าของคนหนึ่งตกลงกับโจทก์ให้เป็น
นายหน้าออกขาย โจทก์ได้จัดหาผู้ซื้อมาพบกับเจ้าของคนที่ให้บอก
ขาย แต่การซื้อขายไม่ตกลง โดยเจ้าของคนอื่น ๆ ไม่ยอมขาย โจทก์
ฟ้องเรียกเอาค่านายหน้า

ศาลฎีกาตัดสินว่า โจทก์ฟ้องไม่ขึ้น โดยข้อกฎหมายข้างต้น
ฎีกาที่ ๕ หน้า ๖

นิติกรรม, เงื่อนไข, เงื่อนไขบังคับก่อน

ดู สัญญา ฎีกาที่ ๘๗ หน้า ๓๓๐

นิติกรรม, ติความ

ผู้เช่าที่ดินทำสัญญากับบุคคลที่ ๓ มีข้อความว่าบุคคลที่ ๓ เป็น
ผู้รับเหมาปลูกสร้างห้องแถว แต่ตามพฤติการณ์อื่น ๆ แสดงว่า
ความจริงเป็นการ โอนสิทธิในสัญญาเช่าให้แก่บุคคลที่ ๓ ดังนั้นจึงนับ
ว่าสัญญาระหว่างผู้เช่ากับบุคคลที่ ๓ นั้น เป็นสัญญาโอนสิทธิใน
ทรัพย์สินที่เช่าให้แก่นั้น ตามหลักเรื่องการตีความ ให้ฟังถึง
เจตนาอันแท้จริง ตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๓๒

ฎีกาที่ ๔๘๐ หน้า ๗๖๗

นิติกรรม, นิติกรรมอำพราง, ยกให้เพื่อชำระหนี้

สัญญาโอนที่ดินว่ายกให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นการ โอน
เพื่อชำระหนี้ ศาลย่อมรับฟังว่าเป็นการ โอนเพื่อชำระหนี้

ฎีกาที่ ๓๗๔ หน้า ๕๕๕

๑๗๔๓

นิติกรรม, นิติกรรมอำพราง, เอกสารเขียนว่ากู้

ดู พระยาน

ฎีกาที่ ๓๕๘
๓๕๘

หน้า ๕๒๗

นิติกรรม, โมฆะกรรม, สัตยาบัน, สัตยาบันโดยปริยาย

หญิงมีสามีกู้เงินเขาโดยสามีมิได้อนุญาตในชั้นแรก แต่ต่อมา
สามีได้รู้เห็น โดยได้ไปขอผิดผ่อนการชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้พร้อมด้วย
ภรรยาซึ่งเป็นผู้กู้ คงนับว่าสามีได้ให้สัตยาบันสัญญากู้ ตาม
ประมวลแพ่งมาตรา ๑๓๘ สามีจะยกตัวบอกต่างสัญญานั้นหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๑๔

หน้า ๑๕๐๖

นิติบุคคล, เทศาภิบาล, ผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นส่วนหนึ่งของเทศาภิบาลปกครองท้องถิ่น
เป็นนิติบุคคล ตามประมวลแพ่งมาตรา ๗๓

ฎีกาที่ ๑๓๐

หน้า ๑๘๒

นิติบุคคล, मिश्र

ดู मिश्र

ฎีกาที่ ๒๖๒

หน้า ๓๖๗

,

ฎีกาที่ ๘๐๒

หน้า ๑๒๕๕

นิเวศนซ์, ปลุกเรือนบังหน้าที่ดินของผู้อื่น

ดู ที่ดิน

ฎีกาที่ ๕๕๗

หน้า ๘๘๑

๑๓๔๘

หน้, เจ้าของรวม, หน้ร่วมกัน

ผู้ทมิขอในโนนคทคินโดยมิได้แบ่งส่วน และต่างถืออำนาจเป็น
เจ้าของร่วมกันมา เมื่อมหนอนจะตองชำระเกดชนจะแบ่งกันชำระ
มิได้ เขาบทประมวดแพ่งมาตรา ๓๐๑ ผู้ทมิขอเหต่านคองรบผด
เช่นอย่างถูกหน้ร่วมกัน

ฎีกาท ๕๐๒ หน้า ๘๒๐

หน้, ชำระหน้, การน้อณล

ถูกหน้ชงมเจ้าหน้ททายรายนน แม้อาจเดอกชำระหน้แก่เจ้าหน้
คนหน้กอนเจ้าหน้คนอนได้กิด แต่ถากการชำระหน้คองถงจวน เป็นไป
ในทางสมยอม มิใช่เป็นการชำระหน้โดยสัจริตแต่, การชำระหน้
ก้ใช้มิได้ และเจ้าหน้อนมีอำนาจยึดทรัพย์ของถูกหน้ทไดโอนไปใน
การชำระหน้ได้ โดยมิคองฟ้องให้ททายการโอน

ฎีกาท ๔๘๕ หน้า ๘๑๓

หน้, แปลงหน้

ดู แปลงหน้

ฎีกาท ๑๒๕ หน้า ๑๗๑

ฎีกาท ๑๘๓ หน้า ๑๒๒๘

หน้, ผิดนัด, ดอกเบีย

ดอกเบียในหน้จนวนน เมื่อจนวนหน้ต่างเกยวพนกันยงไม่คอง
น่นอน ค้าดคคิให้ตงค่วันโจทก้ฟ้อง

ฎีกาท ๔๓๐ หน้า ๖๓๕

๑๗๔๕

หน้, ลูกหน้ร่วม, ผู้เยาว์

บุคคลผู้บรรลุนิติภาวะกับผู้เยาว์ทำหนังสือกู้เงินเข้าด้วยกัน ส่วนผู้เยาว์อาจปฏิเสธสัญญาได้ก็จริงอยู่ แต่สัญญาส่วนของบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะยังคงสมบูรณ์ และต้องรับผิดชอบโดยเต็ม

ฎีกาที่ ๓๒๕ หน้า ๓๗๓

น้ำสาโท

คู่ คู่รา

ฎีกาที่ ๓๓๗ หน้า ๓๕๘

บริษัท, บริษัทต่างประเทศ, เล็กบริษัท, อำนาจผู้จัดการสาขา

บริษัททำเหมืองแร่ซึ่งจดทะเบียนในต่างประเทศ แต่มีสำนักงานผู้จัดการอยู่ในพระราชอาณาจักรนั้น เมื่อบริษัทเลิก ผู้จัดการก็ยอมหมดอำนาจ และการเลิกบริษัทนั้น เมื่อผู้ชำระบัญชีสาขาของบริษัทในพระราชอาณาจักร ได้นำมาจดทะเบียนที่กองราช โฉกกิจแล้ว ใครจะปฏิเสธว่าไม่ทราบว่าเป็นบริษัทได้เลิกไม่ได้

ฎีกาที่ ๔๗๓ หน้า ๗๗๕

บริษัท, ผู้ช่วยผู้จัดการ, ความรับผิดชอบ

สัญญาหรือกิจการใดซึ่งบริษัทจะต้องรับผิดชอบนั้น ผู้ช่วยผู้จัดการของบริษัทผู้กระทำการในนามของบริษัท หากต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวไม่

ฎีกาที่ ๘๓๔ หน้า ๓๕๗๕

บุริมะสิทธิ, เจ้าอสังหาริมทรัพย์, บุริมะสิทธิในทรัพย์สินของผู้
 ผู้ให้เจ้าอสังหาริมทรัพย์มีบุริมะสิทธิที่จะยึดทรัพย์สิ่งของของผู้เช่า
 นำมาพอกับค่าเช่าได้ แม้ทรัพย์สินสิ่งของเหล่านั้นจะเป็นของผู้ นอกค
 หากผู้ให้เจ้าอสังหาริมทรัพย์มีความจริงเมื่อภายหลัง

ฎีกาที่ ๑๑๖ หน้า ๑๕๖

บุรุษ, ไร้กำลังขับไล่ผู้เช่า

ผู้เช่าไม่ยอมออกจากบ้านที่เช่า ผู้ให้เจ้าอสังหาริมทรัพย์ให้จำเลยไล่ผู้เช่า
 ออกไป จำเลยได้เข้าไปในบ้านและนัดจากผู้เช่าออกจากบ้านตาม
 คำสั่งผู้ให้เจ้าอสังหาริมทรัพย์วินิจฉัยว่ากิริยาของจำเลยที่เข้าไปในบ้าน
 ไม่เป็นผิดฐานบุกรุก เพราะได้เข้าไปโดยอำนาจของเจ้าของบ้านซึ่ง
 เป็นผู้ให้เจ้าอสังหาริมทรัพย์ แต่กิริยาที่นัดจากผู้เช่าออกจากบ้านเป็นความผิดฐาน
 ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๖๗ จะอ้าง
 ว่าเป็นการป้องกันสิทธิไม่ได้

ฎีกาที่ ๘๔๗ หน้า ๑๖๑๖

บุรุษ, ที่สาธารณะประโยชน์, เข้าใจผิด, ไม่มีบังอาจ

จำเลยเข้าทำนาในที่ซึ่งเจ้าพนักงานส่งวนไว้เป็นที่สาธารณะประ
 โยชน์ แต่ได้เข้าทำโดยเข้าใจผิด ไม่ทราบว่าเป็นที่สาธารณะ
 ประโยชน์ จำเลยไม่มีผิดฐานบุกรุก ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๒๗

ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๑๕๖๘

บุตร, รับรองบุตร

ดู ครอบครัว

ฎีกาที่ ๒๖๘ หน้า ๓๘๘

บุตร, อีสระเหนือบุตร,

ดู ครอบครัว

ฎีกาที่ ๒๐๗ หน้า ๒๗๒

แบบ, กฎหมายเก่าและใหม่ขัดกัน

ดู เช่า

ฎีกาที่ ๕๘๘ หน้า ๘๓๗

แบบ, การตั้งตัวแทน

ดู ตัวแทน

ฎีกาที่ ๒๐๐ หน้า ๘๔๖

แบบ, กู้เงิน

ดู กู้เงิน

ฎีกาที่ ๒๐๐ หน้า ๘๔๖

,,

ฎีกาที่ ๗๘๘ หน้า ๓๒๔๖

แบบ, ขายที่ดิน, ปกครองปรบภัย

ดู ขายที่ดิน

ฎีกาที่ ๘๐๘ หน้า ๓๒๖๕

แบบ, ขายที่ดิน, ขอมความ

ดู ขายที่ดิน

ฎีกาที่ ๒๘๓ หน้า ๔๓๔

๑๗๕๒

แบบ, ขายฝาก

ดู ขายฝาก

ฎีกาที่ ๑๗๘ หน้า ๒๕๓

แบบ, คำประกัน, ทำตามกฎหมายเก่า

ดู คำประกัน

ฎีกาที่ ๑๗๓ หน้า ๒๕๗

แบบ, คำประกัน, ภรรยาเป็นเจ้าหนี้, ทำหนังสือให้แก่สามี

ดู คำประกัน

ฎีกาที่ ๘๘๗ หน้า ๑๕๑๔

แบบ, ชำระหนี้เงินกู้

ดู กู้เงิน

ฎีกาที่ ๑๕๗ หน้า ๒๑๗

แบบ, ตัวแทน, ซอที่ดิน

ดู ตัวแทน

ฎีกาที่ ๑๓๒ หน้า ๑๘๐

แบบ, พันยกรรม, คนต่างด้าว

ดู พันยกรรม

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๕๔๓

แบบ, พันยกรรม, ทำก่อนกฎหมาย

ดู พันยกรรม

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๕๔๓

แบบ, หลักฐานเป็นหนังสือ, ค่าประกัน

ในเรื่องสัญญาค่าประกัน ตามประมวลแพ่งมาตรา ๖๘๐ ซึ่งบัญญัติว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกัน จึงจะฟ้องร้องให้บังคับคดีได้นั้น หนังสือเช่นนั้นไม่จำเป็นต้องมีข้อความที่ผู้ค้ำประกันสัญญาแก่เจ้าหนี้โดยตรง มีแต่ข้อความแต่ตั้งว่าได้มีการประกันสำหรับหนี้ที่ฟ้อง และมีลายมือชื่อของผู้ค้ำประกันลงไว้ ก็เป็นการเพียงพอที่จะฟ้องขอให้บังคับตามสัญญาประกันได้

ฎีกาที่ ๔๑๗ หน้า ๖๕๔

แบบ, สัญญากู้ยืม

ดู กู้เงิน

ฎีกาที่ ๓๔ หน้า ๓๔

แบบ, สัญญาจะขายที่ดิน

ดู ขายที่ดิน

ฎีกาที่ ๓๕๗ หน้า ๕๒๗
๓๕๘

แบบ, หุ่นส่วน, ยึดงษ์สุรา

ดู หุ่นส่วน

ฎีกาที่ ๔๓ หน้า ๔๗

แบบ, ให้, ที่ดิน, ที่มือเปล่า

ดู ที่ดิน, ให้

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๑๓๔๘

แบบ, ใ้, เรือน

ดู ทรัพย์

ฎีกาที่ ๙๐๗ หน้า ๑๕๘๗

เบิกความเท็จ, คำพยานที่ศาลไม่เชื่อ

การทศาคไม่เชื่อคำพยานของฝ่ายใด ไม่เป็นเหตุพอกที่จะถือว่า
คำพยานนั้นเป็นเท็จ

ฎีกาที่ ๔๐๓ หน้า ๖๐๓

ปกครองท้องที่, กำนันและอำเภอ, รับคำร้องทุกข์

ดู ความผิดส่วนตัว

ฎีกาที่ ๒๖๓ หน้า ๓๗๓

ปกครองท้องที่, ถอนหลวง, ผู้ว่าราชการจังหวัด, อำนาจฟ้อง

ดู อำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๓๘๒

ปกครองท้องที่, ทางน้ำ, อำนาจเจ้าพนักงาน

ดู ทางน้ำ

ฎีกาที่ ๕๓ หน้า ๕๒

ปกครองท้องที่, ทหลวงหวงห้าม, ผู้ว่าราชการจังหวัด, อำนาจฟ้อง

ดู อำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๒๖๓ หน้า ๓๐๒๖

ปกครองท้องที่, ทสารณะประโยชน์, สัญญาเช่า, นายอำเภอ,
อำนาจฟ้อง

ดู อำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๓๔๓

ปกครองท้องที่, สมุหพระนครบาล, ให้เช่าที่ว่างเปล่า

ดู ทางนำ ฎีกาที่ ๒๗๐ หน้า ๔๐๓

ปกครองท้องที่, อำเภอบรรณบุรี, คนเดินต้องจุดไฟ

ดู ขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ฎีกาที่ ๒๔๓ หน้า ๓๐๐๔

ปกครองท้องที่, อำเภอบรรณบุรี, ห้ามไม่ให้ทำนาในที่สาธารณะ

ดู ขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ฎีกาที่ ๔๙๓ หน้า ๘๐๕

ปกครองท้องที่, อำเภอบรรณบุรี, สั่งให้ละถอนการทำนาในที่สาธารณะ
ประโยชน์

ดู ขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ฎีกาที่ ๗๓๒ หน้า ๓๓๐๘

ประกันภัย, ประกันวินาศภัย, เงื่อนไข, ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข

ในเรื่องสัญญาประกันวินาศภัย ผู้เอาประกันภัยต้องกระทำตามเงื่อนไขที่ทกลงโดยกรมถ่วง ถ้าไม่ทำก็เป็นกรณีผิดสัญญา และผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบต่อไป

กรมธรรม์ประกันภัยมีเงื่อนไขบังคับว่า ผู้เอาประกันภัยต้องเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สิน และสมุดบัญชีบอกการซื้อขายอย่างละเอียดไว้ในตู้เซฟป้องกันไฟ แต่ผู้เอาประกันภัยมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข จึงไม่สามารถพิสูจน์จำนวนและราคาสินค้าที่ถูกไฟไหม้ได้โดยแน่นอน ศาลฎีกาตัดสินว่า ผู้เอาประกันภัยไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินเกินกว่าจำนวนที่ผู้รับประกันภัยได้วางต่อศาล

ฎีกาที่ ๘๐๘ หน้า ๓๔๘๗

๑๗๕๖

ประมาท, ขับรถยนต์โดยประมาท, ทำให้คนในรถบาดเจ็บสาหัส

ดู ทำร้ายร่างกาย ฎีกาที่ ๔๗๔ หน้า ๗๕๗

ประมาท, ทำให้คนตาย

ดู ฆ่าคน ฎีกาที่ ๔๐๓ หน้า ๖๑๒

,, ฎีกาที่ ๙๓๕ หน้า ๓๕๗๓

ประมาท, ทำให้หนักโทษหนัก

ดู ทำให้หนักโทษหนัก ฎีกาที่ ๔๒๒ หน้า ๖๖๖

,, ฎีกาที่ ๕๒๗ หน้า ๘๕๐

ประมาท, ยึดทรัพย์ผิด

ดู ละเมิด ฎีกาที่ ๕๒๗ หน้า ๘๔๔

ปราณีนประนอมยอมความ, ผู้ค้าประกันตกลงกับเจ้าหน้, แบบ

เจ้าหน้ทำสัญญายอมความรับโอนโรงสีแทนการชำระหน้ ผู้ค้าประกันพูดรับรองว่า ถ้าการโอนโรงสีไม่สมบูรณ์ ผู้ค้าประกันจะจัดการชำระหน้ ดังนั้น เป็นลักษณะปราณีนประนอมยอมความตามประมวลแพ่งมาตรา ๘๕๐ เมื่อไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือก็ฟ้องร้องไม่ได้ ตามมาตรา ๘๕๓

ฎีกาที่ ๙๒๔ หน้า ๓๕๔๔

๑๓๕๓

ปราณีนประนอมยอมความ, ลดหนี้, เจ้าหนี้บางคนไม่ลงชื่อ

เจ้าหนี้ทำสัญญาลดหนี้ให้ลูกหนี้ ในสัญญาปรากฏชื่อเจ้าหนี้
ที่ยอมลดหยาดคน แต่เจ้าหนี้ใดลงชื่อเพียงคนเดียว เจ้าหนี้คนอื่น ๆ
ยังไม่ได้ลงชื่อ คิดตั้งว่าเป็นสัญญาผูกพันเจ้าหนี้คนที่ได้ลงชื่อนั้นแล้ว

ฎีกาที่ ๗๒๘ หน้า ๓๐๘๘

แปลกฎหมาย, อุทลุม

ดู อุทลุม

ฎีกาที่ ๘๐๕ หน้า ๓๔๗๐

แปลสัญญา

ดู นิติกรรม

ฎีกาที่ ๔๘๐ หน้า ๗๖๗

แปลงเงินตรา

ข้างทำเครื่องเงิน รับจ้างเขาอุตุเงินเหรียญซึ่งมีรอยเจาะที่ข้าง
ขอบเหรียญด้วยเนื้อเงิน ไม่มีความผิดฐานแปลงเงินตรา

ฎีกาที่ ๕๘๘ หน้า ๘๔๓

แปลงหนี้, เปลี่ยนตัวลูกหนี้

เจ้าหนี้ไปทวงเงินแก่ลูกหนี้ ลูกหนีบอกให้คนที่ ๓ (ซึ่งเป็นลูก
หนี้ของเขาอีกคนหนึ่ง) ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ คนที่ ๓ ได้ชำระหนี้บาง
ส่วน และทำหนังสือสัญญายืมเงินให้เจ้าหนี้คนถัดไป ดังนั้นเป็น
การแปลงหนี้ใหม่ ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๕๐
เจ้าหนี้ฟ้องเรียกเงินจากลูกหนี้คนใหม่ (คือคนที่ ๓) นั้นได้

ฎีกาที่ ๗๘๓ หน้า ๓๒๒๗

แปลงหน้, สัญญาใหม่ไม่สมบูรณ์

เจ้าหน้อ้างว่าถูกหน้ได้ทำสัญญาเปลี่ยนให้ใหม่ มีข้อโต้แย้งว่า สัญญาหน้ถูกหน้ไม่ได้ลงลายมือชื่อด้วยเต็มใจสมัคร ค่าสัญญาแสดง ความเห็นว่ แม้สัญญาฉบับใหม่จะไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย หน้ เดิมก็ยังไม่ว่างบ้ต้นไป ตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๕๓

ฎีกาที่ ๑๒๕ หน้า ๓๗๓

ปล้น, ผู้สมรู้, เหตุที่เป็นอุปการะ

ดู ผู้สมรู้

ฎีกาที่ ๗๖๖ หน้า ๓๓๗๕

ปลอมเครื่องหมายการค้า, องค์แห่งความผิด

ความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า ตามประมวลอาชญา มาตรา ๒๓๖ หน้ ไม่จำเป็นว่ต้องใช้เครื่องหมายนั้นคิดประจำกับสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เป็นผิดและลงโทษได้

ฎีกาที่ ๓๘๕ หน้า ๕๘๗

ปลอมหนังสือ, เขียนรายงานและใบสำคัญเบิกเงินไม่ตรงความจริง

จำเลยเป็นผู้ตรวจสุขภาพ ได้ไปปลุกผีให้ราษฎร ๑๔ วัน และไปตีบราชการตามคำสั่งของราชการอีก ๓ วัน ได้จ้างนายได้ เป็นตุ๊กจ้างห้าม แต่ทำรายงานและใบสำคัญเบิกเงินค่าพาหนะและ เบยเตียง ว่าไปปลุกผีทง ๓๗ วัน และจำนายเหตุยมเป็นคนห้ามห้าม คงไม่เป็นความผิดฐานปลอมหนังสือ

ฎีกาที่ ๓๓๓ หน้า ๔๘๐

ปลอมหนังสือ, ทำใบมอบฉันทะปลอม

การที่จำเลยทำใบมอบฉันทะปลอม สำหรับ โอนที่ดินของผู้อื่นมา
หลุดออกวงให้ไว้แก่โจทก์เป็นประกันในการกู้ยืมเงินโจทก์ไปนั้น เป็น
ความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๒๔ และ ๓๐๔ ความผิดตาม
มาตรา ๒๒๔ มีกำหนดโทษหนักกว่า แต่จำเลยฝ่ายเดียวฎีกา จึงให้
ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๐๔ ตามคำพิพากษาคำอุทธรณ์

ฎีกาที่ ๒๕๕ หน้า ๓๕๐

ปลอมหนังสือ, หนังสือสำคัญ

เอกถาวรซึ่งมีข้อความเป็นหนังสือตั้งชื่อนม & หีบ ราคาหีบละ ๑๘
บาท รวมเป็นเงิน ๗๒ บาท จะขอชำระเงินให้ในวันที่ ๔ ของเดือน
ต่อไป จึงเขียนใบตั้งให้ไว้เป็นสำคัญ แล้วลงนามผู้ตั้งนั้น เป็น
หนังสือสำคัญตามความหมายในประมวลอาชญามาตรา ๖ ข้อ ๒๐ การ
ปลอมหนังสือเช่นนี้จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๒๒๔

ฎีกาที่ ๙๐๓ หน้า ๑๔๕๗

ปลอมหนังสือ, บอกให้เจ้าพนักงานจดความเท็จ, เสียหายหรือไม่

เจ้าของม้ามอบม้ากับตัวพิมพ์รูปพรรณ ให้จำเลยจัดการขาย
จำเลยไปแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานกรมการอำเภอ ว่าคนเป็นเจ้าของ
ของตามชื่อในตัวพิมพ์รูปพรรณ กับทั้งได้เซ็นชื่อปลอมชื่อของผู้ที่
เป็นเจ้าของอันแท้จริงด้วย จำเลยมีความผิดตามประมวลอาชญา
มาตรา ๒๒๖

ฎีกาที่ ๔๔๐ หน้า ๖๙๖

ปลอมหนังสือ, ลงชื่อผู้อื่นโดยเจ้าของชื่ออนุญาต

บัญญัติว่า การลงชื่อผู้อื่นในเอกสาร โดยเจ้าของชื่ออนุญาตให้ดังนั้น จะเป็นความผิดฐานปลอมหนังสือหรือไม่ ศาลเดิมและศาลอุทธรณ์ตัดสินว่าไม่ผิด

ฎีกาที่ ๘๗๒ หน้า ๑๓๘๕

ปลอมหนังสือ, ลายพิมพ์นิ้วมือ, พะยานรับรอง

ถูกพิมพ์ลายนิ้วมือลงในเอกสารให้เจ้าหน้าที่ โดยไม่มีพยานรับรอง ต่อมาภายหลังเจ้าหน้าที่ขอให้พยาน ๒ คนลงลายมือชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือนอกหน้าตอกหน้าตอกหน้า ก่อนพยานลงลายมือชื่อรับรอง พยานได้ถามตอกหน้า ๓ รับว่าได้ทำเอกสารนั้นจริง เมื่อพยานลงลายมือชื่อแล้วตอกหน้าจึงกลับคิดค้าน การกระทำดังกล่าวนี้ไม่เป็นความผิดฐานปลอมหนังสือ หรือกระทำพยานเท็จ

ฎีกาที่ ๒๓๕ หน้า ๑๒๒

ปลอมหนังสือ, เสียหายหรือไม่

แก้คำว่า "ฝาก" ในจดหมาย ซึ่งเจ้าของจดหมายแสดงว่าได้รับฝากทรัพย์สินไว้ ว่าเป็น "ยืม" นั้น เป็นลักษณะที่สามารถอาจจะเกิดความเสียหายแก่เจ้าของจดหมาย จึงเป็นปลอมหนังสือตาม

ประมวลอาชญามาตรา ๒๒๒

ฎีกาที่ ๑๒๘ หน้า ๑๓๗

ปลอมหนังสือ, เสียหายหรือไม่

เจ้าของโคมอบให้จำเลยไปโอนขายโคที่กรมการอำเภอ จำเลยไปแจ้งความเท็จ ว่าตนเองเป็นตัวเจ้าของโค และประทับลายมือชื่อเจ้าของโค ดัดถักหลังตัวพิมพ์พรรณในการโอนขาย จำเลยกระทำผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๒๖ และ ๒๒๕ ข้อ ๑

ฎีกาที่ ๒๓๘ หน้า ๓๓๓

ปลอมหนังสือ, อาจเสียหายหรือไม่, เป็นข้อกฎหมายหรือเท็จจริง

ดู ฎีกา ฎีกาที่ ๑๒๘ หน้า ๑๗๗

ปิดปาก ดู กฎหมายปิดปาก

โปกำ ดู การพบนัน ฎีกาที่ ๗๓๓ หน้า ๑๓๐๕

บ้องกัน, ชำคน, เกินกว่าเหตุ, ยิ่งคนดีเข้าใจว่าเป็นคนร้าย

ก่อนเกิดเหตุได้มีผู้ร้ายเข้ามาดักโกและขว้างปืนบ้านจำเลย ในคืนเกิดเหตุผู้ตายจะมาหาจำเลย แต่เดือนมืดมองไม่เห็นตัวกัน จำเลยได้ยืนสนับหน้า ไขว่ร้องทักถามก็ไม่ได้รับคำตอบ จำเลยเข้าใจว่าคงเป็นผู้ร้าย จึงได้ใช้ปืนยิงไปถูกผู้ตายซึ่งเป็นญาติของจำเลย ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตาย แต่เป็นการบ้องกันเกินกว่าเหตุ

ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๔๘, ๕๓

ฎีกาที่ ๖๕๔ หน้า ๑๐๒๒

ป้องกัน, หม่าคน, สมควรแก่เหตุ

ผู้ร้ายชนเรือนมารดาจำเลย คนในบ้านได้ร้องชน จำเลยถือปืน
เผ่าสวนอยู่ จึงวิ่งมาดักจับ พบผู้ตายสวนทางมา มีภริยาเป็นผู้ร้าย
ผู้ตายมมัดตรงเข้าแย่งปืน แต่แย่งไม่ได้ โดยจำเลยใช้เท้ากับเขไป
พอผู้ตายตงตัวตรงได้ จำเลยเข้าใจว่าจะเข้าดักอีก จำเลยจึง
ใช้ปืนยิงไปหนึ่งนัด ถูกผู้ตายตมตงขาดใจตาย ดังนี้ เรียกว่าเป็นการ
ป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุ ตามประมวลอาชญามาตรา ๕๐

ฎีกาที่ ๕๔๓ หน้า ๘๗๘

ป้องกัน, หม่าคน, สมควรแก่เหตุ

ในกรณี ที่จำเลยทำร้ายผู้ตายในทางป้องกันตัว การวินิจฉัย
ปัญหาที่ว่าจำเลยได้ทำการเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่นั้น อาวุธที่ผู้ตาย
ได้ใช้ในการทำร้าย กับที่จำเลยใช้ในการป้องกัน อาจเป็นข้อวินิจฉัย
ว่าไม่เกินสมควรแก่เหตุ เช่นผู้ตายใช้ปืนและหอกเป็นอาวุธ จำเลย
ใช้มีดและไม้ เป็นเหตุอย่างหนึ่งที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การกระทำ
ของจำเลยไม่เกินสมควร

ฎีกาที่ ๘๘๒ หน้า ๑๔๒๘

ป้องกัน, หน้าที่นำสืบ

ดู	วินิจฉัยพิจารณาอาชญา	ฎีกาที่ ๓๐๖	หน้า ๕๕๕
	,,	ฎีกาที่ ๔๒๓	หน้า ๖๖๘
	,,	ฎีกาที่ ๘๘๓	หน้า ๑๓๘๘

๑๗๖๓

ป้องกัน, ป้องกันทรัพย์, เกินกว่าเหตุ

ใช้อาวุธปืนยิงผู้ร้ายที่มาลักลอบปล้นเอาเงิน โดยไม่คิดจับกุม และโดยผู้ร้ายมิได้แสดงอาการต่อสู้ เป็นการป้องกันเกินกว่าเหตุ และเป็นความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๔๘-๖๐-๕๐-๕๓

ฎีกาที่ ๖๐ หน้า ๗๔

ป้องกัน, ป้องกันทรัพย์, ชู้คน

ผู้ตายเมาสุราเะอะเข้าไปในโรงจำเลยเวลาค่ำคืน และทำของจำเลยแตกเสียหาย ภรรยาจำเลยเข้าจับไม้ที่ผู้ตายถือ ผู้ตายกระชากไม้จนภรรยาจำเลยล้ม จำเลยถือไม้ตอกออกมาเห็นจึงฟันผู้ตายที่นอกโรงที่หนึ่ง ถูกซี่โครงขาดอยู่ได้ ๔ วันก็ตาย จำเลยมีผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา แต่กระทำโดยบันดาลโทสะ ไม่ใช่ป้องกันทรัพย์

ฎีกาที่ ๒๖๐ หน้า ๓๖๐

ป้องกัน, วินิจฉัยกิริยา

เพียงแต่มีคำกล่าวหาว่าเขาชิงทรัพย์ แล้วไปทำร้ายเขา ไม่เป็นการป้องกันทรัพย์ตามกฎหมาย

ฎีกาที่ ๒๖ หน้า ๒๗

ป้องกัน, วิวาท

ในกรณีนี้ที่สมัครใจจะวิวาทกัน ซึ่งต่างมีอาวุธด้วยกัน แม้ฝ่ายหนึ่งจะได้ตั้งท่าทำร้ายก่อน อีกฝ่ายหนึ่งจึงทำร้ายเขาถึงตาย ฝ่ายใดทำร้ายเขาถึงตายนั้นจะอ้างว่าทำโดยป้องกันตัวหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๔๐๖ หน้า ๖๒๕

บองกัน, วิวาท

จำเลยกับคนอื่นได้มีการค้าว่าและทำร้ายกัน ซึ่งเจ้าพนักงานกำลัง
 ว่ากล่าวอยู่ ต. ได้เอาชวดโคชดาชว้างมาถูกหน้าจำเลยแล้วจึงหัน
 จำเลยกับเจ้าพนักงานคำวจไต่ตามไป ต. ไล่ชวดโคชดาและถ้อยแก้ว
 ชว้างจำเลยอีก จำเลยจึงใช้ไม้ตะพดตี ต. และมีคนอื่นเข้ามาชุด
 มุนทำร้ายด้วย มีผู้กบตเจ็บหลายคน การกระทำของจำเลยดังนี้ได้
 ชื่อว่าบองกันคือ ไม่ใช่เป็นการทำร้ายในที่วิวาท และจำเลยไม่มี
 ผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๗

ฎีกาที่ ๖๔๗ หน้า ๓๐๓๕

เบียดหยม, กู้เงิน

ในการเดินเบียดหยม เมื่อตุกลงผู้ประมูลได้ ได้ทำสัญญาให้
 แก่นายจาง ลงจำนวนเงินเกินจำนวนที่ได้รับไปจริง โดยหักดอกเบียด
 เสร็จ ตุกลงต้องรับผิดใช้เงินเต็มตามจำนวนในสัญญา ไม่ใช่ตาม
 จำนวนที่ได้รับไปจริง

ฎีกาที่ ๕๓๓ หน้า ๖๕๓

ผัวเมีย, การที่จะเป็นผัวเมีย

ชายหญิงได้เสียกัน และได้แสดงการเป็นสามีภรรยากันโดยเปิดเผย
 วินิจฉัยว่าชายหญิงนั้นเป็นผัวเมียกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๓๗๓ หน้า ๕๕๐

๑๓๖๕

ผู้เมีย, คำประกัน, ภรรยาเป็นเจ้าของ, ทำหนังสือให้แก่สามี

ดู คำประกัน ฎีกาที่ ๘๘๗ หน้า ๑๔๑๔

ผู้เมีย, ตกลงไม่อยู่ด้วยกัน, สัญญาแบ่งทรัพย์สิน, หย่า

ผู้เมียตกลงจะไม่อยู่ด้วยกัน จึงทำสัญญาแบ่งทรัพย์สินระหว่างกัน ซึ่งในสัญญานั้นมีบุคคลที่ ๓ เกี่ยวข้องอยู่ด้วย และได้ปฏิบัติตามสัญญาไปแล้ว ซึ่งจะรอฟินให้กลับมาสู่สภาพเดิมก็ไม่ได้ ต่อมาภายหลังผู้เมียหย่าขาดจากกัน ศาลฎีกาตัดสินว่า ในส่วนทรัพย์สินต้องเป็นไปตามสัญญาที่ได้ทำกันไว้

ฎีกาที่ ๘๒๐ หน้า ๑๓๐๓

ผู้เมีย, ตกลงแยกกันอยู่, ค่าเลี้ยงดู

เมื่อผู้เมียทำสัญญาตกลงแยกกันอยู่ โดยผู้ยอมจ่ายค่าเลี้ยงดู ให้เมียเดือนละ ๕๐ บาท เมียฟ้องเรียกเงินค่าเลี้ยงดูเดือนละ ๕๐ บาท

ฎีกาที่ ๔๖๘ หน้า ๗๔๒

ผู้เมีย, ทรัพย์สินระหว่างผู้เมีย, ของหมั้น

ของฝ่ายชายนำมาหมั้นหญิง ตามกฎหมายตกเป็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครองฝ่ายหญิง เมื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองหญิง กตัญญูของหมั้นให้ ถ้ายกให้ก่อนแต่งงานก็เป็นดินเดิมหรือดินดัดตัว ถ้าภายหลังก็เป็นดินดัด

ฎีกาที่ ๘๕๒ หน้า ๑๓๕๗

ผัวเมีย, ทรัพย์สินระหว่างผัวเมีย, สินเดิม, สมรสใช้เดิม

ตามกฎหมายลักษณะฉ้อฉลบทที่ ๗๒ ที่ว่าถ้าเอาสินเดิมคนให้
ถูกหลานพี่น้องพ้องพันธุ์ไป ไม่ต้องเอาสมรสใช้เดิมนั้น ในกรณี
ซึ่งภรรยาเอาสินเดิมของตนยกให้บุตร (ถูกผัวเก่า) แม้จะยกให้ด้วย
ความยินยอมของสามี ก็ไม่ต้องเอาสมรสใช้เดิมนั้นเอง

ฎีกาที่ ๙๒๘ หน้า ๑๕๖๐

ผัวเมีย, ทรัพย์สินระหว่างผัวเมีย, สินสมรส, ดอกผลนิตินัย
ภายหลังสามีตาย

ดอกผลนิตินัยแห่งทรัพย์สินเป็นสินสมรสระหว่างผัวเมีย แต่เป็น
ดอกผลสำหรับเวลาที่ผัวตายแล้วนั้น หารวมเข้าเป็นสินสมรสไม่

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๑๑๔๙

ผัวเมีย, ทรัพย์สินระหว่างผัวเมีย, สินสมรส, สันนิษฐาน

ทรัพย์สินของผัวเมียที่มีอยู่ด้วยกันนั้น สันนิษฐานว่าเป็นสินสมรส
ซึ่งต้องแบ่งตามส่วนของสินสมรสในกฎหมายฉ้อฉล

ฎีกาที่ ๗๖๔ หน้า ๑๓๗๓

ผัวเมีย, หนี้ของผัว, สินส่วนตัวของเมีย

เมื่อผัวไปกู้หน้เขาโดยเมียหรือมิรู้ก็ตาม เจ้าหนี้มีสิทธิยึด
ส่วนของเมียได้ เว้นไว้แต่ในกรณีที่มิได้สัญญากันโดยชัดแจ้งว่า
ทรัพย์สินส่วนตัวของเมียอยู่นอกสินบริคณที่จริง ๆ หรือผัวกู้หน้ในระหว่าง
ร้างกับเมีย หรือเป็นหน้ท่มมากอนเป็นผัวเมียนั้น

ฎีกาที่ ๙๐๘ หน้า ๑๔๙๒

ผัวเมีย, บุตร, รับรองบุตร

ดู ครอบครัวยุ

ฎีกาที่ ๒๖๘ หน้า ๓๘๘

ผัวเมีย, ยี่ห้อ, สัญญาในนามของยี่ห้อ

ดู เช่า

ฎีกาที่ ๕๘๘ หน้า ๘๓๗

ผัวเมีย, เหตุหย่า

สามีแสดงความรักร้ายใช้หมั้นได้ภรรยาออกจากบ้าน และบอกว่าจะไม่เลี้ยงดูต่อไป ซ้ำได้บุตรของสามีภรรยานั้นออกจากบ้านด้วย เป็นข้อแสดงว่าสามีไม่มีเจตนาเลี้ยงเป็นภรรยาอีก เป็นเหตุให้ภรรยาฟ้องหย่าได้

ฎีกาที่ ๒๔๓ หน้า ๓๓๗

ผัวเมีย, อนาคต

ดู อนาคต

ฎีกาที่ ๓๕๓ หน้า ๕๓๔

ผิดตัว, หม่าคนตาย

ดู หม่าคน, ลักษณะฉกรรจ์ ฎีกาที่ ๒๑๖ หน้า ๒๘๓

ผิดหลง, หม่าคนตาย

ดู หม่าคน, คำบัญญัติ ฎีกาที่ ๖๕๔ หน้า ๑๐๒๒

ผิดหลง, ขำระหนสองซ้า

ดู ตามมิควรได้ ฎีกาที่ ๘๒๓ หน้า ๑๕๒๓

ผิดหลง, บุกรุกที่สาธารณะประโยชน์

ดู บุกรุก ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๑๕๖๘

ผู้เยาว์, เป็นหนรว่ม

ดู หน

ฎีกาที่ ๓๒๕ หน้า ๑๗๑

ผู้เยาว์, เป็นพะยาน

ดู พะยาน

ฎีกาที่ ๕๐๔ หน้า ๘๒๖

ผู้ว่าราชการจังหวัด, นิติบุคคล

ดู นิติบุคคล

ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๑๗๒

ผู้ว่าราชการจังหวัด, อำนาจฟ้อง, ที่หลวง

ดู อำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๖๖๓ หน้า ๓๐๒๖

ผู้ว่าราชการจังหวัด, อำนาจฟ้อง, ฟ้องแทนวัด

ดู อำนาจฟ้อง

ฎีกาที่ ๓๔๕ หน้า ๕๐๓

ผู้สมรู้, ปล้น, เหตุที่เป็นอุปการะ

การทจําเตยพุดชนวนผู้อื่นให้ไปปล้นเมื่อก่อนการปล้น ๓ วันก็ตั้ง
 จําเตยรู้แต่ก่อนจะมีผู้กระทำการปล้น ในคืนเกิดเหตุจําเตยได้พุดแนะ
 นำหรือกำชับคน ๒ คนว่า ถ้ามีเหตุอะไรขึ้นอย่าไปช่วย ให้นั่งเสี้ยกตั้ง
 จําเตยรู้แต่ก่อนว่าการกระทำผิดเกิดขึ้น และเพิกเฉยเสี้ยไม่ขัดขวางหรือ
 ช่วยเหลือผู้ถูกประทุษร้าย หรือละเลยเสี้ย เมื่อผู้ถูกประทุษร้าย
 ร้องขอให้ช่วยเหลือก็ เหนื่อยยังไม่พอที่จะเรียกว่าได้กระทำการช่วย
 เหลืออันเป็นอุปการะแก่การกระทำผิด ตามความหมายแห่งประมวล
 อาชญามาตรา ๖๕

ฎีกาที่ ๗๖๖ หน้า ๓๓๗๕

ผู้เสียหาย, อุทธรณ์, อัยการเป็นโจทก์

ในคดีอาชญาที่อัยการเป็นโจทก์มาแต่ฝ่ายเดียว และเมื่อศาล
เดิมคดีอัยการยอมถอนฟ้อง ฝ่ายผู้เสียหายจะขอเข้าเป็นโจทก์ และ
ยื่นฟ้องอุทธรณ์ คำพิพากษาคัดเดิมหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๘๔ หน้า ๒๕๕

ฝากทรัพย์สิน, รับฝากทรัพย์สินไว้อาย

ดู ยักยอก

ฎีกาที่ ๕๘๕ หน้า ๘๑๒

ฝากทรัพย์สิน, อายุความ, การเริ่มนับ

การฝากเงินซึ่งไม่มีกำหนดเวลาที่จะเรียกคืนนั้น ผู้ฝากจะเรียก
คืนเมื่อใดก็ได้ ตั้งแต่เวลาที่ได้ฝากเป็นต้นไป เพราะฉะนั้นการนับอายุ
ความจึงต้องนับแต่วันฝาก ซึ่งเป็นวันที่เกิดสิทธิเรียกร้องตามประมวล
แพ่งมาตรา ๑๖๘ ไม่ใช่นับแต่วันทวงถาม

ฎีกาที่ ๓๕๐ หน้า ๕๐๖

ฝากทรัพย์สิน, อายุความ, อายุความสะดุดหยุดลง, รับสภาพหนี้

คำซึ่งผู้รับฝากทรัพย์สินได้พูดตอบบุคคลที่ ๓ ว่า ทรัพย์สินที่ฝาก
มีครบไปจำหน่ายอีกต่อหนึ่ง ยังไม่ได้คืน ดังนั้น ยังไม่พอที่จะถือว่า
เป็นการรับสภาพหนี้ ซึ่งจะทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามประมวล
แพ่งมาตรา ๑๗๒

ฎีกาที่ ๘๕๒ หน้า ๑๑๓๗

ฝัน, โทษปรับ, ผู้ทำผิดหลายคน, จับได้คนละคราว

ในเรื่องการกระทำผิดฐานมึนเอน เมื่อมีผู้ทำผิดหลายคน ซึ่งตามกฎหมายต้องปรับรวมกัน ไม่ใช่ปรับเรียงตอนๆ ถ้าผู้กระทำผิดเหล่านั้นถูกฟ้องคนละคราว การวินิจฉัยในเรื่องเบี่ยงปรับและจำแทน มีหลักดังนี้ คือ

๑ - ถ้าจำเลยในคดีแรกไม่ใช่ค่าปรับ แต่ถูกจำคุกแทน ศาลอาจตัดสินให้จำเลยในคดีหลังใช้ค่าปรับทั้งหมด ถ้าไม่ใช่ก็จำคุกแทนอีกได้

๒ - ถ้าจำเลยในคดีแรกใช้ค่าปรับทั้งหมด จะตัดสินให้จำเลยในคดีหลังใช้ค่าปรับอีกไม่ได้ แต่อาจวางโทษจำคุก เพราะกฎหมายให้อ่านาจนถึงนั้น

๓ - ถ้าจำเลยในคดีแรกใช้ค่าปรับบ้างและจำคุกแทนบ้าง จำเลยในคดีหลังก็ต้องร่วมปรับผิดในค่าปรับที่ยังใช้ไม่หมด ซึ่งอาจต้องถูกจำคุกแทนเมื่อไม่ใช้

ฎีกาที่ ๔๒๕ หน้า ๒๑๔

ฝัน, ทำผิดขึ้นอีกภายใน ๓ ปี, วางโทษทั้งจำและปรับ

ตามพระราชบัญญัติฝืนมาตรา ๒๗ (๑) ที่ว่าผู้ใดกระทำผิดและพ้นโทษไปแล้ว ไปกระทำผิดขึ้นอีกภายใน ๓ ปี ถ้าโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดครั้งหลัง เป็นโทษปรับหรือจำคุก ก็ให้อ่านาโทษทั้งปรับทั้งจำนั้น เป็นบทบัญญัติพิเศษ ซึ่งในความผิดครั้งหลัง ศาล

๑๗๗๑

ต้องวางโทษทั้งจำและปรับด้วย จะยกโทษปรับเสีย ด้วยอาศัยบทบัญญัติแห่งประมวลอาชญามาตรา ๓๓ โดยอ้างว่าอำนาจยกโทษปรับอยู่ในภาค ๓ แห่งประมวลอาชญา หาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๒๓ หน้า ๓๓๐๘

ฝืน, ปรับตามน้ำหนัก

ตามพระราชบัญญัติฝืน พ.ศ. ๒๔๗๒ มาตรา ๓ ให้นปรับตามน้ำหนักฝืนเกินที่จับได้ แม้ฝืนนั้นจะไม่บริสุทธิของอินเจอบนคดีถืออย่างเบ็ดฝืนทั้งหมด

ฎีกาที่ ๒๘๖ หน้า ๔๓๗

ฝืน, ฝืนคลุกใบพลู, สูบนอกร้าน

มีผู้เขาเนื้อฝืนคลุกใบพลู ขายให้จำเลยสูบนอกร้านโดยมิได้รับอนุญาต ศาลตั้งโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติฝืน พ.ศ. ๒๔๗๒ มาตรา ๕๓

ฎีกาที่ ๓๖๓ หน้า ๕๓๕

ฝืน, พ้องซ้ำ

ดู พ้องซ้ำ ฎีกาที่ ๓๔๗ หน้า ๒๐๘

ฝืน, มีมูลฝืนเกินบัญชี, ปรับ ๔ เท่าราคาฝืน

ผู้รับอนุญาตจำหน่ายฝืนรัฐบาล มีมูลฝืนเกินจากบัญชี เป็นความผิดฐานมีมูลฝืนเกิน ตามพระราชบัญญัติฝืน พ.ศ. ๒๔๗๒ มาตรา ๕๓ และการปรับต้องปรับ ๔ เท่าของราคาฝืนไม่ใช่ราคามูลฝืน

ฎีกาที่ ๓๘๘ หน้า ๕๘๒

๑๗๗๒

ฝืน, มุตฝืน, วิเคราะห์ศัพท์

คำว่ามุตฝืนตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ฝืน พ.ศ. ๒๔๗๒ หมายความว่ามุตฝืนที่เหตุอยู่ภายหลังจากที่ได้
สู้บเหน็ดฝืนตั้งแล้ว ซึ่งเรียกว่า “ยี่เน็ง” และไม่กินความถึงวัตถุที่เหตุ
อยู่ภายหลังจากที่ได้สู้บมุตฝืนตั้งถ่วงนั้น ซึ่งเรียกว่า “ซาเน็ง”

ฎีกาที่ ๔๘๖ หน้า ๗๘๓

พยาบาท, ฆ่าคนตาย

ดู ฆ่าคน, ลักษณะฉกรรจ์; พยาบาทมาดหมาย	ฎีกาที่ ๕๘ หน้า ๖๒
” ” ”	ฎีกาที่ ๒๐๓ หน้า ๒๖๕
” ” ”	ฎีกาที่ ๒๓๖ หน้า ๒๘๓
” ” ”	ฎีกาที่ ๖๔๓ หน้า ๘๘๘

พยายาม, นื้อโกง, เจ้าทรัพย์ไม่ถูกลอก

จำเลยใช้อุบายหลอกดวง โดยมีเจตนาทุจริต เพื่อให้เจ้าทรัพย์
ตั้งทรัพย์ให้แก่ตน เจ้าทรัพย์ได้รู้เท่าถึงอุบายของจำเลย แต่ได้
มอบทรัพย์ให้จำเลยเพื่อจะจับตงโทษ และในที่สุดจำเลยก็ไม่ได้
ทรัพย์ไป เพราะถูกจับได้ยั้ง ตงนจะตงโทษจำเลยเป็นความผิดฐานนื้อ
โกงที่เดียวไม่ได้ จำเลยมีผิดเพียงฐานพยายามนื้อโกง ตามประมวล

อาชญามาตรา ๓๐๔, ๖๐

ฎีกาที่ ๘๐๓ หน้า ๓๔๕๗

๑๗๗๓

พยายาม, ทำลายหนังสือสำคัญ

ดู ทำลายหนังสือสำคัญ ฎีกาที่ ๖๒๗ หน้า ๘๘๒

พยายาม, ลักทรัพย์, ขุดหาเงินใต้ของอื่น

จำเลยขุดหาเงินในวัดร้าง แต่ไม่ได้เงินตามที่ต้องการ ได้แต่
ของอื่น ซึ่งจำเลยไม่ได้เอาไป โดยมีผู้มาพบเข้า จำเลยไม่มีความ
ผิดฐานพยายามลักทรัพย์ เพราะจำเลยมีเจตนาขุดหาเงินเท่านั้น

ฎีกาที่ ๔๒๗ หน้า ๖๘๓

พยายาม, ลักทรัพย์, ทำร้ายเจ้าทรัพย์, ไม่เป็นจริง

คดีที่จำเลยพยายามลักทรัพย์และทำร้ายเจ้าทรัพย์นั้น ถ้าการ
ทำร้ายเกิดขึ้นในตอนหลัง ขาดตอนจากพยายามลักทรัพย์แล้ว เป็น
ความผิด ๒ กะทง ฐานพยายามลักทรัพย์และทำร้ายร่างกาย ไม่ใช่
ฐานพยายามชิงทรัพย์

ฎีกาที่ ๖๒๓ หน้า ๘๘๐

พยายาม, แก้ไขคำให้การ

พยายามโจทก์ที่เบิกความในศาลเสร็จออกจากที่เบิกความไปแล้ว
จะกลับมายื่นคำร้องขอแก้วันเกิดเหตุในคำให้การนั้นไม่ได้ โดยจำเลย
ไม่มีโอกาสที่จะซักถามพยานนั้นอีก

ฎีกาที่ ๖๓๔ หน้า ๘๗๓

๑๓๗๔

พระยาน, ข้อที่ศาลรู้ได้เอง, ปฏิทินหรือความรู้ทั่วไป

สมุดปฏิทินหรือความรู้ทั่วไป เช่นกำหนดเวลาพระอาทิตย์ขึ้น
และตกนั้น ศาลอาจถือเอาหรือรู้ได้เองโดยไม่ต้องมีพระยานประกอบ

ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๑๕๗๓

พระยาน, ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาในคดีอื่น

ข้อเท็จจริงในคดีเรื่องหนึ่งจะถือเอาเป็นข้อเท็จจริงในคดีอีกเรื่อง
หนึ่งไม่ได้ เมื่อคดีนั้นโจทก์จำเลยพระยานและถาวรนำสืบต่างตรงต่าง
ด้านวนกัน

ฎีกาที่ ๔๑๐ หน้า ๖๓๕

พระยาน, ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาในคดีอื่น, คำพิพากษาถึงที่สุด

การที่จะอ้างข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาในคดีอื่นมาเป็นหลัก
วินิจฉัยนั้น ต้องเป็นข้อเท็จจริงในคำพิพากษาถึงที่สุด

ฎีกาที่ ๓๗๓ หน้า ๕๕๐

พระยาน, ความผิดครั้งก่อนๆ, สุราเถื่อน

โจทก์หาว่าจำเลยมีน้ำสุราเถื่อน ซึ่งจับน้ำสุราก็ที่จำเลย พระยาน
โจทก์เบิกความว่า เป็นน้ำสุราเถื่อนจริง โดยประมาณว่ามดกวีไม่ต่ำกว่า
๖๐ ตีกรี แรงกว่าสุรารัฐบาลมาก ประกอบกับว่าจำเลยเคย
ต้องโทษฐานต้มกถนและมีน้ำสุราเถื่อนมาสามครั้งแล้ว ดังนั้นพึงได้ว่า
จำเลยกระทำความผิดจริง

ฎีกาที่ ๕๒๘ หน้า ๗๕๔

๑๗๗๕

พะยาน, ความอาชญา, พะยานคนเดียว

ไม่มีบทกฎหมายอันใดบังคับว่า ในคดีอาชญาเมื่อโจทก์มี
พยานคนเดียวจะลงโทษจำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๑๔ หน้า ๘๓๖

พะยาน, คำเบิกความขึ้นได้ส่วน, พะยานป่วย

คำพะยานที่ได้เบิกความขึ้นศาลไปริ่สภาพได้ส่งจนแล้วนั้น ถ้าหาก
ในชั้นพิจารณา พะยานป่วยไม่สามารถที่จะมาให้การเป็น พะยานต่อศาล
พระราชอาชญา ก็อาจอ้างคำเบิกความขึ้นศาลไปริ่สภาพนั้นเป็นหลัก
ฐานพะยานในการพิจารณาคดีได้

ฎีกาที่ ๔๗๔ หน้า ๘๕๗

พะยาน, คำรับขึ้นได้ส่วน

ในคดีอาชญา ถ้าโจทก์มีหลักฐานแต่เพียงคำรับของจำเลยขึ้น
ได้ส่งจนเท่านั้น ไม่มีพยานอื่นประกอบ ศาลไม่ลงโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๓๒๒ หน้า ๑๖๖

พะยาน, คำรับขึ้นได้ส่วน

ในคดีอาชญา เมื่อโจทก์มีหลักฐานแต่เพียงคำรับสารภาพของ
จำเลยขึ้นได้ส่งจนอย่างเดียว พะยานอื่นที่มาเบิกความประกอบก็ไม่มี
น้ำหนัก ดังนั้นศาลไม่ลงโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๔๖๔ หน้า ๗๒๗

พะยาน, คำรับชั้นใต้สวน

คำให้การรับสารภาพของจำเลยชั้นใต้สวนในคดีที่ต้องหาว่าฆ่าคน
ตายนั้น ถ้าคำรับนั้นถูกต้องกับเหตุการณ์ และมีพะยานประกอบ
ยืนยันว่าจำเลยให้การรับโดยบริสุทธิ์แล้ว แม้จำเลยจะให้การปฏิเสธ
ชั้นศาล ก็เป็นหลักฐานฟังธงโทษจำเลยได้

ฎีกาที่ ๖๒๘ หน้า ๘๘๗
๖๓๐

พะยาน, คำรับชั้นใต้สวน, รับโดยถูกยืนยันว่ามีผู้รู้เห็น

คำรับของผู้ต้องหาในคดีอาชญาที่รับต่อเจ้าพนักงานชั้นใต้สวน
โดยเจ้าพนักงานยืนยันเขาว่ามีผู้รู้เห็นในการกระทำผิด และความจริงก็มี
ผู้รู้เห็นจริง ๆ นั้น เป็นคำรับที่ฟังได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๑๗๓ หน้า ๒๓๔

พะยาน, งดสืบพะยาน

ในคดีอาชญาศาลมีอำนาจที่จะงดไม่ฟังคำพะยานโจทก์ ซึ่งแม้
จะสืบได้ความจริงก็ไม่เป็นเหตุประกอบให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำผิดตาม
โจทก์ฟ้อง

ฎีกาที่ ๗๐๐ หน้า ๓๐๕๖

พะยาน, งดสืบพะยาน, ตัดสิน

ในการพิจารณาคดีอาชญา ศาลเดิมจะสืบพะยานโจทก์แต่เจ้า
ทนายปากเต๋ยง เมื่อเห็นว่าคำเจ้าทนายเบิกความไม่พอจะธงโทษ

๑๗๗๗

จำเลย ก็งดไม่ดื่มพระยานอื่นต่อไป และพิพากษายกฟ้องโจทก์เสีย
ทันทีโดยไม่ปรากฏว่าพระยานโจทก์ที่ยังเหลืออยู่จะเบิกความข้อไหนนั้น
เป็นการมิชอบ

ฎีกาที่ ๔๗๒ หน้า ๗๕๒

พระยาน, งดสืบทพระยาน, ตัดสิน

ศาลมีอำนาจที่จะงดไม่ฟังพระยานบางคนของจำเลยในคดีอาชญา
และตัดสินลงโทษจำเลยได้ เมื่อได้สอบถามและจดข้อความที่จำเลย
ประสงค์จะขอสืบได้ และเห็นว่าข้อที่จำเลยจะขอสืบนั้น แม้ได้ความ
สมก็จะไม่ทำให้จำเลยพ้นโทษ

ฎีกาที่ ๖๗๒ หน้า ๓๐๓๕

พระยาน, งดสืบทพระยาน, พระยานผิดประเด็นสำคัญ

ในคดีอาชญา เมื่อโจทก์จะสืบพระยานผิดไปจากประเด็นตามฟ้อง
โจทก์ในกระทงที่สำคัญ ศาลไม่จำเป็นต้องฟังพระยานนั้น และไม่ต้อง
ฟังพระยานในกระทงอื่น ๆ ซึ่งต่อเนื่องกัน อาจตัดสินยกฟ้องได้ทีเดียว

ฎีกาที่ ๘๔๐ หน้า ๑๓๓๗

พระยาน, หน้าที่น่าสืบ, การกำหนด

การกำหนดหน้าที่น่าสืบนั้นหมกหมิ่นว่า ถ้าโจทก์จำเลยต่างไม่สืบ
พระยานด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย ฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายแพ้ หน้าที่น่าสืบยอม

ตกแก่ฝ่ายนั้น เพราะฉะนั้นในคดีโจทก์ฟ้องขอให้ทำลายพินัยกรรม
โดยอ้างเหตุว่าผู้ตายได้ทำพินัยกรรมในขณะวิกลจริต หน้าที่น่าสืบ
ตกแก่โจทก์ ก็จะต้องสืบความตามฟ้อง

ฎีกาที่ ๕๒๕ หน้า ๑๕๕๔

พระยาน, บุคคลที่เป็นพระยานได้, เด็ก

ตามกฎหมายไม่มีข้อห้ามเรื่องเด็กที่จะเป็นพระยานว่าต้องมีอายุ
เท่านั้นเท่านี้ เมื่อเด็กคนใดเข้าใจคำถามและสามารถให้การตอบได้
ตามคำถาม คำของเด็กคนนั้นย่อมรับฟังเป็นพระยานได้ แม้จะเป็น
เด็กที่มีอายุเพียง ๒ ปีเศษก็ดี

ฎีกาที่ ๕๐๔ หน้า ๘๒๖

พระยาน, ประกอบเหตุ, คำกล่าวในเวลาอันใกล้ชิดกับเหตุ

ถ้อยคำที่จำเลยแสดงต่อเจ้าพนักงานตำรวจในเวลาอันใกล้ชิดกับ
เหตุที่เกิดขึ้น ควรรับฟังว่ามีน้ำหนักเป็นหลักฐานได้

ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๑๕๗๓

พระยาน, พระยานชั้นใต้สวน, กลับคำชั้นศาล

พระยานที่เบิกความเป็นประโยชน์แก่คดีของโจทก์ในชั้นใต้สวน แต่
มากลับคำในชั้นศาลนั้น แม้จะได้ถูกฟ้องและลงโทษฐานเบิกความเป็น
พระยานเท็จไปแล้ว ก็ยังฟังคำเบิกความชั้นใต้สวนให้เป็นประโยชน์
แก่ด้านวนโจทก์ไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๖๘ หน้า ๒๓๐

๑๓๗๘

พระยาน, พระยานบอกเล่า, ที่สาธารณประโยชน์
คดีที่พิพาทกันด้วยกรรมสิทธิ์ที่ดิน เกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์
นั้นคำพระยานบอกเล่าย่อมฟังได้

ฎีกาที่ ๑๓๐ หน้า ๑๗๒

พระยาน, วัตถุประสงค์พระยาน, เลียนแบบเครื่องหมายการค้า
ในคดีเครื่องหมายการค้านี้ เมื่อศาลพิเคราะห์วัตถุประสงค์พระยาน
ของกลาง เห็นได้แจ่มแจ้งแต่ว่าการเลียนแบบเครื่องหมายการค้า
กัน ศาลก็ย่อมวินิจฉัยได้ทีเดียว โดยมีพิกัดของฟังคำพระยานบุคคล
ต่อไป

ฎีกาที่ ๗๖๓ หน้า ๑๓๖๘

พระยาน, วิธีอ้างสำนวนความของศาลเมืองต่างประเทศ
การอ้างหมายหรือคำพิพากษาของศาลในเมืองต่างประเทศนั้น
จำต้องมีตัวเนาซึ่งเจ้าพนักงานในศาลที่ออกหมายหรือคำพิพากษาเช่น
นามรับรอง พร้อมทั้งคำรับรองของกงสุลตั้งยาม จึงจะรับฟังเป็น
จริงได้

ฎีกาที่ ๘๓๔ หน้า ๑๕๗๕

พระยาน, สืบพระยานบุคคล, กู้เงิน, สัญญากู้ยืม
กู กู้เงิน ฎีกาที่ ๓๔ หน้า ๓๔

พระยาน; สุราเถื่อน, ผู้กระทำผิดร่วม, เจ้าพนักงานปลอมตัวขอ
เพื่อจับ

ในคดีที่หาว่าเจ้าเดยตมกถนและชายนาดูราเถื่อนนั้น เจ้าพนักงาน
ซึ่งปลอมตัวเข้าไปขอซื้อสุรา เพื่อประโยชน์แห่งการจับกุม และเพื่อ
ประโยชน์แก่หลักฐานพระยาน ไม่ใช่ผู้กระทำผิดร่วมกับเจ้าเดย คำของ
เจ้าพนักงานที่เบิกความจึงเป็นคำพระยานที่ฟังได้

ฎีกาที่ ๘๖๕ หน้า ๓๓๗๘

พระยาน, อั้งชันอุทธรณ์

โจทก์ยื่นคำร้องขออ้างด้านวนคดีในชันอุทธรณ์ได้

ฎีกาที่ ๒๖๗ หน้า ๓๘๗

พระยาน, เอกสาร, สืบแก้ไขเอกสาร

เมื่อเอกสารเขียนไว้ว่าเงิน ต้องฟังว่าเป็นก็ตามความในเอก
สาร จะนำสืบว่าเป็นเงินมัดจำในการซื้อขายที่ดินไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๕๘ หน้า ๕๒๗

พระยาน, เอกสาร, สืบแก้ไขเอกสาร

สัญญาโอนที่ดินว่ายกให้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นการโอน
เพื่อชำระหนี้ ศาลยอมรับฟังว่าเป็นการโอนเพื่อชำระหนี้

ฎีกาที่ ๕๕๕ หน้า ๓๗๕

พะยาน, เอกสาร, สืบแก้ไขเอกสาร

เมื่อมีเอกสาร ด้ัญญา ปรวณั้ ปรระนอมแบ่งเขตตทคนไว้ตอกันว่า
คนไม้ในเขตตรวจของโจทก์ให้เป็นของโจทก์นั้น โจทก์จะนำพะยาน
บุคคลมาตั้งว่าคนไม้ที่อยู่นอกเขตตรวจของโจทก์ ก็เป็นของโจทก์
ไม่ได้ เป็นการสืบเปลี่ยนแปลงแก้ไขเอกสาร

ฎีกาที่ ๓๘๘ หน้า ๕๗๘

พะยานเท็จ, ข้อสำคัญในคดี

ที่พะยานจะมีความผิดฐานเบิกความเท็จในคดีอาชญา ตามประ-
มวดอาชญามาตรา ๑๕๖ นั้น พะยานต้องได้เบิกความเท็จในข้อสำคัญ
ในคดี มิฉะนั้นพะยานไม่มีความผิดตามมาตรา

ฎีกาที่ ๕๘๐ หน้า ๘๐๓

พะยานเท็จ, ข้อสำคัญในคดี

การเบิกความเท็จในคดีอาชญา แต่ไม่ใช่ข้อสำคัญในคดีนั้น
ไม่มีความผิดฐานเบิกความเท็จ ตามประมวลอาชญามาตรา ๑๕๖

ฎีกาที่ ๗๘๓ หน้า ๑๒๑๒

พะยานเท็จ, ข้อสำคัญหรือไม่

ในคดีที่มีผู้ต้องหาว่าจำหน่ายสินค้าผิดกฎหมาย และมีอาชญา
โดยมิได้รับอนุญาต พะยานคนหนึ่งได้เห็นผู้ต้องหาถือสินค้า และเห็น
บุคคลอีกคนหนึ่งเอาสินค้าของหาถือมานั้นไป แต่พะยานกลับเบิกความ

เท็จว่าไม่ได้เห็น คำนวณค่าเบี่ยงเบนของพระยานเป็นข้อสำคัญในคดี
ตามความในประมวลอาชญามาตรา ๑๕๕ ซึ่งพระยานต้องมีโทษฐาน
เบี่ยงเบนเท็จในคดีอาชญา ตามมาตรา ๑๕๖

ฎีกาที่ ๕๘ หน้า ๖๘

พระยานเท็จ, ข้อสำคัญหรือไม่

ในคดีเรื่องเบี่ยงเบนเท็จซึ่งมีประเด็นว่า คำที่จำเลยเบี่ยงเบน
เป็นข้อสำคัญในคดีหรือไม่ การที่ศาลตัดสินในคดีก่อน โดยมีได้
อาศัยถ้อยคำของจำเลย เป็นเหตุอันหนึ่งแต่ตั้งว่า คำที่จำเลย
เบี่ยงเบนไม่เป็นข้อสำคัญในคดี

ฎีกาที่ ๕๓๒ หน้า ๘๖๖

พระยานเท็จ, ข้อสำคัญหรือไม่, กฎหมายหรือเท็จจริง

ดู ฎีกา

ฎีกาที่ ๕๘ หน้า ๖๘

„

ฎีกาที่ ๗๘๓ หน้า ๑๒๑๒

พระยานเท็จ, คำเบี่ยงเบนขึ้นได้ส่วนกับชั้นศาลต่างกัน

ในคดีที่จำเลยต้องหาว่าเบี่ยงเบนเท็จในข้อที่จำเลยได้เบี่ยงเบน
ว่าผู้ต้องหาเรื่องปล้นทรัพย์ในคดีก่อน ไม่ใช่ผู้ร้ายปล้น ถ้าโจทก์มีแต่
คำพระยานแต่ตั้งว่า คำเบี่ยงเบนของจำเลยในชั้นศาลกับชั้นได้ส่วน
ผิดกัน ก็มีพระยานชุดเดียวกันกับที่ได้นำสืบในด้านวนเดิม ว่าผู้ต้อง
หาในเรื่องนั้นเป็นผู้ร้ายปล้นทรัพย์ เพียงเท่านั้นยังไม่พอที่จะฟังว่าจำเลย
ได้เบี่ยงเบนเท็จ

ฎีกาที่ ๘๐๔ หน้า ๓๒๖๓

พระยานเทีจ, ในคดีแพ่ง, คำให้การจำเลย

จำเลยจะให้การต่อสู้คดีอย่างไรก็ได้ แต่ถ่าจำเลยให้การในฐานะ
เป็นพระยานแล้ว ต้องให้การตามสัจย์จริง ถ่าให้การเท็จเป็นความ
ผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๑๕๕

ฎีกาที่ ๕๘๓ หน้า ๘๒๗

พระยานเทีจ (กระทำ), เบิกความเทีจ, ฟ้องร้องเทีจ, หลายกะทง

ความผิดฐานกระทำพระยานเทีจ ตามประมวลอาชญามาตรา ๑๕๗
นั้น ต้องประกอบด้วยมาเบิกความเป็นพระยานในศาล จึงจะเป็นผิด

ค. กับพวกส้มคบกันพาโคของ ค. ไปปล่อยไว้ แล้วแก้ตั้งระบุ
ชื่อว่า น. ดักโค และพากันไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน จนเป็น
เหตุให้ขยการฟ้อง น. และ ค. เข้าเบิกความเป็นพระยาน ดังนั้น ค.
มีความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘ ฐานเบิกความ
เทีจ กระทำพระยานเทีจ และฟ้องร้องเทีจ เป็น ๓ กะทง ส่วนพวก
ของ ค. มีความผิดตามมาตรา ๑๕๘ กะทงเดียว

ฎีกาที่ ๔๖๕ หน้า ๗๓๓

พระยานเทีจ (กระทำ), ลายพิมพ์นิ้วมือ, พระยานรับรอง

ถูกหนได้พิมพ์ลายนิ้วมอดงในเอกสารให้เจ้าหนได้ โดยไม่มี
พระยานรับรอง ต่อมาภายหลังเจ้าหนได้ขอให้พระยาน ๒ คนลงลายมือ
ชื่อรับรองลายพิมพ์ นิ้วมอดถูกหนค่อนหาถูกหน ก่อนพระยานลงลายมือ

ข้อรับรอง พยานได้ตามตักหน ๆ ระบุว่าได้ทำเอกสารนั้นจริง เมื่อ พยานลงลายมือชื่อแถวตักหนจึงกลับคิดคำนึง การกระทำดังกล่าวนี้ ไม่เป็นความผิดฐานปลอมหนังสือ หรือกระทำพยานเท็จ

ฎีกาที่ ๒๓๔ หน้า ๓๒๒

พินัยกรรม, ททรัพย์ของผู้อน

ทำพินัยกรรมยกทรัพย์ที่ไม่ใช่ของตนให้คนอื่นนั้น พินัยกรรม ไม่มีผลแก่ผู้รับ คือว่าผู้รับพินัยกรรมไม่ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์

ฎีกาที่ ๘๐๘ หน้า ๓๒๖๕

พินัยกรรม, แบบ, พินัยกรรมของคนต่างด้าว

พินัยกรรมของคนต่างด้าว ซึ่งอยู่ในสภาพไร้สัญชาติ และได้ ทำพินัยกรรมในประเทศสยามนั้น ต้องทำตามแบบแห่งกฎหมายสยาม จะทำตามแบบแห่งสัญชาติเดิมซึ่งได้สูญเสียแล้วหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๔๔๓

พินัยกรรม, แบบ, พินัยกรรมทำก่อนกฎหมาย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการทำพินัยกรรม พ.ศ. ๒๔๗๕ ไม่มีผลย้อน หลัง เพราะฉะนั้นพินัยกรรมที่จัดทำก่อนใช้พระราชบัญญัติ แม้จะทำ ถูกต้องตามแบบที่กำหนดในพระราชบัญญัติก็ดี ถ้าไม่ถูกแบบตาม กฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะจัดทำ และผู้ทำพินัยกรรมก็ได้ตายก่อนใช้พระ ราชบัญญัติด้วยแล้ว พินัยกรรมนั้นใช้ไม่ได้

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๔๔๓

๑๑๘๕

พินัยกรรม, พินัยกรรมร่วมกัน

ผู้เมียทำพินัยกรรมร่วมกัน ยกทรัพย์สินเป็นสินสมรสให้แก่บุคคลที่ ๓ เมื่อผู้หรือเมียคนหนึ่งคนใดตายลง ทรัพย์สินของผู้นั้นตกได้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้รับทันที (แม้ในพินัยกรรมจะมีข้อความจำกัดว่า ทรัพย์สินตามพินัยกรรมจะตกเป็นของผู้รับต่อเมื่อผู้และเมียตายแล้วก็ตาม)

ฎีกาที่ ๘๖๔ หน้า ๑๓๗๑

พินัยกรรม, พ้องทำลาย, หน้าที่น่าสืบ

การกำหนดหน้าที่น่าสืบนั้น มีหลักว่า ถ้าใจทักจำตายต่างไม่สืบพระยานด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย ฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายแพ้ หน้าที่น่าสืบย่อมตกแก่ฝ่ายนั้น เพราะฉะนั้นในคดีที่ใจทักฟ้องขอให้ทำลายพินัยกรรมโดยอ้างเหตุว่าผู้ตายได้ทำพินัยกรรมในขณะที่วิกลจริต หน้าที่น่าสืบตกแก่ใจทัก ที่จะต้องสืบความตามฟ้อง

ฎีกาที่ ๘๒๕ หน้า ๑๕๕๔

พินัยกรรม, มฤตกซับซ้อน

ดู มฤตก

ฎีกาที่ ๒๑๘ หน้า ๒๘๘

พินัยกรรมหรือให้ในชีวิต, วินิจฉัยเอกสาร

ผู้ตายทำหนังสือบวราภถึงความชราใกล้มรณภย และมีใจความ

๑๗๘๖

ว่า ต้องการยกที่ดินให้จำเลย มีพระยานตงดาขม้อช้อกับมออบโดนด
ให้จำเลยทนทุกข์ หนึ่งเดือนเป็นพินัยกรรม โดยมีความหมายว่า
จะยกทรัพย์ให้เมื่อคนตายแล้ว ไม่มีความชัดว่ายกทรัพย์ให้ในปัจจุบัน

ฎีกาที่ ๒๘๑ หน้า ๔๒๖

พินัยกรรมหรือให้ในชีวิต, วินิจฉัยเอกสาร

นิติกรรมที่ท่ายกทรัพย์ให้แก่นั้น โดยให้มีผลทันทีนั้น แม้จะวาง
เงื่อนไขซึ่งอาจสำเร็จหรือไม่สำเร็จ คือเมื่อผู้ทำนิติกรรมตายแล้วก็ดี
ก็ไม่ทำให้นิติกรรมนั้นเป็นพินัยกรรมไปได้ นิติกรรมคงเป็นการยกให้
ในชีวิตโดยนัยเอง

ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๓๑๔๘

ไฟ, เก็บผลประโยชน์และเล่นเกินเวลา, หลายกะทง

ดู การพนัน ฎีกาที่ ๒๕๗ หน้า ๓๕๕

ไฟ, เล่นเอากาแฟเลี้ยงกัน

ดู การพนัน ฎีกาที่ ๗๕๓ หน้า ๓๑๓๓

ฟอง, แก้วฟอง, ก้อนศาลพิพากษา

เมื่อศาลยังไม่ได้พิพากษาคดี นับว่าคดียังไม่เสร็จ ศาลอนุญาต
ให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้เสมอ

ฎีกาที่ ๓๓๕ หน้า ๔๘๔

ฟ็อง, แก่ฟ็อง, จำเลยให้การแล้ว

โจทก์ยื่นข้อหาในศาลชั้นใต้สุด เมื่อจำเลยให้การแล้ว แต่การไต่สวนยังไม่เสร็จดังนั้น โจทก์ขอแก้ฟ้อง ศาลมีอำนาจให้แก่ได้ ไม่ผิดด้วยวิธีพิจารณา

ฎีกาที่ ๘๕๔ หน้า ๑๖๒๘

ฟ็อง, ขาดองค์แห่งความผิด

เมื่อฟ้องของ โจทก์ มิได้แสดง องค์สำคัญแห่ง ความผิด โดยครบถ้วน แม้จำเลยจะรับสารภาพก็ดี ถ้าหาก โจทก์ มิได้สืบพยานประกอบ เพื่อแสดงมูลความผิดให้บริบูรณ์ ก็คงโทษจำเลยไม่ได้

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยมีนาโมกผา ซึ่งค้ำกินได้ต่างสุรา จำเลยให้การรับสารภาพ และโจทก์ไม่สืบพยานเลย

ศาลฎีกาตัดสินว่าคดีโจทก์คงโทษจำเลยไม่ได้ เพราะไม่ได้ความว่านาโมกผานั้นมีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นองค์สำคัญแห่งความผิดตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต

ฎีกาที่ ๓๕ หน้า ๓๘

ฟ็อง, เคลือบคลุม, รับสารภาพ

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยถูกกักตัวใช้งานโยธาโดยค้ำเงินรัฐชู้การหลายปี จำเลยขัดคำสั่งและหลบหนีไป ขอให้คงโทษจำเลย ดังนั้นเป็นฟ้องเคลือบคลุม โดยไม่ปรากฏว่าค้ำเงินรัฐชู้การศึกใด และ

๑๗๘๘

ได้กักตัวจำเลยไว้กวันแล้ว ซึ่งเป็นข้อวินิจฉัยว่า การคุมขังชอบด้วย
กฎหมายหรือไม่ แม้จำเลยให้การรับสารภาพถึงโทษจำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๗๗ หน้า ๘๑๗

ฟ้อง, เคลือบคลุม, ลักทรัพย์

ฟ้องขอให้ตั้งโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ ต้องกล่าวในฟ้องให้ชัด
ว่า จำเลยเป็นผู้ร้ายลักทรัพย์นั้น ถ้าเพียงแต่กล่าวว่าทรัพย์ถูกลักไป
และจับได้ที่จำเลยเท่านั้นแล้ว แม้โจทก์จะอ้างกฎหมายให้ตั้งโทษฐาน
ลักทรัพย์ก็ดี เป็นฟ้องเคลือบคลุม ศาลไม่รับไว้พิจารณา

ฎีกาที่ ๓๐๘ หน้า ๓๔๐

ฟ้อง, เคลือบคลุม, ลักหรือยักยอก

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยลักหรือยักยอกโคของ ต. ไปฆ่า โดยไม่ได้
รับอนุญาตนั้น ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม ๒ ง่ามเขาเปรียบจำเลย ศาล
รับไว้พิจารณาได้

ฎีกาที่ ๕๖๓ หน้า ๓๖๔

ฟ้อง, เคลือบคลุม, วันทำผิด

ฟ้องในคดีอาชญากรรมนี้ แม้ได้ระบุวันอย่างกว้าง ๆ มิได้กล่าว
เจาะจงว่าจำเลยกระทำความผิดวันใดก็ดี ถ้าโจทก์ได้กล่าวถึงเดือนปีและ
เวลาที่จำเลยกระทำความผิดไว้แล้ว ก็ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๓๓๖

๑๗๘๕

ฟ้อง, เคลือบคลุม, วันทำผิด, รับของโจร

ฟ้องหาว่าจำเลยรับของโจร โดยไม่ได้กล่าวในฟ้องว่าจำเลยกระทำผิดเมื่อวันเดือนปีใด แต่กล่าวถึงวัน เดือน ปี ที่ผู้ร้ายลักทรัพย์ไป ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม โดยข้อความทำให้เป็นที่เข้าใจได้ว่าจำเลยได้รับทรัพย์ไว้ภายหลังเวลาทรัพย์สินนั้นถูกลัก ไม่ทำให้จำเลยหลงต่อผู้คัด

ฎีกาที่ ๓๓๕ หน้า ๑๘๘

ฟ้อง, เคลือบคลุม, วันทำผิด, ลักทรัพย์กับรับของโจร

ฟ้องโจทก์หาว่าจำเลยทำผิดฐานลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๔๗๓ และโจทก์นำสืบว่าจำเลยเอาของนั้นไปขายให้แก่ผู้ซื้อ เมื่อเดือน ๕ พ.ศ. ๒๔๗๕ คำตงโทษจำเลยฐานรับของโจรได้ ฟ้องดังกล่าวอนั้นไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๕๗๘ หน้า ๑๖๓

ฟ้อง, ฐานฟ้องและขื่อน่าสืบ, ลักทรัพย์กับรับของโจร

ดู วิจัยพิจารณาอาชญา ฎีกาที่ ๓ หน้า ๓

ฟ้อง, ฐานฟ้องและตัดสิน, ลักทรัพย์กับขู่ออก

ดู วิจัยพิจารณาอาชญา ฎีกาที่ ๖๘ หน้า ๑๓

ฟ้อง, ผิดวัน, วิธีนับเวลา

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทำผิดวันที่ ๔-๕ กันยายน เวลาถากถางคืนต่อ
กัน พิเคราะห์ได้ความว่า จำเลยทำผิดเวลา ๒.๐๐ น. ตอนก่อนรุ่ง
สว่างในวันที่ ๕ กันยายน ไม่เรียกว่าโจทก์ฟ้องผิดวันทำให้จำเลยหลง
ต่อสู้คดี

ฎีกาที่ ๔๘๓ หน้า ๘๐๘

ฟ้อง, ผิดศาล, จำหน่ายคดี

ดู วิธีพิจารณาอาชญา ฎีกาที่ ๗๓ หน้า ๘๗

ฟ้อง, ไม่มีมูลคดี, ยักยอก

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานยักยอกทรัพย์ตามประมวล
อาชญามาตรา ๓๓๔ แต่ถ่วงใจความในฟ้องเพียงว่า จำเลยได้รับ
มอบหมายให้เป็นผู้เก็บค่าเช่า เพื่อเขาไปส่งต่อกองหมายใช้หนี้โจทก์
จำเลยเก็บเงินค่าเช่าได้ กองหมายได้มีคำสั่งให้จำเลยส่งเงินค่าเช่าที่
เก็บได้ต่อกองหมาย เพื่อสั่งให้โจทก์ จำเลยเพิกเฉยเสีย โจทก์
จึงรู้ว่าจำเลยมีเจตนาทุจริตยักยอกเงินค่าเช่า ดังนั้นไม่เป็นฟ้องที่มีมูล
คดีเป็นความผิดทางอาชญา

ฎีกาที่ ๘๕๐ หน้า ๑๓๕๔

ฟ้อง, อาชญาและแพ่งปนกัน, ตัดสิน

คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษฐานบุกรุกในทางอาชญา กับมีค่า

ขอให้ขับไล่ด้วย แต่มิได้เสียค่าธรรมเนียมอย่างความแพ่ง เมื่อศาล
ชี้ขาดว่าบุคคลไม่เป็นอาชญาแล้ว จะบังคับให้ขับไล่ในทางแพ่งไม่ได้
ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๓๕๖๘

ฟ้อง (แพ่ง), เคลือบคลุม

ฟ้องของโจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลยบุกรุกที่หวงหวงห้าม และที่
สาธารณประเภทต่าง ๆ อีกหลายประเภท โดยไม่กล่าวอ้างว่าตรงไหน
เป็นส่วนหนึ่งของที่ดินประเภทใด แต่ตามแผนที่ท้ายฟ้องปรากฏชัดอยู่แล้ว
ว่าจำเลยบุกรุกตรงไหน และเป็นที่ดินผืนเดียวกัน ดังนั้นไม่เป็นฟ้อง
เคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๖๖๓ หน้า ๓๐๒๖

ฟ้อง (แพ่ง), เคลือบคลุม

เดิมโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีอาชญา ใ้หาว่าบุกรุกทำให้เสีย
ทรัพย์ โดยได้ระบุทรัพย์ที่เสียหาย ศาลพิพากษาลงโทษจำเลย
โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งอีกเรื่องหนึ่ง เรียกค่าเสียหายที่จำเลยทำ
แก่ทรัพย์ของโจทก์ โดยกล่าวอ้างถึงคดีอาชญาที่พิพากษาแล้วนั้น
แต่ไม่ได้ระบุทรัพย์ที่เสียหาย ดังนั้น ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๗๒๒ หน้า ๓๐๖๗

๑๗๕๒

๗/ ฟองซ่า, กัดเคียวเจ้าทุกข์หลายคน

ในคดีอาชญาเรื่องเดียวกัน แต่มีเจ้าทุกข์ผู้เดียวหลายคน เมื่อเจ้าทุกข์คนหนึ่งคนใดได้เป็นโจทก์ฟ้อง จนศาลได้ตัดสินลงโทษจำเลยคดีเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว เจ้าทุกข์คนอื่น ๆ จะมาเป็นโจทก์ฟ้องให้ลงโทษจำเลยอีกไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๖๔ หน้า ๒๒๒

๗/ ฟองซ่า, ต่างกรรมต่างวาระ

โจทก์ฟ้องจำเลย ๒ ด้านวน ในเรื่องที่เกี่ยวแก่ผู้ร้ายเถื่อน โดยต่างด้านวนเป็นการกระทำต่างกรรม เป็นคนละเรื่องนั้น โจทก์ฟ้องได้ ไม่ใช่ฟ้องซ้ำคดี

ฎีกาที่ ๒๘๖
๒๘๗ หน้า ๔๓๗

๗/ ฟองซ่า, ทำผิดขึ้นใหม่,

เมื่อผู้ใดถูกอัยการฟ้องฐานคดีค้างเจ้าพนักงาน โดยเข้าไปทำนาในหนองที่หวงห้ามครั้งหนึ่งแล้ว แต่ศาลยกฟ้องเสีย เพราะอัยการไม่มีพยานแสดงว่าเขตกั้นของมีเพียงไร ถ้าผู้นั้นเขาทำนาในกั้นหนองหวงห้ามอื่นอีก อัยการฟ้องอีกได้

ฎีกาที่ ๔๘๓ หน้า ๘๐๕

๗ ฟองซ่า, ทำร้ายร่างกาย, ผู้ถูกทำร้ายตายระหว่างคดี

คดีที่จำเลยถูกศาลตัดสินลงโทษฐานทำร้ายร่างกายไปแล้ว แต่
ยังอยู่ในระหว่างอายุอุทธรณ์ ถ้าผู้ถูกทำร้ายตายลงเพราะบาดแผลที่
จำเลยทำร้าย หากโจทก์จะขอให้ลงโทษจำเลยฐานฆ่าคนตาย ต้อง
ฟ้องใหม่เป็นอีกสำนวนหนึ่ง จะยื่นคำร้องเป็นฟ้องเพิ่มเติมในสำนวน
เดิมหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๔๕๖ หน้า ๗๐๘

๗ ฟองซ่า, ผันเถื่อน, จับหลายแห่ง

ในวันเดียวกันเจ้าพนักงานจับผู้ผิดที่ร้านขายฝิ่นเก่าของจำเลย
แห่งหนึ่ง และจับผู้ผิดที่บ้านจำเลยอีกแห่งหนึ่ง อัยการแยกฟ้องจำเลย
เป็น ๒ สำนวนได้ ไม่เป็นฟองซ่า เพราะจับมาได้ต่างสถานที่ และ
ตามพระราชบัญญัติก็ให้ปรับตามน้ำหนักฝิ่น

ฎีกาที่ ๑๔๗ หน้า ๒๐๘

๗ ฟองซ่า, ฟองผิดตัว

คดีที่โจทก์ฟ้องผิดตัวคนร้าย ศาลจึงตัดสินยกฟ้องเสียสิ้น โจทก์
อาจกลับมาฟ้องผู้ซึ่งเป็นตัวคนร้ายที่แท้จริงได้ ไม่เรียกว่าโจทก์ฟ้อง
ซ้ำคดี และไม่เรียกว่าเป็นคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว

ฎีกาที่ ๗๕๕ หน้า ๑๓๕๗

๑๗๕๔

ฟ้องชา, ลูกจ้างรับเงินล่วงหน้า, ผิดสัญญา

ลูกจ้างรับเงินล่วงหน้าทำผิดสัญญา อัยการได้ฟ้อง และศาลได้พิพากษาลงโทษไปแล้ว ครั้นเมื่อพ้นโทษออกมา นายจ้างเรียกไปใช้ทำงานตามสัญญาอีก ลูกจ้างไม่ยอมไป นายจ้างจะฟ้องให้ลงโทษอีกไม่ได้

ฎีกาที่ ๗๐๒ หน้า ๓๐๖๐

ภาษีโรงเรือน, อุบายเลี่ยงภาษี, หน้าที่นำสืบ

ในคดีฟ้องเรียกค่าภาษีโรงเรือน เมื่อโจทก์หาว่าจำเลยทำสัญญาแบ่งจำนวนค่าเช่าเป็นอุบายหลีกเลี่ยงค่าภาษี เป็นหน้าที่ของโจทก์ต้องนำสืบให้ได้ความตามที่หา

ฎีกาที่ ๓๘๗ หน้า ๕๗๔

ภาษีสุกร, ขนหรือจำหน่ายต้องมีอาชญาบัตรกำกับ

เมื่อสุกรที่ขายหรือจำหน่าย ต้องมีตราเจ้าพนักงานประจำที่เหนือสุกร * และผู้ขายหรือผู้จำหน่ายก็ต้องมีใบอาชญาบัตรกำกับไปด้วยพร้อมทั้ง ๒ อย่าง ถ้าขาดไปอย่างหนึ่งอย่างใด มีความผิดตามข้อบังคับกระทรวงพระคลัง ว่าด้วยการเก็บภาษีสุกร ฯ พ.ศ. ๒๔๖๕ ข้อ ๔, ๖.

ฎีกาที่ ๖๓๓ หน้า ๘๖๖

ภาษีอากร, ยี่กงยี่สุรา, หุ่นส่วน, แบบ

สัญญาเช่าหุ่นส่วนกับยี่กงยี่สุราจำหน่ายสุรารัฐบาลนั้น ทักกันเองได้
ไม่ต้องทำต่อเจ้าพนักงานตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีอากร ร.ศ. ๓๓๓ เพราะไม่ใช่เป็นการเช่าหุ่นส่วนกับเจ้าภาษีนาย
อากรรับผูกขาดทำภาษีอากร ตามที่ได้อธิบายไว้ในมาตรา ๓

ฎีกาที่ ๔๓ หน้า ๔๗

มฤตก, ซ้ำซ้อน, มารดาตายก่อนบิดา, พันัยกรรม

เมื่อมารดาตายมรดกของบิดาตกแก่บุตรของบิดา ซึ่ง
บุตรได้ครอบครองร่วมกับบิดามาด้วย ต้องถือว่าบุตรมรดกซึ่งได้รับ
มรดกของมารดาคนหนึ่ง บิดาจะทำพันัยกรรมยกมรดกทั้งหมดนั้น
ให้แก่คนอื่นหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๒๓๗ หน้า ๒๗๗

มฤตก, บุตร, รับรองบุตร

ดู ครอบครอง

ฎีกาที่ ๒๖๘ หน้า ๓๘๘

มฤตก, ผู้จัดการมฤตก, เข้าเป็นคู่สัญญา, รับผิดชอบส่วนตัว

บิดาจำเลยทำสัญญากับกรมวังนอกซ่อมแซมวัด โดยโจทก์
เป็นผู้รับเหมาซ่อมทำงาน แล้วบิดาจำเลยตาย จำเลยเป็นผู้จัดการ
มฤตก เข้ารับทำการตามสัญญาเดิมกับกรมวังนอก และเข้าควบคุม

แต่ การที่โจทก์รับเหมาซ่อมทำมาดงนี้ ถือว่าจำเลยได้ปฏิบัติต่อ
โจทก์ด้วยสัญญา ได้ชื่อว่าจำเลยเข้ารับสภาพหนี้ของบิดา หาใช่เป็น
ตัวแทนของมฤตกไม่ จำเลยต้องรับผิดชอบส่วนตัว

ฎีกาที่ ๒๖๕ หน้า ๓๗๘

มฤตก, ผู้จัดการมฤตก, ถอดถอน

เมื่อศาลตั้งผู้รับมฤตกคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัดการมฤตก โดย
ความตกลงของผู้รับมฤตกอื่น ๆ อีกหลายคน , และไม่ปรากฏว่าผู้จั
การมฤตกได้ทำการทูลจริต ทั้งในเรื่องจัดการมฤตกมิได้มีการเสีย
หายประการใด ฉะนั้นผู้รับมฤตกแต่บางคนจะมาฟ้องขอให้ถอดถอนผู้
จัดการมฤตกออกจากหน้าที่หาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๓๖ หน้า ๓๖๐๘

มฤตก, ผู้จัดการมฤตก, หักกลบหลบหนี

ผู้จัดการมฤตกจะเอาทรัพย์สินในของมฤตกหักใช้หนี้ ซึ่งตนเป็นเจ้าของ
ตนเองจนครบก่อนโดยผิดหน้าที่ ทำให้เจ้าหนี้ของของมฤตกคนอื่นไม่ได้
รับชำระหนี้ไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๖๗ หน้า ๓๗๗

มฤตก, พันัยกรรม, ทรัพย์สินของผู้อื่น

ทำพันัยกรรมยกทรัพย์สินที่ไม่ใช่ของตนให้แก่ผู้อื่นนั้น พันัยกรรม
ไม่มีผลแก่ผู้รับ คือว่าผู้รับพันัยกรรมไม่ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

ฎีกาที่ ๘๐๘ หน้า ๓๒๖๕

๑๗๕๗

มฤตก, มฤตกเป็นหนี้, เจ้าหนี้ผู้รับมฤตก

เจ้าหนี้ของมฤตกชอบที่จะได้รับชำระหนี้ จากทรัพย์ในกองมฤตก
ก่อนเจ้าหนี้ของผู้รับมฤตก

ฎีกาที่ ๗๓๐ หน้า ๓๐๘๘

มฤตก, มฤตกเป็นหนี้, หน้าที่ผู้รับมฤตก

ผู้ตายเป็นหนี้เขา ผู้รับมฤตกต้องเอาทรัพย์ในกองมฤตกใช้หนี้

ฎีกาที่ ๓๒๕ หน้า ๓๗๓

มฤตก, มฤตกเป็นหนี้, หน้าที่ผู้รับมฤตก

ผู้รับมฤตกไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินของผู้ตายเกินกว่าส่วน
มฤตกที่ตนได้รับ

ฎีกาที่ ๖๕๓ หน้า ๓๐๙๘

มฤตก, อายุความ, ครอบครองร่วมกัน

เมื่อผู้รับมฤตกได้ครอบครองทรัพย์มฤตกร่วมกันมา เป็นเวลา
กว่า ๓ ปี เกินอายุความมฤตกแล้ว จะยกอายุความนั้นมาอ้างมิได้

ฎีกาที่ ๒๓๘ หน้า ๒๘๘

มฤตก, อายุความ, บุคคลผู้ไม่ใช่ญาติ

อายุความมฤตก ๓ ปี นั้น ใช้บังคับเฉพาะระหว่างญาติผู้มี
สิทธิได้รับมฤตกด้วยกัน ผู้อื่นจะอ้างอายุความมฤตก ๓ ปี ข้นต่อผู้
ญาติผู้ตายไม่ได้

ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๓๒๖๘

๑๓๕๘

มฤคคก, อายุความ, พันัยกรรม

อายุความมฤคคก ๑ ปี นั้น ใช้อ้างแต่ในเรื่องมฤคคกที่ไม่มีพันัยกรรม ผู้ได้ทรัพย์ตามพันัยกรรมไม่จำเป็นต้องฟ้องภายใน ๑ ปี

ฎีกาที่ ๘๖๔ หน้า ๓๓๗๓

มฤคคก, อายุความ, รับสภาพหนี้

การทูลรับมฤคคกกำหนดรับสภาพหนี้ของผู้ตายนั้น แม้ได้ทำเมื่อผู้ตายได้ตายไปเกิน ๑ ปี พันอายุความมฤคคกเด็ดยังใช้ได้

ฎีกาที่ ๗๓๐ หน้า ๓๐๘๘

มฤคคกความ

ดู วิจัยพิจารณาแพ่ง ฎีกาที่ ๒๕๓ หน้า ๓๔๔

หมั้น, ของหมั้น

ดู ผัวเมีย ฎีกาที่ ๘๕๒ หน้า ๓๓๕๘

มิชชัง, ยึดถือที่ดินไม่มีหนังสือ, อำนาจฟ้อง

ที่ดินสำหรับทำประโยชน์ของมิชชังหรือวัดบาดหลวง แม้ไม่มีหนังสือสำหรับที่ดิน ถ้าบาดหลวงผู้ปกครองมิชชังหรือวัดได้ยึดถือครอบครองที่ดินนั้นมา บาดหลวงในนามของมิชชังหรือวัดนั้นนิติสิทธิฟ้องขับไล่ผู้เช่าที่ดินนั้นได้

ฎีกาที่ ๒๖๒ หน้า ๓๖๗

มิชซัง, สิทธิถือที่ดิน, ครอบครอง, จับจอง

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยฐานะของวัดฆราวาสโรมันคาทอลิก
ในกรุงสยาม ร.ศ. ๑๒๘ มิชซังมีอำนาจในการถือที่ดินโดยประการใดๆ
ได้อย่างบุคคลธรรมดา แม้ด้วยการจับจองหรือปกครอง

ถ้ามิชซังถือที่ดินเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติแล้ว
ตามข้อ ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจรัฐบาลเท่านั้น ที่จะฟ้อง
มิชซังได้ บุคคลอื่นไม่มีอำนาจที่จะโต้เถียง

ฎีกาที่ ๘๐๒ หน้า ๑๒๕๕

หมิ่นประมาท (ดูถูก), โฆษณาหมิ่นประมาท

ถ้าเขาตบหลัง ถ้าคำต่อหน้าบุคคลหลายคน เป็นความผิดฐาน
โฆษณาการหมิ่นประมาท ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๘ ข้อ ๓

ฎีกาที่ ๘๑๒ หน้า ๑๕๐๔

หมิ่นประมาทซึ่งหน้า, คำที่จะเป็นหรือไม่เป็นหมิ่นประมาท

ตัวอย่างถ้อยคำที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าไม่ เป็นคำหมิ่น ประมาทตาม
กฎหมายลักษณะอาชญามาตรา ๓๓๘ ข้อ ๒ และวินิจฉัยว่าเป็นแต่
เพียงคำที่กล่าวด้วยความแตกตื่น และใช้วาจาที่ไม่สุภาพเท่านั้น

ฎีกาที่ ๑๒๓ หน้า ๑๖๓

หมิ่นประมาทซึ่งหน้า, ต่ำกัน

คำคำอันเกิดแต่มุตวิจาทนัน ไม่เป็นหมิ่นประมาทซึ่งหน้า ตาม
ประมวลอาชญามาตรา ๓๓๘

ฎีกาที่ ๓๐๒ หน้า ๔๔๘

หมิ่นประมาทซึ่งหน้า, องค์แห่งความผิด

ความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งหน้า ตามกฎหมายลักษณะอาชญา
มาตรา ๓๓๘ ข้อ ๒ นั้น ไม่จำเป็นต้องเห็นหน้าเห็นตัวกัน เพียงแต่
กล่าวคำหมิ่นประมาทให้เจ้าทุกข์ได้ยินก็ผิดตามมาตราที่กล่าวมานั้น

ถ้าเขา จะเป็นหมิ่นประมาทซึ่งหน้าตามกฎหมายลักษณะอาชญา
มาตรา ๓๓๘ ข้อ ๒ หรือไม่

ฎีกาที่ ๑๘ หน้า ๒๒

ไม้ยันทัน, ตันพลู

ตุ ทรวพย,

ฎีกาที่ ๓๐๗ หน้า ๓๓๓

เมาสุรา, ชำคนตาย, เจตนาหรือไม่

การที่จำเลยทำร้ายเขาถึงตายในขณะที่จำเลยเมาสุรามากนั้น อาจ
เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้วินิจฉัยว่าจำเลยไม่มีผิดฐานชำคนตาย โดยเจตนา

ฎีกาที่ ๕๗๖ หน้า ๘๘๖

เหมืองแร่, น้ำล้างแร่และมูลคินทราย

ผู้ทำเหมืองแร่ทำทบทปิดกั้นทางแร่และ มูล คินทรายไม่ เรียบร้อย
เป็นเหตุให้น้ำล้างแร่และ มูลคิน ทรายไหล ไปลง คลอง ซึ่ง ตำบลดงระชน
ไซเรือแพตัญจรไปมา ผู้ทำเหมืองแร่มีความผิดตามพระราชบัญญัติ
การทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาตรา ๖๔

ฎีกาที่ ๗๘๗ หน้า ๑๒๓๘

เหมืองแร่, ประทานบัตร, ทัณฑ์อุธรณ์, ปิดปาก, เสียหาย

การที่ใครรับประทานบัตรเหมืองแร่ ไม่ทำให้ผู้ถือประทานบัตร
มีอำนาจหวงห้ามหรือถือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินเหมืองแร่นั้น และ
เมื่อประทานบัตรออกทับที่ดินซึ่งผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของอยู่แล้ว
แม้เจ้าของจะได้คัดค้าน เวลาเจ้าพนักงานออกประกาศตามพระราช
บัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๒๔ กัด ก็หาเป็นการ
ปิดปากเจ้าของไม่ให้อ้างสิทธิในที่ดินนั้นไม่ และถ้าในการทำเหมืองแร่
ได้เป็นเหตุให้เสียหายต่อทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินดังกล่าว ผู้รับประ
ทานบัตรต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่เขา

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๔๐๕

เหมืองแร่, รับทรัพย์

ในคดีหาว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๖ และ ๒๓ ฐานละเลยไม่ทำบัญชี
แสดงจำนวนนาหนกแรทมอยก่อน ยื่นต่อเจ้าพนักงานนั้น แรทมอย
ไม่เป็นทรัพย์ที่ควรรับ ตามข้อบัญญัติแห่งประมวลอาชญามาตรา ๒๘

ฎีกาที่ ๓๗๕ หน้า ๒๓๘

เหมืองแร่, รับทรัพย์

แร่ซึ่งผู้ได้รับอนุญาตให้ขุดทำการซื้อขายแล้วตก ใต้รับซื้อฝาก
ไว้จากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขุดแร่ได้นั้น เป็นทรัพย์ที่ควรรับตาม

กฎหมาย

๑๘๐๒

พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่แก้ไขเพิ่มเติม พ. ศ. ๒๔๗๔
มาตรา ๓ มิได้ยกเลิกพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ. ศ. ๒๔๖๓
ซึ่งมีบทให้ปรับและริบแร่ ซึ่งผู้ขุดได้ขุดโดยมิได้รับอนุญาต
ฎีกาที่ ๓๖๕ หน้า ๕๔๓

ยกเลิกกฎหมาย, ผล

ตุ ค้าประกัน ฎีกาที่ ๑๘๓ หน้า ๒๔๘

ยกยอก, น้อโกง, ฝากทรัพย์ไว้ขาย

ฝากมรดกเขาไว้ขาย โดยมีสัญญากันว่า ถ้าขายได้จะให้ค่า
ขาย ขายไม่ได้ผู้รับฝากจะส่งมรดกคืน ครั้นครบกำหนดผู้รับฝาก
ไม่ชำระราคาและไม่ส่งมรดกคืน โดยขายมรดกนั้นไปแล้ว แต่ก็มีได้
ปฏิเสขการที่ได้รับมรดกไว้ เกียงแต่ว่าโจทก์ได้ตกลงขายเชื่อมรดก
ให้ และได้กำหนดให้ชำระเงินใน ๖๐ วันดังนี้ ไม่เป็นความผิดฐาน
ยกยอกหรือน้อโกง

ฎีกาที่ ๕๘๕ หน้า ๘๑๒

ยกยอก, ทรัพย์ทียม, ผู้รับรอง

การยืมทรัพย์ของผู้อื่นไปใช้คงรูปนั้น นับว่าผู้ยืมเป็นผู้รับมอบ
หมายให้เป็นผู้ดูแลรักษาทรัพย์ แต่ผู้รับรองต่อผู้ให้ยืมว่าผู้ยืมไม่โกง
นั้นหาเป็นผู้รับมอบหมายทรัพย์ด้วยไม่ ถ้าผู้ยืมและผู้รับรองไม่คืน

ทศพนนั้ แตะกตบปฏิเสชว่าไม้ไต่ยมตงนั้ ผู้ยมมตตตามประมวต
อาชญามาตวรา ๓๓๕ แต่ผู้รับรวงไม้มีตต

ฎีกาท ๒๘๘ หน้า ๕๒๐

ยักยกอก, ฟ้อง, ไม้มีมุตคต

โจทท้ฟ้องขอให้ตงโทษจำเตยฐานยักยกอกทศพนั้ตามประมวต
อาชญามาตวรา ๓๓๕ แต่กต้ววใจควมในฟ้องเพียงว่าจำเตยได้รับมอม
หมายให้เป้นผู้เก็บค้เช่า เพือเอาไปตงค้คองหมายใช้ทนโจทท้
จำเตยเก็บเงินค้เช่าได้ คองหมายได้มีค้คตงให้จำเตยตงเงินค้เช่าที่
เก็บได้ค้คองหมาย เพือตงให้โจทท้ จำเตยเพิกเฉยเตย โจทท้จิง
รู้ว้จำเตยมีเจตนาทจจวตยักยกอกเงินค้เช่า ตงนั้ไม้เป้นฟ้องทมีมุตคต
เป้นควมตตทางอาชญา

ฎีกาท ๘๕๐ หน้า ๓๓๕๕

ยักยกอกกบัลัทศพนั้, ฐานฟ้องและตตตต

ตุ วิชพิจารณาอาชญา ฎีกาท ๒๘ หน้า ๘๓

ย้วโทษะ, ฆ่าคน

- ตุ ฆ่าคน, เจตนาหรือไม้ ฎีกาท ๒๖๐ หน้า ๓๖๐
- ตุ ฆ่าคน, เจตนาหรือไม้ ฎีกาท ๒๘๐ หน้า ๓๐๕๕
- ตุ ฆ่าคน, ตกษณะฉกรรจ ฎีกาท ๒๐๓ หน้า ๒๖๕
- ตุ เหตุตตหย่อนอาชญา ฎีกาท ๘๓๘ หน้า ๓๒๘๗

บัวโทษะ, วิวาท

ผู้ที่มีศรัทธาเข้าวิวาทกับเขา แต่ถูกเขาทำร้ายก่อน จึงทำแก่
เขาถึงตาย จะอ้างว่าถูกกดขี่ข่มเหง เพื่อได้ตัดโทษฐานบัวโทษะตาม
ประมวลอาชญามาตรา ๕๕ มิได้

ฎีกาที่ ๒๘๓ หน้า ๓๐๔๘

หย่า, เหตุหย่า

ดู ผู้เมีย

ฎีกาที่ ๒๔๓ หน้า ๓๓๗

ยานพาหนะ, จุดโคมเวลาจอดบนทางหลวง, ข้อบังคับกรมทาง

ตามกฎข้อบังคับของกรมทาง ว่าด้วยระเบียบการใช้รถยนต์ยาน
พาหนะบนทางหลวงของแผ่นดินแถมณฑลข้อ ๔ ที่ว่าในขณะรถยนต์
จอดต้องจุดโคม ๑ ต ๑ นั้น หมายความว่าในที่มืดจึงต้องจุด ถ้าเป็น
ที่สว่างก็ไม่ต้องจุด เพราะฉะนั้นการที่จำเลยจอดรถโดยไม่จุดโคมใน
ที่ซึ่งสองฟากถนนมีร้านค้าขาย และมีโคมไฟส่องสว่างถึงถนน จำเลย
ไม่มีความผิดตามข้อบังคับที่กล่าวมานั้น

ฎีกาที่ ๘๔๓ หน้า ๓๓๓๕

ยานพาหนะ, จุดโคมเวลาจอดบนทางหลวง, ข้อบังคับกรมทาง

กฎข้อบังคับกรมทาง พ. ศ. ๒๔๖๖ ข้อ ๔ ที่ว่าในขณะรถยนต์
จอดอยู่กับที่บนทางหลวง ต้องจุดโคม ๑ ต ๑ นั้น ยังเป็นกฎข้อบังคับ

ที่ใช้ได้อยู่ หาได้ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติรายนคร พ.ศ. ๒๔๗๓
หรือกฎกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ ไม่

กฎข้อบังคับกรมทาง พ.ศ. ๒๔๖๖ ข้อ ๕ ซึ่งว่าด้วยการจุดโคม
ไฟในเวลารายนครจัดบนทางหลวงนั้น ไม่ใช่บังคับสำหรับสถานที่
ซึ่งมีแสงสว่างมาก แต่เห็นรายนครได้ถนัด

ฎีกาที่ ๗๗ หน้า ๓๓๗๖

ยึดทรัพย์, ขอเฉลี่ย

เจ้าหน้ผู้ย่นพองถูกหน้แถวมดีทริวองขอสร้งนเฉลี่ยทรวพยของ
ถูกหน้ทถูกยดไวดโดยเจ้าหน้รายอื่น กอนทศำจจกการชวยทอดตถาด
ทรวพยนนไค

ฎีกาที่ ๒๗๓ - ๔ หน้า ๔๐๗

ยึดทรัพย์, ขอเฉลี่ย

เมอเจ้าหน้ผู้ชนะคคคทหนงไคนา ยดทรวพยของถูกหน้ผู้แพคค
จนเจ้าหน้กงานไคจกการชวยทอดตถาดไปแถว เจ้าหน้ผู้ชนะคคคทอน
จมะร่วองขอเฉลี่ยทรวพยไคไค แมไคการทชวยนหน้ผู้ชจะยงไคไค
ชำระราคากค

ฎีกาที่ ๔๗๓ หน้า ๗๗๒

ยึดทรัพย์, ขอเนรภัย

เมื่อเจ้าหนอยงไม่มีสิทธิ์ยึดทรัพย์ของจำเลย หรือยังไม่เป็นเจ้า
หนตามคำพิพากษา แม้จะได้ฟ้องจำเลยไว้แต่ก่อนเจ้าหนผู้ยึดทรัพย์
ก็ดี จะร้องขอเนรภัยทรัพย์ของจำเลย ที่เจ้าหนอนยึดไว้นั้นไม่ได้

การร้องขอเนรภัยทรัพย์นั้นต้องร้องขอเสียก่อน ทรัพย์นั้น ถูกขาย
ทอดตลาด แม้เจ้าหนผู้ฟ้องคดีจะได้ร้องขอให้ศาลสั่งงดการขาย
ทรัพย์นั้น หรือให้ยกเงินที่ขายทรัพย์ ได้ไว้ก่อน และเมื่อเจ้าหนนั้น
ชนะคดีแล้วก็ได้ร้องขอเนรภัยทรัพย์คดี แต่ถ้ามะร้องขอเนรภัยเป็นเวลา
ที่ทรัพย์นั้นถูกขายทอดตลาดเสียแล้ว ก็ขอเนรภัยไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๘๘ หน้า ๘๒๐

ยึดทรัพย์, ขอเนรภัย

เจ้าหนตามคำพิพากษานั้น แม้คำพิพากษาจะยังอยู่ในระหว่าง
อุทธรณ์ ก็มีสิทธิร้องขอเนรภัยทรัพย์ของลูกหนที่ถูกยึดไว้ในคดีนั้นได้
เมื่อได้ร้องขอก่อนที่ศาลขายทอดตลาดทรัพย์นั้น

ฎีกาที่ ๘๑๒ หน้า ๑๒๗๓

ยึดทรัพย์, ขัดทรัพย์, ผู้ขอเนรภัยชนะคดี

ท. กับ ถ. ชนะคดีจำเลยคนเดียวกัน คดีของ ท. เป็นคดีศาล
จังหวัดต่าง ๆ คดีของ ถ. เป็นคดีศาลคดีต่างประเทศกรุงเทพฯ ท.
ได้นำเงินจำนวนหนึ่งของจำเลยไว้ได้ก่อน ถ. จึงไปร้องขอตั้ง

เฉลยพร้อมด้วยเจ้าหนตามคำพิพากษาอื่น ๆ อีกหลายราย แต่ในจำ-
 นวนเงินทยคนโตมผู้ ร้องขอทรัพย์ ชนออกฝ่ายหนึ่ง ศาลจังหวัดลำปาง
 ตั้งในเรื่องร้องขอทรัพย์ ใหญ่ ร้องชนะ ท. และเจ้าหนอื่น ๆ ยอม
 แต่ ต. ผู้เดียวไม่ยอม ได้ว่าคดีตัดออกไปจนได้ชนะในชั้นศาล
 ฎีกา มีปัญหาในชั้นว่าจำนวนเงินที่ ต. ยัดชนะมานั้น ต. จะควร
 ได้รับเป็นเงินชำระหนี้ตามคำพิพากษาในคดีของตนแต่ผู้เดียว หรือจะ
 ต้องผลัดกันเขากองเดิม เพื่อให้เจ้าหนอื่น ๆ มีสิทธิได้ส่วนฉลยด้วย
 คดีอื่นว่าต้องผลัดกันเขากองเดิม

ฎีกาที่ ๗๕๓ หน้า ๑๑๔๓

ยึดทรัพย์, ทรัพย์ที่โอนโดยการฉ้อฉล

ถูกหนซึ่งมีเจ้าหนหลายรายหน แม่อาจเดอกชำระหนี้แก่เจ้าหน
 คนหนก่อนเจ้าหนคนอื่นใดก็ได้ แต่ถาการชำระหนี้ดังกล่าวนี้เป็นไป
 ทางฉมยอม มิใช่เป็นการชำระหนี้โดยสุจริตแล้ว การชำระหนี้หนนี้
 ไซ้ไม่ได้ และเจ้าหนอนมอานาจยึดทรัพย์ของถูกหนที่ไดโอนไปในการ
 ชำระหนี้หนนี้ ได้ โดยไม่ต้องฟ้องให้ทำลายการโอน

ฎีกาที่ ๔๘๕ หน้า ๘๓๓

ยึดทรัพย์, ละเมิด, ยึดทรัพย์ผิด, ประมาทเลินเล่อ

ดู ละเมิด

ฎีกาที่ ๕๒๗ หน้า ๘๔๔

๑๘๐๘

บิดทรัพย์, ละเมิด, บิดทรัพย์ผิด, อายุความ

ดู ละเมิด ฎีกาที่ ๒๗๗ หน้า ๔๓๓

บ่มใช้คงรูป, อายุความ, สิทธิเรียกคืนทรัพย์หรือราคา

อายุความ ๖ เดือนตามประมวลแพ่งมาตรา ๖๔๘ นั้น เป็นอายุ
ความสำหรับการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน ในเมื่อทรัพย์ที่ยึด
หักชำระคดีหาย ไม่ใช่สำหรับการฟ้องเรียกทรัพย์คืน

ฎีกาที่ ๗๘๕ หน้า ๑๒๑๖

บ่มใช้สันเป็ล้อง, กู้เงิน,

ดู กู้เงิน

บ่มทรัพย์, แล้วยักขอก

ดู ยักขอก ฎีกาที่ ๒๘๘ หน้า ๔๒๐

ขอมความ, ขายที่ดิน, แบบ

ผู้จะขายที่ดินทำขอมในศาลยกที่ดินที่จะขายใหญ่ขอ แม้จะยัง
ไม่ได้ไปทำสัญญาซื้อขายให้ถูกต้องตามแบบในกฎหมายก็ เจ้าหน
อนจะยึดที่ดินนั้นไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๘๓ หน้า ๔๓๔

ขอมความ, จัดตามขอมไม่ได้

ระหว่างพิจารณาคดีในศาล คู่ความทำขอมกันตกลงตั้งหลัก
เกณฑ์ให้ศาลวินิจฉัยข้อพิพาท เมื่อศาลไม่สามารถจะใช้หลักเกณฑ์
นั้นวินิจฉัยข้อพิพาทได้แล้ว สัญญาขอมที่ทำได้ไม่มีผลบังคับคดีได้
ศาลต้องดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีไปตามรูปความ

ฎีกาที่ ๔๘๘ หน้า ๗๘๘

รถชนกัน,

ดู ตะเม็ค

ฎีกาที่ ๒๖๘ หน้า ๓๘๔

รถยนต์, เปลี่ยนตัวถังและเครื่องหมาย,

การที่ถอดเครื่องหมายกับตัวถังรถยนต์ที่ได้เสียภาษีรับคนโดย
สารแล้ว ไปใส่รถอีกคันหนึ่งที่ยังไม่ได้เสียภาษี เอาไว้รับคนโดยสาร
อย่าง เป็นรถที่เสียภาษีแล้วนั้น เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติ
รถยนต์ พ. ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๕, ๓๒, ๓๔ ข้อ ๒

ฎีกาที่ ๗๗๐ หน้า ๑๒๐๘

รถยนต์, เอารถส่วนบุคคลใช้เป็นรถสาธารณะ, ผู้รับผิดชอบ

เมื่อมีการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติรถยนต์ พ. ศ. ๒๔๗๓
มาตรา ๗ โดยเอารถยนต์ส่วนบุคคลไปใช้เป็นรถยนต์สาธารณะ

ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบ ณะเพาะเจ้าของรถหรือผู้ขับรถตามที่บัญญัติไว้
 ในมาตรา ๑๒ เท่านั้น ส่วนคนเก็บค่าโดยสารไม่มีผิดด้วย ใน
 เรื่องเช่นนี้จะนำมาตรา ๖๓ ในภาค ๑ แห่งประมวลอาชญามาใช้มิได้
 โดยนัยแห่งมาตรา ๑๓ เพราะเรื่องบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบบัญญัติไว้
 โดยเพาะในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์แล้ว

ฎีกาที่ ๔๕๘ หน้า ๗๓๗

ระยะเวลา, การนับ, กำหนดฎีกา

ดู เวชยา ฎีกาที่ ๘๘๕ หน้า ๑๔๓๖

ระหว่างประเทศ, กฎหมาย, สัญชาติ, การใช้กฎหมาย

ดู กฎหมาย ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๔๔๓

ระหว่างประเทศ, กฎหมาย, สัญชาติ, บุคคลไร้สัญชาติ

ดู ต่างประเทศ ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๔๔๓

รัชูปการ, แจ้งความเท็จ

ดู แจ้งความเท็จ ฎีกาที่ ๓๓๓ หน้า ๑๔๖

รัฐบาล, ค่าเสียหาย

ดู ทหารบก ฎีกาที่ ๘๓๗ หน้า ๓๓๓๔

รับของโจร, เจตนาร้าย, สันนิษฐาน

มีนร่ายตกอยู่ที่จำเลย ตำรวจจะจับ จำเลยวิ่งหนี และให้การปฏิเสธตลอดข้อหา เป็นเหตุแต่คงว่าจำเลยรับขึ้นไว้โดยรู้ว่าเป็นของ ร้าย ซึ่งเป็นความผิดฐานรับของโจร ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๒๓

ฎีกาที่ ๓๓๓ หน้า ๔๖๓

รับของโจร, โฉนดที่ดิน, ลักโฉนดที่มอบให้ประกันเงินกู้, ผู้โอน ขายร่วมด้วย

โฉนดที่ดินเป็นทรัพย์สินที่อาจมีการลักและรับของโจรได้

คำจำนำตามประมวลอาชญามาตรา ๒๘๑ กั้นความถึงการที่ ถูกหลอกมอบโฉนดให้แก่เจ้าหนี้ได้เป็นประกันเงินกู้ด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อผู้ทักเงินเขามาและมอบโฉนดไว้เป็นประกัน ได้ลักโฉนดนั้นไป และเขาไปโอนขายให้ผู้อื่น ผู้ลักมีความผิดฐานลักทรัพย์สิน และดำเนิน ของผู้ลักซึ่งเป็นผู้ทักเงินด้วย เป็นผู้มั่วข้อในโฉนดด้วย และเป็นผู้โอน ขายที่ดินไปด้วย มีความผิดฐานรับของโจร โดยถือว่าคงได้รู้เห็นใน การทุจริต

ฎีกาที่ ๘๒๓ หน้า ๑๕๑๗

รับของโจร, ทรัพย์สินที่ถูกชิงหรือปล้น, สันนิษฐาน

การที่จะวางบทลงโทษตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๒ ฐานรับ โจร โดยรู้ว่าเป็นของได้มาจากการชิงหรือปล้นนั้น ต้องนำสืบให้

๑๘๑๒

ปรากฏว่าจำเลยได้รับไว้โดยรู้ คังกล่าวแล้ว จะสนับสนุนเขาจาก
อาการที่จำเลยได้ทรมาย ทถูกขังหรือปล้นไว้ในปกครองหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๗๓ หน้า ๒๓๔

รับของโจร, วันทำผิด, พ้อง

ดู พ้อง

ฎีกาที่ ๑๓๔ หน้า ๑๘๘

รับของโจร, สัตว์พาหนะ, ไม่มีตัวพิมพ์รูปพรรณ, แสดงบริสุทธ
คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตามพระราชบัญญัติตัด

พาหนะ ร. ศ. ๑๑๘ มาตรา ๒๐ และประมวลอาชญามาตรา ๓๒๑ โดย
จำเลยมีกระบือไม่มีตัวพิมพ์รูปพรรณนั้น ถ้าหากจำเลยนำสืบแสดง
ได้ว่าได้รับชอกกระบือไว้จากบุคคลผู้มชอบ ก็นับว่าจำเลยแสดงบริสุทธ
ได้แล้ว ถ้าโจทก์สืบได้แต่เพียงว่า จำเลยมีกระบือไม่มีตัวพิมพ์
พรรณเท่านั้น จะลงโทษจำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๔๓๗ หน้า ๖๘๒

รับของโจรกับลักทรัพย์, ฐานพ้องและข้อนำสืบ

ดู วิชพิจารณอาชญา

ฎีกาที่ ๓ หน้า ๓.

รับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้, อำนาจผู้ค้ำประกัน

ดู ค้ำประกัน

ฎีกาที่ ๑๓๔ หน้า ๑๕๐

รับสารภาพ, การที่ไม่ผิดกฎหมาย

เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำผิด แม้จำเลยจะให้การรับ
สารภาพก็ดี ถ้าการกระทำของจำเลยไม่เป็นผิดต่อกฎหมาย ค่าตั้งคดี
จึงยกฟ้อง

ฎีกาที่ ๕๓๓ หน้า ๘๖๓

รับสารภาพ, คำรับไม่สิ้นกระแสะความ

ฟ้องโจทก์หาว่าจำเลยทำนาสุราสำโทเถื่อน มีแรงแอลกอฮอล์
๕๐ ดีกรี ขอให้ตั้งโทษตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต
รับ โจทก์ไม่ได้สืบว่านาสุราสำโทนั้นใช้ดื่มกินได้อย่างสุรา ค่าตั้งฎีกา
ตัดสินว่าคำรับของจำเลยไม่ได้รับจนสิ้นกระแสะความ นับเป็นคำสารภาพ
ผิดตามข้อหาไม่ได้ ให้ยกฟ้องโจทก์

ฎีกาที่ ๑๓๘ หน้า ๑๕๘

รับสารภาพ, จำนวนต่อพะยาน, ไม่ปรากฏ

ดู เหตุุดตหย่อนอาชญา ฎีกาที่ ๕๘ หน้า ๖๒
,, ฎีกาที่ ๘๐ หน้า ๑๐๓

รับสารภาพ, ชั้นใต้สวน, รับโดยถูกข่มขู่ผู้รู้เห็น

คำรับของผู้ต้องหา ในคดีอาชญาที่รับต่อเจ้าพนักงานชั้นใต้สวน

โดยเจ้าพนักงานยื่นเชื่อว่าผู้รู้เห็นในกรรกระทำผิด และความจริงก็
มีผู้รู้เห็นจริง ๆ นั้น เป็นคำรับฟังได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๓๗๓ หน้า ๒๓๔

รับสารภาพ, ชั้นใต้สวนและชั้นศาล, กลับปฏิเสธชั้นพิจารณา

ในคดีอาชญา แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพในชั้นใต้สวนและ
ชั้นศาลถามค่าให้การแก้ ถ้าจำเลยกลับปฏิเสธในชั้นพิจารณา ก็ถึง
โทษจำเลยไม่ได้ นอกจากโจทก์จะมีหลักฐานพยานประกอบ

ฎีกาที่ ๘๕๔ หน้า ๓๓๖๒

รับสารภาพ, ตัดสิน

ในคดีอาชญา เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องโจทก์ ก็
เป็นอันขาดลงโทษจำเลยได้

ฎีกาที่ ๔๖๒ หน้า ๗๒๒

รับสารภาพ, หน้าที่นำสืบ, จำเลยรับโดยมิข้อต่อสู้

จำเลยต้องหาว่าฆ่าคนตาย จำเลยรับว่าได้ทำร้ายผู้ตายจริง
แต่ต่อสู้ว่าทำโดยบังเอิญ จำเลยมีหน้าที่นำสืบตามข้อต่อสู้ว่าได้ทำ
โดยบังเอิญ ถ้านำสืบไม่ได้ก็ต้องรับโทษ

ฎีกาที่ ๘๘๓ หน้า ๓๓๘๘

๑๘๑๕

รับสารภาพ, พ้องขาดองค์แห่งความผิด,

ดู พ้อง

ฎีกาที่ ๓๕ หน้า ๓๘

รับสารภาพ, พ้องเคลือบคลุม

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยถูกกักตัวใช้งานโยธาโดยค้ำเงินรัฐชู้บการ
หลายปี จำเลยขัดคำสั่งและหลบหนีไป ขอให้ตั้งโทษจำเลย ดังนี้
เป็นฟ้องเคลือบคลุม โดยไม่ปรากฏว่าค้ำเงินรัฐชู้บการศึกใด และ
ได้กักตัวจำเลยไว้กี่วันแล้ว ซึ่งเป็นข้อวินิจฉัยว่าการคุมขังชอบด้วย
กฎหมายหรือไม่ แม้จำเลยรับสารภาพก็ตั้งโทษจำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๘๗ หน้า ๘๓๗

รับสารภาพ, ไม่ตรงความจริง

โจทก์ฟ้องขอให้ตั้งโทษจำเลยฐานหลบหนีจากการคุมขังของ
เจ้าพนักงาน ซึ่งจำเลยให้การรับสารภาพ แต่ความจริงปรากฏจาก
คำพยานที่โจทก์นำเข้สืบเพียงว่า จำเลยหนีเมื่อเวลาเจ้าพนักงานจะ
เข้าจับกุมจำเลย ไม่ใช่จำเลยถูกเจ้าพนักงานจับกุมตัวอยู่ก่อนแล้ว
จึงหลบหนี ได้ความดังนี้ ศาลไม่ตั้งโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๕๔๔ หน้า ๘๘๓

รับสารภาพ, วินิจฉัยทำให้การ

ประเด็นในคดีมีความบาดผลที่นาย ก. ถูกทำร้ายเป็นบาดเจ็บสาหัส
หรือไม่ จำเลยให้การว่า “ไม่ได้แทงนาย ก. ถูกดีข้างซึ่งเป็นแผลสาหัส”

วินิจฉัยว่าค่าให้การของจำเลยตั้งว่าน ไม่ใช่เป็นคำรับสารภาพว่านาย ก. มีบาดแผลตำหนัด

ฎีกาที่ ๒๓๖ หน้า ๓๓๐

รับสินบน, เจ้าพนักงาน, ครูโรงเรียนประชาบาล

ครูโรงเรียนประชาบาล มีตำแหน่งหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา^๕ เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

จำเลยเป็นครูโรงเรียนประชาบาล ได้เรียกเอาเงินจากเด็กนักเรียนและผู้ปกครองเด็ก เพื่อที่จำเลยจะได้จัดการให้เด็กนักเรียน^๕ นั้นๆ ได้ตาออกจากโรงเรียนได้ จำเลยมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานรับสินบน ตามประมวลอาชญามาตรา ๑๓๘

ฎีกาที่ ๘๕๗-๘ หน้า ๑๓๖๗

ริบทรัพย์, พระราชบัญญัติเหมืองแร่

ในคดีที่หาว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๖ และ ๒๓ ฐานละเลยไม่ทำบัญชีแสดงจำนวนนาหนักแร่ที่มียกขึ้น^๕ ยื่นต่อเจ้าพนักงานนั้น แร่ที่มีอยู่ไม่เป็นทรัพย์ ทดควรริบ ตามข้อบัญญัติแห่งประมวลอาชญามาตรา ๒๘

ฎีกาที่ ๑๗๔ หน้า ๒๓๗

ริบทรัพย์, พระราชบัญญัติเหมืองแร่

แร่ซึ่งผู้ได้รับอนุญาตคงทำการซื้อขายแร่ดิบ^๕ ได้รับซื้อฝากไว้จากผู้^๕ ที่ได้รับอนุญาตให้ขุดแร่ได้^๕ เป็นทรัพย์ ทดควรริบตามกฎหมาย

๑๘๑๗

พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่แก้ไขเพิ่มเติม พ. ศ. ๒๔๗๕
มาตรา ๓ มิได้ยกเด็กพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ. ศ. ๒๔๖๓
ซึ่งมีบทให้ปรับและริบแร่ ซึ่งผู้ขุดได้ขุดโดยมิได้รับอนุญาต
ฎีกาที่ ๓๖๕ หน้า ๕๔๓

ริบทรัพย์สิน, อาวุธปืน

ประมวลอาชญามาตรา ๒๘ ไม่เป็นบทบัญญัติที่บังคับว่าต้องริบ
ของกลางเสมอไป ต้องอ่านรวมกับมาตรา ๒๗ และวินิจฉัยว่าอย่าง
ใดควรริบและไม่ควรริบ ซึ่งเป็นดุลพินิจของศาล เพราะฉะนั้นอาวุธ
ปืนที่จำเลยมีไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน อันเป็นความผิด
ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน ร. ศ. ๑๓๓ มาตรา ๓๔ นั้น ศาลจะไม่ตั้ง
ให้ริบก็ได้

ฎีกาที่ ๘๒๔ หน้า ๑๓๑๘

โรงจำนำ, ทรัพย์สินที่คนร้ายลัก

ดู จำนำ ฎีกาที่ ๕๑๓ หน้า ๘๓๐

*

โรงจำนำ, ทรัพย์สินที่เขาขอ

ดู จำนำ ฎีกาที่ ๘๘๘ หน้า ๑๔๒๐

รอการลงอาชญา, ดุลพินิจ

รูปคดีควรจะรอการลงอาชญาหรือไม่นั้น เป็นดุลพินิจของศาล ไม่ใช่ข้อกฎหมาย คู่ความจะถวายนฎีกาในชั้นนี้ในคดีที่ห้ามฎีกาขอเท็จจริงไม่ได้

ฎีกาที่ ๘๘๘ หน้า ๑๒๐๔

รอการลงอาชญา, ทำให้นักโทษหนีโดยประมาท, จับได้ภายใน ๔ เดือนก่อนฟ้อง, โทษอาชญาที่รอไว้

ผู้คุมนักโทษซึ่งกระทำการประมาท เป็นเหตุให้นักโทษหนีไปได้นั้น ถ้าหากจับตัวนักโทษที่หนีได้ภายใน ๔ เดือน และก่อนที่ถูกฟ้อง อัยการก็ไม่มีความจำเป็นต้องขอให้ตั้งโทษผู้คุมคนนั้น โดยบทบัญญัติแห่งประมวลอาชญามาตรา ๑๖๘ วรรค ๓ และหากว่าผู้คุมคนนั้น เป็นคนที่เคยถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุก และรอการลงอาชญาไว้ อัยการจะขอให้ตั้งอาชญาที่รอไว้นี้ โดยอ้างว่าได้กระทำความผิดเช่นดังกล่าวข้างบนนี้ไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๒๗ หน้า ๘๕๐

รอการลงอาชญา, สันนิษฐานว่าไม่เคยต้องโทษ

เมื่อทางพิเคราะห์ในชั้นศาลเดิมไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยต้องโทษ ศาลรอการลงอาชญาจำเลยได้ โดยไม่ต้องสอบถามจำเลยว่าจะเคยต้องโทษหรือไม่ เพราะสันนิษฐานในเบื้องต้นว่าทุกคนบริสุทธิ์ไม่เคยทำผิดคิดร้ายใด ๆ

ฎีกาที่ ๑๐๘ หน้า ๑๓๗

ร้องทุกข์, ความผิดส่วนตัว

ดู ความผิดส่วนตัว ฎีกาที่ ๒๖๓ หน้า ๓๗๑

ร่วมกันทำผิด, ฆ่าโคกระบือสุกร, ปรับเรียงตัวสัตว์

ดู ฆ่าโคกระบือสุกร ฎีกาที่ ๓๐๖ หน้า ๓๓๐

,, ฎีกาที่ ๔๒๕ หน้า ๓๔๖

ร่วมกันทำผิด, ฝืน, จับได้คนละคราว, เบี่ยงปรับและจำแทน

ดู ฝืน ฎีกาที่ ๔๒๕ หน้า ๖๗๔

รอนสิทธิ, ทรัพย์ถูกยึดขายทอดตลาด

เจ้าหนรับโอนโรงตั้งแทนการชำระหนี้ ต่อมาโรงตั้งถูกศาลตั้งยึด
เพื่อชำระหนี้ของเจ้าหนอื่น ซึ่งได้ชำระหนี้ความถูกต้องในเรื่องหนี้สินออก
จำนวนหนึ่ง การที่โรงตั้งถูกยึดไม่เรียกว่าเป็นการรอนสิทธิ ตาม
มาตรา ๔๗๕

ฎีกาที่ ๘๒๔ หน้า ๓๕๔๔

รอนสิทธิ, สิทธิที่รู้อยู่แล้ว

เจ้าหนรับโอนโรงตั้งแทนการชำระหนี้ แต่โรงตั้งนั้นมเจ้าของอื่น
ร่วมกับถูกหนี้ โดยเจ้าหนกรู้ อยู่ก่อนแล้ว ถูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ
การรอนสิทธิตามประมวลแพ่งมาตรา ๔๗๖

ฎีกาที่ ๘๒๔ หน้า ๓๕๔๔

เรือโดนกัน, เรือทำให้เข้าไป, ความรับผิดชอบของเจ้าของ

เจ้าของเรือให้คนอื่นเช่าเรือไปโดยเด็ดขาด ซึ่งเจ้าของเรือมิได้
เกี่ยวข้องแก่การเดินทางเรือหรือควบคุมเรือแต่อย่างหนึ่งอย่างใด โดยคน
เดินเรือเป็นคนของผู้เช่า และการเดินเรือก็อยู่ในความควบคุมของผู้
เช่า ดังนั้นถ้าเกิดการเสียหายเนื่องแก่เรือโดนกัน ซึ่งฝ่ายเรือที่ให้เช่าไป
เป็นผู้ผิด เจ้าของเรือไม่ต้องรับผิดชอบด้วย

ฎีกาที่ ๕๓๕ หน้า ๘๗๐

เรือน, เป็นอสังหาริมทรัพย์

ดู ททรัพย์

ฎีกาที่ ๘๐๗ หน้า ๓๔๘๗

ละเมิด, ค่าสินไหมทดแทน, การกำหนด, คุณพินิจ

ดู ฎีกา

ฎีกาที่ ๓๓๗ หน้า ๔๗๒

ละเมิด, ค่าสินไหมทดแทน, การกำหนด, คุณพินิจ

การกำหนดค่าสินไหมทดแทนในเรื่องละเมิดต่อทรัพย์ สิ้นหน้ ค่า
มีอำนาจกำหนดให้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด
ไม่ใช่ว่าจะกำหนดให้ได้แค่เฉพาะสำหรับความเสียหายในตัวทรัพย์ สิ้น
เท่านั้น และความมากน้อยแห่งค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว เป็นข้อ
คุณพินิจ

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๓๔๐๕

ละเมิด, คำเท็จที่ทำให้เขาเสียหาย, กล่าวเท็จโดยเข้าใจผิด

การที่ผู้หนึ่งกล่าวคำเท็จโดยเข้าใจผิด ทำให้ผู้ฟังหลงเชื่อไป
เขาทำสัญญากับผู้อื่น และเกิดเสียหายขึ้นนั้น ผู้เสียหายจะฟ้องผู้
กล่าวเท็จให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ได้

ฎีกาที่ ๗๗๖ หน้า ๓๑๘๐
๗๗๗

ละเมิด, ทำฝ่าฝืนกฎหมาย

จำเลยขับรถผิดทาง เกิดชนกับรถของโจทก์ ในเบื้องต้นต้อง
สันนิษฐานว่า จำเลยเป็นผู้ผิด เว้นแต่จำเลยจะสืบได้ว่าการเสียหาย
นั้นเกิดจากการกระทำของฝ่ายโจทก์ ซึ่งเป็นความประมาทเดินรถ
หรือจงใจใกล้กับเหตุ จึงจะพ้นความรับผิด

ฎีกาที่ ๒๖๘ หน้า ๓๘๕

ละเมิด, นิรโทษกรรม, ทำตามคำสั่งเจ้าพนักงาน

ดู ทางหน้า ฎีกาที่ ๕๓ หน้า ๕๒

ละเมิด, เหมือนแร่, ประทานบัตร, ทับที่ผู้อื่น, ปิดปาก, เสียหาย

การที่ใคร่ประทานบัตรเหมือนแร่ ไม่ทำให้ผู้ถือประทานบัตร
มีอำนาจหวงห้ามหรือถือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินเหมือนแร่ และ
เมื่อประทานบัตรออกทับที่ดิน ซึ่งผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของอยู่แล้ว

แม่เจ้าของจะไม่ได้ออกไปจากบ้านออกประกาศ ตามพระราช
บัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๒๔ กัด ก็หาเป็นการ
ปิดปากเจ้าของไม่ให้อ้างสิทธิในที่ดินนั้นไม่ และถ้าในการทำเหมืองแร่
ได้เป็นเหตุให้เสียหายต่อทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินดังกล่าว ผู้รับ
ประทานบัตรต้องใช้จ่ายเงินใหม่ทดแทนแก่เขา

ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๔๐๕

ละเมิด, บิดทรัพย์ผิด, บิดสินบริภัณฑ์, ประมาทเดินเลื้อ

การกระทำละเมิดตามประมวลแพ่งมาตรา ๕๒๐ ไม่จำเป็นต้อง
ได้กระทำโดยแกล้งหรือเจตนาทุจริต

เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของภรรยา ในที่ดินซึ่งภรรยาได้กระทำ
ชื้อโดยมิได้รับอนุญาตจากสามี ได้นำที่ดินของตนเป็นสินบริภัณฑ์
ระหว่างผัวเมีย เป็นเหตุให้สามีเสียหาย และภรรยาได้นำที่ดิน เจ้า
หนี้ไม่ได้สอบสวนเสียให้ดูก่อน ได้ชื่อว่าเป็นความประมาทเดินเลื้อ
ของเจ้าหนี้ เจ้าหนี้ต้องรับผิดชอบเพื่อละเมิดตามประมวลแพ่งมาตรา ๕๒๐

ฎีกาที่ ๕๒๗ หน้า ๘๔๔

ละเมิด, บิดทรัพย์ผิด, อายุความ

ยึดทรัพย์ผิดคิดว่าเป็นทรัพย์ของผู้แพคดี ทำให้เขาเสียหายเป็น
การละเมิด อายุความที่จะฟ้องผู้ละเมิดดังกล่าว มีกำหนด ๓ ปีตามประ-

มรดกแห่งมาตรา ๔๔๘ นับแต่วันที่โจทก์ทราบการละเมิดและทราบตัวผู้ละเมิด และการที่โจทก์ฟ้องผู้ละเมิดครั้งแรกแล้วก่อนฟ้องเดี๋ยวนั้น ไม่ทำให้อายุความละเมิดหยุดลงตามมาตรา ๑๗๔

ฎีกาที่ ๒๗๘ หน้า ๔๓๓

ละเมิด, เรือโดนกัน, เรือที่ให้เข้าไป, ความรับผิดชอบของเจ้าของ

เจ้าของเรือให้คนอื่นเช่าเรือไปโดยเด็ดขาด ซึ่งเจ้าของเรือมิได้เกี่ยวข้องแก่การเดินทางเรือหรือควบคุมเรือแต่อย่างหนึ่งอย่างใด โดยคนเดินเรือเป็นคนของผู้เช่า และการเดินเรือก็อยู่ในความควบคุมของผู้เช่า ดังนั้น ถ้าเกิดการเสียหายเนื่องแต่เรือโดนกัน ซึ่งฝ่ายเรือที่ให้เข้าไปเป็นผู้ผิด เจ้าของเรือไม่ต้องรับผิดชอบด้วย

ฎีกาที่ ๕๓๕ หน้า ๘๗๐

ล้มละลาย, คำสั่งเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์, ทรัพย์ที่ถูกยึด, ระเบียบวิธีพิจารณา

เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์จะส่งปล่อยทรัพย์ที่ยึดไว้ในคดีล้มละลายไปปล่อยๆ ไม่ได้ ต้องส่งว่าทรัพย์ที่ยึดนั้นเป็นของผู้ล้มละลายหรือมิใช่ หรือว่าผู้ใดมีสิทธิในทรัพย์นั้นประการใด เมื่อฝ่ายใดไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ก็ต่อของอุทธรณ์ จะฟ้องเป็นคดีใหม่ไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๘๖ หน้า ๕๖๖

๑๘๒๔

ล้มละลาย, จำเลย ๒ คน, คนหนึ่งไม่ได้อุทธรณ์

ดู อุทธรณ์

ฎีกาที่ ๖๓ หน้า ๘๐

ล้มละลาย, น้อโกง, ขักย้ายทรัพย์สินที่จะถูกยึด

ก่อนถูกฟ้องล้มละลายไม่กี่วัน จำเลยได้ส่งสินค้าไปให้บุคคลอื่นโดยไม่ลงบัญชี ด้วยตั้งใจปกปิดความจริง เพื่อบังคับเจ้าหนี้โอกาสยึดหรืออายัดได้ แต่ในขณะนั้นยังไม่คำพิพากษาหรือคำสั่งบังคับคำสั่งของศาล อันได้ประกาศแล้ว หรือทราบนานาจะประกาศ ในเรื่องที่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลย ดังนั้นไม่เป็นความผิดตามประมวลอาชญา มาตรา ๓๐๘ และคงเป็นแต่ความผิดตามพระราชบัญญัติลักษณะล้มละลาย ร.ศ. ๑๓๐ มาตรา ๖๖ ข้อ ๑-๓ เท่านั้น

ฎีกาที่ ๘๑๗ หน้า ๑๕๐๘

ล้มละลาย, ตกลงหนี้, ขกฟ้องคดีล้มละลาย

จำเลยต้องคำพิพากษาของศาลต่างให้เป็นคนล้มละลาย เจ้าพนักงานรักษทรัพย์ได้ประชุมเจ้าหนี้ในเรื่องการตกลงหนี้ และเกิดเป็นข้อพิพาทกันขึ้น ต่อมาศาลฎีกาได้พิพากษาให้ยกฟ้องคดีล้มละลายเดิมนั้นเสีย ข้อพิพาทในเรื่องตกลงหนี้ก็เป็นอันระงับไปด้วย

ฎีกาที่ ๘๘๕ หน้า ๑๕๐๒

ล้มละลาย, ห้างหุ้นส่วนสามัญ, เจ้าของหรือผู้ถือหุ้น

ยี่ห้อ ก. ซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญล้มละลาย เจ้าหนี้ของคือ
เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ว่าง. เป็นเจ้าของยี่ห้อ ก. ขอให้เจ้าพนักงาน
รักษาทรัพย์เรียกภรรยา ง. มาได้ตั้งน และเอาทรัพย์ของภรรยา ง.
เขารวมในคดีล้มละลาย ขอให้เจ้าพนักงาน ได้ขายขนมอบไปก่อนที่ยี่ห้อ
ก. ล้มละลาย และมีใครร้องให้ ง. หรือกองทรัพย์มรดกของ
ง. ล้มละลาย ดึงเงินค้ำของขอของเจ้าหนี้หนังสือไม่ชน

ฎีกาที่ ๖๓๕ หน้า ๘๘๒

ล้มละลาย, อำนาจฟ้องของผู้ล้มละลาย, การอนุญาตให้ฟ้องโดย
เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์

คดีอาชญาที่ผู้ล้มละลายจะฟ้องได้ก็โดยได้รับอนุญาตเป็นลาย
ลักษณ์อักษรจากเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์นั้น ถ้าเจ้าพนักงานรักษา
ทรัพย์ตั้งว่า “การฟ้องร้องเรื่องนเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ ไม่คดีคาน
หรือมีข้อขัดข้องอย่างไร” แล้ว เป็นการอนุญาตตามกฎหมายล้ม
ละลายมาตรา ๓๐ อนุมาตรา ๓ (ก)

ฎีกาที่ ๕๘๐ หน้า ๘๒๔

ลักทรัพย์, เจตนา, เจ้าหนี้ของลูกหนีไปขาย

การที่เจ้าหนี้หมายดีเอาของของลูกหนีไปขาย เพื่อเอาเงินหักกับ
หนี้ลูกหนีอยู่ย่น เจ้าหนี้ไม่มีผิดฐานลักทรัพย์

ฎีกาที่ ๔๖๗ หน้า ๗๓๗

ลัทธิพฤษ์, โฉนดที่ดิน, ลัทธิโฉนดที่มอบให้ประกันเงินกู้
โฉนดที่ดินเป็นทรัพย์สินที่อาจมีการตกและรับของโจรได้

คำว่าจำนำตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๓ ก็นับความถึงการที่
ถูกหมอบ โฉนดให้แก่เจ้าหนี้ไว้เป็นประกันเงินกู้ด้วย เพราะฉะนั้น
เมื่อผู้ทักเงินเขามาและมอบโฉนดไว้เป็นประกัน ได้ตั้งโฉนดนั้นไป
และเขาไปโอนขายให้ผู้อื่น ผู้ตั้งมีความผิดฐานลักทรัพย์ และสามี
ของผู้ตั้งซึ่งเป็นผู้กู้เงินด้วย เป็นผู้มฉ้อในโฉนดด้วย และเป็นผู้โอน
ขายที่ดินไปด้วย มีความผิดฐานรับของโจร โดยถือว่าคงได้รู้เห็นใน
การทุจริต

ฎีกาที่ ๘๒๓ หน้า ๑๕๓๗

ลัทธิพฤษ์, ทำร้ายเจ้าทรัพย์

ดู ชิงทรัพย์

ฎีกาที่ ๔๒๓ หน้า ๖๖๓

ลัทธิพฤษ์, ทำให้เสียทรัพย์, ทำลายหลักฐาน, หลายบท

ดู หลายบทหลายกระทง

ฎีกาที่ ๓๐๓ หน้า ๔๔๖

ลัทธิพฤษ์, ปลานินบ่อ

ปลานินบ่ออันมีผู้ขุดไว้ในดำคดอง ซึ่งปลาอาจเข้าออกใน
ระหว่างบ่อกับคดองได้เองโดยอิสระของมันนั้น ผู้ที่ขุดบ่อจะอ้าง
ว่าได้ครอบงำยึดถือ และว่าเป็นทรัพย์สินของตนหาได้ไม่ ถ้าผู้ใดมา
จับเอาไปจึงไม่มีโทษฐานลักทรัพย์

ฎีกาที่ ๔๓๒ หน้า ๖๗๘

ลักทรัพย์, พยายาม, ขูดหาเงินได้ของอื่น

จำเลยขูดหาเงินในวัดร้าง แต่ไม่ได้เงินตามที่ต้องการ ได้แต่
ของอื่น ซึ่งจำเลยไม่ได้เอาไป โดยมีผู้มาพบเข้า จำเลยไม่มีความ
ผิดฐานพยายามลักทรัพย์ เพราะจำเลยมีเจตนาขูดหาเงินเท่านั้น

ฎีกาที่ ๔๒๗ หน้า ๖๘๓

ลักทรัพย์, พ้อง, เคลือบคลุม

ดู พ้อง

ฎีกาที่ ๓๐๘ หน้า ๑๔๐

ลักทรัพย์กับยักยอก, ฐานพ้องและตัดสิน

ดู วิชพิจารณาอาชญา

ฎีกาที่ ๖๘ หน้า ๘๓

ลักทรัพย์กับรับของโจร, ฐานพ้องและข้อนำสืบ

ดู วิชพิจารณาอาชญา

ฎีกาที่ ๓ หน้า ๑

ลักทรัพย์กับรับของโจร, พ้องเคลือบคลุม, วันทำผิด

ดู วิชพิจารณาอาชญา

ฎีกาที่ ๕๗๘ หน้า ๘๐๓

ลาภมิควรได้, ชำระหนี้สองซ้ำโดยผิดหลง

เจ้าหนี้ได้ฟ้องผู้รับมรดกให้ชำระหนี้ของผู้ตาย ผู้รับมรดกได้
ตกลงทำยอม และโอนที่ดินให้แก่เจ้าหนี้แทนการชำระหนี้เสร็จไป ต่อ

๑๘๒๘

มาปรากฏว่าเงินที่ผู้ตายเป็นหนี้อยู่นั้น ผู้ตายได้ผ่อนชำระไปบ้างแล้ว
ซึ่งผู้รับมรดกพึงค้นพบใบรับเงินในภายหลัง ผู้รับมรดกพึงเรียกเงิน
ตามจำนวนที่ผู้ตายได้ผ่อนชำระแล้วคืนได้ ไม่เรียกว่าเป็นการฟ้องคดีที่
เสร็จเด็ดขาดแล้ว ตามข้อห้ามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธี
พิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗

ฎีกาที่ ๘๒๓ หน้า ๑๕๒๓

ลายมือชื่อ, ปลอม, ลงชื่อผู้อื่นโดยเจ้าของชื่ออนุญาต

ดู ปลอมหนังสือ ฎีกาที่ ๘๗๒ หน้า ๑๓๘๔

ลายมือชื่อ, ลายพิมพ์นิ้วมือ, พะยานผู้รับรอง

พยานผู้รับรองลายพิมพ์นิ้วมือในสัญญาค่าประกันการกู้เงิน ไม่
จำเป็นต้องทราบถึงเรื่องสัญญาที่ค่าประกันนั้น

ฎีกาที่ ๑๔๖ หน้า ๒๐๕

ลายมือชื่อ, ลายพิมพ์นิ้วมือ, พะยานผู้รับรอง

พยานผู้รับรองลายพิมพ์นิ้วมือในเอกสาร ไม่จำเป็นต้องเห็น
ในขณะที่ผู้ทำเอกสารกตลายพิมพ์นิ้วมือ

ฎีกาที่ ๒๐๔ หน้า ๒๖๘

ฎีกาที่ ๒๒๓ หน้า ๓๐๗

ลายมือชื่อ, ลายพิมพ์นิ้วมือ, เอกสารทำต่อหน้าเจ้าพนักงาน

การที่เจ้าพนักงานทะเบียนที่ดินลงชื่อเป็นพยานในหนังสือสัญญา
 จำนวนที่ดินนั้น นับว่าเป็นพยานสำหรับลายมือชื่อของคู่สัญญาด้วย
 ผู้หนึ่ง เพราะฉะนั้นในสัญญาเช่นนี้ ซึ่งคู่สัญญาตกลงพิมพ์นิ้ว
 มือไว้ ถ้าหากมีพยานลงชื่อรับรองคนหนึ่ง กับมีพนักงานทะเบียน
 ลงชื่ออีกคนหนึ่ง ลายพิมพ์นิ้วมือนั้นก็เป็นลายมือชื่ออันสมบูรณ์
 ตามประมวลแห่งมาตรา ๘

ฎีกาที่ ๓๖๒ หน้า ๕๓๗

หลายกระทง, การพะนัน, ไฟ, เก็บผลประโยชน์และเล่นเกินเวลา

จำเลยตั้งบ่อนเล่นไฟเก็บผลประโยชน์และเล่นเกินเวลา เป็นความ
 ผิด ๒ กระทง คือฐานเล่นไฟเก็บผลประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการ
 พะนัน พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๘ และผิดฐานเล่นไฟเกินเวลาที่กฎหมาย
 อนุญาตตามกฎหมายกระทรวงมหาดไทยข้อ ๘ ประับ ๒ กระทงรวมกัน ๕๐ บาท

ฎีกาที่ ๒๕๗ หน้า ๓๕๕

หลายกระทง, ฎีกา

ดู	ฎีกา, สิทธิฎีกา	ฎีกาที่ ๒๒๐	หน้า ๒๘๘
	„	ฎีกาที่ ๒๒๓	หน้า ๓๐๒
	„	ฎีกาที่ ๓๖๔	หน้า ๕๔๓
	„	ฎีกาที่ ๗๔๔	หน้า ๑๓๓๗

หลายกระทง, คุลยพินิจ

ถ้าจำเลยกระทำผิดอาชญาหลายกระทงในระยะเวลาห่างกันแล้ว
ศาลใช้คุลยพินิจให้ลงโทษเรียงกระทง แม้ในคำพิพากษาเดียวกัน

ฎีกาที่ ๓๐๓ หน้า ๓๒๓

หลายกระทง, ทำร้ายด้วยอาวุธปืนที่ไม่ได้รับอนุญาต

จำเลยใช้ปืนซึ่งไม่ได้รับอนุญาตไปยิงเขา (ไม่ถึงตาย) เป็นความ
ผิด ๒ กระทง คือฐานพยายามฆ่าคนกระทงหนึ่ง และฐานใช้ปืนโดย
มิได้รับอนุญาตอีกกระทงหนึ่ง

ฎีกาที่ ๒๓๖ หน้า ๒๘๓

หลายกระทง, นับโทษพร้อมกัน

การที่จำเลยกระทำผิดหลายกระทงต่างกรรมต่างวาระกันนั้น แม้
ศาลจะวางโทษเรียงกระทง ก็อาจให้ตั้งต้นนับเวลาจำคุกทุก ๆ กระทง
พร้อมกัน

ฎีกาที่ ๗๕๕ หน้า ๓๓๓๘

หลายกระทง, เบิกความเท็จ, กระทำพยานเท็จ, พ้องร้องเท็จ

ความผิดฐานกระทำพยานเท็จ ความประมอดอาชญามาตรา ๑๕๗
นั้น ต้องประกอบด้วยมาเบิกความเป็นพยานในศาล จึงจะเป็นผิด

ค. กับพวกส่มคบกันพาโคของ ค. ไปปล่อยไว้ แล้วแกด้งรบนุ
ชื่อว่า ฉ. ตักโค และพากันไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน จนเป็น

เหตุให้ขอยกการฟ้อง ณ. และ ค. เข้าเบิกความเป็นพระยาน ดิงน ค.
มีความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘ ฐานเบิกความ
เท็จ กระทำพระยานเท็จ และฟ้องร้องเท็จ เป็น ๓ กระทง ส่วนพวกของ
ค. มีความผิดตามมาตรา ๑๕๘ กระทงเดียว

ฎีกาที่ ๔๖๕ หน้า ๗๓๓

หลายกระทง, อุทธรณ์, แยกพิจารณา

ในคดีที่ศาลเดิมลงโทษจำเลย ๓ กระทง เมื่อจำเลยอุทธรณ์ทุก
กระทง ศาลอุทธรณ์จะแยกวินิจฉัยเฉพาะกระทงที่อุทธรณ์ได้ และไม่
วินิจฉัยกระทงที่คงห้ามตามพระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ แม้
จะเป็นคดีเดียวกันก็ดี ถ้าเป็นการกระทำที่แยกออกได้ต่างกรรมต่าง
ความผิดกัน

ในคำพิพากษาเดียวกัน ศาลลงโทษจำเลยทุกกระทงความผิดก็ได้
ฎีกาที่ ๒๘๐ หน้า ๔๒๓

หลายบทหลายกระทง, ลักทรัพย์, ทำให้เสียทรัพย์, ทำลายหลักฐาน
การที่จำเลยลักทรัพย์มา แล้วทำลายทรัพย์สินนั้นเสีย โดยกลัวจะ
ถูกจับ เพราะเจ้าทรัพย์ตามมาที่บ้านจำเลยนั้น เป็นความผิดฐานลัก
ทรัพย์กระทงเดียว หากผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ หรือฐานทำลายของ
ที่เจ้าพนักงานจะพึงเรียกมาพิจารณาด้วยไม่

ฎีกาที่ ๓๐๓ หน้า ๔๔๖

ลิขสิทธิ, วรรณกรรมและศิลปกรรม, ยังไม่ได้โฆษณา

วรรณกรรมและศิลปกรรมนั้น แม้จะยังมีได้โฆษณา ก็มี
ลิขสิทธิได้ เพราะฉะนั้นการที่ผู้ใดออกคัดและพิมพ์หนังสือ ซึ่งผู้อื่น
ได้เรียบเรียงไว้ยังมีได้โฆษณา ผู้นั้นก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. ๒๔๗๕

ฎีกาที่ ๘๕๔ หน้า ๑๖๒๗

ลูกจ้างรับเงินล่วงหน้า, ผิดสัญญา, พ้องข้อ

ลูกจ้างรับเงินล่วงหน้าทำผิดสัญญา อัยการได้ฟ้อง และศาล
ได้พิพากษาลงโทษไปแล้ว ครั้นเมื่อพ้นโทษออกมา นายจ้างเรียก
ไปใช้การงานตามสัญญาอีก ลูกจ้างไม่ยอมไป นายจ้างจะฟ้อง
ให้ลงโทษอีกไม่ได้

ฎีกาที่ ๗๐๒ หน้า ๓๐๒๐

ลูกจ้างรับเงินล่วงหน้า, ให้บุตรรับใช้การงานแทน, บุตรหนี

จำเลยทำกรรมชกรรมสัญญารับเงินล่วงหน้าของผู้จ้าง แต่มีข้อ
ตกลงกันให้บุตรจำเลยรับใช้การงานแทน บุตรจำเลยหนีไป ตัวจำเลย
ไม่ไปรับใช้การงานของผู้จ้าง ดังนั้นไม่เป็นความผิดตามพระราชกำหนด
อาชญากรรมกระทำผิดสัญญา ร.ศ. ๓๓๗

ฎีกาที่ ๘๕๓ หน้า ๑๖๓๓

ไล่เบย, สิทธิของผู้ค้าประกัน

ผู้ค้าประกัน

ฎีกาที่ ๓๓๕ หน้า ๑๕๐

วัด, บุกรุกที่ธรณีสงฆ์, อำนาจฟ้อง, ผู้ว่าราชการจังหวัด
ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจฟ้องขับไล่ผู้บุกรุกที่ธรณีสงฆ์ได้
ฎีกาที่ ๓๔๕ หน้า ๕๐๓

วัด, ให้เช่าที่วัด, สรรพากร, อำนาจฟ้อง
ดู อำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๔๘๐ หน้า ๗๖๗

วรรณกรรมและศิลปกรรม
ดู สิทธิบัตร ฎีกาที่ ๘๕๕ หน้า ๑๖๒๘

วางเพลิง, ความผิดเล็กน้อย, ดุลยพินิจ
ในคดีเรื่องวางเพลิงเผาเรือน เมื่อใดศาลจะยกมาตรา ๑๘๘
แห่งประมวลอาญาขึ้นใช้ เป็นปัญหาในทางใช้ดุลยพินิจซึ่งยอม
อาศัยความหนักเบาแห่งรูปคดี
จำเลยเอาไฟจุดหลังคาเรือนเขา ซึ่งไม่ปรากฏว่าเรือนมีราคา
เท่าใด และมีทรัพย์สินอยู่ในเรือนมากน้อยเท่าใด อยู่ในหมู่เรือนอื่นใกล้
ชิดเพียงไร เจ้าทรัพย์ซึ่งนอนอยู่ในเรือนแต่เห็นไฟติด ถูกชนคืบพัน
คองใหม่แต่แฝงคืบเดียว ราคา ๓ สตางค์ ตัดสินว่าเป็นเรื่องที่ควรยก
มาตรา ๑๘๘ ขึ้นใช้ได้
ฎีกาที่ ๘๘๘, หน้า ๑๔๔๘

วิกิตำนา

ดู เหตุยกเว้นอาชญา ฎีกาที่ ๔๔๗ หน้า ๗๐๕

วิธีพิจารณาแพ่ง, แก้อำนาจการ

เมื่อ โจทก์ตั้งพระยานหมดแล้ว จำเลยจะขอเพิ่มเติมข้อต่อสู้
เปลี่ยนแปลงประเด็นขึ้นใหม่ ค่าธรรมเนียมอนุญาต
ฎีกาที่ ๓๐๘ หน้า ๔๕๘

วิธีพิจารณาแพ่ง, คู่ความตกลงตั้งประเด็น, อนุญาตโตตุลาการ

การที่คู่ความขอให้ศาลชี้ขาดตามข้อประเด็นที่คู่ความตกลงกันมานาน
หาใช่เป็นการตั้งให้ศาลเป็นอนุญาตโตตุลาการไม่ และเมื่อศาลได้ตัดสิน
แล้ว คู่ความมีสิทธิที่จะอุทธรณ์และฎีกาได้ตามกระบวนการพิจารณา
ฎีกาที่ ๗๗๖ หน้า ๓๓๘๐

วิธีพิจารณาแพ่ง, เจ้าพนักงานกองหมายคดีบัญชี, ตัวแทน, ทำ
เกินอำนาจ

ในชั้นบังคับคดีเรื่องมรดก ซึ่งมีบัญชีรายรับรายจ่ายซับซ้อน
ยุ่งยาก จำเลยร้องขอให้ศาลตั้งเจ้าพนักงานกองหมายเป็นผู้ คัดบัญชี
โดยจำเลยจะไปคัดบัญชีด้วย ดังนี้ ต้องถือว่าเจ้าพนักงานกองหมายเป็น
ตัวแทนของจำเลย ถ้าเจ้าพนักงานกองหมายคัดบัญชีโดยอ้าง เรียก
ว่าได้กระทำการไปนอกเหนืออำนาจที่ได้รับแต่งตั้ง จำเลยไม่ต้องรับ
ผิดชอบในการคัดบัญชีนั้น

ฎีกาที่ ๔๐๒ หน้า ๖๐๖

วิธีพิจารณาแห่ง, ฎีกา, ศาลอุทธรณ์ยื่นสำนวน, ยังไม่ต้องฎีกา
 เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาย้อนสำนวนไปให้ศาลเดิมวินิจฉัยข้อ
 เท็จจริง แล้วพิพากษาใหม่ตามกระบวนการ โดยศาลอุทธรณ์ได้
 แสดงความเห็นในข้อกฎหมายต่างกับความเห็นของศาลเดิม ดังนี้ หาก
 ความเห็นของศาลอุทธรณ์จะเป็นปฏิบัติการต่อคู่ความฝ่ายใด คู่ความ
 ฝ่ายนั้นก็ยังไม่นับหน้าทศของทุกเกล้า ๆ ถวายฎีกา จะถือว่าความเห็นของ
 ศาลอุทธรณ์เป็นอันยุติเด็ดขาดผูกมัดคู่ความฝ่ายนั้นทีเดียวหาได้ไม่
 ฎีกาที่ หน้า ๑๐๗๑

วิธีพิจารณาแห่ง, ฎีกา, ให้ประโยชน์ผู้มีได้ฎีกา
 ดู ฎีกา ฎีกาที่ ๘๘ หน้า ๑๑๘

วิธีพิจารณาแห่ง, ตัดสิน, คู่ความอ้างกฎหมายผิด
 ในคดีแพ่ง เมื่อคู่ความได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้แล้ว แม้
 จะอ้างบทกฎหมายผิด ศาลก็มีอำนาจยกบทกฎหมายนั้นตัดสิน
 ฎีกาที่ ๑๖๗ หน้า ๒๒๖

วิธีพิจารณาแห่ง, ตัดสิน, นอกประเด็น, สัญญาลดหนี้, ลูกหนี้
 ปฏิเสธ
 จำเลยให้การปฏิเสธหนี้ที่โจทก์ฟ้องเรียก เพื่อประกอบหลัก
 ฐานของโจทก์ โจทก์ได้ตั้งหนังสือสัญญาที่โจทก์จำเลยทำไว้ต่อกัน
 อันปรากฏจำนวนหนี้ที่จำเลยเป็นหนี้โจทก์ ทั้งปรากฏว่าโจทก์ได้

ตกลงตดหนให้จำเลยด้วย ดั่งนี้ ศาลตัดสินให้จำเลยใช้ตามจำนวนที่
โจทก์ได้ตกลงตดให้ ดังที่ปรากฏในสัญญา แม้จำเลยจะมีได้ยข้อ
สัญญาเรื่องตดหนเป็นข้อต่อสู้ กัด

ฎีกาที่ ๗๒๘ หน้า ๓๐๘๘

วิธีพิจารณาแพ่ง, ตัดสิน, มฤตก

คดีทเจ้าหนของผู้ตายฟ้องให้ผู้รับมฤตกใช้หนของผู้ตายนั้น ศาล
ควรตัดสินเพียงว่าให้จำเลยรับผิดชอบใช้ต้นเงินตดกเบยให้โจทก์จาก
ทรัพย์สินมฤตกของผู้ตายเท่าที่ตดกอยู่แก่จำเลย และยังไม่ควรวินิจฉัยช้ชาติ
ให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินมฤตก

ฎีกาที่ ๖๕๓ หน้า ๓๐๓๘

วิธีพิจารณาแพ่ง, หน้าที่นำสืบ, กะผิด, พิจารณาใหม่

ถ้าศาลเดิมกระประเด็นหน้าที่นำสืบผิด ก็ต้องพิจารณาคดีใหม่

ฎีกาที่ ๘๒๕ หน้า ๑๕๕๔

วิธีพิจารณาแพ่ง, หน้าที่นำสืบ, พันัยกรรม

การกำหนดหน้าหน้าสืบนั้น มีหลักว่า ถ้าโจทก์จำเลยต่างไม่
สืบพยานด้วยกันทง ๒ ฝ่าย ฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายแพ้ หน้าหน้าสืบยอม
ตกแก่ฝ่ายนั้น เพราะฉะนั้นในคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ทำลายพันัยกรรม
โดยอ้างเหตุว่าผู้ตายได้ทำพันัยกรรม ในขณะที่วิกลจริต หน้าหน้าสืบ
ตกแก่โจทก์ ที่จะต้องสืบความตามฟ้อง

ฎีกาที่ ๘๒๕ หน้า ๑๕๕๔

วิจิตรวิจารณ์แห่ง, บังคับคดี, อุทธรณ์ฎีกา

ในชั้นบังคับคดีนั้น เมื่อการบังคับไม่ผิดจากคำสั่งหรือคำพิพากษา
อันถึงที่สุดแล้ว คู่กรณีจะอุทธรณ์ฎีกาไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๔๔ หน้า ๓๐๐๘

วิจิตรวิจารณ์แห่ง, ผู้ว่าราชการจังหวัด, อำนาจฟ้อง

ดู อำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๓๔๕ หน้า ๕๐๓

„ ฎีกาที่ ๒๒๓ หน้า ๓๐๒๖

วิจิตรวิจารณ์แห่ง, พะยาน, อ้างชั้นอุทธรณ์

โจทก์ยื่นคำร้องขออ้างด้านพยานคดีในชั้นอุทธรณ์ได้

ฎีกาที่ ๒๒๗ หน้า ๓๘๗

วิจิตรวิจารณ์แห่ง, ฟ้อง, ฟ้องเคลือบคลุม

ฟ้องของโจทก์กล่าวว่าจำเลยบุกรุกที่หวงหวงห้าม และที่
สาธารณประเภทต่าง ๆ อีกหลายประเภท โดยไม่กล่าวว่าจะตรงไหน
เป็นส่วนหนึ่งของที่ดินประเภทใด แต่ตามแผนที่ท้ายฟ้องปรากฏชัดอยู่แล้ว
ว่าจำเลยบุกรุกตรงไหน และเป็นที่ดินผืนเดียวกัน ดังนั้นไม่เป็นฟ้อง
เคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๒๒๓ หน้า ๓๐๒๖

วิจิตรวิจารณ์แห่ง, ฟ้อง, ฟ้องเคลือบคลุม

เดิมโจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีอาชญา หว่านบุกรุกทำให้เสียหาย
โดยได้ระบุทรัพย์ที่เสียหาย คำพิพากษาดังโทษจำเลย โจทก์

จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งอีกเรื่องหนึ่ง เรียกว่าเสียหายที่จำเลยทำแก่
ทรัพย์สินของโจทก์ โดยกล่าวอ้างถึงคดีอาชญาที่พิพากษาแล้วนั้น แต่
ไม่ได้ระบุทรัพย์สินเสียหาย ดังนี้ ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๗๒๒ หน้า ๓๐๖๗

วิธีพิจารณาแพ่ง, ฟ้องชำ

โจทก์ฟ้องจำเลยให้ชำระหนี้ในฐานะจำเลยเป็นผู้รับมรดกและ
เป็นผู้จัดการมรดกครั้งที่ ๓ แล้ว จำเลยทำยอมต่อศาลใช้หนี้ แต่
โจทก์ไม่ได้รับชำระหนี้ครบ โดยจำเลยได้รับเงินมรดกมา แต่
ไม่ใช้หนี้หนี้ให้โจทก์ฯ จึงฟ้องอีกคดี ๓ ว่า จำเลยทำผิดหน้าที่ผู้
จัดการมรดก ให้จำเลยใช้หนี้ให้โจทก์ได้ ไม่ใช้ฟ้องชำ

ฎีกาที่ ๒๖๗ หน้า ๓๘๗

วิธีพิจารณาแพ่ง, ยึดทรัพย์สิน, ขอเฉลี่ย

เจ้าหน้หนี้ฟ้องลูกหนี้แดงมัติทรัพย์สินของขอเฉลี่ยทรัพย์สินของลูก
หนี้ตกยึดไว้โดยเจ้าหน้รายอื่น ก่อนที่ศาลจัดการขายทอดตลาด
ทรัพย์สินได้

ฎีกาที่ ๒๗๓-๔ หน้า ๔๐๘

วิธีพิจารณาแพ่ง, ยึดทรัพย์สิน, ขอเฉลี่ย

เมื่อเจ้าหน้หนี้ชนะคดีคนหนึ่งได้นายคทรัพย์สินของลูกหนี้ผู้แพ้คดี จน
เจ้าพนักงานได้จัดการขายทอดตลาดไปแล้ว เจ้าหน้หนี้ชนะคดีคนอื่น

จะมาร้องขอเนedyทพยไม่ได้ แมในกาทรขายนญ ซอจะยงไม่ได้
ชำระวาคาคัด

ฎีกาท ๕๘๓ หน้า ๗๘๒

วิธิพิจารณาแพ่ง, ยัดทพย, ขอเนedy

เมื่อเจาหนยงไม่มีลิตทพยของเจาเตย หรือยงไม่เป็นเจา
หนตามคำพิพากษา แมจะได้พองเจาเตยไวแวดก่อนเจาหนมยดทพย
กิด จะร้องขอเนedyทพยของเจาเตยทเจาหนอนยดไวหนไม่ได้

การร้องขอเนedyทพย นนคองร้องขอเดี่ยก่อนทพยนญถูกขาย
ทอดตลาด แมเจาหนมยพองคดีไวจะได้ร้องขอให้ศาลตั้งคการขาย
ทพยนญ หรือให้กเงินทขายทพยได้ไวก่อน และเมื่อเจาหน
นชนะคดีแวดกได้ร้องขอเนedyทพยกิด แต่ถาเมอร้องขอเนedyเป็น
เวดาททพยนญถูกขายทอดตลาดเดี่ยแวด ก็ร้องขอไม่ได้

ฎีกาท ๕๘๘ หน้า ๘๒๐

วิธิพิจารณาแพ่ง, ยัดทพย, ขอเนedy

เจาหนตามคำพิพากษานน แมคำพิพากษายังอยู่ในระหว่าง
อุทธรณ กมีลิตทพยของถูกหนทถูกยดไวในคดีอื่นได้
เมื่อได้ร้องขอก่อนทค่างขายทอดตลาดทพยนญ

ฎีกาท ๘๓๒ หน้า ๑๒๗๓

วิธีพิจารณาแพ่ง, ขัดทรัพย์, ขัดทรัพย์, ผู้ขอเนรโทษระนะคดี

ท. กับ ต. ชะนะคดีจำเลยคนเดียวกัน คดีของ ท. เป็นคดีศาล
จังหวัดลำปาง คดีของ ต. เป็นคดีศาลคดีต่างประเทศกรุงเทพฯ ท. ได้
นำยึดเงินจำนวนหนึ่งของจำเลยไว้ได้ก่อน ต. จึงไปร้องขอส่วนเฉลี่ย
พร้อมด้วยเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่น ๆ อีกหลายราย แต่ในจำนวน
เงินทยอยคืนเดิมผู้ร้องขอชดทรัพย์ ๓ นอกฝ่ายหนึ่ง ศาลจังหวัดลำปางตั้ง
ในเรื่องร้องขอชดทรัพย์ให้ผู้ร้องขอชะนะ ท. และเจ้าหนี้อื่น ๆ ยอม แต่
ต. ผู้เดียวไม่ยอม ได้ว่าคดีคดีของตนไปจนได้ชะนะในชั้นศาลฎีกา
มีปัญหาในชั้นว่าจำนวนเงินที่ ต. ยึดชะนะมานั้น ต. จะควรได้รับเป็น
เงินชำระหนี้ตามคำพิพากษาในคดีของตนแต่ผู้เดียว หรือจะต้องผลัดกัน
เข้าของเดิม เพื่อให้เจ้าหนี้อื่น ๆ มีสิทธิได้ส่วนเฉลี่ยด้วย

คดีเห็นว่าต้องผลัดกันเข้าของเดิม

ฎีกาที่ ๗๕๓ หน้า ๓๑๔๓

วิธีพิจารณาแพ่ง, ขัดทรัพย์ที่โอนโดยการฉ้อฉล

ลูกหนี้ซึ่งมีเจ้าหนี้หลายรายนั้น แม้อาจเลิกชำระหนี้แก่เจ้าหนี
คนหนึ่งก่อนเจ้าหนี้คนอื่นได้ก็ดี แต่ถ้าวการชำระหนี้ดังกล่าวนี้เป็นไป
ในทางฉ้อฉล มิใช่เป็นการชำระหนี้โดยสุจริตแล้ว การชำระหนี้
นั้นก็ใช้ไม่ได้ และเจ้าหนี้อื่นมีอำนาจยึดทรัพย์ของลูกหนี้ที่ได้อโอนไป
ในการชำระหนี้นั้นได้ โดยไม่ต้องฟ้องให้ทำลายการโอน

ฎีกาที่ ๔๘๕ หน้า ๘๓๓

๑๘๔๑

วิธีพิจารณาแห่ง, บัณฑิตทรัพย์, บัณฑิตทรัพย์ผิด

คุณ ณะเมต

ฎีกาที่ ๕๒๗ หน้า ๑๔๔

วิธีพิจารณาแห่ง, ขอมความ, จัดตามขอมไม่ได้

ระหว่างพิจารณาคดีในศาล ข้อความทำขอมกันตกลงตั้งหลัก
เกณฑ์ให้ศาลวินิจฉัยข้อพิพาท เมื่อศาลไม่สามารถจะใช้หลักเกณฑ์
นั้นวินิจฉัยข้อพิพาทได้แล้ว สัญญาขอมที่ทำไว้ก็ไม่ผลบังคับคดีได้
ศาลต้องดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีไปตามรูปความ

ฎีกาที่ ๔๘๘ หน้า ๗๘๘

วิธีพิจารณาแห่ง, รับมฤตกความ, ระหว่างฎีกา, ศาลผู้มั่งหนาทสั่ง

เป็นหน้าที่ของศาลเดิมที่จะได้ส่วนและสิ่งคำร้องขอรับมฤตกความ
ซึ่งคู่ความเดิมฝ่ายหนึ่งตายในระหว่างฎีกา หาใช่หน้าที่ของศาลฎีกาไม่

ฎีกาที่ ๒๕๓ หน้า ๓๔๔

วิธีพิจารณาแห่ง, ล้มละลาย

คุณ ณะมฤต

ฎีกาที่ ๓๗๖ หน้า ๕๖๖

วิธีพิจารณาแห่ง, วิธีอ้างสำนวนความของศาลเมืองต่างประเทศ

การอ้างหมายหรือคำพิพากษาของศาลในเมืองต่างประเทศนั้น
จำต้องมีสำเนาซึ่งเจ้าพนักงานในศาลที่ออกหมายหรือคำพิพากษาเช่น
นามรับรอง พร้อมทั้งคำรับรองของกงสุลสยาม จึงจะรับฟังเป็น
จริงได้

ฎีกาที่ ๘๓๔ หน้า ๓๕๗๕

วิธีพิจารณาแพ่ง, อุทธรณ์, แกลงกรรม, อำนาจศาลอุทธรณ์

คดีที่คู่ความขอแกลงกรรมในชั้นศาลอุทธรณ์นั้น ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าในฟ้องอุทธรณ์และด้านจนความมีเหตุพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว ศาลอุทธรณ์จะไม่ฟังคำแกลงกรรมตามที่ร้องขอก็ได้ ไม่เป็นการผิดวิธีพิจารณา

ฎีกาที่ ๒๓๕ หน้า ๘๘๘

วิธีพิจารณาแพ่ง, อุทธรณ์, ผู้ชนะคดี, ไม่ต้องอุทธรณ์

เมื่อศาลเดิมตัดสินให้คู่ความฝ่ายใดชนะคดีแล้ว แม้ในคำตัดสินจะได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงเป็นปฏิบัติการต่อคู่ความฝ่ายหนึ่งก็ดี คู่ความฝ่ายนั้นไม่มณฑาทของอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลเดิม ฉะนั้นเมื่อคดีมาณะพะหน้าศาลอุทธรณ์ โดยอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จะถือว่าผู้ชนะคดีที่มิได้อุทธรณ์ ได้ยินยอมตามข้อเท็จจริงของศาลเดิม จึงถือเอาว่าเป็นยุติคดีแล้วหาได้ไม่ ศาลอุทธรณ์ยังมีหน้าที่ของวินิจฉัยข้อเท็จจริงนั้น ๆ

ฎีกาที่ ๗๒๓ หน้า ๓๐๗๓

วิธีพิจารณาแพ่ง, อุทธรณ์, ผู้มิได้อุทธรณ์

คู่ อุทธรณ์

ฎีกาที่ ๖๓ หน้า ๘๐

วิธีพิจารณาแพ่ง, อุทลุม, แปลกกฎหมาย

กฎหมายเรื่องอุทลุมต้องแปลโดยเคร่งครัด

ยากู้เงินเขา เขาโดนคดีดินของหลานให้เจ้าหนี้ยัดไว้เป็นประกัน
เงินกู้ หลานมีอำนาจฟ้องเจ้าหน้เพื่อเรียกโดนคดีคืนได้ ไม่เป็นอุทลุม

ฎีกาที่ ๙๐๕ หน้า ๓๔๗๖

วิธีพิจารณาแพ่ง, อุทลุม, อัยการฟ้อง

เมื่อบุตรฟ้องบิดาไม่ได้ เป็นอุทลุม บุตรร้องขอให้อัยการเป็น
โจทก์ฟ้องบิดาแทนบุตรนั้นได้

ฎีกาที่ ๒๖๔ หน้า ๓๗๕

วิธีพิจารณาแพ่ง, อำนาจฟ้อง, นายอำเภอ, ที่สาธารณประโยชน์

ดู อำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๓๔๓

วิธีพิจารณาแพ่ง, อำนาจฟ้อง, หุ้นส่วนไม่ได้จดทะเบียน

ดู หุ้นส่วน ฎีกาที่ ๖๓ หน้า ๙๐

วิธีพิจารณาแพ่ง, อำนาจฟ้อง, เอกสารใช้นามสมมุติ

ดู อำนาจฟ้อง ฎีกาที่ ๔๓๐ หน้า ๖๓๕

วิธีพิจารณาอาชญา, การที่ไม่ผิดกฎหมาย

ดู รับสารภาพ ฎีกาที่ ๕๓๑ หน้า ๗๖๓

๑๘๔๔

วิธีพิจารณาอาชญา, แก่ฟ้อง, คดียังไม่เสร็จ

เมื่อศาลยังไม่ได้พิพากษาคดี นับว่าคดียังไม่เสร็จ ศาลอนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้เสมอ

ฎีกาที่ ๓๓๕ หน้า ๔๘๔

วิธีพิจารณาอาชญา, แก่ฟ้อง, จำเลยให้การแล้ว

โจทก์ยื่นข้อหาในศาลชั้นไต่สวน เมื่อจำเลยให้การแล้ว แต่การไต่สวนยังไม่เสร็จจำนวน โจทก์ขอแก้ฟ้อง ศาลมีอำนาจให้แก้ได้ ไม่ผิดด้วยวิธีพิจารณา

ฎีกาที่ ๘๕๔ หน้า ๑๖๒๗

วิธีพิจารณาอาชญา, คำรับสารภาพ

ประเด็นในคดีมีว่าบาดแผลที่นาย ก. ถูกทำร้ายเป็นบาดเจ็บตำหัด หรือไม่ จำเลยให้การว่า “ไม่ได้แทงนาย ก. ถูกตั้งข้าง ซึ่งเป็นแผลตำหัด” วินิจฉัยว่า คำให้การของจำเลยตั้งว่านี้ ไม่ใช่เป็นคำรับสารภาพว่านาย ก. มีบาดแผลตำหัด

ฎีกาที่ ๒๓๖ หน้า ๓๓๐

วิธีพิจารณาอาชญา, คำให้การจำเลย, ไม่ทราบเท่ากับปฏิเสธ

เมื่อโจทก์ฟ้องอ้างข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งและจำเลยให้การว่าไม่ทราบ เท่ากับจำเลยปฏิเสธข้อเท็จจริงที่โจทก์อ้าง ซึ่งเป็นหน้าที่ของโจทก์จะต้องนำสืบพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น

ฎีกาที่ ๒๒๒ หน้า ๓๐๕

วิธีพิจารณาอาชญา, คำให้การจำเลย, รั้งชั้นใต้สวนและชั้นศาล,
ปฏิเสธชั้นพิจารณา

ในคดีอาชญา แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพในชั้นใต้สวนและ
ชั้นศาลตามคำให้การก็ดี ถ้าจำเลยยกตั้งปฏิเสธในชั้นพิจารณา ก็คง
โทษจำเลยไม่ได้ นอกจากโจทก์จะมีหลักฐานพยานประกอบ

ฎีกาที่ ๘๕๔ หน้า ๓๓๖๒

วิธีพิจารณาอาชญา, งตสืบพยาน

ในคดีอาชญาศาลมีอำนาจที่จะคงไม่ฟังคำพยานโจทก์ ซึ่งแม้
จะสืบได้ความจริงก็ไม่เป็นเหตุประกอบให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดตาม
โจทก์ฟ้อง

ฎีกาที่ ๗๐๐ หน้า ๓๐๕๖

วิธีพิจารณาอาชญา, งตสืบพยาน, ตัดสิน

ในการพิจารณาคดีอาชญา ศาลเดิมจะสืบพยานโจทก์แต่เจ้า
ทรัพย์ปากเดียว เมื่อเห็นว่าคำเจ้าทรัพย์เบิกความไม่พอจะลงโทษ
จำเลย ก็คงไม่สืบพยานอื่นต่อไป และพิพากษายกฟ้องโจทก์เสียทันที
โดยไม่ปรากฏว่าพยานโจทก์ที่ยังเหลืออยู่จะเบิกความข้อไหนนั้น เป็น
การมิชอบ

ฎีกาที่ ๔๗๒ หน้า ๗๕๒

วิธีพิจารณาอาชญา, งคสืบพะยาน, ตัดสิน

ศาลมีอำนาจที่จะดไ่มฟังพะยานบางคนของจำเลยในคดีอาชญา และตัดสินลงโทษจำเลยได้ เมื่อได้สอบถามและจดข้อความที่จำเลย ประสงค์จะขอสืบไว้ และเห็นว่าข้อเท็จจริงจะขอสืบนั้น แม้ได้ความ สัมภ์จะไม่ทำให้จำเลยพ้นโทษ

ฎีกาที่ ๖๗๒ หน้า ๓๐๓๕

วิธีพิจารณาอาชญา, งคสืบพะยาน, พะยานผิดประเด็นสำคัญ

ในคดีอาชญา เมื่อโจทก์จะสืบพะยานผิดไปจากประเด็นตามฟ้อง โจทก์ในกระทงที่สำคัญ ศาลไม่จำเป็นต้องฟังพะยานนั้น และไม่ต้อง ฟังพะยานในกระทงอื่น ๆ ซึ่งต่อเนื่องกัน อาจตัดสินยกฟ้องได้ทีเดียว

ฎีกาที่ ๘๕๐ หน้า ๑๓๓๘

วิธีพิจารณาอาชญา, จับผู้กระทำผิด, ความผิดณะพะหน้า, ความ ผิดลหุโทษ

จำเลยเป็นนายตรวจเงิน ได้พบโจทก์ถือปืนบรรจุกระสุนไปตาม ถนนหลวง อันเป็นความผิดต่อประมวลอาชญามาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒ จำเลยจึงจับโจทก์ส่งสถานตำรวจ ศาลฎีกาตัดสินว่า จำเลยมีอำนาจ จับโจทก์ได้ โดยโจทก์กระทำผิดอันปรากฏณะพะหน้าจำเลย และ การที่จับนั้นจำเลยจะมีเจตนาแก่ตั้งหรือไม่ ไม่เป็นข้อสำคัญ

ฎีกาที่ ๖๗๕ หน้า ๓๐๔๐

วิธีพิจารณาอาชญา, โจทก์ขาดนัด, คุดยพินิจของศาล

ในคดีอาชญาที่โจทก์ขาดนัดในวันพิจารณา ศาลจะยกฟ้องโจทก์
เดี่ยวทีเดียว หรือจะเลื่อนคดีต่อไปก็ได้ ย่อมอยู่ในคุดยพินิจของศาล
แต่ถ้าคดีนั้นเอกชนเป็นโจทก์ และศาลใช้คุดยพินิจในทางไม่ยกฟ้อง
อัยการก็ถือเอาเข้าไว้ว่าความต่อไปได้

ฎีกาที่ ๔๗๓ หน้า ๗๔๘

วิธีพิจารณาอาชญา, ฐานฟ้องและข้อนำสืบ, ลักทรัพย์กับรับ
ของโจร

ฟ้องโจทก์หาว่าจำเลยลักโคในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๔๗๕ จำเลย
ต่อสู้อ้างฐานที่อยู่ตามวันที่โจทก์หา โจทก์นำสืบว่าลักจากวันที่โคหาย
๓ วัน มีพยานเห็นจำเลยจูงโคของเจ้าทรัพย์ไป บัญหามีชื่อจำเลย
หลงต่อสู้หรือไม่

ศาลฎีกาตัดสินยืนตามศาลอุทธรณ์ ลงโทษจำเลยฐานรับของ
โจร วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ได้หลงต่อสู้ เมื่อโจทก์สืบพยานแล้ว จำเลย
ก็มีโอกาสสืบพยานหักล้างต่อสู้คดีโจทก์

ฎีกาที่ ๓ หน้า ๓

วิธีพิจารณาอาชญา, ฐานฟ้องและตัดสิน, ลักทรัพย์กับขี้ยก

ฟ้องโจทก์หาว่าจำเลยทำผิดฐานลักทรัพย์ แต่รูปคดีเป็นความ
ผิดฐานขี้ยกยก ศาลตัดสินลงโทษจำเลยฐานขี้ยกยกได้

ฎีกาที่ ๖๘ หน้า ๘๓

๑๘๔๘

วิธีพิจารณาอาชญา, หน้าหน้าสี่สิบ, จำเลยรับ

พยานที่ให้การเท็จในชั้นกรรมการอำเภอได้สดวนคดีอาชญาอัน มีความผิดฐานแจ้งความเท็จ ตามประมวลอาชญามาตรา ๓๓๘

ในคดีที่โจทก์ฟ้องฐานแจ้งความเท็จดังกล่าวนี้ เมื่อปรากฏว่า จำเลยได้ให้การชั้นได้สดวนอย่างหนึ่ง และมาเบิกความชั้นศาลอีกอย่างหนึ่ง โดยรับว่าที่ให้การชั้นได้สดวนเป็นความเท็จ ทั้งในเมื่อเจ้าพนักงานเรียกจำเลยไปได้สดวนในเรื่องที่เบิกความเท็จนั้น จำเลยก็ยังให้การรับว่า ที่ให้การเป็นพยานชั้นได้สดวนนั้นเป็นความเท็จ ซึ่งในชั้นพิจารณาคดีของจำเลยนั้น จำเลยก็รับว่าได้ให้การดังนั้นจริง ดังนั้นเป็นหลักฐานพอลงโทษจำเลยฐานแจ้งความเท็จได้ โดยไม่ต้องสืบพยานบุคคล

ฎีกาที่ ๓๓๔ หน้า ๕๖๗

วิธีพิจารณาอาชญา, หน้าหน้าสี่สิบ, จำเลยรับ

ในคดีที่หาว่าทำร้ายร่างกายสาหัส เมื่อจำเลยยอมรับว่าเป็นแผลสาหัสแล้ว โจทก์ไม่ต้องสืบความชอน

ฎีกาที่ ๓๓๕ หน้า ๕๘๕

วิธีพิจารณาอาชญา, หน้าหน้าสี่สิบ, จำเลยรับ

ข้อเท็จจริงที่จำเลยรับแล้ว โจทก์ไม่ต้องนำสืบอีก

ฎีกาที่ ๘๖๖ หน้า ๓๑๘๒

๑๘๔๕

วิธีพิจารณาอาชญา, หน้าที่น่าสับสน, จำเลยรับโดยมีข้อต่อสู้

โจทก์หาว่าจำเลยทำร้ายร่างกาย จำเลยรับว่าได้ทำร้ายจริง
แต่ต่อสู้ว่าทำโดยบังเอิญ หน้าที่น่าสับสนว่าทำโดยบังเอิญ ตกอยู่แก่จำเลย
ผู้ให้การรับว่าได้ทำร้าย (ซึ่งโจทก์ก็มีพยานมาเบิกความ) ถ้าจำเลย
สู้ไม่สู้ม จำเลยต้องมีผิด

ฎีกาที่ ๓๐๖ หน้า ๔๕๔

วิธีพิจารณาอาชญา, หน้าที่น่าสับสน, จำเลยรับโดยมีข้อต่อสู้

จำเลยต้องหาว่าฆ่าคนตาย จำเลยรับว่าได้ทำร้ายผู้ตายจริง
แต่ต่อสู้ว่าทำโดยบังเอิญ โจทก์ไม่มีพยานเห็นในเวลาจำเลยทำร้าย
แต่คงฟังได้จากคำรับของจำเลย ดังนั้น หน้าที่น่าสับสนว่าทำโดยบังเอิญ
ตกอยู่แก่จำเลย ถ้าจำเลยสู้ไม่สู้ม จำเลยต้องมีผิด

ฎีกาที่ ๔๒๓ หน้า ๖๖๘

วิธีพิจารณาอาชญา, หน้าที่น่าสับสน, จำเลยรับโดยมีข้อต่อสู้

จำเลยต้องหาว่าฆ่าคนตาย จำเลยรับว่าได้ทำร้ายผู้ตายจริง
แต่ต่อสู้ว่าทำโดยบังเอิญ จำเลยมีหน้าที่น่าสับสนตามข้อต่อสู้ว่าได้ทำโดย
บังเอิญ ถ้าหน้าสับสนไม่ได้ก็ต้องรับโทษ

ฎีกาที่ ๘๘๓ หน้า ๓๓๘๘

วิธีพิจารณาอาชญา, หน้าที่น่าสับ, ต่อสู้ว่ารับโทษแล้ว (ฟ้องซ้ำ)

คดีอาชญาที่จำเลยต่อสู้ว่าความผิดที่โจทก์ฟ้อง จำเลยได้ถูก
พิพากษาโทษไปแล้วในกรณีเดียวกันนั้น ย่อมตกหน้าที่จำเลยจะต้อง
สู้ให้สัมตามข้อต่อสู้ เมื่อสู้ไม่ได้ก็ต้องรับโทษ

ฎีกาที่ ๗๕๗ หน้า ๑๓๖๐

วิธีพิจารณาอาชญา, พะยาน, แก้ไขคำให้การ

พยานโจทก์ที่เบิกความในศาลเสร็จ ออกจากที่เบิกความไป
แล้ว จะกลับมายื่นคำร้องขอแก้วันเกิดเหตุในคำให้การนั้นไม่ได้ โดย
จำเลยไม่มีโอกาสที่จะซักถามพยานนั้นอีก

ฎีกาที่ ๖๓๔ หน้า ๘๗๓

วิธีพิจารณาอาชญา, พะยาน, คำรับขึ้นไต่สวน

ในคดีอาชญา ถ้าโจทก์มีหลักฐานแต่เพียงคำรับของจำเลยขึ้น
ไต่สวนเท่านั้น ไม่มีพยานอื่นประกอบ ศาลไม่ลงโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๓๒๒ หน้า ๑๖๖

วิธีพิจารณาอาชญา, พะยาน, คำรับขึ้นไต่สวน

ในคดีอาชญา เมื่อโจทก์มีหลักฐานแต่เพียงคำรับสารภาพของ
จำเลยขึ้นไต่สวนอย่างเดียว พยานอื่นที่มาเบิกความประกอบก็ไม่มี
น้ำหนัก ดังนั้นศาลไม่ลงโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๔๖๔ หน้า ๗๒๗

วิจิตรพิจารณาอาชญา, พะยาน, คำรับชั้นใต้สวน

คำให้การรับสารภาพของจำเลยชั้นใต้สวนในคดีที่ขอหาว่าฆ่า
คนตายนั้น ถ้าคำรับนั้นถูกต้องกับเหตุการณ์ และมีพะยานประกอบ
ยืนยันว่าจำเลยให้การรับโดยบริสุทธิ์แล้ว แม้จำเลยจะให้การปฏิเสธ
ชั้นศาล ก็เป็นหลักฐานฟังธงโทษจำเลยได้

ฎีกาที่ ๒๒๘ หน้า ๘๘๕
๒๓๐

วิจิตรพิจารณาอาชญา, พะยาน, คำรับชั้นใต้สวน, รับโดยถูกยื่นยัน
วามผู้รู้เห็น

คำรับของผู้ต้องหาในคดีอาชญาที่รับต่อเจ้าพนักงานชั้นใต้สวน
โดยเจ้าพนักงานยื่นเอาว่าผู้รู้เห็นในการกระทำผิด และความจริงก็
มีผู้รู้เห็นจริง ๆ นั้น เป็นคำรับที่ฟังได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๓๗๓ หน้า ๒๓๔

วิจิตรพิจารณาอาชญา, พะยาน, พะยานคนเดียว

ไม่มีบทกฎหมายอันใดบังคับว่า ในคดีอาชญา เมื่อโจทก์มี
พะยานคนเดียวจะธงโทษจำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๕๑๔ หน้า ๘๓๖

วิจิตรพิจารณาอาชญา, พะยาน, พะยานชั้นใต้สวน, กลับคำชั้นศาล

พะยานที่เบิกความเป็นประโยชน์แก่คดีของโจทก์ในชั้นใต้สวน
แต่มาถัดคำในชั้นศาลนั้น แม้จะได้ถูกฟ้องและธงโทษฐานเบิกความ

เป็นพระยานแท้ๆไปแล้ว ก็ยังฟังคำเบิกความชันไต่สวนให้เป็นประโยชน์
แก่ด้านวนโจทก์ไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๖๘ หน้า ๒๓๐

วิธีพิจารณาอาชญา, พระยาน, วัตถุประสงค์พระยาน, เลียนแบบเครื่องหมาย
การค้า

ในคดีเรื่องเครื่องหมายการค้านั้น เมื่อศาลพิเคราะห์วัตถุประสงค์พระยาน
ของกตางเห็นได้แจ่มแจ้งแล้วว่า มีการเลียนแบบเครื่องหมายการค้า
กัน ศาลก็ย่อมวินิจฉัยได้ทีเดียว โดยมีพิทกตองฟังคำพระยานบุคคลต่อไป

ฎีกาที่ ๑๖๓ หน้า ๑๓๖๘

วิธีพิจารณาอาชญา, พระยาน, สุราเถื่อน, ผู้กระทำผิดร่วม, เจ้า
พนักงานปลอมตัวขอเพื่อจับ

ในคดีที่หาว่าจำเลยต้มกั้นและขายนำสุราเถื่อนนั้น เจ้าพนักงาน
ซึ่งปลอมตัวเข้าไปขอซื้อสุราเพื่อประโยชน์แห่งการจับกุม และเพื่อ
ประโยชน์แก่หลักฐานพระยาน ไม่ใช่ผู้กระทำผิดร่วมกับจำเลย คำของ
เจ้าพนักงานที่เบิกความจึงเป็นคำพระยานที่ฟังได้

ฎีกาที่ ๑๖๕ หน้า ๑๓๗๘

วิธีพิจารณาอาชญา, ฟ้อง, สุราเถื่อน, แจ้งล่วงหน้า

ในเรื่องฟ้องคดีสุราเถื่อนที่โจทก์ต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร
ให้จำเลยทราบล่วงหน้าก่อน ๗ วัน มิฉะนั้นผิดต่อพระราชบัญญัติภาษ
ชันในจ. ศ. ๑๒๔๘ มาตรา ๕๖ นั้น มิได้หมายถึงเจ้าพนักงานเป็นโจทก์

ฎีกาที่ ๒๘๖ หน้า ๔๓๘

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องขาดองค์แห่งความผิด

ดู พ้อง

ฎีกาที่ ๓๕ หน้า ๓๘

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องเคลือบคลุม, ลักทรัพย์.

ดู พ้อง

ฎีกาที่ ๓๐๘ หน้า ๓๔๐

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องเคลือบคลุม, ลักหรือยักยอก

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยลักหรือยักยอกโคของ ต. ไปฆ่า โดยไม่
ได้รับอนุญาตนั้น ไม่เป็นพ้องเคลือบคลุม ๒ ง่ามเขาเปรียบจำเลย
ค่าตัวไว้พิจารณาได้

ฎีกาที่ ๒๖๑ หน้า ๓๖๔

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องเคลือบคลุม, วันทำผิด

ฟ้องในคดีอาชญา นั้น แม้ได้ระบุวันอย่างกว้าง ๆ มิได้กล่าว
เจาะจงว่าจำเลยกระทำผิดวันใดก็ดี ถ้าโจทก์ได้กล่าวถึงเดือนปีและ
เวลาที่จำเลยกระทำผิดไว้แล้ว ก็ไม่เป็นพ้องเคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๘๓๑ หน้า ๑๓๒๖

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องเคลือบคลุม, วันทำผิด, รับของโจร

ฟ้องหาว่าจำเลยรับของโจรโดยมิได้กล่าวในฟ้องว่าจำเลยกระทำ
ผิด เมื่อวัน เดือน ปีใด แต่กล่าวถึง วัน เดือน ปีที่ผู้ร้ายลักทรัพย์ไป

๑๘๕๔

ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม โดยข้อความทำให้เป็นที่เข้าใจได้ว่า จำเลย
ได้รับทรัพย์สินไว้ ภายหลังจากทรัพย์สินนั้นถูกลัก ไม่ทำให้จำเลยหลง
ค่อstück

ฎีกาที่ ๓๓๔ หน้า ๑๘๗

วิธีพิจารณาอาชญา, ฟ้องเคลือบคลุม, วันทำผิด, ลักทรัพย์กับ
รับของโจร

ฟ้องโจทก์หาว่าจำเลยทำผิดฐานลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๓๐
มกราคม ๒๔๗๓ และโจทก์นำสืบว่าจำเลยเอาของหนีไปขายให้แก่ผู้
ชื่อ เมื่อเดือนห้า พ.ศ. ๒๔๗๕ ศาลลงโทษจำเลยฐานรับของโจรได้
ฟ้องดังกล่าวนี้ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม

ฎีกาที่ ๕๗๗ หน้า ๑๐๓

วิธีพิจารณาอาชญา, ฟ้องเคลือบคลุม, สิ่งฟ้อง, การตีฟ้อง

แม้ฟ้องจะเป็นเคลือบคลุม ศาลตีฟ้องไม่จำเป็นต่องตีฟ้องเสมอ
เป็นหน้าที่ของโจทก์จะต้องระมัดระวังคดีของตนเอง

ฎีกาที่ ๕๘๗ หน้า ๑๓๗

วิธีพิจารณาอาชญา, ฟ้องซ้ำ, คดีเดียวเจ้าทุกข์หลายคน

ในคดีอาชญาเรื่องเดียวกัน แต่มีเจ้าทุกข์ผู้เสียหายหลายคน
เมื่อเจ้าทุกข์คนหนึ่งคนใดได้เป็น โจทก์ฟ้องจนศาลได้ตัดสินลงโทษ

จำเลยคดีเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว เจ้าทุกข์คนอื่น ๆ จะมาเป็นโจทก์ฟ้อง
ให้ลงโทษจำเลยอีกไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๖๔ หน้า ๒๒๒

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องซ้ำ, ทำผิดขึ้นใหม่

ดู พ้องซ้ำ ฎีกาที่ ๔๘๓ หน้า ๘๐๕

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องซ้ำ, ผันเถื่อน, จับหลายแห่ง

ในวันเดียวกันเจ้าพนักงานจับผิดได้ที่บ้านชายฝั่งเก่าของจำเลย
แห่งหนึ่ง และจับได้ที่บ้านจำเลยอีกแห่งหนึ่ง อัยการแยกฟ้องจำเลย
เป็น ๒ ส่วนจนได้ ไม่เป็นพ้องซ้ำ เพราะจับมาได้ต่างสถานที่ และ
ตามพระราชบัญญัติก็ให้ปรับตามน้ำหนักผิด

ฎีกาที่ ๓๔๗ หน้า ๒๐๘

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องซ้ำ, พ้องผิดตัว

คดีที่โจทก์ฟ้องผิดตัวคนร้าย ศาลจึงตัดสินยกฟ้องเสียจน โจทก์
อาจกลับมาฟ้องผู้ซึ่งเป็นตัวคนร้ายที่แท้จริงได้ ไม่เรียกว่าโจทก์ฟ้อง
ซ้ำคดี และไม่เรียกว่าเป็นคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว

ฎีกาที่ ๗๕๕ หน้า ๓๑๕๗

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องซ้ำ, พ้องเพิ่มเติม, ทำร้ายร่างกาย, ผู้ถูก
ทำร้ายตายระหว่างคดี

คดีที่จำเลยถูกศาลตัดสินลงโทษฐานทำร้ายร่างกายไปแล้ว แต่
ยังอยู่ในระหว่างอายุอุทธรณ์ ถ้าผู้ถูกทำร้ายตายลงเพราะบาดแผลที่

๑๘๕๖

จำเริญทำร้าย หากโจทก์จะขอให้ตั้งโทษจำเริญฐานฆ่าคนตาย ต้อง
ฟ้องใหม่เป็นอีกสำนวนหนึ่ง จะยื่นคำร้องเป็นฟ้องเพิ่มเติมในสำนวน
เดิมหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๔๕๖ หน้า ๗๐๘

วิธีพิจารณาอาชญา, ฟ้องซ้ำ, ลูกจ้างรับเงินล่วงหน้า

ลูกจ้างรับเงินล่วงหน้าทำผิดสัญญา ชัยยกการได้ฟ้อง และศาล
ได้พิพากษาตั้งโทษไปแล้ว ครั้นเมื่อพ้นโทษออกมา นายจ้างเรียก
ไปใช้การงานตามสัญญาอีก ลูกจ้างไม่ยอมไป นายจ้างจะฟ้องให้
ตั้งโทษอีกไม่ได้

ฎีกาที่ ๗๐๒ หน้า ๓๐๖๐

วิธีพิจารณาอาชญา, ฟ้องซ้ำ, สุราเถื่อน, ต่างกรรมต่างวาระ

โจทก์ฟ้องจำเริญ ๒ สำนวนในเรื่องที่เกี่ยวกับสุราเถื่อน โดย
ต่างสำนวนเป็นการกระทำต่างกรรมเป็นคนละเรื่องนั้น โจทก์ฟ้องได้ ไม่
ใช้ฟ้องซ้ำคดี

ฎีกาที่ ๒๘๖
๒๘๗ หน้า ๔๓๘

วิธีพิจารณาอาชญา, ฟ้องผิดวัน

คู่ ฟ้อง

ฎีกาที่ ๔๘๓ หน้า ๗๐๘

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องผิดศาล, จำหน่ายคดี

เมื่อปรากฏว่าคดีที่โจทก์นำมาฟ้องในศาลใด เป็นคดีที่ศาลนั้น
ไม่มีอำนาจชำระ ศาลพึงสั่งจำหน่ายคดีเสีย ไม่ใช่ตัดสินยกฟ้อง
ฎีกาที่ ๗๓ หน้า ๘๗

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องเพิ่มเติม

เดิมโจทก์ฟ้องว่า จำเลยปลอมดวงตราบีตปากชวดตุ้รา อ้าง
ประมวลอาชญามาตรา ๒๓๑-๒๓๒ ในวันพิจารณาโจทก์ฟ้องเพิ่มเติมว่า
จำเลยปลอมเครื่องหมายบีตปากชวดตุ้รา ผิดตามมาตรา ๒๒๔-๒๒๕
อีกได้ ไม่ใช่ฟ้องทับฟ้องเดิม

ฎีกาที่ ๒๘๖ หน้า ๔๓๘
๒๘๗

วิธีพิจารณาอาชญา, พ้องอาชญาและแพ่งปนกัน, ตัดสิน

คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ตั้งโทษฐานบุกรุกในทางอาชญา กับมีคำ
ขอให้จับได้ด้วย แต่มิได้เสียค่าธรรมเนียมอย่างความแพ่ง เมื่อศาล
ชรากว่ารูปคดีไม่เป็นอาชญาแล้ว จะบังคับให้จับได้ในทางแพ่งไม่ได้
ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๑๕๖๘

วิธีพิจารณาอาชญา, บัวโทษะ, จำเลยไม่ได้ยื่นข้อต่อสู้

พวกผู้ตายไปขอสุรามีดาจำเลยกิน บิดาจำเลยก็เอาสุรามาดูแล
พวกผู้ตายกับใช้มีดแทงบิดาจำเลย จำเลยจึงทำร้ายผู้ตาย คึงน

แปลงหน้, สัญญาใหม่ไม่สมบูรณ์

เจ้าหน้อ้างว่าถูกหน้ได้ทำสัญญาเปลี่ยนให้ใหม่ มีข้อโต้เถียงว่า สัญญานี้ถูกหน้ไม่ได้ลงลายมือชื่อด้วยเต็มใจสมัคร ค่าสัญญาแสดง ความเห็นว่า แม้สัญญาฉบับใหม่จะไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย หน้ เดิมก็ยังไม่ว่างบับสิ้นไป ตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๕๓

ฎีกาที่ ๑๒๕ หน้า ๑๗๑

ปล้น, ผู้สมรู้, เหตุที่เป็นอุปการะ

ผู้สมรู้

ฎีกาที่ ๗๖๖ หน้า ๑๓๗๕

ปลอมเครื่องหมายการค้า, องค์แห่งความผิด

ความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า ตามประมวลอาชญา มาตรา ๒๓๖ หน้ ไม่จำเป็นว่าต้องใช้เครื่องหมายชนิดติดประจำกับสิน ค้าย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เป็นผิดและลงโทษได้

ฎีกาที่ ๓๘๕ หน้า ๕๘๗

ปลอมหนังสือ, เขียนรายงานและใบสำคัญเบิกเงินไม่ตรงความจริง

จำเลยเป็นผู้ตรวจสุขภาพ ได้ไปปลุกผีให้ราษฎร ๑๔ วัน และไปตีบราชการตามคำสั่งของราชการอีก ๓ วัน ได้จ้างนายได้ เป็นลูกจ้างห้ามห้าม แต่ทำรายงานและใบสำคัญเบิกเงินค่าพาหนะและ เบยเตียง ว่าไปปลุกผีถึง ๓๗ วัน และว่านายเหลียมเป็นคนห้ามห้าม คงไม่เป็นความผิดฐานปลอมหนังสือ *

ฎีกาที่ ๓๓๓ หน้า ๕๘๐

ปลอมหนังสือ, ทำใบมอบฉันทะปลอม

การที่จำเลยทำใบมอบฉันทะปลอม สำหรับ โอนที่ดินของผู้อื่นมา
หลุดออกวงให้ไว้แก่โจทก์เป็นประกันในการกู้ยืมเงินโจทก์ไปนั้น เป็น
ความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๒๔ และ ๓๐๔ ความผิดตาม
มาตรา ๒๒๔ มีกำหนดโทษหนักกว่า แต่จำเลยฝ่ายเดียวฎีกา จึงให้
ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๐๔ ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ฎีกาที่ ๒๕๕ หน้า ๓๕๐

ปลอมหนังสือ, หนังสือสำคัญ

เอกสารซึ่งมีข้อความเป็นหนังสือถึงชื่อนม & หีบ ราคาที่บดระ ๑๘
บาท รวมเป็นเงิน ๗๖ บาท จะขอชำระเงินให้ในวันที่ ๔ ของเดือน
ต่อไป จึงเขียนใบสั่งให้ไว้เป็นสำคัญ แล้วลงนามผู้ตั้งหนี้ เป็น
หนังสือสำคัญตามความหมายในประมวลอาชญามาตรา ๖ ข้อ ๒๐ การ
ปลอมหนังสือเช่นนี้จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๒๒๔

ฎีกาที่ ๘๐๓ หน้า ๑๔๕๗

ปลอมหนังสือ, บอกให้เจ้าพนักงานจดความเท็จ, เสียหายหรือไม่

เจ้าของม้ามอบม้ากับตัวพิมพ์รูปพรรณ ให้จำเลยจัดการขาย
จำเลยไปแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานกรมการอำเภอ ว่าคนเป็นเจ้าของ
ของตามชื่อในตัวพิมพ์รูปพรรณ กับทั้งได้เช่นชื่อปลอมชื่อของผู้
เป็นเจ้าของอันแท้จริงด้วย จำเลยมีความผิดตามประมวลอาชญา
มาตรา ๒๒๖

ฎีกาที่ ๔๔๐ หน้า ๖๘๖

ปลอมหนังสือ, ลงชื่อผู้อื่นโดยเจ้าของชื่ออนุญาต

ปัญหาที่ว่า การลงชื่อผู้อื่นในเอกสาร โดยเจ้าของชื่ออนุญาตให้ลงนั้น จะเป็นความผิดฐานปลอมหนังสือหรือไม่ ศาลเดิมและศาลอุทธรณ์ตัดสินว่าไม่ผิด

ฎีกาที่ ๘๗๒ หน้า ๑๓๘๔

ปลอมหนังสือ, ลายพิมพ์นิ้วมือ, พะยานรับรอง

ตุ๊กหนได้พิมพ์ลายนิ้วมืองลงในเอกสารให้เจ้าหนไว้ โดยไม่มีพยานรับรอง ต่อมาภายหลังเจ้าหนได้ขอให้พยาน ๒ คนลงลายมือชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมืองตุ๊กหนต่อหน้าตุ๊กหน ก่อนพยานลงลายมือชื่อรับรอง พยานได้ถามตุ๊กหนว่ารับว่าได้ทำเอกสารนั้นจริง เมื่อพยานลงลายมือชื่อแล้วตุ๊กหนจึงกลับคิดคาน การกระทำดังกล่าวนี้ไม่เป็นความผิดฐานปลอมหนังสือ หรือกระทำพยานเท็จ

ฎีกาที่ ๒๓๔ หน้า ๓๒๒

ปลอมหนังสือ, เสียหายหรือไม่

แก้คำว่า "ฝาก" ในจดหมาย ซึ่งเจ้าของจดหมายแสดงว่าได้รับฝากทรัพย์สินไว้ ว่าเป็น "ยืม" นั้น เป็นลักษณะที่สามารถอาจจะเกิดความเสียหายแก่เจ้าของจดหมาย จึงเป็นปลอมหนังสือตามประมวลอาชญามาตรา ๒๒๒

ฎีกาที่ ๓๒๘ หน้า ๓๗๗

ปลอมหนังสือ, เสียหายหรือไม่

เจ้าของโคมอบให้จำเลยไปโอนขายโคที่กรมการอำเภอ จำเลยไปแจ้งความเท็จ ว่าตนเองเป็นτωเจ้าของโค และประทับลายมือชื่อเจ้าของโค สลักหลังตัวพิมพ์รูปพรรณในการโอนขาย จำเลยกระทำผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๒๖ และ ๒๒๕ ข้อ ๑

ฎีกาที่ ๒๓๘ หน้า ๓๓๓

ปลอมหนังสือ, อาจเสียหายหรือไม่, เป็นข้อกฎหมายหรือเท็จจริง

ดู ฎีกา ฎีกาที่ ๑๒๘ หน้า ๑๗๗

ปิดปาก ฎีกาที่ กฎหมายปิดปาก

ไปกำ ฎีกาที่ การพบนัน ฎีกาที่ ๗๓๓ หน้า ๑๓๐๕

บ้องกัน, ฆ่าคน, เกินกว่าเหตุ, ยิ่งคนดีเข้าใจว่าเป็นคนร้าย

ก่อนเกิดเหตุได้มีผู้ร้ายเข้ามาดักไล่และขว้างปาบ้านจำเลย ในคืนเกิดเหตุผู้ตายจะมาหาจำเลย แต่เดือนมืดมองไม่เห็นตัวกัน จำเลยได้ยื่นสั้นให้หา ได้ร้องทักถามก็ไม่ได้รับคำตอบ จำเลยเข้าใจว่าคงเป็นผู้ร้าย จึงได้ใช้ปืนยิงไปถูกผู้ตายซึ่งเป็นญาติของจำเลย ตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตาย แต่เป็นการบ้องกันเกินกว่าเหตุตามประมวลอาชญามาตรา ๒๔๘, ๕๓

ฎีกาที่ ๖๕๔ หน้า ๑๐๒๒

วิวาท, ป้องกัน

ในกรณีนี้ที่สมัครใจจะวิวาทกัน ซึ่งต่างมีอาวชด้วยกัน แม้ฝ่ายหนึ่งจะได้ตั้งทำท่าร่ายก่อน อีกฝ่ายหนึ่งจึงท่าร่ายเขาถึงตาย ฝ่ายที่ท่าร่ายเขาถึงตายจะอ้างว่าทำโดยป้องกันควหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๔๐๖ หน้า ๖๒๕

วิวาท, ป้องกัน

จำเลยกับคนอื่นได้มีการด่าว่าและทำร้ายกัน ซึ่งเจ้าพนักงานกำลังว่ากล่าวอยู่ ต. ได้เอาชวดโชดาขว้างมาถูกหน้าจำเลยแล้วจึงหนีจำเลยกับเจ้าพนักงานตำรวจไล่ตามไป ต. ใช้ชวดโชดาแฉก้วยแก้วขว้างจำเลยอีก จำเลยจึงใช้ไม้ตะพดตี ต. และมีคนอื่นเข้ามาชุลมุนทำร้ายด้วย มีผู้ถูกบาดเจ็บหลายคน การกระทำของจำเลยคงหนีได้ชื่อว่าป้องกันคว ไม่ใช่เป็นการทำร้ายในที่วิวาท และจำเลยไม่มีผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๗

ฎีกาที่ ๖๔๗ หน้า ๓๐๓๕

วิวาท, ไม่เป็นยัวโทษะ

ผู้ที่สมัครใจเข้าวิวาทกับเขา แต่ถูกเขาทำร้ายก่อน จึงทำแก่เขาถึงตาย จะอ้างว่าถูกกคชข่มเหง เพื่อให้ตัดโทษฐานยัวโทษะตามประมวลอาชญามาตรา ๕๕ มิได้

ฎีกาที่ ๖๘๓ หน้า ๓๐๔๘

เวลา, ระยะเวลา, การนับ, กำหนดฎีกา

จำเลยฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์วันที่ ๓๐ กันยายน ต้องยื่นฎีกา
ภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม เป็นอันขาดอายุฎีกา
ฎีกาที่ ๑๘๕ หน้า ๑๔๓๖

สัตว์, ปล่อยเข้าสวนและนา

ดู ทำร้ายทรัพย์ ฎีกาที่ ๓๐๕ หน้า ๔๕๑

สัตว์พาหนะ, ไม่มีตัวพิมพ์รูปพรรณ, รับของโจร, แสดงบริสุทธิ์
คดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ตั้งโทษจำเลย ตามพระราชบัญญัติสัตว์

พาหนะ ร ศ. ๑๑๘ มาตรา ๒๐ และประมวลอาชญา มาตรา ๓๒๑ โดย
จำเลยมีกระบือไม่มีตัวพิมพ์รูปพรรณนั้น ถ้าหากจำเลยนำสืบแสดงได้
ว่าได้รับชอกกระบือไว้จากบุคคลผู้มชอ ก็นับว่าจำเลยแสดงบริสุทธิ์
ได้แล้ว ถ้าโจทก์สืบได้แต่เพียงว่า จำเลยมีกระบือไม่มีตัวพิมพ์
รูปพรรณเท่านั้น จะตั้งโทษจำเลยไม่ได้

ฎีกาที่ ๔๓๗ หน้า ๖๘๒

สัตว์ขบั่น, โดยปริยาย

ดู หลึงมีสามี ฎีกาที่ ๘๑๔ หน้า ๑๕๐๖

สัญญาติ, การใช้กฎหมาย

ดู กฎหมาย ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๔๔๓

สัญญาติ, บุคคลไร้สัญญาติ

ดู ต่างประเทศ, สัญญาติ ฎีกาที่ ๘๘๖ หน้า ๑๔๔๓

สัญญา, เงื่อนไข, สัญญาระงับ

สัญญาที่มีเงื่อนไขบังคับก่อนนั้น ถ้าเป็นที่แน่นอนว่า เหตุการณ์อันเจาะจงไว้ตามเงื่อนไข ไม่อาจจะเป็นไปได้อันใด สัญญานั้นก็เป็นอันระงับไม่ผูกพันกันต่อไป แม้ต่อมาในภายหลังจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้นคล้ายคลึงหรืออย่างเดียวกัน แต่ไม่ใช่ที่เจาะจงไว้ในเงื่อนไข ก็ทำให้สัญญานั้นกลับพ้นสัมบูรณ์ อันไม่

โจทก์ทำสัญญาระงับของกระดาศของจำเลยโดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าโจทก์ไม่ได้เซ็นสัญญารับเหมาร้างหอโรงเรียนวิภาวดี ซึ่งได้เปิดประมูลเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๔ นั้นแล้ว สัญญานี้เป็นอันระงับ ต่อมาผู้จ้างบอกงดการก่อสร้าง โจทก์จึงบอกให้จำเลยทราบและบอกเลิกสัญญา จำเลยไม่ตอบ โจทก์ฟ้องขอให้ศาลแสดงว่า สัญญาระหว่างโจทก์จำเลยนั้นระงับ ในวันที่จำเลยยื่นคำให้การนั้นเอง ผู้จ้างขอให้โจทก์ไปทำความเข้าใจเรื่องก่อสร้างกันใหม่ เมื่อได้แก้ไขข้อตกลงเดิมบางข้อแล้ว โจทก์ก็ได้เซ็นสัญญาก่อสร้างหอโรงเรียน เช่นภายหลังที่ศาลเดิมตัดสินคดีนี้ จำเลยเถียงว่า ที่โจทก์ยังไม่ได้เซ็นสัญญารับเหมานั้น ไม่ทำให้สัญญาระงับ เป็นแต่ไม่เกิดผลบังคับ

ศาลฎีกาตัดสินยืนตามศาลอุทธรณ์ว่า สัญญาระงับตั้งแต่ผู้จ้างบอกเลิกการก่อสร้างแล้ว

สัญญา, จำระหนึ่แก่บุคคลภายนอก

ดู คำประกัน

ฎีกาที่ ๓๓๔ หน้า ๑๕๐

สัญญา, ผัวเมีย, ตกลงแยกกันอยู่

ดู ผัวเมีย

ฎีกาที่ ๔๖๘ หน้า ๗๔๒

สัญญา, ผัวเมีย, แบ่งทรัพย์สิน

ผัวเมียตกลงจะไม่อยู่ด้วยกัน จึงทำสัญญาแบ่งทรัพย์สินระหว่างกัน
ซึ่งในสัญญานั้นมีบุคคลที่ ๓ เกี่ยวข้องอยู่ด้วย และได้ปฏิบัติตาม
สัญญาไปแล้ว ซึ่งจะรื้อฟื้นให้กลับมาสู่สภาพเดิมก็ไม่ได้ ต่อมา
ภายหลังผัวเมียหย่าขาดจากกัน ศาลฎีกาตัดสินว่า ในส่วนทรัพย์สินต้อง
เป็นไปตามสัญญาที่ได้ทำกันไว้

ฎีกาที่ ๘๒๐ หน้า ๓๓๐๓

สัญญา, ผิดสัญญา, ค่าเสียหาย

ดู ค่าเสียหาย

ฎีกาที่ ๘๐๔ หน้า ๓๔๗๐

สัญญา, ผิดสัญญา, เลิกสัญญา

สัญญาซื้อขายมีความว่า ถ้าผู้ขายไม่สามารถส่งเครื่องทำนาแข่ง
ให้แก่ผู้ซื้อได้ภายใน ๓๒๐ วัน ผู้ขายยอมคืนเงินมัดจำให้แก่ผู้ซื้อ
เมื่อผู้ขายส่งเครื่องทำนาแข่งเข้าไปเดือนเศษ ผู้ซื้อบอกเลิกสัญญา
และเรียกเงินมัดจำคืนได้

ฎีกาที่ ๕๘๖ หน้า ๘๓๓

สัญญา, ผู้จัดการมรดก, เข้าเป็นคู่สัญญา, รับผิดชอบส่วนตัว

บิดาจำเลยทำสัญญากับกรมวังนอกช่อมแซมวัด โดยโจทก์เป็นผู้รับเหมาช่วงทำงาน แล้วบิดาจำเลยตาย จำเลยเป็นผู้จัดการมรดก เข้ารับทำการตามสัญญาเดิมกับกรมวังนอก และเข้าควบคุมดูแล การที่โจทก์รับเหมาช่วงทำมาดังนี้ ถือว่าจำเลยได้ปฏิบัติต่อโจทก์คู่สัญญา ได้ชื่อว่าจำเลยเข้ารับสภาพหนี้ของบิดา หาใช่เป็นตัวแทนของมรดกไม่ จำเลยต้องรับผิดชอบส่วนตัว

ฎีกาที่ ๒๖๕ หน้า ๓๗๘

สัญญา, ลดหนี้, เจ้าหนี้บางคนไม่ลงชื่อ

เจ้าหนี้ทำสัญญาลดหนี้ให้ลูกหนี้ ในสัญญาปรากฏชื่อเจ้าหนี้ที่ยอมลดหนี้ทุกคน แต่เจ้าหนี้ใดลงชื่อเพียงคนเดียว เจ้าหนี้คนอื่น ๆ ยังไม่ได้ลงชื่อ คัดค้านว่าเป็นสัญญาที่ผูกพันเจ้าหนี้คนที่ได้ลงชื่อนั้นแล้ว

ฎีกาที่ ๗๒๘ หน้า ๓๐๘๘

สัญญา, สิ้นอายุ, คู่สัญญาตาย

๑. ทำสัญญาผูกขาดเก็บฟองเต่าและฟองกระทะเล ต่อเจ้าพนักงานของรัฐบาลเป็นเวลา ๓ ปี มีกำหนดตั้งเงินอากรเป็นงวด ๆ ปีละ ๓ งวด ในปีสุดท้าย ๑. ตาย ระหว่างที่ได้ตั้งเงินงวดที่ ๓ บ้างแล้ว ยังไม่ถึงกำหนดชำระเงินงวดที่ ๒ ศาลฎีกาคัดค้านว่า สัญญาเป็นอันยุติลงเมื่อวันที่ ๑. ตาย ๑. (หรือผู้รับมรดก) ต้องรับผิดชอบชำระเงินเฉพาะงวดที่ ๑ เต็มงวด

ฎีกาที่ ๓๗๗ หน้า ๕๕๗

สันนิษฐาน, ความสุจริต

กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลทุกคนทำการโดยสุจริต เพราะฉะนั้นเจ้าหน้กกล่าวอ้างว่า ผู้รับจำนองที่ดินของถูกหน้กได้รับจำนองโดยการส้ยอมอมเพื่อการฉ้อฉล ต้องมีหน้กที่น่าส้บ ถ้าไม่ส้บหรือส้บไม่ส้ม ก็ถือว่าได้รับจำนองโดยสุจริต

ฎีกาที่ ๕๔๘ หน้า ๓๖๒๒

สันนิษฐาน, เจตนาร้าย, รับของโจร

ดู รับของโจร

ฎีกาที่ ๓๓๓ หน้า ๔๖๓

สันนิษฐาน, ชื่อในโฉนด, กรรมสิทธิ์ที่ดิน

ดู ที่ดิน

ฎีกาที่ ๓๘๔ หน้า ๒๕๒

„

ฎีกาที่ ๒๖๔ หน้า ๓๗๕

สันนิษฐาน, ทรัพย์สินที่ถูกชิงหรือปล้น

ดู รับของโจร

ฎีกาที่ ๑๗๓ หน้า ๒๑๔

สันนิษฐาน, ทำฝ่าฝืนกฎหมาย

ดู ตระเมิด

ฎีกาที่ ๒๖๘ หน้า ๓๘๔

สันนิษฐาน, รอกการลงอาชญา, สันนิษฐานว่าไม่เคยต้องโทษ

ดู วิช้พิจารณาอาชญา

ฎีกาที่ ๓๐๗ . หน้า ๓๓๗

สันนิษฐาน, ศาลใต้ตั้งจนโดยชอบ

ดู ขรรมนัญคำถ
ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๑๕๗๓

สันนิษฐาน, สิ้นสมรส

ดู ผัวเมีย
ฎีกาที่ ๘๖๔ หน้า ๑๓๗๑

สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน, ที่ขายตลิ่ง

ดู ที่ดิน
ฎีกาที่ ๕๕๗ หน้า ๘๗๖

สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน, ที่หน้าตลิ่ง, ถนนหลวง

ดู ทรัพย์
ฎีกาที่ ๖๖๓ หน้า ๓๐๒๖

สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน, ทางน้ำสาธารณะ

ดู ทางน้ำ
ฎีกาที่ ๒๗๐ หน้า ๔๐๓

สิทธิเคลื่อนกลิ้งกัน,

ดู ที่ดิน, ให้, สิทธิครอบครองชั่วคราว
ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๑๑๔๘

สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้, การไ้

ดู ค่าประกัน
ฎีกาที่ ๓๑๔ หน้า ๑๕๐

สินเดิม, สมรสสินเดิม

ดู ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็

ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็ ๘๒๘

หน้า ๑๕๖๐

สินสมรส

ดู ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็

ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็ ๘๕๕

หน้า ๑๓๕๘

,,

ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็ ๘๖๕

หน้า ๑๓๗๓

สินส่วนตัว, หนี้ของพั้ว

ดู ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็

ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็ ๘๘๘

หน้า ๑๕๘๒

สุจริต, สันนิษฐาน

ดู สันนิษฐาน

ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็ ๘๘๘

หน้า ๑๖๒๒

สุภาษิตกฎหมาย, มาหากฎหมายต้องมาโดยบริสุทธิ์

ผู้ที่มาขอให้กฎหมายช่วยเหลือต้องมาโดยบริสุทธิ์

การที่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งก่อมุดเหตุชน จนทำให้หุ้นส่วนคนอื่น

ฟ้องตนเป็นความอาชญา จะยกเอาเหตุนั้นมาอ้างว่าหุ้นส่วนขาดความ

ปรองคอง เหตุอวัยวะที่จจะดำรงคงอยู่ต่อไป จึงขอเลิกหุ้นส่วนตาม

ประมวลแพ่งมาตรา ๑๐๕๗ (๓) นั้นหาได้ไม่ ตามหลักแห่งสุภาษิต

กฎหมายที่กล่าวข้างบน

ฎ็ฎ็ฎ็ฎ็ ๓๘๕

หน้า ๕๘๓

สุภาษิตกฎหมาย, สิ่งที่ทำแล้วสันนิษฐานว่าถูก

มีสุภาษิตว่า “สิ่งทั้งหลายอันบุคคลได้กระทำแล้ว สันนิษฐานว่าได้กระทำโดยถูกต้อง”

ฎีกาที่ ๘๓๕ หน้า ๑๕๗๓

สุรา, ขายน้ำสุราโดยมิได้รับอนุญาต, เจ้าพนักงานเป็นผู้ซื้อเพื่อจับ
การขายน้ำสุราโดยมิได้รับอนุญาตนั้น แม้ผู้ซื้อจะเป็นนายตรวจ
สุราไปพูดต่อขอเพื่อจับกุมผู้ขายก็ด ผู้ขายก็ยังมีคามผิดตามกฎหมาย
ภาษัชนใน จุดศักราช ๑๒๔๘ มาตรา ๒๖

ฎีกาที่ ๖๘๖ หน้า ๑๐๕๒

สุรา, ค่าปรับ, เรียงตัวจำเลย

ในความผิดฐานดื่มกถันสุราเกินนั้น ค่าปรับเรียงตัวจำเลย

ฎีกาที่ ๓๓๖ หน้า ๔๘๗

สุรา, ค่าขายเบ็งเชื้อข้าวหมัก

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยมีเบ็งเชื้อข้าวหมักไว้จำหน่ายโดยมิได้รับ
อนุญาต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติภาษัชนในแก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. ๒๔๖๗ มาตรา ๖ และโจทก์จะขอสืบพระยานว่า ก่อนหน้าจะ
ไปจับจำเลยหนึ่งวัน จำเลยได้เคยขายเบ็งเชื้อข้าวหมักมาแล้ว ๕ เม็ด
แต่ไม่ใช่ของกลางรายที่ฟ้อง คัดสินว่าโจทก์ไม่มีพระยานสืบให้สม

ตามฟ้อง พระยานที่ขอตั้งไม่เป็นเหตุประกอบว่าจำเลยได้กระทำผิดตามที่โจทก์ฟ้อง จึงให้ยกฟ้องโจทก์ โดยไม่ต้องตั้งพระยาน

ฎีกาที่ ๗๐๐ หน้า ๓๐๕๖

สุรา, จำแทนปรับ

ดู โทษอาชญา, จำแทนปรับ	ฎีกาที่ ๒๒๕	หน้า ๓๓๑
„ „	ฎีกาที่ ๒๗๖	หน้า ๔๓๗
	๒๗๗	

สุรา, ชื่อสุราเถื่อน, กิริยาที่ขอ

การที่จะเป็นผิดฐานชอนหาสุราเถื่อน ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๗ มาตรา ๔ นั้น เมื่อได้มีขอตกลงในเรื่องสุราที่ขอขาย และกำหนดราคากันแน่นอน จนผู้ขายได้เอาของตนมาส่งสุราได้ลงในกะบุงซึ่งได้หย่อนลงมาจากที่สูงเพื่อรับหาสุราและได้ส่งากะบุงขึ้นไป ก็เป็นกิริยาที่ใดชอนหาสุรานั่น อันเป็นผิดแล้ว

ฎีกาที่ ๙๐๒ หน้า ๓๔๖๔

สุรา, นำสุราสาโท

นำสุราสาโทไม่ให้นำสุราตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตในจุฬาลงกรณ์ราช ๓๒๔๗ นอกจากจะตั้งว่าใช้ดื่มกินได้อย่างสุรา

ฎีกาที่ ๓๓๗ หน้า ๓๕๗

สุรา, ไบชน

การขณสุราคงแต่ ๓๐ ทะนานขึ้นไป ที่ต้องมีไบชนตามกฎหมาย
 ภาษัชนใน จุติศักราช ๑๒๔๘ มาตรา ๓๑ นั้น แม้มมีไบชนจากตำบล
 หนึ่งไปถึงตำบลหนึ่งแล้วก็ดี ถ้าหากจะขณย้ายไปที่อื่นต่อไปอีก ก็ต้องมี
 ไบชนใหม่ จะใช้ไบชนเดิมซึ่งต่างตำบลไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๑ หน้า ๒๕

สุรา, พ้อง, แจงลวงหน้า

ในเรื่องพ้องคดีสุราเถื่อนที่ โจทกต้องแจงเป็นลายลักษณอักษร
 ให้จำเลยทราบล่วงหน้าก่อน ๗ วัน มิฉะนั้นผิดต่อพระราชบัญญัติภาษั
 ชนใน จ.ศ. ๑๒๔๘ มาตรา ๕๖ นั้น มิได้หมายถึงเจ้าพนักงานเป็นโจทก

ฎีกาที่ ๒๘๖ หน้า ๔๓๘

สุรา, มีเครื่องคัมถนสุรา

การมีเครื่องคัมถนสุราอันเป็นผิดตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราช
 บัญญัติภาษัชนใน จุติศักราช ๑๒๔๘ นั้น ไม่จำเป็นว่าต้องได้ใช้เครื่อง
 นนคัมถนสุรา

ฎีกาที่ ๕๒๘ หน้า ๘๕๔

สุรา, มีสุราเถื่อน, ปริมาณ ๕ ทะนาน

ความผิดฐานมีสุราเถื่อนตามกฎหมายภาษัชนในนั้น ไม่จำเป็น
 ต้องมีสุราเถื่อนอันมีปริมาณถึง ๕ ทะนานก็เป็นผิด

ฎีกาที่ ๑๕ หน้า ๑๗

สุรา, ยักงษ์, หุ่นส่วน, แบบ

ดู ภาษอักษร

ฎีกาที่ ๔๓ หน้า ๔๗

สุรา, เล่นการพนันในร้าน

จำเลยจำหน่ายสุราในร้านจำเลยตอนนอก เล่นไพ่พนันในห้อง
ชั้นใน มีประตูปิดกันเป็นคนละส่วนคนละตอนกับห้องที่จำหน่ายสุรา
ตงน จำเลยไม่มีผิดตามพระราชบัญญัติอากรชั้นใน มาตรา ๓๔

ฎีกาที่ ๒๕๗ หน้า ๓๕๕

สุราเถื่อน, พะยาน, ผู้กระทำผิดร่วม, เจ้าพนักงานปลอมตัวซื้อ
เพื่อจับ

ในคดีที่ว่าจำเลยคุมกตณและขายนำสุราเถื่อนนั้น เจ้าพนักงาน
ซึ่งปลอมตัวเข้าไปซื้อสุราเพื่อประโยชน์แห่งการจับกุม และเพื่อ
ประโยชน์แก่หลักฐานพะยาน ไม่ใช่ผู้กระทำผิดร่วมกับจำเลย คำของ
เจ้าพนักงานที่เบิกความจึงเป็นคำพะยานที่ฟังได้

ฎีกาที่ ๑๖๕ หน้า ๓๓๗๘

เสื่อมเสียอิสสรภาพ, ฐู่ให้เลี้ยงสุรกาแพ

ดู ชิงทรัพย์

ฎีกาที่ ๗๔๔ หน้า ๓๓๑๘

เสื่อมเสียอัสสราภาพ, จับผู้กระทำผิด, ความผิดจะเพาะหน้า,
ความผิดลหุโทษ

จำเลยเป็นนายตรวจฉี่น ได้พบโจทก์ถือปืนบรรจุกระสุนไปตาม
ถนนหลวง อันเป็นความผิดต่อประมวลอาชญามาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒
จำเลยจึงจับโจทก์ส่งสถานีตำรวจ ศาลฎีกาตัดสินว่า จำเลยมีอำนาจ
จับโจทก์ได้ โดยโจทก์กระทำผิดอันปรากฏจะเพาะหน้าจำเลย และ
การที่จับนั้นจำเลยจะมีเจตนาแกดงหรือไม่ ไม่เป็นข้อสำคัญ

ฎีกาที่ ๖๗๕ หน้า ๓๐๕๐

เสื่อมเสียอัสสราภาพ, ไซ้กำลังจับไล่ผู้เช่า

ผู้เช่าไม่ยอมออกจากบ้านที่เช่า ผู้ให้เช่าใช้ให้จำเลยไล่ผู้เช่า
ออกไป จำเลยได้เข้าไปในบ้านและนุดตากผู้เช่าออกจากบ้านตามคำสั่ง
ผู้ให้เช่า ศาลฎีกาวินิจฉัยว่ากริยาของจำเลยที่เข้าไปในบ้านไม่เป็นผิด
ฐานบุกรุก เพราะได้เข้าไปโดยอำนาจของเจ้าของบ้านซึ่งเป็นผู้ให้เช่า
แต่กริยาที่นุดตากผู้เช่า ออกจากบ้านเป็นความผิดฐานทำให้เสื่อมเสีย
อัสสราภาพ ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๖๗ จะอ้างว่าเป็นการบัง
กั้นสิทธิไม่ได้

ฎีกาที่ ๘๔๗ หน้า ๑๖๑๖

หักกลบลบหน, ผู้จัดการมฤตค

ตุ มฤตค

ฎีกาที่ ๒๖๗ หน้า ๓๘๗

๑๘๓๕

หุ้นส่วน, หนี้ของห้าง, ความรับผิดชอบ, หุ้นส่วนคนหนึ่งตาย, หุ้นส่วนอื่นทำการต่อไป

ผู้เป็นหุ้นส่วนต้องรับผิดชอบในหนี้สินซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการได้ทำแทนทางหุ้นส่วน

ในห้างหุ้นส่วนซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนเกินกว่า ๒ คน เมื่อหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดตาย ถ้าหุ้นส่วนคนอื่นยังคงทำการค้าต่อไป ก็ต้องถือว่าหุ้นส่วนเหล่านั้นยังคงเป็นหุ้นส่วนกันอยู่ และต้องร่วมกันรับผิดชอบในหนี้สินของห้างที่เกิดขึ้นในขณะตนยังมี

ฎีกาที่ ๕๕๕ หน้า ๑๖๓๔

หุ้นส่วน, ผู้จัดการ, อำนาจฟ้อง

ผู้จัดการในร้านซึ่งรับเงินเดือนเป็นธรรมดา กับได้รับประโยชน์เป็นส่วนแบ่งจากกำไร ที่เรียกว่า “ฮ่วยฮ่วย” แต่ไม่ต้องขาดทุนด้วยนั้น ไม่นับว่าเป็นหุ้นส่วนในร้าน และไม่มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีที่เกิดขึ้นด้วยการค้าขายของร้าน

ฎีกาที่ ๕๓๗ หน้า ๓๕๐๘

หุ้นส่วน, ไม่ได้จดทะเบียน, สิทธิแก่บุคคลภายนอก

ผู้เป็นหุ้นส่วนบางคนในห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียน จะฟ้องคดีโดยอ้างสิทธิในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตนมิได้ แม้จะได้ความว่าผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่นอยู่แต่ในต่างประเทศก็ดี

ฎีกาที่ ๖๓ หน้า ๘๐

หุ้นส่วน, ยี่กงษ์สุรา, แบบ

ดู ภาษีอากร

ฎีกาที่ ๔๓ หน้า ๔๗

หุ้นส่วน, ถ่มละลาย, เจ้าของหรือผู้ถือหุ้น

ยี่ห้อ ก. ซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนถ่มละลาย เจ้าหนรองต่อ
เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ว่า ง. เป็นเจ้าของยี่ห้อ ก. ขอให้เจ้าพนักงาน
รักษาทรัพย์เรียกภรรยา ง. มาไต่สวน และเอาทรัพย์ของภรรยา ง. เข้า
รวมในคดีถ่มละลาย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ง. ได้ขายขนมไปก่อนที่
ยี่ห้อ ก. ถ่มละลาย และมีใครมิใครร้องให้ ง. หรือกองทรัพย์มฤตก
ของ ง. ถ่มละลาย ดังนั้นการร้องขอของเจ้าหนนพงไม่ชอบ

ฎีกาที่ ๖๓๕ หน้า ๘๘๘

หุ้นส่วน, เลิกหุ้นส่วน, คืนทุน, หุ้นลงแรงงาน, ส่วนกำไรและ
ขาดทุน

หุ้นลงแรงงานนั้น แม้เวลาห้างหุ้นส่วนขาดทุนหรือได้กำไร จะ
ต้องขาดทุนหรือได้กำไรด้วยก็ดี แต่เวลาแบ่งทุนหุ้นลงแรงงานไม่มีสิทธิ
จะได้ส่วนแบ่งด้วย นอกจากจะได้มีสัญญากันไว้

หุ้นส่วนที่ได้มีข้อตกลงแบ่งส่วนกำไรกันนั้น ถ้าขาดทุนก็ต้องขาด
ด้วยตามส่วนที่ได้กำไร แม้เป็นเพียงหุ้นลงแรงงานก็ดี

ฎีกาที่ ๘๑๗ หน้า ๑๒๘๗

หุ้นส่วน, เลิกหุ้นส่วน, ตัดความในสัญญา, หุ้นส่วนไม่มีกำหนดกาล
สัญญาหุ้นส่วนตั้งวันจำหน่ายหุ้น ไม่ได้กำหนดเวลาไว้ แม้
การขายหุ้นจะได้ทำสัญญากับกรมหุ้นเป็นปี ๆ ก็ไม่ทำให้สัญญาหุ้น
ส่วนนั้นมีอายุระเพาะบไปด้วย

ห้างหุ้นส่วนตั้งชช โดยไม่มีกำหนดกาล หุ้นส่วนคนใดจะบอก
เลิก ต้องบอกกล่าวความจำนงล่วงหน้า ๖ เดือน ตามประมวลแห่ง
มาตรา ๓๐๕๖

ฎีกาที่ ๓๘๔ หน้า ๕๘๓

หุ้นส่วน, เสียหาย, ผิดด้วยกัน

การที่หุ้นส่วนต้องขาดประโยชน์ที่ควรจะได้ เพราะต่างคนต่าง
ทำผิดด้วยกันนั้น หุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดจะเรียกร้องให้หุ้นส่วนอีกคน
หนึ่งต้องรับผิดชอบหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๘๑๖ หน้า ๑๒๘๓

เหตุระเพาะตัวหรือเหตุในลักษณะคดี, หม่าคน, ลักษณะฉกรรจ์

บ. กับ จ. จำเลยได้ช่วยกันฆ่า ก. ตาย ได้ความว่า บ. เป็น
ผู้ถูกล่าหาฐานทำร้ายร่างกายอยู่ก่อน ซึ่ง ก. ผู้ตายได้ขึ้นประกัน แล้ว
บ. หลบหนีไป ต่อมา ก. มาพบ บ. จึงชวนให้ไปที่บ้านบิดา บ. ใน
ขณะที่เดินมาด้วยกัน บ. กับ จ. ได้ฆ่า ก. ตาย ตัดสินว่า บ. ผู้
เดียวมีความผิดตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๐ ข้อ ๖ ส่วน จ. ผิด
ตามมาตรา ๒๔๘

ฎีกาที่ ๕๖๗ หน้า ๘๘๓

เหตุปรานี

ดู เหตุลดหย่อนอาชญา	ฎีกาที่ ๕๘	หน้า ๖๒
„	ฎีกาที่ ๘๐	หน้า ๑๐๓
„	ฎีกาที่ ๒๓๖	หน้า ๒๘๓
„	ฎีกาที่ ๕๖๘	หน้า ๘๘๓
„	ฎีกาที่ ๘๒๘	หน้า ๑๕๖๔

เหตุยกเว้นอาชญา, ทำตามคำสั่ง

จำเลยเป็นเสมียนอำเภอ และรับหมายตั้งเป็นผู้คุมพิเศษสำหรับ
 คุมนักโทษไปทำงานณที่พันนายอำเภอ แต่จำเลยไปทำงานเถื่อนที่
 ว่าการอำเภอ โดยนายอำเภอซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตั้งตั้งนั้น เป็นเหตุ
 ให้นักโทษหลบหนีไปได้ ดังนั้นจำเลยยกประมวลอาชญามาตรา ๕๒ เรื่อง
 ทำตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายขึ้นเป็นข้อแก้ตัวเพื่อยกเว้นอาชญา
 สำหรับความผิดฐานทำให้นักโทษหนีโดยประมาท ตามประมวลอาชญา
 มาตรา ๑๖๘ ได้

ฎีกาที่ ๔๒๒ หน้า ๖๖๖

เหตุยกเว้นอาชญา, บ้องกัน

ดู บ้องกัน	ฎีกาที่ ๔๐๖	หน้า ๖๒๕
„	ฎีกาที่ ๕๔๓	หน้า ๘๗๘

เหตุยกเว้นอาชญา, บ้องกัน, ช่าคน, สมควรแก่เหตุ

ในกรณีที่ว่าจำเลยทำร้ายผู้ตายในทางบ้องกันตัว การวินิจฉัยปัญหาที่ว่าจำเลยได้ทำการเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่นั้น อาวุธที่ผู้ตายได้ใช้ในการทำร้าย กับที่จำเลยใช้ในการบ้องกัน อาจเป็นข้อวินิจฉัยว่าไม่เกินสมควรแก่เหตุ เช่นผู้ตายใช้ปืนและหอกเป็นอาวุธ จำเลยใช้มีดและไม้ เป็นเหตุอย่างหนึ่งที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การกระทำของจำเลยไม่เกินสมควร

ฎีกาที่ ๘๘๒ หน้า ๑๕๒๘

เหตุยกเว้นอาชญา, วิกลจริต

การที่จะยกความวิกลจริตขึ้นอ้างเป็นเหตุยกเว้นอาชญา และยกฟ้องโจทก์ตามประมวลอาชญามาตรา ๕๖ นั้น ต้องได้ความว่าจำเลยเป็นคนวิกลจริตในเวลาที่เกิดทำผิด เพราะฉะนั้นถ้าได้ความเพียงว่าแพทย์ได้ตรวจจำเลยภายหลังวันกระทำผิด จึงปรากฏว่าจำเลยเป็นคนวิกลจริต จะยกฟ้องโจทก์ไม่ได้ ต้องให้จำหน่ายคดี เพื่อโจทก์จะได้มีสิทธิดำเนินคดีต่อไป เมื่อจำเลยหายจากการเป็นคนวิกลจริต

ฎีกาที่ ๕๕๗ หน้า ๗๐๕

เหตุลดหย่อนอาชญา, บัวโทษะ, ช่าคนตาย, จำเลยไม่ได้ยกขึ้นต่อสู้

พวกผู้ตายไปขอสูรามิตาจำเลยกิน มิตาจำเลยก็เอาสูรามาดึงพวกผู้ตายกลับใช้มีดแทงมิตาจำเลย จำเลยจึงทำร้ายผู้ตาย ดังนี้เป็น

ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยถูกยั่วโทษะ และแม้ว่าจำเลยจะให้การ
ปฏิเสธความผิดเฉย ๆ ไม่ได้อ้างเหตุยั่วโทษะขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลก็
อาจยกเหตุนี้ให้จำเลยได้รับความลดหย่อนอาชญาได้

ฎีกาที่ ๘๓๘ หน้า ๓๒๘๗

เหตุลดหย่อนอาชญา, ยั่วโทษะ, วิวาท

ผู้ที่ถูกคุมใจเข้าวิวาทกับเขา แต่ถูกเขาทำร้ายก่อน จึงทำแก่
เขาถึงตาย จะอ้างว่าถูกกดขี่ข่มเหง เพื่อได้ลดโทษฐานยั่วโทษะ
ตามประมวลอาชญามาตรา ๕๕ มิได้

ฎีกาที่ ๖๘๓ หน้า ๓๐๕๘

เหตุลดหย่อนอาชญา, เหตุปราณี

จำเลยกระทำผิดในเวลาดวงวัน ต่อหน้าพระยานหลายคน แล้ว
ไปหาผู้ใหญ่บ้านขอมให้จับโดยดี และรับสารภาพตลอดมา ไม่เรียก
ว่าจำเลยมาถูกโทษก่อนความผิดได้ปรากฏ และการที่จำเลยรับ
สารภาพก็โดยจำนนต่อพระยาน จึงไม่เป็นเหตุปราณีตามประมวล
อาชญามาตรา ๕๘

ฎีกาที่ ๕๗ หน้า ๖๒

เหตุลดหย่อนอาชญา, เหตุปราณี

จำเลยให้การรับสารภาพ เมื่อกรมการอำเภอได้ส่วนได้หักฐาน
มันคงว่าจำเลยเป็นผู้ร้ายแล้วนั้น เป็นคำรับสารภาพที่จำนนแก่พระยาน
ไม่เป็นเหตุที่จะปราณีลดโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๘๐ หน้า ๓๐๓

เหตุลดหย่อนอาชญา, เหตุปราณี

ผู้กระทำผิดเป็นคนหนุ่มอายุ ๒๒ ปี และกระทำผิดเนื่องด้วยโกรช
แค้นแทนบิดา ไม่เป็นเหตุปราณีตามประมวลอาชญามาตรา ๕๘

ฎีกาที่ ๒๓๖ หน้า ๒๗๓

เหตุลดหย่อนอาชญา, เหตุปราณี

คำให้การจำเลยซึ่งจะยกเป็นเหตุลดหย่อนอาชญาฐานปราณี
ตามประมวลอาชญามาตรา ๕๘ นั้น แม้จะไม่ใช่คำรับสารภาพโดย
แท้ แต่ได้เป็นประโยชน์ในการไต่สวนของกรมการอำเภอ และเป็น
การระงับคดีในชั้นพิจารณา ก็อาจยกเป็นเหตุปราณีตามบทกฎหมาย
ที่กล่าวมานั้นได้

ฎีกาที่ ๕๖๘ หน้า ๘๘๓

เหตุลดหย่อนอาชญา, เหตุปราณี

จำเลยหลายคนต้องหาและถูกศาลตัดสินลงโทษฐานเดินการพระนัย
ไฟ ๓ ใบ ผิดพระราชบัญญัติการพระนัย พ.ศ. ๒๔๗๓ มีปัญหาว่า
จำเลยคนหนึ่งจะมีเหตุปราณี อันควรได้ลดโทษตามประมวลอาชญา
มาตรา ๕๘ หรือไม่ ได้ความว่าจำเลยเป็นคนหนุ่มอายุ ๓๘ ปี ความ
คิดและสติปัญญายังอ่อน วันหนึ่งเดินไปพบเขาเดินไฟ ๓ ใบกันอยู่
ถูกเขายั่วจูงให้เข้าเดินด้วย โดยเขาถ่ายสร้อยคอที่สวมอยู่ตุ้ราคาแพง

และเจ้านหมด ครั้นแล้วจำเลยก็ไปร้องเรียนต่อเจ้าพนักงาน ทหาว่า
พวกที่เด่นแย่งเอาสายสร้อยไป จึงเป็นเหตุให้ได้ตัวพวกที่เด่นการพระนั้น
มาลงโทษ ดังนี้ วินิจฉัยว่าเป็นเหตุปราณีตโทษตามมาตรา ๕๘ ได้
ฎีกาที่ ๕๒๘ หน้า ๑๕๖๕

ให้, ที่ดิน, ที่มือเปล่า, แบบ
การยกที่ดินอันเป็นที่มือเปล่าให้แก่กัน เมื่อผู้รับให้ไม่ได้เข้า
ครอบครอง ผู้รับให้หาได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไม่
ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๓๓๔๘

ให้, ที่ดิน, ลงชื่อในโฉนด
บุตรนำรังวัดที่ดินของมารดา ลงชื่อตนเป็นเจ้าของในโฉนด
โดยมารดาทราบมิได้คัดค้าน เป็นการยินยอมยกกรรมสิทธิ์ให้แก่บุตร
นั้น และบุตรได้ที่เป็นสิทธิ
ฎีกาที่ ๗๖๒ หน้า ๓๓๖๓

ให้, ที่ดิน, สิทธิครอบครองชั่วชีวิต, กรรมสิทธิ์, สิทธิเลื่อน
ที่ดินกัน
การให้ที่ดินอายุให้ชั่วแต่สิทธิครอบครองชั่วชีวิตของผู้รับให้ และ
ถ้าในขณะที่ผู้รับให้ได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นด้วย ผู้รับให้ที่ดิน
เป็นสิทธิโดยเด็ดขาด เพราะสิทธิครอบครองชั่วชีวิตเลื่อนที่ดินไป
ในกรรมสิทธิ์
ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๓๓๔๘

ให้, เรือน, แบบ

ตุ, ทรัพย์

ฎีกาที่ ๘๐๗ หน้า ๑๔๘๗

ให้, ให้โดยเสนาหา, การฉ้อฉล, เพิกถอน

การที่เจ้าหนี้จะขอให้เพิกถอนการโอนทรัพย์ โดยอ้างเหตุการฉ้อฉลตามประมวลแพ่งมาตรา ๒๓๗ นั้น เมื่อการโอนเป็นการให้โดยเสนาหา แม้จะเป็นการสุจริต แต่ถ้าหากว่าถูกหนี้ได้รู้ว่าเป็นทางให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ เจ้าหนี้ก็ขอให้เพิกถอนการโอนได้ เพราะการที่กระทำโดยสุจริตเป็นคนละนัยกับการกระทำโดยรู้ว่าเป็นทางให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ

ฎีกาที่ ๘๔๕ หน้า ๑๓๔๓

ให้, อสังหาริมทรัพย์, โอนกรรมสิทธิ์, ส่งมอบ

การให้ที่ดินและห้องแถว ซึ่งได้แก่ทะเบียนโฉนดถูกต้องตามกฎหมายแล้วนั้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่ให้อยอมตกให้แก่ผู้รับตามประมวลแพ่งมาตรา ๕๒๕ โดยไม่ต้องมีการส่งมอบ และเรื่องเช่นนี้ไม่เกี่ยวข้องด้วยบทบังคับในมาตรา ๕๒๖

ฎีกาที่ ๔๑๒ หน้า ๖๕๐

ให้ในชีวิตหรือพินัยกรรม, วินิจฉัยเอกสาร

ผู้ตายทำหนังสือปรารภถึงความชราใกล้มรณภัย และมีใจความว่า ต้องการยกที่ดินให้จำเลย มีพยานลงลายมือชื่อกับมอบโฉนด

ให้จำเลยทนทุกข์ทรมานหนักอันเป็นพยานกรรม โดยมีความหมายว่าจะยก
ทรัพย์ให้เมื่อตนตายแล้ว ไม่มีความขัดแย้งทรัพย์ให้ในปัจจุบัน
ฎีกาที่ ๒๘๓ หน้า ๔๒๖

ให้ในชีวิตหรือพินัยกรรม, วินิจฉัยเอกสาร

นิติกรรมที่ทายทรัพย์ให้แก่กัน โดยให้มรดกทันทีนั้น แม้จะ
วางเงื่อนไขซึ่งอาจสำเร็จหรือไม่สำเร็จ ต่อเมื่อผู้ทานครมตาย
แล้วก็ดี ก็ไม่ทำให้นิติกรรมนั้นเป็นพินัยกรรมไปได้ นิติกรรมคง
เป็นกรายกให้ในชีวิตรองอยู่
ฎีกาที่ ๗๕๔ หน้า ๑๓๕๘

อนาจาร, อาชญาสามัญกับลหุโทษ, หลักแห่งความผิด

ความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลอาชญามาตรา ๒๕๖
ต้องเกี่ยวกับการประเวณีหรือเพื่อความใคร่ ส่วนความผิดตามมาตรา
๓๓๗ (๒) เกี่ยวกับการอนาจารทุกชนิดที่ทำต่อหน้าธารกำนัล และ
ผู้กระทำผิดมิได้มีความประสงค์ถึงการประเวณีหรือความใคร่ ไม่ว่าจะ
การกระทำนั้นจะทำได้ด้วยตนเอง หรือทำแก่ผู้อื่น
การที่สามีใช้กำลังกายแก่ฝ่ายภรรยาต่อหน้าธารกำนัล เพื่อให้ได้
รับความอาย เป็นความผิดตามมาตรา ๓๓๗ ข้อ ๒ ไม่ใช่มาตรา ๒๕๖
ฎีกาที่ ๓๕๓ หน้า ๕๑๔

อนุญาตต่อตุลาการ, คู่ความตกลงตั้งประเด็นให้ศาล

ดู วิธีพิจารณาแพ่ง ฎีกาที่ ๗๗๖ หน้า ๑๓๘๐

๑๘๘๕

อภัยโทษ, คนจรจัด, ทำผิดขึ้นใหม่

ดู จรจัด

ฎีกาที่ ๘๒๖ หน้า ๓๓๒๓

อสังหาริมทรัพย์, เรือน

ดู ทรัพย์

ฎีกาที่ ๘๑๗ หน้า ๑๔๘๗

อัยการ, พ้องคดีอุทลุม

เมื่อบุตรฟ้องบิดาไม่ได้เป็นอุทลุม บุตรร้องขอให้อัยการเป็น
โจทก์ฟ้องบิดาแทนบุตรนั้นได้

ฎีกาที่ ๒๖๔ หน้า ๓๗๕

อัยการ, อำนาจอัยการ, คดีที่โจทก์ขาดนัด, ดุลยพินิจของศาล

ในคดีอาชญาที่โจทก์ขาดนัดในวันพิจารณา ศาลจะยกฟ้องโจทก์
เด็ดเดี่ยว หรือจะเตือนคดีต่อไปก็ได้ ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของศาล
และถ้าคดีนั้นเอกชนเป็นโจทก์ และศาลใช้ดุลยพินิจในทางไม่ยกฟ้อง
อัยการก็สอดเข้ารับว่าความต่อไปได้

ฎีกาที่ ๔๗๓ หน้า ๗๔๘

อากรชั้นใน

ดู สุรา

ฎีกาที่ ๒๕๗ หน้า ๓๕๕

อายุความ, กู้เงิน, ลูกหนี้รับสภาพหนี้, อายุความระงับอายุความ,
เป็นโทษแก่ผู้ค้าประกัน

ลูกหนี้กู้เงินไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ตัญญาจะใช้คืนเป็นงวด และ
มีผู้ค้าประกัน ลูกหนี้ไม่ได้ชำระต้นเงินเลย แต่ได้ชำระดอกเบี้ยเมื่อ
๓-๔ ปีก่อนฟ้อง (ฟ้อง พ.ศ. ๒๔๗๕) ศาลฎีกาตัดสินว่า แม้จะนับอายุ
ความตามประมวลแพ่ง ก็เป็นอันว่าอายุความได้ระงับอายุความตาม
มาตรา ๑๗๒ และเหตุที่อายุความระงับอายุความย่อมเป็นโทษแก่ผู้ค้า
ประกันด้วย ตามมาตรา ๖๗๒ คดีจึงไม่ขาดอายุความทั้งสำหรับลูกหนี้
และผู้ค้าประกัน

ฎีกาที่ ๑๘๕ หน้า ๑๒๓๓

อายุความ, ทางหลวง, ปล่อยให้คนเดินในที่ดิน

ดู ทางเดิน ฎีกาที่ ๒๐๐ หน้า ๒๖๒

อายุความ, ฝากทรัพย์, การเริ่มนับอายุความ

การฝากเงินซึ่งไม่มีกำหนดเวลาที่จะเรียกคืนนั้น ผู้ฝากจะเรียก
คืนเมื่อใดก็ได้คงแต่วันที่ได้ฝากเป็นต้นไป เพราะฉะนั้นการนับอายุ
ความจึงต้องนับแต่วันฝาก ซึ่งเป็นวันที่เกิดสิทธิเรียกร้องตามประมวล
แพ่งมาตรา ๑๖๗ ไม่ใช่ นับแต่วันทวงถาม

ฎีกาที่ ๓๕๐ หน้า ๕๐๖

อายุความ, ฝากทรัพย์สิน, อายุความสะดุดหยุดลง, รับสภาพหนี้
คำซึ่งผู้รับฝากทรัพย์สินได้พูดตอบบุคคลที่ ๓ ว่า ทรัพย์สินที่ฝาก
มีคนรับไปจำหน่ายอีกคนหนึ่ง ยังไม่ได้คืน ดังนั้น ยังไม่พอที่จะถือว่า
เป็นการรับสภาพหนี้ ซึ่งจะทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามประมวล
แพ่งมาตรา ๑๗๒

ฎีกาที่ ๗๕๒ หน้า ๑๑๓๗

อายุความ, มฤตก, ครอบครองร่วมกันมา
เมื่อผู้รับมฤตกได้ครอบครองทรัพย์สินมฤตกไว้ร่วมกันมาเป็นเวลากว่า
๑ ปี เกินอายุความมฤตกแล้ว จะยกอายุความนั้นมาอ้างมิได้
ฎีกาที่ ๒๓๗ หน้า ๒๘๘

อายุความ, มฤตก, บุคคลผู้ไม่ใช่ญาติ
อายุความมฤตก ๑ ปีนั้น ใช้บังคับเฉพาะระหว่างญาติผู้มีสิทธิ
ได้รับมฤตกด้วยกัน ผู้อื่นจะอ้างอายุความมฤตก ๑ ปีขึ้นต่อผู้ญาติ
ผู้ตายไม่ได้
ฎีกาที่ ๘๓๓ หน้า ๑๒๖๘

อายุความ, มฤตก, พันัยกรรม
อายุความมฤตก ๑ ปีนั้น ใช้อ้างแต่ในเรื่องมฤตกที่ไม่มีพันัย
กรรม ผู้ได้ทรัพย์สินตามพันัยกรรมไม่จำเป็นต้องฟ้องภายใน ๑ ปี
ฎีกาที่ ๗๖๔ หน้า ๑๓๗๓

๑๘๘๘

อายุความ, ยืมใช้คงรูป, สิทธิเรียกคืนทรัพย์สินหรือราคา

อายุความ ๖ เดือนตามประมวลแพ่งมาตรา ๖๔๘ นั้น เป็นอายุความสำหรับการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน ในเมื่อทรัพย์สินที่มรดกหักชำระคดีเสียหาย ไม่ใช่สำหรับการฟ้องเรียกทรัพย์สินคืน

ฎีกาที่ ๒๘๕ หน้า ๑๒๓๖

อายุความ, ละเมิด, บิดทรัพย์สินผิด

บิดทรัพย์สินผิดคิดว่าเป็นทรัพย์สินของผู้แพคดี ทำให้เขาเสียหายเป็นการละเมิด อายุความที่จะฟ้องผู้ละเมิดดังนี้ มีกำหนด ๑ ปีตามประมวลแพ่งมาตรา ๔๔๘ นับแต่วันที่เกิดการละเมิดและการตายของผู้ละเมิดและการที่โจทก์ฟ้องผู้ละเมิดครั้งหนึ่งแล้วถอนฟ้องเดี๋ยวนั้นไม่ทำให้อายุความระงับคดีลงตามมาตรา ๓๗๔

ฎีกาที่ ๒๗๗ หน้า ๔๓๓

อายุความ, รับสภาพหนี้, หนี้ขาดอายุความ

การที่ผู้รับมรดกทำหนังสือรับสภาพหนี้ของผู้ตายนั้น แม้ได้ทำเมื่อผู้ตายได้ตายไปเกิน ๑ ปี พันอายุความมรดกดังกล่าวก็ยังใช้ได้

ฎีกาที่ ๗๓๐ หน้า ๓๐๘๘

อายุความ, อายุความระงับคดี, ฟ้องคดี, ถอนฟ้อง

บิดทรัพย์สินผิดคิดว่าเป็นทรัพย์สินของผู้แพคดี ทำให้เขาเสียหายเป็นการละเมิด อายุความที่จะฟ้องผู้ละเมิดดังนี้ มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวล

๑๘๘๕

แพ่งมาตรา ๔๔๗ นับแต่วันที่โจทก์ทราบการระเมิดและทราบตัวผู้
ระเมิด และการที่โจทก์ฟ้องผู้ระเมิดครั้งแรกตั้งแต่วันฟ้องตั้งนั้น ไม่
ทำให้อายุความระตุคหุตุตง ตามมาตรา ๑๗๔

ฎีกาที่ ๒๗๗ หน้า ๔๑๓

อายุความ, อายุความระตุคหุตุตง, ยืมใช้คงรูป

การที่ยืมมอ่นใช้ราคาทรัพย์สินให้แก่ผู้ยืม เป็นการรับส่งภาพ
หนตามมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลแพ่ง และทำให้อายุความระตุคหุตุตง

ฎีกาที่ ๗๗๕ หน้า ๑๒๑๖

อายุความ (อาชญา), อายุความระตุคหุตุตง, จำเลยหนี

จำเลยในคดีลักทรัพย์หลบหนีไปในระหว่างพิจารณาของศาล ๆ
ได้ตั้งจำหน่ยคดี ต่อมาจำเลยถูกจับในคดีอื่น แต่โจทก์ในคดีลัก
ทรัพย์หาได้จับการอย่างไร ตามประมวลอาชญามาตรา ๗๘ ไม่ อายุ
ความคดีลักทรัพย์ไม่ระตุคหุตุตง เมื่อจำเลยหนีหนออกและถูกจับ
มาได้ โจทก์จึงขอให้ดำเนินการพิจารณาเรื่องลักทรัพย์ซึ่งเป็นเวลา
เกิน ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ครั้งแรกตั้งตั้งไม่ได้ โดยคดีอาชญา

อายุความ

ฎีกาที่ ๖๑๖ หน้า ๘๗๕

อาวุธปืน, ระเบิดพัลลิ่ง

ดู ระเบิดพัลลิ่ง ฎีกาที่ ๘๒๕ หน้า ๓๓๓๗

อิสสระภาพ

ดู เลี่ยมเสวยอิสสระภาพ ฎีกาที่ ๖๗๕ หน้า ๓๐๕๐
 ,, ฎีกาที่ ๘๕๗ หน้า ๓๖๓๖

อิสสระเหนือบุตร

ดู ครอบครว ฎีกาที่ ๒๐๗ หน้า ๒๗๒

อุทธรณ์, กฎหมายหรือเท็จจริง

ปัญหาที่ว่า ศาลเดิมยอมรับฟัง พยานบุคคลเปลี่ยนแปลงแก้ไข
 เอกสาร จะเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น เป็นปัญหาข้อ
 กฎหมาย

ฎีกาที่ ๓๗๗ หน้า ๕๗๗

อุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์, กำหนดทรัพย์สิน

คดีที่โจทก์ตราค่าทรัพย์สินพิพาทเพียง ๓๐๐ บาท แม้จะเสียค่าขึ้น
 ค่า ๒๐ บาท โดยมีคำขออย่างอื่น ตามข้อบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
 วิชพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๕๔ ก็ดี ก็ยังเป็นคดีของห้ามอุทธรณ์
 ในข้อเท็จจริง ตามพระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์มาตรา ๓

ฎีกาที่ ๓๕๖ หน้า ๕๒๒

อุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์, ความเห็นแย้ง, ที่ปรึกษาอรรถหมาย

ที่ปรึกษาอรรถหมาย ทนง พงการ พิจารณาคดีเกี่ยวกับบุคคลบังคับ
อังกฤษในศาลชั้นต้น ภายหลังหนังสือสัญญาระหว่างสยามกับอังกฤษ
ค.ศ. ๑๘๒๕ นั้น ไม่ได้ตั้งในฐานะเป็นผู้พิพากษา ความเห็นแย้งของที่
ปรึกษาอรรถหมายจึงไม่เป็นเหตุที่จะให้คู่ความอุทธรณ์ได้ ตามพระราช
บัญญัติอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๓ (๒)

ฎีกาที่ ๖๐๖ หน้า ๘๕๔
๖๐๗

อุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์, คำรับรอง

ข้อความที่ผู้พิพากษาศาลเดิมนายหนึ่ง จดไว้ในฟ้องอุทธรณ์
เพียงว่า “คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายจึงรับเป็นอุทธรณ์” นั้น หาใช่
คำรับรองให้โจทก์ฟ้องอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓ ข้อ ๒ แห่ง
พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ไม่

ฎีกาที่ ๘๔๖ หน้า ๑๓๕๐

อุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์, ฎีกาข้อกฎหมาย

คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ตามพระราชบัญญัติ
ลักษณะอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๓ ข้อ ๓ แต่คู่ความได้อุทธรณ์
ในข้อกฎหมาย และศาลอุทธรณ์กลับคำตัดสินศาลเดิม โดยไม่
เห็นด้วยทั้งในข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงนั้น เมื่อคดีมาสู่ศาลฎีกาโดย
คู่ความถวายนฎีกาในข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยข้อกฎหมายนั้น ศาล
ฎีกาต้องฟังข้อเท็จจริงตามศาลเดิม

ฎีกาที่ ๗๘๗ หน้า ๑๒๓๘

อุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์, ต่างประเทศ, ความเห็นศาลท้องถิ่น
 คดีต่างประเทศเรื่องหมิ่นประมาท ซึ่งศาลเดิมลงโทษจำคุก ๘๐
 วัน ตามประมวลอาชญามาตรา ๒๘๒ นั้น เมื่อคู่ความอุทธรณ์ในข้อ
 เท็จจริง ศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจวินิจฉัย โดยต้องห้ามตาม
 พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์มาตรา ๓ แม้ความเห็นของศาลท้องถิ่น
 ซึ่งพิจารณาคดีนั้นจะไม่ตรงกับความเห็นของศาลที่มีอำนาจตัดสินก็ดี
 ความเห็นของศาลท้องถิ่นไม่เรียกว่าความเห็นแย้ง

ฎีกาที่ ๒๘๒ หน้า ๔๓๐

อุทธรณ์, คำแก้อุทธรณ์

การที่คู่ความฝ่ายหนึ่งเป็นแต่ทำคำแก้อุทธรณ์ของอีกฝ่ายหนึ่ง
 กล่าวคัดค้านไว้ด้อย ๆ ว่า ศาลเดิมพิจารณาพิพากษาคดีไม่ชอบ
 โดยตนเองมิได้ทำคำอุทธรณ์ยื่นภายในกำหนดนั้น ศาลชั้นอุทธรณ์
 ไม่จำต้องวินิจฉัยตามข้อคัดค้าน ซึ่งทนายของคู่ความฝ่ายที่แก้อุทธรณ์
 ได้แถลงในภายหลัง และเมื่อคู่ความฝ่ายหนึ่งหลุดถั่ว ๆ ถวายฎีกา ศาล
 ฎีกาก็ไม่รับวินิจฉัยข้อคัดค้านนั้น ๆ เพราะไม่เป็นประเด็นในชั้น
 อุทธรณ์ โดยชอบด้วยกฎหมาย

ฎีกาที่ ๘๓๖ หน้า ๑๓๒๘

อุทธรณ์, ชั้นบังคับคดี

ในชั้นบังคับคดีนั้น เมื่อการบังคับไม่ผิดจากคำสั่งหรือคำพิพากษา
 อันถึงที่สุดแล้ว คู่กรณีจะอุทธรณ์ฎีกาไม่ได้

ฎีกาที่ ๖๔๔ หน้า ๑๐๐๔

อุทธรณ์, บัญญัติกฎหมาย, ข้อเท็จจริงที่ไม่มีพยาน

การที่คู่ความจะอุทธรณ์หรือฎีกา โดยอ้างว่าคดีเป็นปัญหาในข้อกฎหมาย เพราะศาลต่างฟังข้อเท็จจริงโดยไม่มีพยานในท้องถ้ำนวนนั้น ต้องเป็นข้อเท็จจริงในข้อความสำคัญอันเป็นประเด็นข้อแพ้ชนะ มิฉะนั้นจะอ้างเป็นข้อกฎหมายหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๓๑ หน้า ๑๘๗

อุทธรณ์, บัญญัติกฎหมาย, งดสืบพยาน

ในคดีอาชญา การที่โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลเดิมรงดรัดคดีดินยกฟ้องโจทก์ โดยได้สืบพยานแต่เจ้าทรวัยปากเดียว และงดไม่สืบพยานโจทก์ปากอื่น ๆ ซึ่งไม่ปรากฏว่าพยานเหล่านั้นจะเบิกความในข้อไหนนั้น เป็นอุทธรณ์ในข้อกฎหมาย

ฎีกาที่ ๔๗๒ หน้า ๗๕๒

อุทธรณ์, ผู้ชนะคดี, ไม่ต้องอุทธรณ์

เมื่อศาลเดิมตัดสินให้คู่ความฝ่ายใดชนะคดีแล้ว แม้ในคำตัดสินจะได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงเป็นปฏิบักข้อคู่ความฝ่ายนั้นก็ดี คู่ความฝ่ายนั้นไม่มหนาทของอุทธรณ์คดีคานคำพิพากษาของศาลเดิม ฉะนั้นเมื่อคดีมาณะพะหน้าศาลอุทธรณ์ โดยอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จะถือว่าผู้ชนะคดีที่ได้อุทธรณ์ ได้ยินยอมตามข้อเท็จจริงของศาลเดิม จึงถือเอาว่าเป็นยุติแล้วหาได้ไม่ ศาลอุทธรณ์ยังมีหนาทต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงนั้น ๆ

ฎีกาที่ ๗๒๓ หน้า ๓๐๗๑

อุทธรณ์, ผู้เสียหาย, อัยการเป็นโจทก์

ในคดีอาชญาที่อัยการเป็นโจทก์มาแต่ฝ่ายเดียว และเมื่อศาล
เดิมตัดสิน อัยการยอมถอนฟ้อง ฝ่ายผู้เสียหายจะขอเข้าเป็นโจทก์
และยื่นฟ้องอุทธรณ์คำพิพากษาศาลเดิมหาได้ไม่

ฎีกาที่ ๑๘๔ หน้า ๒๕๕

อุทธรณ์, ศาลทหารบก

ดู ทหารบก ฎีกาที่ ๘๓๖ หน้า ๑๓๒๘

อุทธรณ์, สิทธิอุทธรณ์, ข้อหาหลายกระทง

ในคดีจำเลยต้องหาว่ากระทำความผิดหลายกระทง แต่ประเด็นรวม
ข้อเท็จจริงอันเดียวกัน แม้จำเลยจะอุทธรณ์เฉพาะในความผิด
กระทงใดกระทงหนึ่ง และไม่อุทธรณ์ในกระทงอื่น ๆ เพราะต้องห้าม
ตามพระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ ศาลอุทธรณ์ก็มี
อำนาจวินิจฉัยในความผิดทุก ๆ กระทง

ฎีกาที่ ๔๐๓ หน้า ๖๐๓

อุทธรณ์, สิทธิอุทธรณ์, ราคาทุนทรัพย์

คดีโจทก์ฟ้องขอให้แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และขอให้ห้าม
แต่ราคาที่ดินเพียง ๒๐๐ บาท ซึ่งจำเลยต่อสู้กรรมสิทธิ์นั้น นับว่าเป็น
คดีที่มูลค่าไม่เกิน ๒๐๐ บาท ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง
ตามพระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์มาตรา ๓

ฎีกาที่ ๘๔๖ หน้า ๑๓๕๐

อุทธรณ์, อุทธรณ์ต้องห้าม, ชั้นใต้สวนมูลพ้อง

พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ มาตรา ๓ ข้อ ๑
 ที่ห้ามอุทธรณ์ข้อเท็จจริงในคดีอาญา อันมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน
 ๓ ปีหรือปรับไม่เกิน ๒๐๐๐ บาทนั้น หมายความว่าตลอดถึงคดีมีอัตรา
 โทษดังกล่าวนี้ ซึ่งศาลใต้สวนมูลพ้องแล้วตั้งให้ยกฟ้องของโจทก์
 เสียหนด้วย หาใช่เฉพาะแต่คดีที่ศาลได้รับฟ้องไว้พิจารณาและตัดสิน
 ยกฟ้องเท่านั้นไม่

ฎีกาที่ ๗๘๒ หน้า ๑๒๒๕

อุทธรณ์, อำนาจศาลอุทธรณ์, คดีห้ามอุทธรณ์

คดีต้องบทห้ามตามพระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ ซึ่งศาลเดิม
 ไม่รับฟ้องอุทธรณ์ โดยเห็นว่าเป็นข้อเท็จจริงนั้น ศาลอุทธรณ์
 มีอำนาจตั้งให้รับแต่เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย และเมื่อรับเป็น
 อุทธรณ์แล้ว ในการวินิจฉัยข้อกฎหมาย ศาลอุทธรณ์ต้องฟังข้อ
 เท็จจริงตามศาลเดิม

ฎีกาที่ ๑๓ หน้า ๑๒

อุทธรณ์, อำนาจศาลอุทธรณ์, แกลงการณ์

ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความมีโทษใช้ไปพดางก่อน
 ร.ศ. ๑๓๕ มาตรา ๒๘ ซึ่งให้ศาลอุทธรณ์ออกหมายนัดกำหนดวัน
 และเวลาที่จะพิจารณาความอุทธรณ์ไว้ให้คู่ความทราบล่วงหน้าก่อนนั้น

มีความหมายเพียงว่า ถ้าคู่ความฝ่ายใดขอแถลงการณ์ ศาลอุทธรณ์
จึงจะออกหมายนัดไป ไม่ใช่ว่าต้องออกหมายนัดทุกเรื่อง

ฎีกาที่ ๘๐๐ หน้า ๓๔๕๓

อุทธรณ์, อำนาจศาลอุทธรณ์, แถลงกรรม

คดีที่คู่ความขอแถลงกรรมในชั้นศาลอุทธรณ์นั้น ถ้าศาลอุทธรณ์
เห็นว่าในฟ้องอุทธรณ์และจำนวนความมีเหตุผลพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว
ศาลอุทธรณ์จะไม่ฟังคำแถลงกรรมตามที่ร้องขอก็ได้ ไม่เป็นการผิด
วิธีพิจารณา

ฎีกาที่ ๖๓๕ หน้า ๘๘๘

อุทธรณ์, อำนาจศาลอุทธรณ์, เพิ่มโทษจำเลยที่ไม่มีอุทธรณ์

คดีที่มีจำเลยหลายคน จำเลยบางคนอุทธรณ์ บางคนไม่ได้
อุทธรณ์ ทั้งโจทก์ก็ไม่ได้อุทธรณ์นั้น ศาลอุทธรณ์จะพิพากษาเพิ่ม
โทษจำเลยที่ไม่มีอุทธรณ์ หรือให้ได้รับผลร้ายหนักขึ้นไปกว่าคำ
พิพากษาศาลเดิมไม่ได้

ฎีกาที่ ๓๓ หน้า ๒๘

อุทธรณ์, อำนาจศาลอุทธรณ์, หลายกระทง, แยกพิจารณา

ในคดีที่ศาลเดิมลงโทษจำเลย ๓ กระทง เมื่อจำเลยอุทธรณ์ทุก
กระทง ศาลอุทธรณ์จะแยกวินิจฉัยเฉพาะกระทงที่อุทธรณ์ได้ และ

ไม่รับวินิจฉัยกระทงทองห้ามตามพระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ แม้
จะเป็นคดีเดียวกันก็ดี ถ้าเป็นการกระทำที่แยกออกได้ต่างกรรมต่าง
ความผิดกัน

ในคำพิพากษาเดียวกัน ศาลลงโทษจำเลยทุกกระทงความผิดก็ได้
ฎีกาที่ ๒๕๐ หน้า ๔๒๓

อุทธรณ์, อำนาจศาลอุทธรณ์, ให้ประโยชน์ผู้มิได้อุทธรณ์

ในคดีล้มตาย ซึ่งศาลเดิมพิพากษาให้จำเลย ๒ คนเป็นคนล้ม
ตาย แต่เนื่องจากหนังสือหมายเดียวกัน จำเลยคนหนึ่งอุทธรณ์ อีกคน
หนึ่งไม่อุทธรณ์ เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง
คดีแล้ว ศาลอุทธรณ์อาจพิพากษาให้จำเลยที่มิได้อุทธรณ์ พ้นจาก
การล้มตายด้วยได้

ฎีกาที่ ๖๓ หน้า ๑๐

อุทลุม, แปลกฎหมาย

กฎหมายเรื่องอุทลุมต้องแปลโดยเคร่งครัด

ยากู้เงินเขา เขาโฉนดที่ดินของหลานให้เจ้าหนี้ยดไว้เป็นประกัน
เงินกู้ หลานมีอำนาจฟ้องเจ้าหนี้ยดเพื่อเรียกโฉนดคืนได้ ไม่เป็นอุทลุม

ฎีกาที่ ๙๐๕ หน้า ๓๔๗๖

อุทลุม, อัยการฟ้องแทน

ดู วิชัพิจารณาแพ่ง ฎีกาที่ ๒๖๔ หน้า ๓๗๕

โอนสิทธิเรียกร้อง, นิติกรรมมีเงื่อนไข

จำเลยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง เมื่อได้ทำการจนเสร็จ จำเลย
 ได้โอนเงินค่าจ้างที่จะได้รับให้แก่ผู้ร้อง โดยผู้จ้างได้รับทราบการโอน
 และต่อมาจำเลยได้ทำการก่อสร้างเสร็จจนได้ส่งมอบให้แก่ผู้จ้างโดย
 เรียบร้อย ศาลฎีกาตัดสินว่าหนี้ของจำเลยเป็นนิติกรรมมีเงื่อนไข
 ตามประมวลแพ่งมาตรา ๑๕๓ ซึ่งเป็นหน้หน้สิทธิเรียกร้องเกิดขึ้นแล้ว
 หากแต่ยังทวงถามเรียกให้ปฏิบัติชำระหนี้ไม่ได้ ก่อนถึงเวลาดำหนดเท่า
 นั้น จึงเป็นสิทธิเรียกร้องที่โอนกันได้ ตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๐๓
 และเมื่อได้กระทำการโอนถูกต้องครบถ้วนตามประมวลแพ่งมาตรา ๓๐๖
 ก็เป็นอันถือว่าเงินค่าจ้างนั้นได้โอนให้แก่ผู้ร้องเสร็จเด็ดขาดตั้งแต่วันโอน
 ฎีกาที่ ๑๗๑ หน้า ๑๔๒๔

อำนาจฟ้อง, ทิวัด, สัญญาเช่า, ผู้แทนกรมกัลปนา

ทิวัดซึ่งกันไว้หาประโยชน์บำรุงศาสนา อยู่ในหน้าที่กรมกัลปนา
 แต่ในหัวเมืองให้สรรพากรเป็นเจ้าของหน้าแทนกรมกัลปนานั้น เมื่อ
 จำเลยทำสัญญาเช่าคือเจ้าหน้าทสรรพากร เจ้าหน้าทสรรพากรก็มี
 อำนาจฟ้องตามสัญญาได้

ฎีกาที่ ๔๗๐ หน้า ๗๖๗

๑๘๕๕

อำนาจฟ้อง, ที่สาธารณประโยชน์, สัญญาเช่า, นายอำเภอ
นายอำเภอซึ่งได้ทำสัญญาให้เช่าที่สาธารณประโยชน์ไปนั้น มี
อำนาจเป็นโจทก์ฟ้องขับไล่ผู้เช่าได้

ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๑๔๓

อำนาจฟ้อง, ผู้ว่าราชการจังหวัด, ถนนหลวง
ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจฟ้องผู้ทุบกรุกถนนหลวงได้
ฎีกาที่ ๓๓๐ หน้า ๑๘๒

อำนาจฟ้อง, ผู้ว่าราชการจังหวัด, ที่หลวงหวงห้าม, สาธารณ
สมบัติของแผ่นดิน
ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจฟ้องผู้ทุบกรุกที่หลวงหวงห้ามและถนน
หลวงได้
ฎีกาที่ ๖๖๓ หน้า ๓๐๒๖

อำนาจฟ้อง, ผู้ว่าราชการจังหวัด, พ้องแทนวัด
ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจฟ้องขับไล่ผู้ทุบกรุกที่ธรณีสงฆ์ได้
ฎีกาที่ ๓๔๕ หน้า ๕๐๓

อำนาจฟ้อง, มิชชัง, ที่ดินไม่มีหนังสือ
ที่ดินสำหรับทำประโยชน์ของมิชชังหรือวัดขาดหลวง แม้ไม่มี
หนังสือสำหรับที่ดิน ถ้าขาดหลวงผู้ปกครองมิชชังหรือวัดได้ยึดถือ

ครอบครัวที่ดิฉันมา บาดหลวงในนามของมิชชันหรือคนที่มีสิทธิ
พึงรับได้ผู้เช่าที่ดินนี้ได้

ฎีกาที่ ๒๖๒ หน้า ๓๖๗

อำนาจฟ้อง, หุ้นส่วน, ผู้จัดการ

ผู้จัดการในร้านซึ่งรับเงินเดือนเป็นธรรมดา กับได้รับประโยชน์
เป็นส่วนแบ่งจากกำไร ที่เรียกว่า “ช่วยอง” แต่ไม่ต้องขาดทุนด้วยนั้น
ไม่นับว่าเป็นหุ้นส่วนในร้าน และไม่มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีที่เกี่ยว
ด้วยการค้าขายของร้าน

ฎีกาที่ ๘๓๗ หน้า ๓๕๐๘

อำนาจฟ้อง, หุ้นส่วน, ไม่ได้จดทะเบียน

ดู หุ้นส่วน

ฎีกาที่ ๖๓ หน้า ๘๐

อำนาจฟ้อง, เอกสารใช้นามสมมุติ

โจทก์มีอำนาจฟ้องคดี โดยอ้างเอกสารที่ใช้นามสมมุติอันหมายถึง
ถึงตัวโจทก์ ซึ่งจำเลยทราบแล้วได้

ฎีกาที่ ๔๓๐ หน้า ๖๓๕

อำนาจฟ้อง (อาชญา), ผิดพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอด
ตลาดและค่าของเก่า พ. ศ. ๒๔๗๔

การฟ้องเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอด
ตลาดและค่าของเก่า พ. ศ. ๒๔๗๔ นั้น อำนาจฟ้องอยู่แก่เจ้าพนักงาน

๑๕๐๑

เจ้าของทรัพย์ที่ถูกเจ้าหนี้ของตนยึดเอาทรัพย์ไปขายทอดตลาด จะฟ้อง
ว่าเจ้าหนี้ทำการขายทอดตลาดโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นความผิดต่อ
พระราชบัญญัติทักดาพนไม่ได้

ฎีกาที่ ๔๖๗ หน้า ๗๓๗

อำนาจฟ้อง (อาชญา), อำนาจของผู้ล้มละลาย, อนุญาตของเจ้า
พนักงานรักษาทรัพย์

คดีอาชญาที่ผู้ล้มละลายจะฟ้องได้ก็โดยได้รับอนุญาตเป็นลาย
อักษรนอกจากรจากเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์นั้น ถ้าเจ้าพนักงานรักษา
ทรัพย์ตั้งว่า “การฟ้องร้องเรื่องเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ไม่คดีกัน
หรือมีข้อขัดข้องอย่างไร” แล้ว เป็นการอนุญาตตามกฎหมายล้ม
ละลายมาตรา ๓๐ อนุมาตรา ๓ (ก)

ฎีกาที่ ๕๙๐ หน้า ๙๒๔

๑๕๐๒

สารบัญ

ประมวลอาชญา (เรียงตามมาตรา)

มาตรา ๖	ข้อ ๒๐	ฎีกาที่ ๘๐๓	หน้า ๓๔๕๗
มาตรา ๓๓		” ๔๕๘	” ๗๓๗
” ”		” ๔๒๓	” ๓๓๐๘
มาตรา ๓๘		” ๔๒๙	” ๖๘๕
” ”		” ๗๙๓	” ๓๒๒๓
มาตรา ๒๗		” ๓๖๕	” ๕๔๓
มาตรา ๒๘		” ๓๗๔	” ๒๓๗
” ”		” ๘๒๔	” ๓๓๓๗
มาตรา ๓๖		” ๗๔๒	” ๓๓๓๒
มาตรา ๔๓		” ๓๐๗	” ๓๓๗
มาตรา ๔๒		” ๕๒๘	” ๘๕๐
มาตรา ๔๔		” ๒๓๖	” ๒๘๓
มาตรา ๔๖		” ๔๔๗	” ๗๐๕
มาตรา ๔๗		” ๕๗๖	” ๘๙๗
มาตรา ๕๐		” ๒๖	” ๒๗
” ”		” ๖๐	” ๗๔
” ”		” ๔๐๖	” ๖๒๕
” ”		” ๕๔๓	” ๘๗๙

๑๕๐๓

มาตรา ๕๐	ฎีกาที่ ๘๘๒	หน้า ๑๔๒๘
มาตรา ๕๑	” ๔๒๒	๒๒๖
มาตรา ๕๓	” ๒๐	” ๗๔
” ”	” ๒๕๔	” ๑๐๒๒
มาตรา ๕๕	” ๒๐๓	” ๒๒๕
” ”	” ๒๒๐	” ๓๒๐
” ”	” ๒๗๐	” ๓๐๔๔
” ”	” ๒๘๓	” ๓๐๔๘
” ”	” ๘๑๘	” ๓๒๘๗
มาตรา ๕๘	” ๕๗	” ๒๒
” ”	” ๘๐	” ๑๐๓
” ”	” ๒๓๒	” ๒๗๓
” ”	” ๕๒๗	” ๘๘๓
” ”	” ๘๒๘	” ๓๕๒๔
มาตรา ๖๐	” ๔๒๗	” ๒๗๓
” ”	” ๘๐๓	” ๓๔๕๗
มาตรา ๖๕	” ๗๒๖	” ๓๓๗๕
มาตรา ๖๗	” ๕๒๗	” ๘๘๓
มาตรา ๗๓	” ๑๐๓	” ๓๒๓
” ”	” ๒๓๒	” ๒๗๓
” ”	” ๓๐๓	” ๔๔๖
มาตรา ๗๘	” ๒๓๖	” ๘๗๕

๑๕๐๔

มาตรา ๘๘	ฎีกาที่ ๘๓๓	หน้า ๑๕๖๘
มาตรา ๑๑๗	” ๒๓๕	” ๓๒๖
” ”	” ๒๕๔	” ๓๔๖
” ”	” ๓๑๔	” ๔๖๗
มาตรา ๑๓๖	” ๔๐๗	” ๖๓๑
มาตรา ๑๓๗	” ๔๕๗-๘	” ๑๓๖๗
มาตรา ๑๕๔	” ๔๖๒	” ๗๒๒
มาตรา ๑๕๕	” ๕๘	” ๖๗
” ”	” ๕๘๓	” ๘๒๗
มาตรา ๑๕๖	” ๕๘	” ๖๗
” ”	” ๔๐๑	” ๖๐๑
” ”	” ๕๓๒	” ๗๖๖
” ”	” ๕๗๐	” ๘๐๓
” ”	” ๗๗๓	” ๑๒๑๒
” ”	” ๗๐๔	” ๑๒๖๑
มาตรา ๑๕๗	” ๒๓๔	” ๓๒๒
” ”	” ๔๖๕	” ๗๓๑
มาตรา ๑๖๘	” ๔๒๒	” ๖๖๖
” ”	” ๕๒๗	” ๗๕๐
มาตรา ๒๐๒	” ๕๘๘	” ๘๔๓
มาตรา ๒๒๒	” ๑๒๗	” ๑๗๗
” ”	” ๒๓๔	” ๓๒๒

၁၆၀၄

မာတိဒာ	ပုံဂါက	သံတ	ပါမာ	စာတ
မာတိဒာ ၂၂၂				၈၈၄
မာတိဒာ ၂၂၄		၂၃၃	၂	၈၃၀
” ”		၈၈၈	၂	၄၄၀
” ”		၄၀၈	၂	၈၃၃
မာတိဒာ ၂၂၆		၂၈၈	၂	၈၈၈
” ”		၄၄၀	၂	၂၄၂
မာတိဒာ ၂၂၈		၂၂၈	၂	၄၄၂
မာတိဒာ ၂၃၀		၈၄၃	၂	၃၄၃
မာတိဒာ ၂၃၂		၃၂၈	၂	၈၃၂
မာတိဒာ ၂၃၄		၈၃၈	၂	၃၃၄
မာတိဒာ ၂၃၆		၂၄၃	၂	၄၃၃
မာတိဒာ ၂၃၈	၂၂၂	၈၀၈	၂	၂၂၃
” ”	၂၂၂	၂၈၂	၂	၂၈၈
” ”	၂၂၂	၂၂၂	၃	၃၂၂
” ”	၂၂၂	၂၂၂	၂	၄၄၄
” ”	၂၂၂	၃၂၂	၂	၃၄၃
မာတိဒာ ၂၄၀		၂၂၂	၂	၃၃၂
” ”		၂၂၂	၂	၃၂၂
” ”		၃၃၂	၂	၃၃၂
” ”		၂၂၂	၂	၃၃၃
မာတိဒာ ၂၄၂		၃၃၂	၂	၂၃၂

မာတၠာ		ပွဲဂါကိ	ဇံတံ	ပါမာ	ဂဇံမာ
မာတၠာ ၂၅၂					
မာတၠာ ၂၅၃			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၅၄	၂၅၂ ဝ		ဇံတမ်		မတံ
” ”	၂၅၂ ဝ		တတံ		၂၅၀၂
မာတၠာ ၂၅၅			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၅၆			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၅၇			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၅၈			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၅၉			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၀			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၁			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၂			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၃			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၄			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၅			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၆			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၇			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၈			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၆၉			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၀			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၁			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၂			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၃			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၄			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၅			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၆			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၇			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၈			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၇၉			တတမ်		၂၅၀၃
မာတၠာ ၂၈၀	၂၅၂ ဝ		တတမ်		၂၅၀၃

๑๕๐๘

สารบัญ
ประมวลแพ่ง (เรียงตามมาตรา)

มาตรา ๓	ฎีกาที่ ๓๘๓	หน้า ๒๔๗
มาตรา ๖	” ๕๔๗	” ๑๖๒๒
มาตรา ๘	” ๑๔๖	๒๐๕
”	” ๒๐๔	๒๖๘
”	” ๒๒๓	” ๓๐๗
”	” ๓๖๒	๕๓๗
มาตรา ๗๓	” ๓๓๐	” ๑๗๒
มาตรา ๓๐๐	” ๕๐๗	๑๔๗๗
มาตรา ๓๐๗	” ๓๐๗	๓๓๓
มาตรา ๓๐๘	” ๓๐๗	” ๓๓๓
มาตรา ๓๑๗	” ๓๗๔	” ๕๕๕
มาตรา ๓๒๔	” ๖๐๗	๘๖๓
มาตรา ๓๓๒	” ๔๗๐	” ๗๖๗
มาตรา ๓๓๘	” ๘๑๔	” ๑๕๐๖
มาตรา ๓๔๕	” ๕๗	” ๓๓๐
”	” ๓๓๔	” ๓๕๐
มาตรา ๓๕๓	” ๗๘๓	” ๑๔๒๔
มาตรา ๓๖๘	๓๕๐	” ๕๖๖

๑๕๑๑

มาตรา	ฎีกา	หน้า
มาตรา ๒๘๓	๓๓๔	๑๕๐
มาตรา ๒๘๔	๓๓๕	๑๕๑
มาตรา ๒๐๐	๒๖๖	๓๗๓
” ”	๓๕๓	๕๐๘
” ”	๖๐๐	๘๔๖
” ”	๗๒๓	๙๐๗
” ”	๗๘๕	๙๒๓
มาตรา ๗๑๗	๕๒	๕๗
มาตรา ๗๑๘	๕๒	๕๗
มาตรา ๗๘๗	๑๓๒	๑๘๐
” ”	๖๐๐	๘๔๖
มาตรา ๗๒๔	๘๓๔	๑๕๗๕
มาตรา ๗๔๕	๕	๖
” ”	๒๓๒	๓๑๗
มาตรา ๗๕๐	๘๓๕	๑๕๗๕
มาตรา ๓๐๒๗	๗๑๗	๑๒๗๗
มาตรา ๓๐๔๕	๗๑๗	๑๒๗๗
มาตรา ๓๐๔๘	๖๓	๗๐
มาตรา ๓๐๕๖	๓๘๔	๕๘๓
มาตรา ๓๐๖๒	๗๑๗	๑๒๗๗
มาตรา ๓๑๓๒	๗๖๗	๑๓๗๕
มาตรา ๓๓๔๘	๗๐๖	๑๔๗๑

สารบัญ

พระราชบัญญัติและกฎข้อบังคับต่างๆ (เรียงตามปี)

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตในจ.ศ.๓๒๕๘	มาตรา ๓๑	ฎีกาที่ ๒๓	หน้า ๒๕
”	”	มาตรา ๒๖	” ๒๘๖ ” ๓๐๕๒
”	”	มาตรา ๓๔	” ๒๕๗ ” ๓๕๕
”	”	มาตรา ๓๗	” ๓๕ ” ๓๗
”	”	มาตรา ๓๗	” ๓๓๗ ” ๓๕๘
”	”	มาตรา ๓๗	” ๓๓๖ ” ๔๘๗
”	”	มาตรา ๓๗	” ๕๒๘ ” ๗๕๔
”	”	มาตรา ๔๗	” ๒๒๕ ” ๓๓๓
”	”	มาตรา ๔๗, ๕๖	” ๒๘๖ ” ๔๓๗
พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต	ร.ศ. ๑๓๓	” ๔๓	” ๔๗
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา			
ความอาชญา ร.ศ. ๑๓๕	มาตรา ๓๐	” ๔๗๓	” ๗๕๘
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา			
ความอาชญา ร.ศ. ๑๓๕	มาตรา ๒๗	” ๘๐๐	” ๑๔๕๓
พระราชบัญญัติอาชญาการกระทำ			
ผิดสัญญา ร.ศ. ๑๓๗		” ๗๐๒	” ๓๐๖๐
พระราชบัญญัติอาชญาการกระทำ			
ผิดสัญญา ร.ศ. ๑๓๗		๘๔๓	” ๓๖๓๓

พระราชบัญญัติตั้งศพหามพระ ร. ศ. ๑๓๘	ฎีกาที่ ๔๓๘	หน้า ๖๘๒
พระราชบัญญัติฆ่าโค กระบือ		
ตุกร ร. ศ. ๑๓๘ มาตรา ๑๘	” ๓๐๖	” ๓๓๐
พระราชบัญญัติฆ่าโค กระบือ		
ตุกร ร. ศ. ๑๓๘ มาตรา ๑๘	” ๒๕๕	” ๓๔๖
พระราชบัญญัติคดีชั้นศาลคนจรจัด ร. ศ. ๑๒๗	” ๘๒๖	” ๓๓๕๓
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง		
ร. ศ. ๑๒๗ มาตรา ๓	” ๕๖๗	” ๓๘๗
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง		
ร. ศ. ๑๒๗ มาตรา ๓	” ๘๕๓	” ๑๕๒๓
พระราชบัญญัติลักษณะฐานะของวัดป่าดง		
โรมันคาซอดิก ร. ศ. ๑๒๘	” ๒๖๒	” ๓๖๗
พระราชบัญญัติลักษณะฐานะของวัดป่าดง		
โรมันคาซอดิก ร. ศ. ๑๒๘	” ๘๐๒	” ๑๒๕๕
พระราชบัญญัติลักษณะถ่มตะถาย		
ร. ศ. ๑๓๐ มาตรา ๓๐	” ๕๘๐	” ๘๒๔
พระราชบัญญัติลักษณะถ่มตะถาย		
ร. ศ. ๑๓๐ มาตรา ๖๖	” ๘๓๖	” ๑๕๐๘
พระราชบัญญัติอาชญากรรม ร. ศ. ๑๓๓	” ๘๒๔	” ๑๓๑๘
พระราชบัญญัติการเดินเรือ		
ในน่านน้ำสยาม พ. ศ. ๒๔๕๖	” ๔๐๓	” ๖๓๒

พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๓	ฎีกาที่ ๓๖๕	หน้า ๕๔๓
”	” ๗๙๗	” ๑๒๓๙
”	” ๙๙๖	” ๑๔๐๕
พระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์		
พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๓	” ๓๖๔	” ๕๔๓
พระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์		
พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๕	” ๒๖๓	” ๓๗๑
พระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์		
พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๕	” ๓๙๓	” ๕๙๖
พระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์		
พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๖	” ๒๓๕	” ๒๗๙
พระราชบัญญัติลักษณะฎีกาอุทธรณ์		
พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๗	” ๔๙๗	” ๗๙๔
พระราชบัญญัติคน พ.ศ. ๒๔๖๔	” ๔๒๕	” ๖๗๔
ข้อบังคับกระทรวงพระคลังว่าด้วย		
การเก็บภาษีสุกร พ.ศ. ๒๔๖๕	” ๖๓๓	” ๘๖๖
กฎข้อบังคับกรมทางหลวงวันที่ ๖		
สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๖	” ๗๔๓	” ๑๓๑๕
กฎข้อบังคับกรมทางหลวงวันที่ ๖		
สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๖	” ๗๗๑	” ๑๓๙๖
พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ในแก้ไขเพิ่มเติม		
พ.ศ. ๒๔๖๗ มาตรา	” ๓๕	” ๓๙

พระราชบัญญัติภาษีชนในแก้ไขเพิ่มเติม

พ. ศ. ๒๔๖๗ มาตรา ๒	ปฏิภาท	๑๑๘	หน้า	๑๕๘
พระราชบัญญัติภาษีชนในแก้ไขเพิ่มเติม				
พ. ศ. ๒๔๖๗ มาตรา ๔	”	๘๐๒	”	๑๕๖๔
พระราชบัญญัติภาษีชนในแก้ไขเพิ่มเติม				
พ. ศ. ๒๔๖๗ มาตรา ๖	”	๗๐๐	”	๑๐๕๖
พระราชบัญญัติเงินรัชชูปการ				
พ. ศ. ๒๔๖๘ มาตรา ๓	”	๑๑๓	”	๑๔๖
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ				
ตุลาการ พ. ศ. ๒๔๗๑	”	๘๓๕	”	๑๕๘๓
พระราชบัญญัติ ^{๘๘} พ. ศ. ๒๔๗๒	มาตรา	๓	”	๒๘๖
”	”	มาตรา	๓	” ๔๘๖
”	”	มาตรา	๕๓	” ๓๖๓
”	”	มาตรา	๕๓	” ๓๘๘
”	”	มาตรา	๕๓, ๕๖	” ๑๔๗
”	”	มาตรา	๖๘	” ๘๒๓
พระราชบัญญัติ ^{๘๙} การพนัน พ. ศ. ๒๔๗๓	”	๘๑๘	”	๑๒๘๓
”	”	มาตรา	๘	” ๒๕๗
พระราชบัญญัติ ^{๙๐} รถยนตร์ พ. ศ. ๒๔๗๓	”	๔๕๘	”	๗๑๗
”	”	”	๗๘๐	” ๑๐๒๘
พระราชบัญญัติ ^{๙๑} ลักษณะอุทธรณ์ พ. ศ. ๒๔๗๓	”	๑๓	”	๑๒
”	”	”	๓๘	” ๔๓

๑๕๑๖

พระราชบัญญัติลักษณะอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๔๗๓	ฎีกาที่ ๒๘๐	หน้า ๔๒๓
”	” ๒๘๒	” ๔๓๐
”	” ๓๕๖	” ๕๒๒
พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๔	” ๓๗๔	” ๒๓๘
พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรม และศิลปกรรม พ.ศ. ๒๔๗๔	” ๘๕๔	” ๑๖๒๘
พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาด และค่าของเก่า พ.ศ. ๒๔๗๔	” ๔๖๗	” ๗๓๗
พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาด และค่าของเก่า พ.ศ. ๒๔๗๔	” ๘๒๓	” ๓๓๑๒
พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๔ มาตรา ๓	” ๓๖๕	” ๕๔๓
พระราชบัญญัติว่าด้วยการ ทำพินัยกรรม พ.ศ. ๒๔๗๕	” ๘๘๖	” ๑๔๔๓

แนะนำในการเย็บเล่ม

แยกปกหน้าหลังและสารบัญช้อยู่ในฉบับประจำเดือนออก กับ
ในฉบับที่พิเศษของยกในตอนท้าย ซึ่งได้พิมพ์ซ้ำไว้ในฉบับต่อไป ต้อง
ฉีกหน้าที่เป็นเศษของยกออกเสีย (คือท้ายฉบับที่ ๑ หน้า ๑๒๑-๑๒๒,
ท้ายฉบับที่ ๓ หน้า ๔๔๕, ท้ายฉบับที่ ๖ หน้า ๕๕๓-๕๕๔, ท้ายฉบับ
ที่ ๗ หน้า ๑๑๖๑-๑๑๖๒, ท้ายฉบับที่ ๘ หน้า ๑๓๒๕, ท้ายฉบับที่ ๕
ตอน ๑ หน้า ๑๕๐๑-๑๕๐๒-๑๕๐๓) เมื่อฉีกหน้าเหล่านี้ออกแล้ว
เอาหนังสือทั้ง ๑๐ ฉบับรวมกัน ก็จะได้เนื้อเรื่องคำพิพากษาคัดต่อกัน
ตั้งแต่หน้า ๑ ถึงหน้า ๑๖๓๘ แล้วเอาสารบัญชื้อนต่อเข้าข้างท้าย ก็เป็น
อันจบบทระบิลเล่ม ๑ บริบูรณ์ (แผ่นหน้าสำหรับเล่มใหญ่กับสารบัญ
ทั่วไป ได้พิมพ์แซมมาข้างท้ายสารบัญนี้ ซึ่งต้องเอาไปเย็บไว้ข้างหน้า
หน้า ๑)

ถ้าเห็นว่าเย็บรวมเล่มเดียวจะหนาเกินไป เพราะมีหนังสือถึง
๒๔๐ ยก ก็อาจแบ่งเป็น ๒ เล่ม คือเป็นตอน ๑ และตอน ๒ และอาจ
แบ่งได้ทีหน้า ๕๖๐-๕๖๑ คือตอน ๑ จบเพียงหน้า ๕๖๐ เป็นหนังสือ
๑๒๐ ยกพอดี และตอน ๒ เริ่มด้วยหน้า ๕๖๑ ส่วนสารบัญก็คงรวมอยู่
ในตอน ๒ นี้ ได้พิมพ์แผ่นหน้าแบ่งเป็นตอน ๑ และตอน ๒ ติดมาด้วย
แล้ว สำหรับท่านที่ประสงค์จะแยกเย็บเป็น ๒ เล่ม

อนึ่งก่อนส่งไปเย็บ ควรตรวจดูให้แน่ใจว่า คำพิพากษาที่ ๒๖๒ ใน
ฉบับที่ ๓ หน้า ๓๖๗ เป็นคำพิพากษาคดีระวาง บาดหลวงมาเทลเจริญ
โจทก์ นายเซ็ง จำเลย จึงจะถูกตัด เพราะในบางฉบับได้พิมพ์
ผิดเป็นเรื่องอื่นไป ซึ่งได้พิมพ์คำพิพากษาที่ถูก (คือเรื่องบาดหลวง
มาเทลเจริญ) เป็นใบแซมส่งมาให้ท่านแล้ว ท่านที่ได้รับฉบับที่ผิด
ต้องให้อาโบแซกนั้นเข้าเย็บเล่มแทน.

โรงพิมพ์กรุงเทพฯบรรณาการ มีช่างทำปกฝีมือปราณีดี ยินดีรับจะทำให้ท่านได้ถูกต้อง
เรียบร้อย โดยคิดราคายาวพอสมควร โปรดดูระเบียบการ

บทรอบิล

เล่ม ๑ คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๔๗๖

พร้อมด้วยสารบาญ

ราคา ๑๐ บาท (ค่าเย็บเล่มต่างหาก)

เล่ม ๒ คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๔๗๗

กำลังออกจำหน่าย

ค่าบำรุง ๑๐ บาท

สั่งซื้อและสั่งรับได้ที่

พระยาเทพวิฑูร

บ้านเลขที่ ๕๖๐ ถนนสีลม หรือที่สำนักงานทนายความเทพศรีหริศ

ติก บี.เอ็ม. ซี. เซงสะพานทิพย์เสถียร พระนคร

การชำระเงินค่าบำรุง ต้องได้รับใบเสร็จลงนาม พระยาเทพวิฑูร

ถ้าท่านต้องการทำปกหนังสืองาม ๆ จะเป็นบทรอบิลหรือหนังสือ
อื่น เชิญติดต่อกับโรงพิมพ์กรุงเทพบรรณาการ เพราะมีช่างฝีมือปราณีต
ไว้รับรองท่าน.